EDITURA UNIVERS

Anna (eu) Anna

KLAUS RIFBJERG

Literatura daneză de astăzi datorează lui Klaus Rifbjerg cîteva creații epice de rezonanță mondială. Una din acestea este romanul Anna (eu) Anna (1969), care i-a adus autorului Premiul Nordic pentru literatură. Anna, soția unui ambasador danez, se hotărăște brusc să părăsească lumea confortabilă dar anchilozată în care trăiește, dorindu-și un trai mai simplu și mai natural, eliberat de convenții. Împreună cu un tînăr delicvent, pe care îl ajută să evadeze, ea va parcurge Europa de la sud spre nord, cu polițiile a trei țări pe urme. Acțiunea încordată, dinamică, e presărată cu monologurile Annei, care măsoară distanțele sociale, constată înstrăinarea și neputința comunicării între oameni și realizează un tablou veridic și amar al lumii occidentale contemporane.

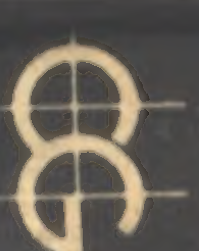

Lei 7,50

Anna (eu) Anna

Colecția GLOBUS
328

ANNA (eu) ANNA KLAUS RIFBJERG

13
1979

KLAUS RIFBJERG

ANNA (eu) ANNA

Colecția GLOBUS / Editura Univers

COPERTA COLECȚIEI: ION STATE

Grafica: Viorel Popescu. Ilustrația Dan Erceanu

Anna (jeg) Anna, 6. oplag
GYLDENDAL, København

GLOBUS

KLAUS RIFBJERG

ANNA (eu) ANNA

Traducere
și prefață
de
GABRIEL GAFIȚA

EDITURA UNIVERS
București
1979

PREFAȚA

CUNOSCUTĂ RELATIV PUȚIN și destul de fragmentar publicului nostru, literatura daneză contemporană are în persoana lui Klaus Rifbjerg unul din punctele sale de referință cele mai consistente. Figura scriitorului nu-și datorează proeminența numai întinderii, impresionante de altfel, a creației sale (din 1956, de la debut, și pînă azi a publicat douăzeci de romane, patru culegeri de versuri, cinci volume de povestiri, opt piese de teatru și patru scenarii de film, în afară de lucrările scrise în colaborare), ci atitudinii sale active, angajate, radicalismului său din tinerețe, pe care anii și prețul generos al recunoașterii publice nu l-au estompat nici în gîndirea, nici în paginile scriitorului.

Născut la 15 decembrie 1931 la Copenhaga, într-o familie de profesori, copilăria lui Klaus Rifbjerg a coincis cu perioada celui de-al doilea război mondial și cu ocuparea Danemarcei de trupele fasciste. Sfîrșitul războiului și anii revenirii la viața pașnică, normală, îl găsesc pe adolescentul de atunci hrănindu-se sincer, la fel ca tinerii din generația sa de pretutindeni, cu convingerea că, după o încercare ca aceea a războiului, umanitatea trebuia să se în-

drepte către o lume mai sensibilă atît la marile cît și la micile probleme ale omului, ale societății, către o lume mai bună și mai dreaptă decît fusese cea din epoca interbelică. Anii reconstrucției unei Europe mutilate de distrugeri sînt însă și anii formării blocurilor militare și aderării Danemarcei, în 1949, la NATO, anii războiului rece, ai războiului din Coreea, anii dominației mccarthyismului în Statele Unite. Pe acest fond, spune Rifbjerg, „țara mea a înregistrat o evoluție, e drept, ezitantă, către bunăstarea economică și confortul moral, către o egalizare socială necesară, dar și către o creștere deplorabilă a egoismului nostru național și a crizei individului."

După un an petrecut la universitatea Princeton (1950—51), cu o bursă de merit, Klaus Rifbjerg urmează cursuri universitare la Copenhaga, iar din 1952 capătă o rubrică permanentă la ziarul *Information*, care apare în capitala Danemarcei. „Nu cred că am vrut întotdeauna să scriu — mărturisește el — dar cei cîțiva ani de școală foarte activi și plini de inspirație mi-au creat o dorință de a mă exprima, care a fost impulsionată de emulația politică și umană universală și s-a concretizat într-o serie de cronici, articole și poeme scrise ori concepute în colaborare cu cîțiva colegi de școală talentați, care și-au găsit mai apoi vocația în ziaristică, în literatură sau în politică. Simțeam nevoia unei înnoiri și cred că substanța și nucleul a tot ceea ce am scris de atunci încoace a fost o dorință puternică de combatere a stagnării și, printr-un atac permanent la adresa convenționalismului și a spiritului mic burghez, nu numai de a nu lăsa apele să prindă gheață, dar și de a crea posibilitatea comunicării între oameni, de a întreține un spirit activ, de a

angaja confruntări în sensul realizării unui progres, chiar cu riscul, pentru noi, de a pierde partida."

Acest adevărat crez artistic al lui Klaus Rifbjerg își găsește poate cea mai bună expresie în romanul de față, *ANNA (eu) ANNA*. Publicat în 1969 și distins imediat cu Premiul Nordic, cea mai importantă distincție culturală din spațiul scandinavic, romanul a stîrnit un entuziasm fără precedent, fiind tradus în mai multe țări europene : Norvegia, Suedia, Islanda, Olanda, Franța, Italia, Ungaria. Cauza unui succes atît de răsunător și a audienței largi pe care a găsit-o *ANNA* pe lîngă cititorii din atîtea țări nu se datorează numai formulei sale pline de tensiune, asemănătoare cu aceea a unui roman polițist, în care figurează toată recuzita de rigoare : trafic de droguri, evadări, urmăriri, spargeri, împușcături, treceri clandestine de frontieră etc., nici doar cosmopolitismului ostentativ ce poartă acțiunea de la Karachi la Teheran, la Roma, în Alpii elvețieni, în Germania Federală și, în sfîrșit, în Danemarca, și nici numai idilei insolite dintre soția unui ambasador și un delicvent mai tînăr decît ea, traficant de droguri și escroc internațional. Desigur, putem citi acest roman exclusiv pentru partea lui senzațională și nu vom rămîne cîtuși de puțin dezamăgiți. Dimpotrivă chiar. Klaus Rifbjerg procedează ca un adevărat clasic al genului polițist, scriind concis, dens și creînd o epică plină de dramatism și tensiune. Paginile se parcurg repede și *suspense*-ul durează cu egală intensitate pînă la ultimul paragraf al cărții.

Dar dincolo de diferitele ipostaze ale Annei, fiică de muncitor mărunt din Copenhaga, strălucită soție de ambasador la Karachi, în Pakistan, tovarășă de fugă a unui deținut periculos, virtuală artistă de circ

sau spărgătoare de magazine, dincolo de toate aceste ipostaze, sau alternînd cu ele, își face auzit glasul acel *(eu)* din titlu, *eul* Annei, care, cel mai adesea, se disociază de ea, se desparte luînd o distanță care este a lucidității, a înțelegerii reale și juste a faptelor. Dacă Anna merge în zig-zag, *eul* ei păstrează în principiu linia dreaptă. Fiindcă Anna este un personaj divizat; divizată între existența și gesturile ei cotidiene, dezinvolte și *eul* care se găsește dincolo de luciul înșelător al suprafeței. Încetul cu încetul, fiica fostului muncitor din periferia proletară Nørrebro a Copenhagăi își dă seama că a intrat cu totul în pielea unei burgheze perfecte, ajungînd să ignore, la maturitate, idealurile ei curate, proaspete din tinerețe. Ceea ce s-a stins în ea este entuziasmul, dorința de a trăi afectiv bucuriile sau dramele umanității, dorința de a participa activ la evenimente și de a se implica în ele.

Fără a fi o natură militantă, Anna își propusese, la căsătoria cu Tom, ca nici unul din ei să nu uite acea simplitate și naturalețe a mediului muncitoresc nepretențios din care provenea. La treizeci și cinci de ani, în plină frumusețe fizică și confort material, înconjurată, ca ambasadoare, de zîmbete diplomatice de lux și de servitori supuși, ferită de imaginea dramelor umane reale și de contactul cu suferința fizică și morală, Anna descoperă că sentimentul participării, acea plasare pe picior de egalitate cu cel aflat într-o situație grea, a fost înlocuit, în sufletul ei, de sentimentul indiferenței sau al milei; adică de plasarea fie *în afara*, fie *deasupra* evenimentelor.

Boala ei nu e o boală reală; la sfîrșitul primului capitol încă reiese clar că Anna nu este nebună, cum crede soțul ei și cum crede chiar ea însăși o

vreme. Bolnav este *eul* ei, dezamăgit de Anna, care a uitat făgăduielile din tinerețe, care și-a reprimat spiritul romantic de aventură, de comuniune umană spontană, de revoltă constructivă, de dragul comodității stagnante și al rutinei selecte devenite mod de viață. Fără îndoială că Anna nu poate fi plasată la extremitatea drumului dinspre trăirea vie spre imobilism și închistare nepăsătoare, acolo unde se află cumnatul ei, Morten, perfectul tehnocrat care, în fața ruinelor Romei antice nu se poate abține să nu vorbească despre impozite. Și nici nu se poate trage un semn de egalitate între ea și soțul ei, Tom, ambasadorul de origine nobilă, mereu cu gîndul departe de cei apropiați lui, care își îmbracă indiferența într-o amabilitate profesională, chiar și față de Anna.

Nu, Anna este un personaj rătăcit într-o lume pe care, brusc, nu o mai simte a ei, i se pare străină la fel ca și casa, ca și soțul ei, ca și fiul mai mare, John, cel care, încă de mic, se prezintă ca o copie în devenire a tatălui său: rece, distant, rațional, lipsit de orice interes și cu toate afectele tocite. Dar în același timp ea întruchipează acea lume care scoate dintr-o mașină dereglată, cum spune chiar Anna la un moment dat cu autoironie, niște tineri asemănători toți cu Jørgen Schwer, abject de săraci la naștere, niște dezmoșteniți ai soartei, fără nici o șansă de reușită în viață, dintre care unii, întocmai ca delincventul dus sub escortă la Copenhaga spre a fi judecat și condamnat, aleg un trai în afara legilor, împotriva lor, condamnîndu-se astfel ei înșiși la însingurare. Căci modul cum înțelege să lupte Jørgen Schwer împotriva societății care a fost nedreaptă cu el nu ține de militantismul social și politic, ci de

dreptul comun. De aceea el nu poate întruni simpatia sau solidaritatea cititorului şi nici măcar pe cea a Annei, revoltată la rîndul ei contra „lumii bune“ căreia îi aparţine. Numai că Anna încearcă să fugă de această lume, în tentativa ei de a-şi regăsi *eul* adevărat, nu s-o lovească şi s-o violenteze ca Jørgen. Acesta din urmă se situează la capătul opus al scării sociale în raport cu Morten şi Tom: el este mereu acel paria, prea sărac în copilărie şi adolescenţă ca să-şi croiască un drum cinstit în viaţă, apoi prea adînc angajat pe cărările sinuoase şi obscure ale răului pentru a mai putea reveni la un trai onest. Oricum însă, indiferent de condiţiile care au dus aici, opţiunea morală concretă a lui Jørgen Schwer este aspru sancţionată de autor.

Dacă Anna încearcă deodată un sentiment de opoziţie, de rezistenţă interioară, fiindcă a ajuns să se identifice prea intim cu idealurile, cu mijloacele şi cu mentalitatea societăţii unde a reuşit să pătrundă prin căsătoria cu Tom, pe care îl iubeşte sincer, dar şi cu „averea Terlow-ilor“, cum se spune undeva în carte, Jørgen vrea să se răzbune pentru că nu a fost acceptat şi caută să-şi cîştige locul în societate cu banii obţinuţi pe căi necinstite şi întru totul condamnabile. Klaus Rifbjerg analizează cu multă subtilitate cum, în cursul raporturilor dintre Schwer şi Anna, delincventul înrăit şi aparent incorigibil se dovedeşte a fi, de fapt, un tînăr frustrat cîndva de dragostea şi înţelegerea de care avusese nevoie. În chip simbolic, apropierea dintre cei doi protagonişti ai cărţii reprezintă pentru Jørgen Schwer acel drum pe care el l-ar parcurge în plan ideal de la condiţia de revoltat anarhic împotriva societăţii pînă la integrarea, deloc uşoară, în sistemul social, sub semnul

acelei mîini de ajutor întinse de cei care, prin dezinteresul pentru categoria lui, l-au împins la periferia umanităţii. Pentru Anna, dimpotrivă, compania lui Schwer este un excurs în căutare de sine, o încercare de a împărtăşi soarta celor aflaţi în suferinţă, chiar dacă alegerea ei nu este cea bună, un fel de expiere după rătăcirea de idealurile tinereţii, revenire pe care însă anii şi situaţia ei ambiguă o fac extrem de grea, dacă nu imposibilă. Fiindcă, evident, Anna nu tînjeşte după o „scăpare“ din constrîngerile şi convenţiile mediului ei aristocratic pentru a împărtăşi o existenţă de felul celei a lui Schwer, adică în afara legilor şi normelor de convieţuire umană elementară, general valabile. De fapt, Anna nu are din prima clipă un scop foarte bine precizat şi nu cunoaşte nici o soluţie dinainte. Aşa cum se simţea captivă în tovărăşia lui Tom şi a lui Morten, tot aşa se simte prinsă în cursă atunci cînd fuge împreună cu Schwer. Iar Klaus Rifbjerg demonstrează cum, departe de a însemna o libertate de mişcare, cu toate traversările clandestine de frontieră ce au loc, viaţa de-a v-aţi ascunselea cu legea pe care o duce Schwer nu are nici un sorţi de izbîndă. Dacă pentru acesta nu există nici o alternativă decît fuga şi deznodămîntul ei inevitabil, Anna se poate, pînă la un punct, retrage oricînd din joc, scăpînd cu o reputaţie aproape intactă, prevalîndu-se de imunitatea ei diplomatică şi de motivul „nebuniei“, pentru care a plecat să se trateze în ţară. Ea îşi păstrează deci capacitatea de opţiune, dar, de fiecare dată, opţiunea ei este de aşa natură încît o îndepărtează tot mai mult de lumea de care vrea să fugă. În final, deşi nu ştim care va fi drumul de aici înainte al Annei, înţelegem

totuşi că, pentru ea, oricum nu mai există întoarcere înapoi. Suspendată între două lumi opuse şi extrem de diferite, Anna încearcă să revină în mediul ei de provenienţă — cel al fratelui şi părinţilor ei — unde ştie că va găsi înţelegere şi căldură. Ea rămîne însă cu o serie de eventualităţi în faţă, din care va avea posibilitatea s-o aleagă pe aceea care să corespundă cel mai bine examenului nemilos al *eului* ei înfrînt. Apoi, indiferent de soluţie, va trebui oricum s-o ia cu totul de la zero, dacă nu va fi cumva prea tîrziu.

Roman al unei investigaţii psihologice care depăşeşte cadrul literaturii de introspecţie, studiind şi extensiile acesteia cu implicaţii în domeniile socialului şi politicului, *ANNA (eu) ANNA* urmează poate cel mai fidel dintre toate scrierile lui Klaus Rifbjerg acel principiu enunţat de autor şi care spune că „trebuie să te analizezi pe tine însuţi cu toată seriozitatea, înainte de a putea trata serios lumea.“

Încheind aceste rînduri despre romanul considerat a fi printre cele mai reprezentative din creaţia scriitorului de primă importanţă al literaturii daneze actuale, reproducem în loc de concluzie un pasaj din recomandarea făcută de comitetul de decernare al Premiului Nordic, la acordarea prestigioasei distincţii lui Klaus Rifbjerg :

„Dînd dovadă de o mare capacitate de introspecţie şi de o imaginaţie bogată, Rifbjerg a realizat un studiu psihologic al femeii moderne, care este în acelaşi timp şi un tablou al crizei sociale şi morale a societăţii burgheze.“

GABRIEL GAFIŢA

1

DIN NOU m-am trezit prea devreme auzindu-mi numele, Anna. Cine mă strigă, cine m-a strigat ? Nimeni. Ştiam unde mă aflu, sau hai să spunem că de fiecare dată cînd mă trezesc, mă concentrez mai întîi ca să pot ajunge din nou în spaţiul meu de-a buşilea. Îmi aud strigat numele şi cu asta mă trezesc. Mă trezesc de propriul meu ecou şi nu mă cheamă nimeni, dar parîmele mele se zdruncină din toate părţile, iar în absenţa gravitaţiei nu-mi eliberez greutatea decît regăsind drumul ce duce către mine şi pe care îl parcurg de-a buşilea ; decît aruncînd ancora.

Sînt în patul meu. Da, un pat stă pe o podea, într-o cameră, în interiorul unei case, pe un anumit teren. Sînt culcată şi prin gustul pe care-l simt undeva între stomac, gură şi creier pluteşte imponderabil numele Anna. Mai bine să fiu pregătită ca să pot spune „bună d-neaţa“, să se consolideze mica bază cucerită în timpul trezirii. Dar nu merge. Nimic nu merge şi panica îmi domină deja buna func-

ționare a opțiunilor. Hai, vino, realitate, să vedem care pe care.

Cine n-a fost niciodată nebun nu știe că realitatea e cel mai mare haz al bolnavului. Dar cuvintele pe care le folosesc sînt prea tari și îmi slăbesc poziția. Trebuie să revin spre mine de-a bușilea, să trec la lucruri concrete : Anna, patul, patul geamăn de alături. S-a luat ieri hotărîrea că azi va fi o zi fastă. Mă trezesc deci într-o zi fastă și e ușor să judeci totul, nu pierde asta din vedere. Îi pot izola fiecare element și îl pot întoarce, examina, părăsi ca pe un suvenir de pe o etajeră, pot lua altul și-l pot respira, mușca, gusta, *domina*.

Cel puțin așa mi se pare. Profilul tău, ca al unui animal în vizuina lui, se decupează pe fondul clarului de lună ce pătrunde prin perdea. Respiri fără zgomot și tot ce înseamnă în tine mesaje sau presentimente se odihnește sau se exercită în spatele pleoapelor ce clipesc. Poate cu toată inconștiența ta simți vag că eu sînt aici, între portocale și lămîi, eu, Anna, trasă în acest pat patriarhal de niște asini biblici, epuizați și nărăvași. Tom, poate îți închipui cu adevărat că stau aici culcată, gata să mă las tăiată în bucăți, servită ca specialitatea casei sub un copac de argint, aburind, nemaiputînd suporta, oglindă a unui apetit și a unei nostalgii de legiuni romane. Gata să le realizez visele, acele vise care, nopți, săptămîni, luni și ani de-a rîndul și-au sfîrtecat picioarele prin cîmpiile Anatoliei, și-au lungit gîturile deasupra vreunei fîntîni din

Iudeea și și-au urlat frica de om civilizat în fața unui dușman a cărui limbă le evoca scrîșnetul de pilă pe cauciuc zgrunțuros. Plec, bătrîne, și asta e o dezertare.

Am pățit-o. S-a întîmplat ieri după-amiază și nu mi-e greu să-mi amintesc. Iată care a fost realitatea : o claritate ca de mașină, frunze de platan uscate, iarba galbenă încă și pătată, mlădițe mici în vîrful pămătufului palmierilor. Casa albă cu țigle, cu tocăria cernită și mușcatele înflorite, dar și ele cu petale îngălbenite. Am vrut să le număr. Dar iată problema : mușcatele sînt o batjocură, petalele lor veștejite o insultă, iar cele abia apărute, trandafirii, zemoase, țipătoare, tandre, provocatoare, o amenințare. Florile sînt acolo, iar eu mă duc să-mi iau un fotoliu de răchită. În sertar e un cuțit. Iau un fotoliu și-l așez alături de stratul de mușcate. Sînt o puzderie. Semințe odinioară, apoi butași, iată-le acum în grădina Annei, e luna martie și marea se întinde undeva dincolo de ele. Pentru a număra mușcatele sau petalele lor, se începe de la unu. Urmează doi. Unu, doi, nimic mai simplu. Apoi trei, trei mușcate sau trei petale. Dacă închidem ochii poate că mușcatele dispar cu adevărat, cum a zis cineva... Dar Anna deschide ochii și în lumina limpede a zilei vede mușcatele sădite de grădinar. Sînt acolo.

E ciudat să te gîndești că se poate apăra, el. De aceea, poate, și dorința e mai mică. Întocmai ca la teatru : o siluetă se apleacă în penumbră deasupra unui trup adormit... nu e interzis să te gîndești că va continua să

doarmă și după prima lovitură de cuțit. Orologiul mă privește ; cinci și un sfert : parcă ar scoate limba spre est. S-ar auzi însă un zgomot ciudat în bucătărie, al sertarului cînd se deschide. A sosit momentul și poate că tocmai am luat cuțitul de lamă în loc să-l iau de mîner. Sînt cu lama în mînă ! Iată de ce mă găsesc pe acest cearșaf acum, între mușcate și absența greutății. E atît de simplu.

Am treizeci și cinci de ani și ador mușcatele. Duc o existență plăcută, o viață simplă, demnă de invidiat. Am patul meu, iar al lui Tom e alături de al meu. Înainte, pe coridor, e camera lui John, pe urmă cea unde Minna doarme cu Ursulețul. Chiar dacă aș hotărî acum să mă strecor pînă în bucătărie, mi-ar fi imposibil să ajung la sertar fără a-l trezi pe *boy*-ul de gardă, care m-ar întreba imediat ce doresc. Un pahar cu apă. Ar fi foarte nedumerit, însă ar deschide ușa frigiderului și mi-ar întinde un vas cu apă știind că Tom și cu mine avem întotdeauna ceva de băut în termosul de pe noptieră. Cum să-i cer un cuțit ? Desigur, i-aș putea cere. Înainte de a mi-l da, m-ar întreba : „*Memsahib* * dorește un cuțit mare sau un cuțit mic ?“ Iar Anna i-ar răspunde : „Vreau cuțitul cel mare, cu lama cea mai lată cu putință, pe care Ahmet îl ascute afară pe piatră și care lucește în soare de cîte ori îl întoarce, care se folosește pentru carne la bucătărie și care, tăind cîte o felie, lovește planșeta cu un zgomot sec. Da,

* Stăpînă, doamnă (ind.).

cuțitul cel mare.“ Apoi aș traversa din nou oficiul, sufrageria, pe sub lustră și ventilatorul cel mare, da, așa aș face, și aș deschide ușa, dar atunci Ursulețul ? Cu el ce să fac ? Ce mai poți face cu un urs de pluș după aceea, cînd faptul s-a consumat ? Mai întîi că nu i l-aș putea lua înainte de a tăia. Nu trebuie să simtă nimic, scumpa de ea. Scumpa de ea; micuța mea Minna, copilul meu printre arbori, copilul meu născut în cer, printre lebede albastre și minarete, copilul meu de in, de jad și de tablă ondulată, drăcușorul meu călduț, iată că Anna vine cu cuțitul cel mare, te ridică, îți dezvelește gîtul și capul îți cade înapoi în timp ce tu continui să dormi. Siguranță, clar de lună, licăriri, ghearele bătrînilor corbi scrîșnesc pe acoperiș, iar cămilele care ție îți plac atît de mult întorc una spre alta capetele și își zîmbesc.

Apoi ar veni începutul unui film francez : o femeie cu capul plecat e tîrîtă pe fondul bubuiturilor unor uși prea grele ce sînt închise în urmă. Chipiurile sînt diferite, culoarea e de modă veche, ștearsă. Plouă, plouă peste Karachi, dar numai în pelicula de acetoceluloză : infanticida plînge, iar plutonul de execuție o ochește.

E cinci și jumătate, ursulețul de pluș însîngerat nu este surghiunit la colțul ferestrei. În schimb, în acest pat, sub cuvertură, am documentul pe numele meu care îmi atestă nevinovăția și libertatea. Greutățile se adună, scriu o carte pentru tinerele fete sub cearșaf, la lumina unei lanterne : „Anna descurcă me-

reu totul". Mă întorc spre Tom și-mi aduc aminte de fiecare lucru în parte. Tom cel înțelept, prietenul meu. O viespe multicoloră a aterizat pe urechea lui dreaptă și eu o privesc tot ascultînd-o pe Anna cum vorbește. E atît de ușor. Procesul se poate descrie sau fiziologic sau anatomic. Aerul comprimat în plămîni prin inspirație (un fel de crampă) și expulzat prin traheea arteră trece prin corzile vocale, urmează conturul limbii proptite de dinți, palatul, vălul palatului, se blochează, trece de obstacol : și așa se aud cuvintele. Am spus : „Nu mă simt prea bine". I-am spus lui Tom : „Sînt deprimată." Nu știu cuvintele pe care le-am folosit, dar am făcut o nouă tentativă. Trebuie să fie cea bună. Gîndindu-mă la expresia chipului meu, mi-am zis : „Anna, tu joci teatru", de aceea am dat în marșarier ca să trec de la tragic la seriosul melancolic, dar și așa ceva mi s-a părut inacceptabil. Deci am zîmbit ca să pot spune : „Tom, grozav îmi vine s-o omor pe Minna". Ba nu, am spus : „Tu vezi chipul meu, dar să știi că nu e de fapt al meu. Și nu eu îl mai comand, în orice caz. Cînd vreau să fie tragic, se schimonosește de rîs. Dacă îi cer să-i fie teamă, el se preface". Și am spus : „De ce tocmai pe Minna îmi vine s-o omor și nu pe tine sau pe John ?" În clipa cînd viespea se apropia de lobul urechii lui, am început : „Ascultă, Tom..." ...era în grădină și o lăsam să crească în jurul meu, dar fără să simt, pentru asta, mai multă siguranță. De aceea și mint încontinuu. Grădina cuprinsă într-adevăr de

teroare, dobîndise aspectul ei cel mai trivial. Mi se adresa țipînd și îmi simțeam și eu corzile vocale scîrțîind unele de altele de uscăciune. Aleile ei urlau ascuțit, fîntîna — un faun care cîntă din fluier, avînd pe spate o scoică de unde se răsfiră jeturi de apă — își etala întreaga vulgaritate de ciment ; îți venea să crezi că tisele importate se prăfuiau tot indignîndu-se, iar în arbuștii de lemn cîinesc ai gardului, larvele de fluture, de culoare verde-gri și roz se tîrau din creangă în creangă și din frunză în frunză, legănîndu-se ușor, cu cornițele îndoite și cu falusul vibrînd, în cutia lor de surprize pentru Anul Nou. Dar continui să mint, fiindcă n-am văzut nimic. M-aș fi aruncat în genunchi, aș fi strigat de recunoștință dacă aș fi văzut ceva, însă o clipă m-a atins doar umbra șoimului negru ce zbura foarte jos dinspre depozitul de gunoaie din spatele casei servitorilor în direcția fluviului. Totul era calm, cotidian ca și apa, real. Tom își apăra ochii cu mîna și ne-am întors la umbră, sub marchiză, acolo unde Ben Ali a așezat mobila de grădină din lemn alb și o canapea suspendată care se leagănă sub un baldachin albastru.

Dar l-am văzut și pe el. Da, Tom. E ciudat să-ți dai seama din cînd în cînd. Cu ce semănai ? Să-ți spun ? Ești un bărbat frumos. Nu-mi vin cuvinte potrivite, însă iată că vin. Ești un bărbat frumos, adult, ceea ce devine mai ușor cu vîrsta : cincizeci de ani ; încă și mai ușor cu felul cum te îmbraci : în gri, cu cămăși Lacoste fără cravată cum se poartă la

tropice, cu pantofi maron obosiți. E ușor. În lumea reală totul e ușor. Uite că am zis-o și e cea mai teribilă vorbă pe care am rostit-o vreodată. Însă cînd mă aud spunînd-o cu ironie, sau cu amărăciune, sau cu sarcasm, nu simt decît nevoia de a plînge ; deodată o peliculă se întinde peste lumina după-amiezii și-mi întorc fraza spunînd surîzătoare : în lumea reală totul e greu.

Te-ai așezat pe canapea punînd un picior peste celălalt ; mișcarea asta o numim „*swing*"-ul tău și cu toate că știi că mi-ai mai spus-o de atîtea ori, nu uiți niciodată să subliniezi că acest „*swing*" al piciorului dă un *swing* * ideilor tale. M-ai privit zîmbind, eu ți-am răspuns printr-un zîmbet la rîndul meu, dar fără ca gurile noastre să se miște, dispărute și ele ca niște insecte insignifiante pe care nici nu le mai observi în toiul căldurii.

Anna a luat cuvîntul, iar eu am ascultat-o :

— Nu mă simt așa bine, Tom. Nu, nu, nu sînt bolnavă. N-am nimic. Atîta doar, că nu mă simt bine.

El și-a întors privirile către Anna pentru a-i răspunde :

— Ce-ai spus despre lumea reală ? Mi se pare deodată așa filosofic.

Îmi întindea o mînă salvatoare și am vorbit :

* Joc de cuvinte intraductibil, bazat pe dublul sens al substantivului englez *swing* : legănare, dar și avînt, elan.

— E o prostie, Tom, dar spune-mi : nu ți-a venit vreodată să omori pe cineva ?

— Deseori.

— Vorbesc serios. Ai simțit vreodată o dorință puternică de a ucide, încît să nu poți decît cu greu să ți-o domini ?

— Nu înțeleg ce vrei să spui.

Șoimul a țipat undeva departe, iar viespea a zburat.

Tom s-a aplecat înainte atingînd ușor despicătura unuia din pantofii săi.

— Cred că mi-a venit cu adevărat să ucid în timpul războiului.

— Dar n-ai ucis.

— Nu era misiunea mea.

Tăcere.

În curînd va fi șase și jumătate și îmi dau seama că o asemenea conversație în doi devine imposibilă. Te-ai răsucit de cîteva ori în patul tău, iar peste o oră Mirres va aduce ceaiul. O haină nu e o uniformă, iar o cuvertură nu schimbă nimic ; te contemplu de pe ultima treaptă a amfiteatrului meu și tu îmi apari ca o mașină ce poate fi prezentată, demontată. Eu, care stau în pat, mă scol, plutesc pe deasupra ta, îți observ bătaia liniștită a inimii, *andante*, curentul vîscos și alunecos al sîngelui tău, umbra aortei pe torsul tău. Te înghesui în carnea ta, te prind cu agrafe, îți închei spinarea, mirîndu-mă într-una cum putem uita atît de repede. Ne-am iubit, ne-am iubit, de un număr incalculabil de ori, dar cum era atunci, nu putem vorbi, nu putem comunica decît într-un singur fel ? Bună ziua,

străinule, de sub cearşaful tău cu monogramă brodată, acum ştiu de ce îmi vine să-mi ucid ultimul născut. Ca să nu ajungă niciodată copilul ăsta să-ţi semene, sau să semene cu alţii ca tine.

În cursul zilelor de ieri şi alaltăieri ţi-am spus totul, dar cum ai fi putut să nu-ţi dai seama ? Ţi-am vorbit într-un fel, în alt fel, în sfîrşit, în al treilea fel, însă de fiecare dată mi-ai răspuns pe acelaşi ton. Pe tonul cel mai amabil, cel mai bun dintre toate tonurile. Tonul pe care-l adoptă preotul pentru a-i consola pe cei rămaşi, după ce a îngropat un mort care îi este indiferent. Nimic pontifical, dar nici sentimental, un amestec de căldură şi uscăciune. O strîngere prietenească de mînă şi adio. Nu. Ce mi-ai spus tu era bun, doar eu te-am văzut aşa cum văd grădina şi muşcatele şi copiii mei, tot ce mă enervează şi mă încurcă şi mi-e aproape, care face parte din mine şi pe care deodată nu-l mai pot atinge. Decît dacă-mi ascut cuţitul, decît dacă-l dezgrop din cîmpul de lîngă cascadă, decît dacă urc peste stînci să-l smulg din blocurile de gheaţă de pe malul falezei, decît dacă-l opresc pe berberul meu, îl dezarmez, îi fur iataganul şi toate astea numai ca să pot vedea ursuleţul de pluş galben, care se apără cu lăbuţele, şi se îneacă în cele din urmă într-un lichid gros şi inert.

Hei, Tom, nu mai merge căruţa. Nu mi-e bine. Scap frîiele, dragul meu. Nu spun asta ca să mă vaiet, ca să gem. Nu-ţi cer nimic deosebit. Dar iată faptele, domnule ambasador : mă scol în fiecare dimineaţă prea devreme, neagră pe dinăuntru ca un negru pus la fiert. Mă trezesc de fiecare dată nişte lovituri de ciocan care fac să răsune numele meu înăuntrul unui cazan şi ştiu că peste un minut, peste o secundă, în intervalul de timp cel mai scurt cu putinţă, am să mă duc în camera Minnei înarmată cu briceagul tău şi am s-o tot lovesc pînă ce o să moară. Asta este. Şi mă dor venele şi mă doare în lungul coloanei vertebrale şi părul îmi îngheaţă făcut măciucă şi nu mai pot mişca şi încep să plîng şi te trezesc şi tu mă întrebi ce am ; şi eu nu-ţi spun. Iar tu crezi că e din cauza ciclului sau că am ajuns la vîrsta critică prea devreme, sau că e un rest de pubertate care mă munceşte şi că, dacă eşti puţin drăguţ cu mine, totul va dispărea imediat.

Da, viaţa e frumoasă. E frumoasă. Îmi repet mereu. Mîinile îmi coboară de-a lungul corpului şi-mi spun : e numai lucru de prima calitate ce ai tu aici. Două naşteri nu te-au diformat. Te ţii bine, sînii încă nu ţi-au căzut, burta nu are decît un pliu sau două, iar mai jos e neschimbat. Tom mi-a spus o istorie povestită de Colette despre o contesă de optzeci şi nouă de ani a cărei burtă, şolduri şi coapse erau albe ca zăpada, cu toate că restul corpului era ofilit, iar obrazul atît de oribil încît îşi trăgea un sac peste cap pentru ca tinerii ei amanţi să nu se descurajeze ci să-şi facă datoria. Şi ei înghiţeau momeala de îndată ce-i vedeau frumuseţea şi poate că-i ajuta şi cu experienţa ei, cu ştiinţa dobîndită de la

ceilalţi bărbaţi şi pe care eu am dobîndit-o de la tine, Tom.

De aceea am tăcut şi te-am ascultat în timp ce vorbeai. M-am simţit mai bine după ce Mirres ne-a adus băutura noastră de dimineaţa, iar tu te-ai ridicat în capul oaselor ca să duci paharul la gură, lăsînd picăturile mărunte ale ceaiului de săricică să ţi se prindă de buza superioară.

— Nu ştiu cum să-ţi explic, Tom — şi nu minţeam — dar am într-una impresia că aş putea cădea pe loc şi începe să plîng şi mi-e frică pentru că nu ştiu ce am să fac în momentul următor.

— De ce vrei s-o ucizi pe Minna ? Nu ţii la ea ?

Zîmbea şi n-a mai fost nevoie să-i răspund.

Mă îmbrăcasem şi eu, mă puteam scula să umblu încoace şi încolo în pantalonii mei colanţi albi, să observ gulerul bluzei de mătase cum mi se lipeşte de ceafă, apoi marginea şervetului mic pe gîtul meu şi pe sutien. Dacă m-ar întreba cineva, i-aş putea enumera tot ce există pe lume : în spatele meu şi în dreapta casa, înăuntrul ei Ben Ali, Ahmet, Mirres, Nhadrudman, Irtu şi nevasta lui, apoi Sarat, Ghali, Parta şi Minna. Da. Minna. Iar mai departe oraşul, marea, deşertul, munţii şi mai departe încă restul. N-aveţi decît să mă întrebaţi. Vi-i spun pe toţi, la locurile lor exacte : de Gaulle, Wilson, Franco, Nixon, Castro, Ho-şi-min, Bourguiba, Nasser cu nevestele lor, înfloritoare, plăpînde, disperate, geloase, pline de admiraţie, muribunde. Fiecare la locul lui

sau al ei. Iar la noi, în Danemarca, regele, regina, primul ministru, ministrul culturii, ministrul de externe, directorul Grădinii Zoologice. Întrebaţi-bă, întrebaţi-mă numai şi vă spun totul şi pun fiecare lucru la locul lui. Iau lumea întreagă drept martoră că exist şi jur că am să-i dau viaţă ca fiecăruia din elementele ei, ca fiecărui ax de turbină de la rachetele Polaris, ca fiecărei legături de catgut de la cicatricele intestinale ale universului, ca fiecărei fiinţe care strigă : „Îndepărtează de la mine această cupă."

I-am spus lui Tom :

— Nu ştiu ce trebuie să fac. Ascultă : în timpul zilei mă simt foarte bine. Adică nu mi-e chiar atît de rău, iar dacă mi-e rău, mă sui în maşină şi fac o plimbare. Însă ieri, pe plajă, a ieşit urît. Îl lăsasem pe Irtu în maşină ; voiam doar să plonjez o dată în piscină. A trebuit să beau un pahar fiindcă mi s-a oferit cînd am apărut dezbrăcată. După ce am înotat, am luat paharul cu mine în cabină şi acolo nu ştiu dacă l-am lăsat să-mi scape, dar l-am văzut deodată pe jos cioburi şi am vrut să le calc în picioare. Da, am vrut să calc pe ele, să iau cioburile, să mă frec pe obraz cu ele, sau să aleg ciobul cel mai mare şi să-mi zgîrii pieptul cu el, să-mi tai sînii. Am luat-o la fugă, iar femeia de acolo s-a repezit după mine să mă oprească înainte ca să mă aflu din nou în libertate, printre ceilalţi.

— Erai goală ?

Anna i-a răspuns. A zis :

— Da.

Tom a ridicat capul. Asta s-a întîmplat ieri sau alaltăieri. Și-a coborît apoi ochii spre fluviu. Vîntul își schimbase direcția și mirosul pe care-l aducea era mai puțin puternic. Fluviul nu miroase urît, cel puțin în sensul oriental al cuvîntului, dar pe această căldură îngrozitoare nu mai are loc nici o tranziție între apă și aer și duhoarea de mlaștină urcă panta malului, trece de iarbă și ajunge pînă la noi. Localnicii nu ne înțeleg plăcerea de a sta mereu afară, însă Mirres s-a împăcat cu ea. Deși ne aflăm la două sute de metri de apă, el tot mai întreabă: *„You want sit by the river ?“* *

Urmează să vină în curînd și e momentul cel mai plăcut pe toată durata anului. Postul lui Tom nu-l solicită prea mult, însă el se scoală totuși la șapte și jumătate. Mirres apare cu ceaiul, trage perdelele și ne luăm micul dejun în pat. Mirres mă atinge pe umăr să mă trezească și gestul lui intim, natural și părintesc nu e deloc jenant. Mirres e de naționalitate sikh și a fost căpitan în armata anglo-afghană. Are aproape șaptezeci de ani și i-aș încredința soarta mea dacă aș avea curaj. Dacă aș avea curaj să-i mărturisesc lui Mirres că vreau s-o ucid pe Minna. Însă mă tem că ar face-o el pentru mine, dacă ar fi sigur că doresc mult acest lucru. La spital, s-a așezat jos pe coridor, cu spatele rezemat de perete și Tom mi-a povestit că n-a închis

---

* *Vreți să stați lîngă rîu ?* (engl.) Personajul vorbește o engleză stricată.

ochii nici o clipă în noaptea cînd s-a născut Minna. Îmbrăcase tunica de la uniformă, cu pantalonii galbeni și cu toate medaliile. Cînd a aflat că fetița e normală iar Anna sănătoasă, a rupt o stea de la epolet, a dus-o la buze și l-a rugat pe Tom să mi-o dea. O țin acum în sertarul noptierei ; nu trebuie decît să întind mîna, s-o ating și nici un rău nu ni se poate întîmpla. Nici unul.

Îmi repet calmă : totul va fi bine. Tom a spus exact ce trebuia, în cuvintele care trebuiau, cuvinte rezonabile, inteligibile. Anna le-a ascultat cu atenție și asta i-a prins bine. Tom s-a întors dinspre fluviu, m-a privit și, în timp ce-mi vorbea, n-a mai fost nevoie să observ zborul viespii peste acoperișul de tablă ondulată sub care se odihnesc servitorii și n-am mai simțit dorința de a număra petalele mușcatelor, ceea ce este o absurditate. L-am observat pe el, cu auzul încordat, urmărindu-i mișcările gurii.

În timpul insomniei îmi vorbesc și cumva mă consolez reflectînd. Nu sînt sigură. Sîntem mulți care argumentăm astfel în aceste ore goale. De dormit se poate dormi destul după moarte. Tu ești avantajată, poți dormi ziua dacă nu dormi acum. Odată cu vîrsta îți vine tot mai puțin să dormi. Mai bine dormi de două ori cîte patru ore decît o singură dată opt. Somnul mai scurt e mai adînc, etc. E foarte important pentru aspectul tău să dormi, dar vrei să arăți toată viața ca la vîrsta cercetășiei ? Obrazul tău nu trebuie să poarte și el amprenta vieții trăite ? Ridurile nu sînt

oare un semn de noblețe, iar pungile întunecate de sub ochi mărturii ale experienței și ale meditației ?

Pe un fundament de mușchi încordați și dureroși, pe ceafa înțepenită, pe capul plecat și răsunînd de zgomote, construiesc lumea exterioară și-mi aduc aminte cum am luat-o pe Minna de mînă să mă plimb cu ea frumos, în tăcere, de-a lungul fluviului, cu umbrele mari ale pălăriilor noastre albe navigînd lîngă noi pe apă. Căutam din priviri cîrsteiul de baltă, însă numai șoimii ne urmăreau, înconjurîndu-ne în cercuri negre și alte păsări nu erau acolo decît corbii, al căror zbor e mai iute și care strigă fără nici o rușine, în fața tuturor, că nu înțelegi starea lucrurilor acestei lumi. Cra, cra, cra.

Mergeam liniștite pălăvrăgind și nu l-am văzut pe sacagiu decît în momentul cînd s-a îndreptat din poziția sa ghemuită privindu-ne drept în ochi. Nu știu dacă se afla în vreo zonă interzisă, dar a rămas în picioare privindu-ne, cu burduful de apă aruncat peste umăr ca un ficat de vițel jupuit. Vîntul îi ridica pînza legată peste coapse și-i clincăia clopoțeii de argint de la brîu — semnul său distinctiv, cu care își anunța prezența. Trebuia să facă un gest ; n-a vrut să vorbească — poate era mut ? — și a ales atitudinea firească a celui cu acte în regulă, adică a luat paharul de metal și a destupat burduful. Trebuia să bem, mai ales că gestul de refuz schițat cu cealaltă mînă voia să ne facă să înțelegem că nu ne

costa nimic : era doar apă din fluviul nostru, nu ?

După toate regulile igienei, era de neimaginat că se putea bea din acea apă, dar am primit paharul și, după ce am băut eu mai întîi, l-am înapoiat omului care l-a umplut din nou, apoi l-a ținut ca să bea și Minna. Apa era sălcie și murdară în gură și, dacă nu avea mirosul fluviului, luase gust de la pereții burdufului, o bășică păroasă pe dinăuntru. Am vrut să fug pe loc, dar nu mi-am putut desprinde ochii de acel om și de Minna. Am rămas acolo privind-o pe Minna. Cît avea să dureze scena ? Și ce trebuia să fac eu ? Ea avea să fie atinsă prima. Nu are decît patru ani. Pînă atunci nu băuse decît lichide fierte. Am scurtat în gînd la maximum evoluția groazei — asta sînt în stare — și am văzut-o cuprinsă de febră, care-i apăsa fruntea, cu obrajii roșii, din care culorile în curînd păleau, cu o gălbejeală infecțioasă, apoi crampele și moartea. Oare nu se și învinețea cumva în jurul gurii în timp ce stătea să privească plină de încredere la sacagiul care, pentru a-i întoarce atenția, a scos trei bile pe care le-a făcut să dispară, pe urmă să reapară de-o parte și de alta a mîinii lui ? Un adevărat spectacol de circ, o adevărată reprezentație de manej în acea dimineață, copilul nevinovat și sacagiul pakistanez prezentați într-un număr de dresaj uluitor și barbar de Anna cea albă, ucigașa de copii ! Am apucat-o brusc pe Minna și m-am repezit către casă, în ciuda țipetelor și protestelor ei, căci o întrerupsesem din joacă

şi nu ştiu ce am simţit şi ea şi eu cînd, ajunse la W.C., i-am băgat arătătorul în gît şi un lichid lăptos, vîscos, a început să-i curgă sacadat printre dinţi în chiuvetă. Această crimă rituală, igienică, mă îngrozise atît de tare şi mă calmase în aşa măsură încît am uitat de mine şi-mi aduc aminte numai că un cuvînt — dreptate — a apărut neîncetat în spatele pleoapelor mele închise, cînd am ajuns, în aceeaşi zi chiar, în pat, tremurînd toată de febră şi vomitînd o fiere neagră într-un lighean pus alături, pe podea. Poate există în mine ceva de Nemesis ?

Cum a spus şi Tom, trebuia luată o hotărîre. Şi-a dres glasul şi s-a urcat la catedră lîngă canapeaua suspendată cu baldachin albastru. Apoi şi-a rotit privirile o dată peste credincioşii lui (Anna) şi a anunţat cu amabilitate că era preferabil ca aceasta din urmă să ia primul avion spre Danemarca.

Acum sîntem exact două zile mai tîrziu. Stau întinsă aici. Te privesc, dragostea mea, îţi cunosc fiecare fir de păr de pe trup, chiar şi pe acela care se răsuceşte în dreptul inimii tale şi mai dispun de un răgaz de douăzeci de minute. Nu te trezesc şi nu devin nebună de legat. Zîmbind, am îndepărtat orice cuţit, de la cel mai mare pînă la pila de unghii din baie. Soarta mea e hotărîtă, sînt desfăcută în bucăţi separate, sînt altundeva, acolo unde constat că am fost mereu. Tu mă priveai de la catedra ta spunînd (amabil, amabil) : „Ai o imaginaţie prea bogată, Anna“, şi am observat o dată în plus că faţa mea plecată în

jos rînjea în loc să plîngă, plîngea în loc să zîmbească, striga tăcînd, închisă, zăvorîtă, cu cheia ruptă definitiv. Poate că cei care dorm plutesc pe deasupra unui loc pe care ceilalţi nu-l cunosc, dar trebuie să ştii, Tom, că şi eu îmi iau zborul, vorba cîntecului *„I am off, off and away“* * şi că zborul meu nu are nimic metafizic în el. Mi-ai dat aripi, bătrîne, mi-ai deschis uşa şi mă îndepărtez acum dînd din aripi de păcatul meu nepăcătos, de crima mea necomisă, de copilul meu intact, de fiul meu care e atît de departe de mine, de adultul care e soţul meu — da, zbor concret cu compania aeriană scandinavă SAS, prima escală Teheran şi o duc pe Anna cu mine.

2

PASAGERII AFLAŢI în tranzit sînt mai avantajos plasaţi ; în raport cu ei te simţi redus la condiţia hamalului care trebuie să meargă în urma stăpînului său. Şi-au ocupat locurile şi privesc la noii veniţi de după ziare. Compatrioţi, germani îmbarcaţi la Bangkok, graşi toţi şi cenuşii, cu gustul sticlelor de Coca-Cola consumate în timpul escalelor încă în gură, priviţi-o din dosul ochelarilor voştri negri ca noaptea pe Anna care îşi face intrarea. Se urcă în avion la Karachi şi simte revărsîndu-se asupra ei ploaia de comentarii mute : o

* Zbor, zbor departe (engl.).

burgheză care o duce mai bine decît o ține punga, o plicticoasă, cam consumată, bună la pat, nu ? Ce șolduri. Unde o să se așeze ? Englezoaică trebuie să fie cu părul ăsta roșu, cu tenul ăsta, cu pomeții ăștia înalți. Nu-i nevoie probabil s-o rogi de două ori. Uite că-și scoate haina. Poate aici ? Nu.

Anna alege un loc spre culoar ; știe din experiență că acolo nu se face curent. Își pune haina de blană lîngă ea (lîngă mine). Dimineața a fost ușoară, de o claritate cristalină, ba nu, a fost o zi eterată, fără grețuri, nu clară ci ondulantă și invulnerabilă. Judecători solemni, judecați-mă ca să pot fi liberă. Sînt și liberă și condamnată. De aceea pot revedea această dimineață ca într-o oglindă, ca să vă spun tot. Cum știți deja, Mirres a intrat cu ceaiul și corespondența. L-am lăsat să mă atingă ușor pe umăr, m-am prefăcut atît de bine că dorm încît a venit să mă atingă din nou. M-am ridicat zîmbind în capul oaselor și mi-am adus aminte cum arată degetele lui. Are unghii rectangulare și aproape albastre, albe și albastre ca reflexele calcarului dintr-un perete la sfîrșitul celor șase luni de iarnă tropicală. Cu degetele acestea ține sus farfuriile întinzîndu-mi-le, și eu îi spun de fiecare dată : „Mirres, tu ai unghii de argint", iar el zîmbește și clatină din cap ; cînd îți servești stîpînii nu mai auzi nimic.

L-am trimis pe John la școală ; mă simt foarte eliberată de el căci școala l-a disciplinat și l-a prostit. Cînd va fi mare nu va avea nimic în el, doar exteriorul va conta. John

o să fie chel. Chel și frumos ca Tom. O să abordeze problemele una cîte una ca să le rezolve. E mai simplu așa decît să se apuce de meșterit și e mai distractiv oricum decît să facă matematică. Atunci cînd îi va fi mai rău va avea, poate, o erupție de furuncule la o vîrstă cînd e caraghios, ba nu, fals, John nu va ajunge la furuncule, el va scăpa numai cu o alergie. John cel bolnav de boala fînului ! Micuțul John din Karachi bolnav de boala fînului ! Natural. Și cu o sinuzită cronică. De cîte ori va vedea un smochin va strănuta. Îmi închipuiam scena privindu-l cum își înnoadă cravata : John face o plimbare prin grădina maharajahului din Bengor... hapciu ! Rog pe excelența voastră să mă scuze, dar sînt extrem de sensibil, nu suport polenul, polenul de smochin. Și scoate din buzunar o imensă batistă albă ca neaua fiul meu cel bătrîn și frumos și complet chel și-și suflă nasul, apoi strănută din nou, iar maharajahul se uită la el cruciș zicîndu-și : „Europenii ăștia sînt pur și simplu nerușinați. Trebuie să existe o cauză..."

În timp ce-și înnoadă cravata în picioare, îmbrăcat în blazerul lui, mă simt cufundată în atmosfera anunțurilor din revistele pentru femei, cu luminile acvamarine Vermeer, paturile albe, dosul trandafiriu al cuverturilor Cannon pentru copii mici și pantalonii de flanelă gri. Apoi liniștea, faptul că am fost servită, răcoarea, m-au eliberat și de el și de mine însămi. La revedere, John, la revedere, dacă o să ne mai revedem vreodată.

Am îmbrăcat-o pe Minna cu ajutorul lui Ghali, care îmi întindea fiecare hăinuță a ei. O adevărată operație, dar care îmi reușea. Eu eram Anna, doctorița care opera. Eram Anna chirurga, marea doctoriță, femeia ce căsăpește spre a vindeca! Am schimbat numai cîteva cuvinte. Chiloțeii. Vestuța. Funda. Cesulețul. Pieptenul. În același timp purtam o conversație animată cu Anna.

„Bună ziua, doamnă ambasador, îi spuneam. Cum o mai duci cu echilibrul mintal azi? Ai control total asupra ta. Nici măcar n-ai omorît papagalul, nici n-ai zgîriat păpăgălița moțată. Ascultă-mă, doamnă Terlow: totul e foarte clar. Sîntem la Karachi și e dimineață. Te afli în dormitorul fetiței tale pe care tocmai o îmbraci. Totu-i bine. Ghali stă în picioare lîngă tine. Îi simți pînă și mirosul. E lumină. Ai azvîrlit noaptea ca pe un tub gol de pastă de dinți turtit și înfășurat pe care îl arunci în fluviu. Tom, în biroul lui, contemplă trei depeșe ministeriale fără importanță. Cît despre tine ești de o seninătate mortală. Observi calmă că, în clipa cînd îți vorbești ție însăți, îți vine automat în minte argoul din școală. Ești tot eleva din ultima clasă de la Rysensteen *? Da. E un adevăr. Însă de atunci ți-a mers totul bine. Ai ajuns cineva, bătrîna mea prietenă. Cine ți-ar fi putut citi în horoscop

* Liceu în Copenhaga, situat pe strada cu același nume. Rysensteen a fost un constructor olandez din secolul XVII, care a lucrat în Danemarca unde a și fost înnobilat.

că ai să devii soția ambasadorului la Karachi? Și cine ar fi putut măcar visa că Anna Bryl, după examen, se va îndrăgosti de un funcționar superior și că se va căsători totodată și cu cariera lui, în ciuda tuturor opozițiilor? Mulți, poate. Dar să-și imagineze că Anna cea sănătoasă va ajunge aruncătoare de cuțite la Karachi, chinuită la treizeci și cinci de ani de o nevroză cu fixații, asta n-ar fi fost nimeni în stare."

I-am transmis și Minnei veselia mea de om disperat tot zîmbindu-i într-una. Îmi venea să cînt: „Tralala, tralala, tralalilala", dar n-a ieșit decît un mormăit din gîtul meu uscat cînd m-am întors cu spatele spre copil și spre guvernantă ca să mă apropii de fereastră. Poate păsările aveau ceva de zis? De obicei ele ne oferă un exemplu excelent de îndată ce vaporul se află într-o situație critică și-l înțeleg perfect pe Nils Holgersson, care nu s-a agățat de gîsca lui sălbatică fiindcă voia să vadă Laponia, ci fiindcă, stînd închis și singur, dezgustat și dornic să-și ucidă părinții, a preferat să-și ia zborul.

Aici, în Orient, numai compania scandinavă SAS îndeplinește toate prescripțiile la decolare. Nici un avion care se respectă nu se oprește la distanță mare de pistă ca să-și încerce motoarele la capacitatea lor maximă. Nu, el înfruntă direct fiara, accelerează cu volanul trepidînd și scuipînd în urmă un torent de jeturi. Noi ăștia trecem printr-o serie de verificări. Acum e gata. Ne-am oprit la distanța regulamentară pentru a controla reacția tur-

binelor și prietenul nostru Vikingul „Sigurd" pornește pe pista ale cărei balize luminoase defilează tot mai repede prin fața hublourilor. Jeturile de gaz aruncă departe înapoi orașul Karachi, în care oamenii ne și întorc spatele îndreptîndu-se către mașini, iar el, la rîndul lui cu spatele spre noi, se îndreaptă către mașina lui.

Într-o zi, prin anii '50, cînd lucrurile mergeau bine în lume și trăiam în siguranță deplină, am hotărît să nu ne spunem niciodată adio. Nici vreun rămas bun prelungit sau prostii gen *partir c'est mourir un peu.** Fiindcă ne vom revedea, nu ?, iar dacă nu, ar însemna că — ăsta, cum îi spune ? — destinul ? a vrut să fie altfel. Vîrsta de aur durează de la zece la optzeci de ani. Multă lume își închipuie că linia de hotar dintre prezent și trecut, dintre vechi și nou se situează la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial. Dar se înșeală. Abia acum ne despărțim de vremurile frumoase de altădată. Și nu noi sîntem cei care spunem adio ci ceilalți. Îți amintești, Anna, era pe vremea cînd *schnaps*-ul costa nouăsprezece coroane sticla și cînd războaiele pe care le purtam unii cu alții erau întotdeauna drepte, simple, ușor de înțeles ? Acelea erau vremuri frumoase. Pe atunci se spunea : „Ne vedem" și tu începeai să te „vezi" cu Tom și descopereați Europa împreună și petreceați week-end-urile în camera voastră și totul, totul era posibil dacă te gîndeai puțin și dacă

* A pleca înseamnă a muri puțin. (franc.)

făceai ce trebuia făcut. Și cum s-ar fi putut să nu procedezi cum trebuia cînd era o epocă a conștiințelor curate ? Drumul era trasat și evident și nu prezenta nici o dificultate. Însă totul s-a precipitat, înțelegi, Anna, totul s-a precipitat ; și Tom care te-a condus pînă la scara avionului și care nu mai voia să se ducă de acolo pentru că tu plecai departe de el și pentru că a aflat deodată că destinul poate fi un ticălos prost și agresiv și că rațiunea lumii a fost scoasă la pensie, pentru că tu (eu) te întorci în Danemarca, de unde am lipsit trei ani.

Privindu-l, am fost nevoită să mă întreb : „Sînt cu adevărat bolnavă ?" Judecînd după figura lui, eram. Dar de fapt nu sînt. Acum sînt sănătoasă și mă simt foarte bine. Am pornit la drum și turbinele îmi funcționează fără greș. Zburăm la viteza mea de croazieră și mă obișnuiesc repede cu ea, nu-i așa ? Privesc în jurul meu și constat că totul merge bine. Chiar un anumit gen de teamă e pe cale de a se stinge ! Îi e cuiva din avion frică ? Nimănui. Evident, cînd stewardesa le aduce al treilea pahar de whisky din această călătorie, se gîndesc poate că ulcerul lor îl va resimți, ori cancerul lor intestinal va evolua cu atît mai repede, însă în același timp, băutura le destinde nervii și amestecul ei de efecte euforizante și de sedative desăvîrșește procesul de adaptare. Zburăm firesc, dar nu-mi vine să cred că lucrurile decurgeau la fel de simplu acum vreo zece ani. Noi am fost pionierii descendenței lui Wright, lui Alcock, lui Brown

și lui Ellenhammer. Tom a izbucnit în rîs odată cînd i-am spus că Gustav Rasmussen * încă mai zbura cu elice. Și l-a imaginat, poate, cu elicea în locul nasului. În orice caz, Gustav Rasmussen nu s-a urcat niciodată într-un Caravelle sau într-un DC-9 — dacă nu cumva o fi un DC-8 — asemeni nouă tuturor care zburăm acum înapoi, spre țara noastră, sau plecăm din ea și rătăcim încoace și încolo cu impresia falsă că înaintăm prea încet sau într-o direcție greșită.

Stai bine cu filosofia, ești pe drumul cel bun. Știu perfect acest lucru și n-am nevoie decît de o privire ca să-mi dau seama că așa e. Ce-i corăbioara asta în care am luat loc? Tramvaiul ăsta isteric ce gonește spre Iran cu nouă sute de kilometri la oră pe o temperatură exterioară de minus cincizeci de grade centigrade? Ce fel de rasă de oameni sîntem ca să acceptăm lipsa asta medievală de comfort? Cine poate spune că edemurile din picioarele noastre, că îndoitura nenaturală a mușchilor noștri și a vaselor noastre sanguine nu sînt tocmai, ca și cele șapte mese bogate care ni se vor servi de aici și pînă la aeroportul Kastrup, niște obligații ce ne sînt prezentate abil ca „servicii“ și pe care le înghițim odată cu tot ceea ce mai acceptăm cînd ni se oferă? Iat-o acum pe Anna și revoltată!

Și încă n-am terminat ce aveam de spus despre mine. Sînt îmbrăcată altfel acum, am

---

* Ministru de externe al Danemarcei în perioada 1945—1950.

mai multe haine: port ciorapi, de exemplu. Și un pulover, și o fustă. Și mănuși. Jos era cam cald pentru așa ceva, dar în curînd nu va mai fi. Mai e și blana în plasa de bagaje. Ridic mîna și-mi privesc atentă mănușa. Toate femeile poartă mănuși, dar aceasta are, bineînțeles, ceva în plus față de celelalte, e mai elegantă poate. Mănușa asta e tocmai din Barbados. În realitate (o!), provine de la o broască țestoasă care s-a tîrît într-o noapte pe o plajă ca să nască. Eram acolo și m-am aplecat asupra animalului cuprins de tremur: din sex îi ieșea încet mănușa asta. Am așezat-o în lumina lunii, iar apa mării și apa nașterii au picurat amîndouă pe nisip odată. Stau cu puiul meu de broască țestoasă în fața ochilor și privesc la un bărbat pe care l-am mai văzut, un tînăr cu plete, îmbrăcat curios, ca un indian de la munte, însă blond și cu ochi albaștri. L-am văzut și ieri în birou la Tom și știu acum cine e. Poate mai încolo am să stau de vorbă cu el.

Nu mai termin cu amintirile despre hainele și despre obiceiurile mele. A trecut vremea cînd puneam în fiecare zi aceleași lucruri și cînd nu-mi cumpăram ceva nou decît o singură dată pe an. Dacă iau la rînd bucată cu bucată, tot ce port pe mine e nou. Pantofi din piele de crocodil, ciorapi de plasă, fustă de șantung, blazer din cașmir, lenjerie de mătase, ochi de pisică la inel; oja de pe unghiile mele de la picioare este praf de argint, iar dacă aș plînge lacrimile mi-ar fi de culoarea petrolului. Deschid ușa camerei de zi în casa din

strada Vibe și știu că tata și mama dorm în camera din dreapta, iar Kjeld în stînga și că a doua ușă pe partea dreaptă a coridorului e a mea ; dimineața, cînd lumina cade pe etajeră, preparatele anatomice se trezesc în borcanele lor, foetusul mic începe să se rotească încet din cauza căldurii caloriferului și mirosul de împăiat mi se cuibărește în inimă ca și uscăciunea sertarelor etichetate.

„De-aș fi liberă să pot face tot ce vreau". Am vorbit cu voce tare, totuși nu atît de tare ca să mă audă cineva. Bărbatul cel cu plete stă lîngă un bărbat cu părul scurt. Dacă aș fi liberă și dacă aș putea face tot ce vreau, aș putea rezolva și problema Minnei. S-ar putea strînge totalitatea lacrimilor mele sărate într-un borcan asemănător cu cel al foetusului din camera mea de fată, însă mai mare decît acela. Natural, operația ar avea loc în bucătărie, la o oră cînd aș fi singură : sîmbătă de la două la patru. Mirres e în camera lui, iar ceilalți ar crede că Memsahib merge la bucătărie să controleze dacă nu s-a furat din zahăr. Nu mi-ar fi greu s-o atrag pe Minna acolo, căci după-amiaza facem mereu cîte ceva împreună. „Hai, hai, hai". Stau după ușă îndreptînd către Allah vechea rugăciune : „Călătorește oriîncotro, du-te oriunde, numai să poți vedea crescînd palmierii binefăcători ai lui Allah !"

Am continuat discuția cu Tom și am dezbătut problema *în amănunt :*

— Tom, i-am spus, dimineața mă trezesc foarte devreme și nu mai pot adormi. Cum

stau culcată pe întuneric, mă simt la pămînt. Mă trezesc auzindu-mă strigată și nu e nimeni. E o voce care vine dinăuntrul meu. Un ecou. Mă simt foarte nenorocită și mi se pare că n-am să mai pot dormi niciodată.

— Ai încercat să iei vreun somnifer ?

— Da, am încercat și cu somnifere.

— Ai vorbit cu doctorul Nariman ?

— I-am spus cîte ceva în treacăt. M-a întrebat dacă nu e în legătură cu ciclul, dacă mă surmenez în vreun fel, sau dacă e ceva care mă enervează.

— Și tu ce i-ai spus ?

— Că n-am nimic. Mi s-a părut chiar că i-am spus prea mult mărturisindu-i că mă simțeam apăsată.

— Mmda...

— Dar acum îți spun ție : dimineața mă trezesc foarte devreme, pe întuneric și mi-e frică să nu comit vreo crimă. Trebuie să mă îngreunez singură, să beau beznă ca să nu mă duc direct în bucătărie, să iau cuțitul cel mare și s-o ucid pe Minna.

— Și de cît timp simți nevoia asta ?

— De mult timp.

— Adică te trezești dimineața devreme și simți nevoia să mergi în bucătărie, să iei cuțitul cel mare de pîine și să-i tai gîtul Minnei ?

— Da.

— Dar n-o omori.

— N-am omorît-o încă.

— Ai vreo idee de ce vrei s-o omori pe Minna ?

— Nu.

— Dar atunci ce e, Anna ?
— Nu știu.
— E ceva cu noi doi ?
— Ce-ar putea fi cu noi doi ?
— Habar n-am.
— Bineînțeles că nu e nimic cu noi doi și tu știi foarte bine asta.

Atît i-am spus lui Tom privindu-l, fără însă a putea scăpa nici o clipă din ochi o venă de-a lui strivită sub cureaua prea strînsă a ceasului.

— ...Singurul lucru e că nu pot vedea cum îți circulă sîngele din cauza curelei de la ceas.
— Ce spui ?
— Ai cureaua de la ceas prea strînsă.
— Din cauza căldurii.

Numai de i-aș fi putut dovedi pe loc tandrețea pe care o simțeam pentru el. Cine ? Eu ? Anna ? Da, pentru că așa e. Pe vremea cînd tineretul nu purta uniforme, cînd hainele erau urîte, rezistente, transformate și prost croite el a venit către mine și am făcut dragoste, prost, în paturi prea înguste și nu-mi dădeam seama că sînt frumoasă nici chiar cînd mi-o spunea el. Nu-l puteam crede. În schimb am fost mîndră, recunoscătoare și absolut calmă cînd a lăsat baltă politețea la piciorul patului scîrțîitor ca să se cufunde adînc în mine. Și am stat la masă cu oribila de maică-sa, am manevrat împotriva predicilor ei pline de ambiție, i-am contemplat în părul murdar hora viermilor de făină, știind că peste puțină vreme Tom și cu mine vom pleca și vom fi în sfîrșit împreună, singuri.

Peste douăzeci de ore voi fi din nou acasă, în Danemarca, dar nu-mi mai dau seama ce înseamnă asta. Va fi minunat, se pare. Cred efectiv că e plăcut să te întorci acasă. Nu ți-e dor de Danemarca după o ședere de cîțiva ani în străinătate ? Evident că ți-e dor cînd ai lipsit mult. De fapt, cît timp am petrecut noi în afara Danemarcei ? Sîntem în Extremul Orient de mai bine de trei ani, cu întreruperi, desigur. Între timp am călătorit în Europa și în Africa, în Japonia și în Australia, dar n-am mai fost și în Danemarca. Ce ciudat : diplomații n-or fi avînd și ei vacanțe ? Ba da și soțul meu s-a și dus de cîteva ori în Danemarca în probleme de serviciu, dar eu n-am fost cu el... vreau să spun că n-aveam nici un motiv s-o fac. Mi se părea că... Ce mi se părea ? Da, mi se părea că nu cunosc destul de bine încă străinătatea. Dar acum de ce vă întoarceți în Danemarca ? Pentru că vreau să mă consulte un doctor. A, în Danemarca sînt cei mai buni medici. Dacă ceva nu merge în legătură cu capul, nimeni nu-i întrece pe medicii danezi. Puteți face orice în străinătate, cumpăra haine, prinde broaște țestoase, bea apă insalubră, dar dacă vă treziți dimineața cu dorința de a vă ucide copilul preferat, n-aveți altă soluție decît de a fugi cît mai iute din văgăuna respectivă și de a vă întoarce, pentru vindecare, în insulele cele albe de fagi.* Și sînteți sigură că totul va fi bine ?

* Aluzie la un vechi cîntec patriotic danez, care începe cu versul : „Văd insulele albe de fagi pe mare-mprăștiate".

Da, în orice caz așa cred, cel puțin deocamdată și n-o să reușiți să-mi răpiți speranța. Nu, nu, fără îndoială. De fapt, mă simt foarte mîndru că sînteți atît de încrezătoare în țara noastră și în corpul ei medical. Ca să vă spun adevărul și eu sînt medic. Ce Dumnezeu, adevărul trebuie doar să triumfe întotdeauna, nu-i așa ?

Adevărul acesta îl văd peste tot în jurul meu și el seamănă parțial cu imaginea pe care mi-am făcut-o despre țara mea. Nici unul din acești bărbați, nici una din aceste femei nu-mi sînt străini, în afară poate numai de cel pe care l-am privit adineauri printre degete. Și totuși e singurul pe care l-am mai văzut înainte. Însă deși ceilalți n-au venit niciodată la mine personal, toți m-au vizitat pînă acum. I-am servit cu heringi danezi și cu *schnaps* danez, m-au privit cu ochii lor rotunzi și cu gura lor strîmbă de recunoștință. Gîndiți-vă numai, cînd ești departe ce bine te simți printre compatrioți ! Da, e foarte ușor să aluneci în sentimentalism cînd ești în străinătate. Iar mîinile mereu le sînt scăldate de sudoare, dar nu din cauza căldurii, ci fiindcă toate actele lor sînt dubioase și otrăvite și cu cît vorbesc mai mult de idealism cu atît subvențiile lor vor fi mai grase. Numai băiatul acela n-a primit niciodată nimic, pentru că niciodată n-a reușit să treacă și dincolo de consulat.

Arată cu adevărat straniu. Motoarele merg cu viteza obișnuită de croazieră, iar el s-a lăsat pe spate, cu ceafa sprijinită pe suportul scaunului. Bărbatul de lîngă el citește ziarul.

Asta este. L-am ales. L-am ales ca obiect de observație, iar el nu știe că stau aici și nu are idee cine sînt cînd mă privește. Am destul timp înainte și mi-e sete. Ridic mîna și-mi ating discret vîrful sînului stîng. Nu e lumină și stewardesa nu se vede... Mă aplec, îmi sprijin capul pe scaunul din fața mea și părul îmi cade peste umeri și-mi atîrnă, proaspăt peste obraji. Mă îndrept și simt apăsarea sutienului în timp ce sînii mi se ridică încet. Mîna mea se îndreaptă spre butonul mic de pe scaun pe care-l apăs și se aprinde lumina. Zîmbesc, Anna zîmbește la rîndul ei. Noi două sîntem singurele intruse în aparat, restul toți sînt înregistrați. Toți au căzut și zac pe pămînt, cu gîtlejul plin de aluminiu și cu portofelul calcinat, cu mîinile smulse de explozie, cu membrele rupte. Valizele lor desfundate sînt împrăștiate prin copaci și dintr-un flacon curge picătură cu picătură o loțiune capilară uleioasă, amestecîndu-și parfumul cu duhoarea grețoasă a gazelor de fenec *. Apare stewardesa și-i comand două pahare de gin-tonic arătîndu-i fără cuvinte spatele tînărului. Pare puțin surprinsă, dar aprobă cu un zîmbet care parcă vrea să spună că „poți căpăta orice atîta timp cît nu depășești limitele reglementare ale bunei cuviințe.“ Pe urmă nu-mi rămîne decît să aștept. Iar dacă întrerupătorul de la lumină nu funcționa înainte, acum funcționează. Acest antract, ideea mea, vibrațiile

* Specie de cîine sălbatic din Africa, de mici dimensiuni și cu urechi mari *(Fenecus zerda)*.

metalului ușor, libertatea, această separare pentru prima dată în atîția ani, amînarea crimei mele... iată că o chem din nou pe stewardesă. În timp ce face calea întoarsă ca să revină către mine, îi observ ciorapii fără dungă și pulpa mușchiuloasă a piciorului. Îmi continui vorba, cerîndu-i o pătură, pe care ea o ia din plasa de deasupra și cu care mă acoperă ; iar eu îi zîmbesc, o ajut cu mîna mea pe sub cuvertură și deodată, o !, căldură însă și lux țipător printre minarete, ciorapi fără jartiere, fără elastice, fără nici o altă legătură. Deasupra mea stau încă ochii ei, zîmbetul ei, părul ei și cascheta ei mică, iar între picioarele mele intrare liberă tuturor semnalelor primite, care clipesc și care vin, vin, vin. Și care se sting. Băutura. Și totul în același timp. Îmi înmoi degetele de la mîna dreaptă în bulele de gaz carbonic și le trag pe nas : n-am mai făcut așa ceva de vreo zece ani. Oricum, nu într-un avion.

Dar ce mi s-a întîmplat adineauri ? Nu așa ceva caută Anna întorcîndu-se acasă ? Acasă ? Îmi repet cuvîntul, îl despart pe litere : a-c-a-s-ă și nu-i pricep sensul. Acasă în strada Vibe sau acasă la Karachi ? Sau cu unghiile mele argintii între pulpe ? E vorba de o Calamity Anna *, cu un sînge rece de gra-

* Prin analogie cu Calamity Jane (c. 1852—1903), personaj devenit legendar în istoria Far West-ului, pe numele ei adevărat Martha Jane Canary. A crescut în coloniile căutătorilor de aur din nord-vestul Sta-

nit la zeci de mii de kilometri altitudine, avînd în cap o suită de diapozitive, pe care le poate lua, studia, comenta, pune înapoi în cutie, uita ? La trei scaune în fața mea stă prietenul meu hippy-ul, a cărui aventură mi-e încă necunoscută ? Nu, e Minna cu bonețica ei legată sub bărbie și păunul pe care-l contemplă în *souk* * împreună cu Ahmet ; ca un prim-balerin frustrat, păunul își smulge încet penele din coadă și le înghite una cîte una. Stau cu ochii închiși, totul e intact, totul e liniște, orbire.

Urmarea inițiativei mele e interesantă de observat : cu amabilitatea ei neutră și cu sexul în uniformă, stewardesa încearcă să servească un gin-tonic unui hippy sub stare de arest ; prizonierul ar dori să-l primească din partea necunoscutei, însă nu are dreptul din cauza vecinului său care, contra sumei de cinci mii de coroane, are misiunea de a-l aduce pe infractor în Danemarca. Poftim, cuvîntul mi-a venit singur. Mi-amintesc totul acum. Tom are deseori de rezolvat cazuri din astea. Nu o dată un vînt al întîmplării aduce niște tineri la Karachi, un vînt care suflă dinspre Nepal, dinspre Thailanda, dinspre Vietnam, de unde au venit ținîndu-se de mîini și cîntînd, cu o ramură plină de flori albe în gură, proclamînd că lumea e o floare, o mușcată roz și un sfert de maioneză grețoasă.

telor Unite. Se îmbrăca în haine bărbătești, fiind o excelentă mînuitoare de arme și călăreață. A murit uitată și în sărăcie.

* Piață, tîrg (arab.).

Stătea pe un scaun în primul birou, aşteptînd alături de prietenul său în alb, cînd am trecut pe acolo uitînd o clipă de manevrele mele cu lama de oţel. De atunci nu m-am mai gîndit la el. Doamne, oare nu aparţine acestui curent nou şi pe care noi nu-l înţelegem ? Cum spune Tom, e un produs al evoluţiei. Poate a fost fabricat de o maşină ? Îmi imaginez procesul : maşinăria se găseşte în Danemarca şi a fost construită în anii cînd ne mai aflam încă acolo. E o maşinărie mare şi frumoasă, frumos lustruită, cu un număr infinit de treburi, în genul desenelor lui Storm Petersen, în care un mecanism complicat, ce ar putea umple chiar Palatul Sporturilor, se dovedeşte a fi pînă la urmă doar o perie de pantofi. A fost pusă la punct cu colaborarea guvernului, nu fostul guvern şi nici cele dinaintea lui, pe care le ştiu, ci unul nou, pe care nu-l cunosc. A fost nevoie să plece toţi vechii politicieni, Hedtoft, Hansen, Krag şi vremurile s-au copt pentru a fabrica o eră nouă, un om nou. Prrr, prrr, prrr face maşina şi la fiecare prrr iese cîte un străin. Prrr, prrr, prrr fac toţi din gură, fiind prevăzuţi cu cîte o mînă făcută căuş după fiecare ureche şi capul le este aplecat pentru a li se aplica urechi suplimentare cu funcţionare garantată. Şi toţi aplaudă zicînd : „Priviţi opera noastră, priviţi ce am fabricat împreună, noi, progresul, şi epoca noastră galopantă. O generaţie nouă !" Prrr, prrr, prrr şi iată-i că apar clătinîndu-se cu pipe lungi în gură şi cu hăini de blană ca ale strămoşilor lui Mirres acolo, în munţi. Dar

li se întîmplă să se îndepărteze prea mult de maşinărie şi se trezesc deodată în biroul lui Tom, crezînd că şi el are în buzunar o maşinărie asemănătoare în model redus, care să-i poată scoate din încurcătură şi trimite înapoi în Danemarca. Tom ridică din sprîncene, nu înţelege, răsfoieşte instrucţiunile, schimbă priviri cu omul în alb din faţa lui, ştampilează, ştampilează, ştampilează şi, în fine, celălalt se poate întoarce să regăsească maşinăria timpului său.

Dar o văd iarăşi lîngă mine ; îmi spune ceva. Ascult :

— Iertaţi-mă, dar trebuie să fie o greşeală. Domnul nu doreşte *(zîmbet)*... sau mai bine zis nu are dreptul să primească ceea ce îi oferiţi dumneavoastră...

— De ce ?

— *(Ton confidenţial)* E o situaţie delicată. Domnul — poate îl cunoaşteţi — domnul cu păr lung e sub stare de transfer. Ştiţi *(în şoaptă)* vecinul său lucrează în poliţie : călătoreşte în interesul Ministerului de Externe şi al Serviciului de Stupefiante.

— Da, da, da. Şi atunci nu primeşte nimic de mîncare ?

— Ba da. Bineînţeles că primeşte de mîncare.

— Acelaşi lucru ca şi noi ?

— Da, desigur.

— Atunci de ce n-are dreptul şi el la un aperitiv înainte de masă ?

— *(Tot zîmbitoare, dar mai încordată)* Ştiţi, nu e acelaşi lucru.

— Ha, ha! Dar dacă ați încerca să oferiți un gin-tonic vecinului său, nu credeți că ar avea voie și domnul cu plete să bea unul?

Stewardesa se ridică. Stă dreaptă, cu paharul în mînă. Gheața se topește înăuntru.

— Dacă țineți atît de mult, am să încerc.

Se întoarce, se depărtează. Ciorapii îi sînt prea întinși pe picioare. Poartă ghenă. Anna se așează mai bine în fotoliul ei, animată. Hotărît lucru, călătoria e încîntătoare. Aparatul este excelent. Nu trebuie decît să arunci o privire în jur ca să te încredințezi de acest adevăr: e lung și are cîte trei șiruri de fotolii în dreapta și în stînga culoarului. Nu e complet plin, urmează să se mai urce călători la Teheran. Dar pasagerii aflați acum la bord se simt bine. Stomacul nu le e nici prea plin, nici prea gol. Acolo jos, lîngă pilor, se acumulează o baltă mică de whisky, de gin, de cherry, de suc de fructe, de ciocolată și de fursecuri. Ceea ce a fost digerat pînă acum s-a împrăștiat în jurul creierului precum cochilia transparentă a unei moluște. Anna are și ea cochilia ei. Îi observă sideful, iar în gura ei lămîia pune în valoare gustul scoicii. Degetele îi miros a sare și a zahăr, ea însăși e o stridie căzută în beznă, dar o părere de lumină se reflectă pe peretele interior, granulat, al capacului. Dacă s-ar deschide mai mult, ar muri cu toții, însă ea își poate permite să ridice trapa, s-o crape încet, să privească afară. Degetele îi spun că înăuntru totul e vîscos și negru, dar viu. O picătură de lămîie pe Anna și iat-o că se ridică și aruncă priviri în jur stînd la pîndă.

Stewardesa revine și se oprește în dreptul amicului hippy și al bărbatului în alb. Ține tava în mînă; cînd se apleacă, sînii i se strivesc, se despart și bluza îi dezvelește ușor gîtul. Baletul feții, al gesturilor, al mișcărilor corpului e controlat și bine studiat. Tăvița dispare și eu (Anna) n-o mai văd. În schimb nu mi-e greu să urmăresc ce fac cei doi bărbați. Umerii hippy-ului se ridică, de parcă ar vrea să se așeze mai bine în fotoliu, iar bărbatul în alb gesticulează cu amîndouă brațele. Încă o clipă și tăvița reapare: paharele sînt tot pe ea. Stewardesa îmi aruncă o privire și, încîntată, îi fac semn să insiste. Ea mă înțelege greșit și se îndreaptă spre mine.

— Am încercat.

— Da, am văzut.

— Mi se pare ca va trebui să renunțați la... amabilitatea dumneavoastră.

— Ce-a spus cel în alb?

— Cine?

— Vecinul băiatului pletos?

— Că nu bea niciodată.

— Nu bea? Atunci n-ar trebui să-l oprească pe celălalt să bea.

— *(Ton grav)* Mi-e teamă că va trebui să insistați singură de aici înainte. Curînd servim masa.

— Bineînțeles.

— Ce fac cu paharele lor?

— Dați-mi-le mie.

Stewardesa mă privește; pînă acum a încercat tot ce era posibil în limitele regulamentului: a ieșit în fugă pe ușa de salvare,

a descojit portocale și a curățat scutece, dar n-a ucis niciodată un copil. Îmi pune tăvița în față, iar eu mă simt foarte mîndră. Pe figura mea tragică e un rîs nebun și simt că exact asta e ce-mi trebuia. Am băut un gin-tonic, am la îndemînă un al doilea gin-tonic și lîngă el un al treilea gin-tonic. Nu, figura mea nu e tragică și pe ea nu e un rîs nebun. Surîd gîndindu-mă la călătoria mea. Iată ce s-a întîmplat : după zece ani de căsnicie cu domnul Tom Terlow, care e cu șaptesprezece ani mai în vîrstă decît mine, fapt care însă nu-l împiedica să-i placă să-mi desfunde cu piciorul capătul bătrînului meu pat de mahon din strada Vibe, unde se simțea în largul lui și în mîini bune, m-am hotărît să ies dintr-un impas întorcîndu-mă în țara mea. Mulți ar califica acest act drept o fugă. Dacă cineva ar cere părerea vechiului meu prieten, șoimul, acesta ar arunca de la sine, din strînsoarea ghiarei sale drepte, vreo balegă uscată de capră și ar spune : „Noi ăștia care locuim pe acoperișul ondulat de tablă și zburăm de preferință în spațiul închis între depozitul de gunoi, fluviu și locuința servitorilor, nu avem de ales.“ Dacă ar întreba-o, dimpotrivă, pe vecina mea, soția ambasadorului englez, Mrs. Hyst-Appledorn, aceasta ar deschide și ar închide lornionul de trei ori, s-ar gîndi la bătăile cu flori din copilăria ei, la dificilele curse pe motocicletă după cangurii cu pielea ușor roșcată pe care îi vînau la Brisbane cu lasso-ul la vremea apusului de soare de culoarea mierii ca în cele din urmă să spună : „*You must stick to it, darling*... Trebuie să rămîi pe loc, dragă“. Dar pentru că sînt daneză și pentru că îmi aduc aminte că odată, în tabăra școlii mele, domnișoara Harboe a trecut prin dormitorul nostru făcîndu-și vînt și îngînînd un cîntec, parfumurile stranii ale serii și atmosfera duceroasă, melancolică și plină de putoare a dormitorului sînt și au fost nostalgia pe care o simt, dragostea mea rebelă și deformată pentru țara mea.

Se simte acum foarte în largul ei chelnerița noastră aeriană cu picioare lungi. Împinge un cărucior de salvare cu aspect comprimat, mirosind a stătut de sub foaia de celofan, pe care se află cafea cu gust metalic și vin călduț. Dacă toarnă apă sau vreun suc de orice fel danezului și prizonierului său din Nepal, încep să urlu pînă or să mă dea pe ușă afară.

Dar nimeni nu e capabil de așa ceva în timpurile noastre moderne, iar dacă ar încerca cineva, aș deschide pașaportul meu roșu cu ochii scînteind și i-aș spune : „Eu Anna, eu ucigașa de copii prin procură, mă prevalez de imunitatea mea diplomatică“. Uite aici semnătura lui Tom și a ministrului de externe din țara cea mai civilizată a lumii și unde se găsesc cei mai buni medici. Și-a pus numele aici și, de altfel, știți că dacă am fi afară din avion ar fi cu totul altceva. Înăuntru e cald, afară e frig, e o viteză ridicată printre stele, o viteză de aluminiu, de plexiglas, moarte. Dar și conștiința formidabilă a unui obiectiv, a unor aparate ascunse care caută, expediază și primesc tot felul de coduri, de

mesaje, de transcripții, de calcule. Dincolo de munții de lîngă Teheran se învîrte un radar în spatele unor lumini colorate. Iată că și eu îmi trimit ecoul cu trei rînduri de scaune mai în față. Aștept un răspuns. Îl voi primi oare ? Stînd pe scaun foarte calmă, expediez circular, în ritmul radarului, un eu care asigură transmisia. Anna ecoul.

3

ESCALA DE LA TEHERAN mă emoționează întotdeauna. Escala de la Teheran îmi trezește duioșia. Aici, conștiința de sine a Orientului atinge punctul ei de ruptură și indiferența lui suverană nu mai este naturală. Aeroportul e un Luna Park prost plasat, un magazin popular în plin deșert, aici se termină și începe Orientul. Ești în Europa și totuși Europa e încă departe. Supunîndu-ne jocului de zaruri al transporturilor aeriene internaționale, mergem de la aparat la sala de tranzit, redeveniți copii de grădiniță sub umbrele negre, iar lumina împodobită cu monograma Șahului ne aruncă în față neonul ei ca pe o aghiasmă rece. Înăuntru, albastru de mercur pe pereții văruiți, cu vitrine ce conțin tot ce ne oferă prietenul meu, Șahul : blănuri, bluze din piele de oaie tivite cu benzi înguste colorate, bonete brodate, poncho-uri persane, bijuterii din piatră șlefuită, scrinuri decorate înfiorător, toate exprimînd o suveranitate și o

civilizație, incerte însă și vulgare. Aici totul miroase a monedă slabă, a conștiință încărcată, a reforme sociale ce nu sînt decît un simulacru și a industrie turistică printre decoruri *à la* Potemkin. Anna își recîștigă toată maturitatea pielii ei unse cu cremă frumos mirositoare și se îndreaptă imediat către bar.

Ea (eu) comandă o cafea și încearcă să localizeze cuplul de comici : diavolul și mielul. Dar aceștia au dispărut. Mielul, fără îndoială, a cerut voie să facă pipi, s-au dus amîndoi și îmi închipui că, dacă unul poate, e posibil ca celuilalt să nu-i vină, sau că acela care credea că poate de fapt să nu poată, în timp ce vecinul lui să reușească irezistibil. Mi-au plăcut întotdeauna W.C.-urile de bărbați, comicul lor solemn și sacramental, șirul de indivizi stînd cu spatele în fața nișelor mici din peretele pentru rugăciuni. Lui Tom nu-i place cînd mă uit la el cum urinează, dar eu am crescut cu un frate și nu pricep de ce trebuie să fie atît de tabu ritualul acesta al ușurării. Poate e o consecință a situației lui — ce ironie ! Dar, cu toate acestea, revine mereu la vorba unui prieten de-al său american : „Cînd soția începe să folosească W.C.-ul în baie în timp ce tu te bărbierești, înseamnă că-i dragoste mare". Însă mie îmi place să-l privesc și nu mă plictisesc să-l contemplu, drept care nu plec nici chiar cînd îmi întoarce spatele. Funcțiunile lui și acest aparat — care îmi aparțin — mă fascinează.

În sala de tranzit din Teheran cafeaua este întocmai ca cea din Germania la trei ani după

război. Cafeaua din aprilie 1947, de la Lübeck, din podul pe care-l ocupam împreună cu grupul meu de liceene la familia Grössel și de unde nu îndrăzneam să cobor să întreb dacă puteam folosi W.C.-ul lor. Deci eram oarecum speriată de funcțiunile mele intime. Acei oameni de omenie mă îmbuibaseră de cafea, de ceea ce numeau ei cafea, adică o găleată de apă caldă cu cicoare, KAFFEE, cea mai bună dintre toate, căci nimic nu era destul de bun pentru noi, danezii, învingătorii veniți din nord cu conștiința noastră împăcată, cu vitejia noastră eroică și cu eliminarea noastră — *Ausradierung* — totală a nazismului oribil pe care toți germanii îl urăsc și l-au urît mereu. Priveam portretul lui moș Grössel cu Crucea de Fier și panglică dublă la reverul uniformei sale caracteristice. De deasupra biroului său mă urmărea din ochi pretutindeni, ca și din capul mesei unde-i era locul și avea, în amîndouă cazurile, aceeași privire prietenoasă, mulțumită și totuși de escroc. *„Es ist eine alte Geschichte, doch bleibt sie immer neu“* *. Și asta poate numai fiindcă ignora că vezica mea de femeie, care nu are o capacitate mică, apăsa ca un butoi pe osul pubisului meu și amenința să-l scandalizeze pe Thomas Mann, marele scriitor născut la Lübeck, opera și memoria căruia micul meu grup venise să le aniverseze. Nu spuneam nimic fiindcă nu știam

---

* *E o poveste veche și totuși rămîne veșnic nouă* (germ.) Vers dintr-un poem de Heinrich Heine *(Buch der Lieder*, „Lyrisches Intermezzo“, 40).

ce se spune în asemenea cazuri și numai cînd m-am așezat pe marginea patului, iar sfincterul meu a refuzat pur și simplu să-și mai îndeplinească rolul de zăvor, am început să gem rugîndu-le pe Ingeborg și Lisaweta, pe toate prietenele mele dragi, să mă ajute. Și înjuram în același timp : blestemată fie cultura asta literară în care nu găsești nici o indicație cum să scapi de urină cînd ești o fată tînără într-un pod, în altă țară și într-o casă străină. Literatura e plină de sfaturi bune în probleme ale spiritului ; cu ironie rece sau cu simpatie caldă, ea spune totul despre conflictele idealului și despre catastrofele nobile, dar nu-ți oferă o singură soluție ca să scapi din dilema cum să urinezi cînd n-ai la dispoziție decît o sobă goală și o lucarnă în acoperiș. Am ales soba : părea etanșă, iar apoi, să fi vrut, nici nu puteam ajunge la lucarnă. Numai pe urmă mi-am putut imagina scena : o fată, cu un picior pe pat și cu celălalt pe un taburet instabil, călărind o sobă a cărei gură de alimentație se căsca spre un interior întunecos și rece. Doar mai tîrziu, am înțeles că trebuie să fii clădită ca mine ca să-ți faci nevoile într-o sobă fără a-ți rupe coloana vertebrală și asta sub presiunea de cel puțin cincisprezece atmosfere a vezicii mele. Poate acestei presiuni să se fi datorat precizia mea relativă (numai jumătate pe alături), dar îmi voi aminti mereu de curentul de aer, de un curent ușor de funingine primăvăratecă și umedă care îmi mîngîia pulpele și locurile intime, în timp ce urina începea să se prelingă din sertarul pentru

cenușă pe planșeul familiei Grössel cea cu Crucea de Fier.

Anna (eu), în picioare lîngă contoarul de la extremitatea sălii de tranzit a aeroportului din Teheran, se lansează într-un raționament necesar. Trebuie acționat repede, căci un bărbat mă fixează cu privirea tipică a obișnuiților sălii de tranzit. Îi cunosc eu pe acești indivizi care se apropie în spirală, le știu graficul mișcării ochilor, e un itinerar trasat dinainte, mereu același, de la sîni la picioare, iute fața, sînii, picioarele, picioarele, într-una, pînă sus unde se unesc, burta, fața, direct în ochi, priviri pierdute, priviri pierdute într-una, calea liberă, întoarcere mai jos de burtă, puțin fața, șoldurile și circumferința lor și gata. Dacă are tupeu mă abordează în cîteva clipe, însă pot apărea prietenii mei Pat și Patachon și atunci va fi rîndul meu să mă apropii de ei în spirală.

Să raționăm : să revenim la punctul de plecare al miilor de kilometri parcurși, a căror urmă, vîrtej călduț și oscilant de gaz și de petrol suficient de puternic pentru a mătura, pentru a răsturna și a nimici clădirea de patru etaje dacă i-ar tăia din întîmplare calea, este încă sensibilă în troposferă. Mă întorc (în timp ce bărbatul își ridică mîna de pe contoar, cu ceașca de cafea în dreapta) asupra anilor pe care i-am trăit și a căror urmă e sensibilă și ea, pe care îi calc în picioare și observ că acea căldură liniștită a eșapamentului lor puternic, acest avînt cu scop bine definit, precis, cu sens unic, însă blînd și fără un caracter fatal, a devenit și ea călduță. Vreau să văd lucruri noi, să spun lucruri noi, mă simt mohorîtă și săracă. Mi-aș formula problema astfel : orice probă ajunge pînă la urmă la uscăciune ; a admite înseamnă a stagna... Și totuși mi-e greu să concep tocmai ceea ce sare în ochi în dilema mea : trebuie într-adevăr să doresc moartea Minnei pentru că ea este singura vie în tot ce posed ?

— Dacă vin și eu din Karachi ?

Din cîte îmi dau seama, gura de sub ochii rotunzi este cea care pune întrebarea.

— Ce vreți să spuneți prin și ?

— Da, am pus o întrebare prostească, de fapt nu m-am suit la Karachi. Ha ! Ha ! Stăteam în spatele dumneavoastră în avion, puțin în dreapta, și cînd ați intrat...

Anna bea din cafea și privește absentă. Așteaptă urmarea.

— ... Vin din Java și ar fi trebuit să zbor cu KLM, dar am preferat cu SAS. Ți se pare cumva că ai și ajuns acasă. Sigur, fac un ocol, dar firma plătește, nu ocolul, ci drumul întreg, așa că m-am gîndit să mai adaug puțin și dintr-al meu. Costă scump, nu ?...

Mă privește ca și cum și-ar închipui că sînt în aceeași situație.

— Da.

— Poate nu veniți chiar din Karachi ?

— Ba da.

— Și vă întoarceți în țară ?

— Depinde ce înțelegeți prin țară.

Rîde. Mai poate exista și altă țară ? Mai poate exista și alt loc pe lume unde soarele

să joace ca pe Aleea Sălciilor ? Unde iarba să fie mai verde ca pe tăpşanul ce duce spre „Carl şi Esther“ la Søndermarken ? Unde răţuştele să se rostogolească una pe alta printre frunzele moarte şi unde, sub un pod putrezit, ştiuca să simtă că-i stă în loc inima ei albicioasă şi să urce cu un viraj teribil ca să-şi frece burta de vreo roată de bicicletă ruginită ?

— Vreau să spun în ţară, în Danemarca. Iată că apare hippy-ul meu.

— Nu, eu mă opresc la Roma.

Bărbatul ai cărui ochi descriu cercuri mă priveşte reprobator. Dar ce-am făcut, am călcat în picioare steagul nostru naţional, am scuipat pe el, am afirmat că regele nostru e pederast ?

Urmăresc din priviri scena comică ce se desfăşoară la uşa cenuşie cu lumină albăstruie, pe care se desenează un bărbat în albastru şi-mi dau seama că nu poate fi vorba ca delincventul să ia vreo gustare în cursul acestei escale. Detectivul — ce nume să-i dai unui asemenea om ? — se postează chiar în mijlocul sălii, cu tînărul alături de el. O fi controlat amîndouă şliţurile dacă sînt încheiate ? Ceremonia o fi fost încununată de succes ? Aş vrea să-mi procure acel sentiment de siguranţă pe care mi-l dă întotdeauna gestul distrat, vital, al bărbatului ieşind de la toaletă, cu acea mînă aproape exorcizantă de tînăr care îşi pipăie şliţul ca să fie sigur că e încheiat. Dar Stan şi Bran se mulţumesc să rămînă în picioare unul lîngă altul ; cel mai tînăr dintre ei scoate o ţigară şi-şi atrage o

privire strîmbă ca şi cum ar fi scos din buzunar o narghilea al cărei parfum de cînepă indiană s-ar fi şi răspîndit pînă la chioşcul cu oficiul de schimb.

— V-am observat mica şmecherie cu cele trei pahare. Poate aţi vrut de fapt să le beţi singură fără a atrage atenţia ?

Ochii lui sînt mici, înconjuraţi de o piele neagră, carnaţia îi e zgrunţuroasă şi gălbejită, bolnăvicioasă, dar bronzată de soare.

Uităm cîteodată trecerea bruscă, atît de tipic daneză, de la insistenţa afabilă la agresivitatea vindicativă. Sau poate eu am trăit atîta vreme în străinătate încît mi-am pierdut simţul umorului danez ? Poate omul cu ochii rotunzi vrea să fie nostim ?

— ...Cum se face că aţi spus Copenhaga cînd v-a întrebat stewardesa pînă unde mergeţi, dacă vreţi să coborîţi la Roma ?

Ah, Anna, în diplomaţie am învăţat şi arta de a fi glacială.

— Pardon ?

— M-aţi auzit foarte bine.

— Atunci am să vă răspund : cînd mi-am dat seama că sînteţi danez şi că mergeţi la Copenhaga, m-am hotărît pe loc să cobor la Roma.

Anna coboară de pe taburetul ei şi pleacă. Traversează localul prin mijlocul lui, cu poşeta ei de mătase. Din spate nu arată obosită, însă dacă ar privi cineva în interiorul ei ar observa că procentul de zahăr din sînge (cu urmele de alcool ce se împrăştie, cu cafeaua prea slabă, cu schimbul anterior de cuvinte şi cu perspec-

tivele ei sumbre) e periculos de coborît. Anna (eu) e extenuată.

Mai sînt douăzeci de minute pînă la plecare și, după cîteva drumuri încoace și încolo, i se epuizează și interesul pentru local. Deasupra ușilor și pe micile inscripții ale ghișetelor scrie în persană, limbă în care ea nu poate citi. Pe lîngă pereți, tovarășii de călătorie vorbesc în șoaptă, unii în limbi necunoscute ei. Și e atît de distrată și lipsită de energie încît nu mai știe, o clipă, dacă se află în afara sau înăuntrul ei înseși. Iată de ce Anna face parte dintre pasagerii care sînt priviți și se poate distinge deasupra ei un norișor care o urmează ca un semn de incertitudine.

Anna Terlow (născută Bryl) are treizeci și cinci de ani. La început a făcut studii de zoologie și biologie, dar s-a îndrăgostit de un subșef de birou la Ministerul de Externe și a părăsit studiile. Începînd încă din universitate, interesul ei a mers către științele umaniste, dar și-a păstrat opinia de studentă în legătură cu necesitatea dobîndirii unei baze științifice ca o condiție prealabilă indispensabilă unei înțelegeri adevărate a disciplinelor umaniste. Originea ei nu se pierde în negura timpului. A crescut în familia unui muncitor metalurgist din cartierul popular Nørrebro *, împreună cu fratele ei mai

---

* Cartier muncitoresc de la periferia de nord a Copenhagăi, caracterizat prin locuințele sale extrem de mici, insalubre și lipsite de confort. Nørrebro înseamnă în traducere „podul de nord“, *pod* avînd o semnificație similară cu cea a *podurilor* românești din sec. XVIII—XIX, adică stradă pavată cu lemn. Strada

mare, Kjeld. Căsătoria ei cu Tom care, după o suită de posturi de secretar de ambasadă la Reykjavjk, Moscova, Ankara, Paris, a devenit ambasadorul Danemarcei la Karachi, a îndepărtat-o de mediul ei prim, însă fără a-i afecta nici duioșia, nici sentimentul de solidaritate față de el. Din căsătoria ei cu Tom s-au născut doi copii, John și Minna. Încă de la începutul traiului lor împreună, Anna s-a modelat perfect după soțul ei, trebuind totuși să-și reprime în oarecare măsură impulsivitatea, fără îndoială din cauza condițiilor în care trăia. Cu fiecare an s-a făcut tot mai frumoasă. Obligațiile vieții în diplomație, precum și o sumă de bani moștenită de Tom pe neașteptate, i-au ascuțit gustul de a se îmbrăca elegant, de-a se coafa, de a se pune în valoare. Anii petrecuți în străinătate nu i-au schimbat fundamental părerea despre viață, dar, în mod inexplicabil, viața pe care a dus-o i-a modificat concepția despre ea însăși. Un specialist în deranjamente psihosomatice i-ar considera fără îndoială cazul banal (ceea ce vom vedea mai tîrziu) ; Anna are impresia că picioarele parcă n-o mai țin. A avut o activitate sexuală normală de la vîrsta de optsprezece-nouăsprezece ani, dar, de la căsătoria ei, sau mai precis de cînd l-a cunoscut pe Tom, cu șaptesprezece ani mai mare decît ea, n-a mai avut raporturi decît cu el. Cînd impulsul de a o ucide pe Minna cu un cuțit — cu toate

---

Vibe, pe care se află casa Annei, este totuși într-o margine a cartierului, unde condițiile de trai sînt mai bune.

cuțitele — a devenit prea puternic, ea a urmat sfatul soțului ei. Acum e în drum spre Danemarca pentru a consulta un psihiatru. În cursul călătoriei a schimbat cîteva cuvinte cu o stewardesă, a vrut să ofere cîte un gin-tonic unui hippy și unui polițist, a fost inoportunată de un compatriot care venea din Java și l-a insultat, spunîndu-i între altele că intenționează să coboare din avion la Roma și nu la Copenhaga. Deasupra capului ei semnul n-a dispărut, nimeni n-a ghicit enigma, dar o schimbare s-a produs, ca și cum anumite litere înlocuite ar forma de aici înainte fraze mai obișnuite, mai limpezi. Pînă acum stătea cu spatele, acum se întoarce cu fața. Își trece degetele pe sub ochiul stîng, parcă ar vrea să verifice prezența umflăturii imperceptibile care apare acolo de îndată ce e obosită. Cînd difuzorul anunță plecarea avionului spre Roma, își lasă mîna să-i cadă și se apropie de tînărul hippy și de păzitorul său. Simțind că se va produce confruntarea (dorită), energia îi revine, norul de deasupra ei se împrăștie și nu mai e distrată.

Noi (eu) continuăm să înaintăm. Difuzorul ne anunță că fratele nostru Viking-ul este gata să ne primească, deci iată momentul să intru în contact așa cum doresc. Era cît pe-aci să-mi scape, atît eram de obosită acum o clipă. E posibil ca agresivitatea să te ajute să supraviețuiești (divaghează ea), dar în același timp e și extenuantă. Am încercat de nenumărate ori această senzație : în tramvai, în autobuz, în prăvălii, oamenii mă insultă, se insultă unii pe alții și eu ies din toată povestea obosită de

moarte. Dar iată că apre exaltarea datorită faptului că am luat o hotărîre, pentru că vreau să aflu ceva ce am hotărît singură să știu. Hippy-ul și bărbatul în alb stau în picioare în fața ușii, iar funcționarul aeroportului ține în mînă plăcuțele galbene de tranzit. Îmi vine să strig : „Sic transit...“, însă curajul meu se transformă într-o aspirație profundă și o dorință irezistibilă, pe care mi le reprim, de a-l trage pe tînăr de plete :

— Iertați-mă...

Bărbatul în alb îmi zîmbește și face un semn din cap.

— ...Nu vreau cîtuși de puțin să-mi impun prezența.

Individul privește în pămînt.

Afară, în întuneric, plouă.

— ...Mi se pare că vă cunosc.

Bărbatul în alb se înclină într-o parte în noapte, poate vrea să se prezinte, dar stewardesa îl împiedică ducîndu-ne pe toți către aparat. Mergem în contratimp, eu ceva mai înaintea celorlalți ; fusta mea ține rece. În spate, restul călătorilor se grăbesc și cei doi bărbați mă depășesc fără să se oprească, totuși cu fețele întoarse către mine, se urcă în avion și se așează. Stewardesa și-a înnodat o batistă albă peste caschetă să nu i-o ia vîntul. Părul mi-e ud. Îmi leg centura de siguranță citind pe panoul luminos acest cod al generației mele : *No smoking. Fasten seat belt* *. Java și-a găsit

* Fumatul oprit. Legați-vă centura (engl.).

alt loc. Abbott și Costello * nu se mai văd de după spătarele mari ale scaunelor, pe care numai părul blond îl depășește. Gîndurile mele sînt foarte clare : ce scop urmărești ?

În timpul decolării, Anna (eu) are timp să se gîndească la toate. Nu-i voie să te scoli, nu-i voie să desprinzi centura de siguranță înainte ca avionul să fi luat suficientă altitudine. Gîndurile mi se formează în fața ochilor, alunecă ușor înapoi pînă ce nu le mai pot urmări șirul. Mă gîndesc la călătoria mea, la Tom, la ceea ce va urma. Vorbesc cu Tom, îi spun : „Dragul meu, între noi nu sînt decît amintiri frumoase. Îți pot descrie drumul parcurs. Mi-amintesc prima dată cînd ai dansat cu mine, cînd mi-am spus : *el* e. Mi-aduc aminte că într-o zi cînd ploua tu ai tras o linie pe pietriș, apoi am mers unul în spatele celuilalt sub umbrela ta urmînd linia și trebuind să nu călcăm pe alături. Îmi aduc aminte ce bine îți părea că eram simplă, departe de felul prețios de a fi pe care tu trebuia din cînd în cînd să-l adopți și-mi aduc aminte cum ne-am jurat că nici o slujbă, nici o obligație, nici o misiune nu va risipi vreodată această *simplitate*. N-am folosit cuvîntul, dar a fost vorba de o cartă, de un contract democratic. Ele corespundeau sentimentelor noastre, felului tău și al meu de a fi : asta nu însemna răceală, ci dragoste, o armonie spirituală, o comunitate de temperamente care nu era străină de pasiune. Nu numai capătul patului meu l-ai desfundat cu piciorul tău, ci și ideea de ce

* Cuplu celebru de comici americani din anii '50.

aveam să facem și am și făcut ani de-a rîndul. Poate că aici pariul nostru a fost prea optimist. Da, nu vreau să ucid numai cu un cuțit, ci și cu cioburile celui mai bun flacon al meu Guerlain. Iar tu ai rămas acolo, cuminte și îngrijorat, fără să mă întrebi măcar : „Ce vrei tu de fapt, Anna ?", fiindcă nu-ți imaginezi că Anna poate să vrea altceva. Și chiar dacă ți-ar trece prin minte, cîndva, te-ai resemna spunînd (ba nu, n-ai spune) : „În lumea noastră, a diplomaților..." Mai degrabă eu aș spune așa. Dar gata, să terminăm cu asta, nu trebuie ca eu, Anna, dublura Annei, să mai compun fraze pe care le disprețuiesc mai mult decît orice pe lume și să le tot repet pînă la urmă.

Clac. Am luat înălțime. Ne desprindem centurile noastre mici de siguranță, ne calmăm nervișorii, ne îndreptăm ochișorii, ca niște căței care așteaptă, către cele două mămici în albastru care vor apărea în curînd iarăși cu șervete noi, cu furculițe noi, cu pahare noi, cu bucăți noi de gheață. Tokio, Bangkok, Teheran, Roma, Frankfurt, Copenhaga, șir lung al unei caravane de mese inutile ca la prima comuniune și de constipații cronice. Este împărăția alcoolismului, a marelui comerț internațional, a dezvoltării în plină viteză a moralei noastre duble : epava hașișului stă cu cătușii la mîini, în timp ce vecinul lui dă pe gît un Martini sec după altul. Aici se află și Anna cu libertatea ei nou dobîndită, pe care o disprețuiește, cu disperarea ei de om al civilizației și cu libertinismul ei confecționat. Se va ridica să

meargă la ei, sau va rămîne pe loc așa cum ar trebui să facă ?

Mă ridic și urc pe coridorul ușor înclinat. Domnul Hippy a închis ochii, iar cel în alb citește *Daily Express*. Poate m-am înșelat. Poate s-au urcat la Rangoon și n-au nici în clin nici în mînecă cu Danemarca. Poate eu sînt cea în cauză și nu tînărul care stătea pe scaun mai deunăzi în biroul lui Tom, asemănător cu toți tinerii care trec pe acolo unul după altul pentru a se face de îndată nevăzuți. Poate își închipuie că sînt nebună :

— O să credeți că e persecuție. Dar dacă am făcut vreo greșeală, țin s-o repar. Am ascultat de un impuls brusc... Mă numesc Terlow, Anna Terlow... sînt soția ambasadorului de la Karachi... eu...

Bărbatul în alb se ridică însă rămîne prins de centura pe care a uitat s-o desfacă. După un moment de echilibru cade înapoi în fund. Hippy se uită la el, se uită la mine. Părul aproape că-i acoperă ochii. Cerberul își desprinde centura și îmi întinde mîna :

— Mă cheamă Christensen. Karl Christensen.

Îi las mîna întinsă în fața să-mi cuprindă mîna ; timp de o clipă, degetele îmi stau strînse ca într-un tub și nu e neplăcut. Pînă atunci nu-l văzusem bine pe Karl Christensen „Livingstone“ căci era întuneric afară și ploua, iar el nu-mi arătase decît spatele : e un bărbat frumos. Nu mă așteptam. Ceva nu-i în regulă cînd legea are părul blond, ochii căprui, o talie subțire, o mînă care o reține pe a ta nici prea mult nici prea puțin și își pronunță numele

fără să se bîlbîie, astfel încît prenumele de Karl să repete o sonoritate cu adevărat masculină. Ceea ce nu merge în continuare e că delincventul pe care am luat hotărîrea să-l eliberez (sau care ar urma să mă elibereze și pe mine), stă jos, arată constipat și unde mă așteptam să văd un Marlon Brando cu perucă nu mi se arată decît un cîine murat cu părul căzut peste ochi.

Karl Christensen rămîne suspendat în aer, cu genunchii încrucișați, într-o poziție imposibilă, iar Anna se simte din nou în atmosfera proaspătă a unui salon al cărui mobilier scandinav, comandă specială, vine direct de la Lysberg, Hansen & Therp :

— Vă rog, luați loc. Avioanele n-au fost prevăzute să permită schimburile de amabilități.

Nu-mi rămîne decît să mă întorc și să-mi reiau locul. Oricum, steagul alb a fost ridicat și omul a emis semnalele potrivite. Însă ceea ce am făcut între Karachi și Teheran nu avea drept scop să-l jignească. Poate am făcut ceva împotriva uzajului, ceva de prost gust, dar ce te poți aștepta de la o nebună, chiar cînd e soție de ambasador ? Stăteam liniștită pe scaun cînd am simțit că ațipesc și atunci, răspunzînd la acest apel, am comandat băutură pentru toată lumea și am băut singură totul. De ce mi-aș cere scuze, pentru Dumnezeu ?

— Cum vă numiți ?

Somnul lui adînc mă enervează deodată așa de tare încît îmi vine să-i zgîrii ochii, cu unghiile pe cornee, să-i suflu din trompetă chiar în scoarța cerebrală. Își ridică privirile spre

mine ; dacă ar fi cu adevărat cățel, i-aș pune o bucățică de zahăr pe botișor.

— Nu sînt obligat să vă răspund.

Christensen intervine : „Se numește Jørgen Schwer".

— Bună ziua, domnule Schwer, îi spun eu.

Mă privește și rîde :

— V-aș fi spus oricum, dar Christensen e atît de bine crescut.

— Poate vi se pare că situația e cam ciudată ?

— Dumneavoastră nu vi se pare ?

Nu spun nimic, dar, într-adevăr, e ciudată. Cu cîteva modificări de amănunt, ea seamănă cu toate situațiile din viața mea. Tot ceea ce am trăit înainte în mod obișnuit era ciudat, însă n-am știut pînă acum. Mereu mi s-a părut că era firesc să fie. Acum, această împrejurare artificială mi se pare firească. Pot spune tot ce vreau, chiar ceea ce nu merge. Îți mulțumesc, Minna.

— Pot să mă așez lîngă dumneavoastră ?

Dacă e de călcat vreun regulament, apoi calcă-l.

— Nu există nici o regulă care să vă interzică. Dar, știți, cazul nostru e special.

— Da.

— Tocmai asta ne-a împiedicat să acceptăm aperitivul pe care ni l-ați oferit. Recunosc însă că refuzul meu putea fi mai amabil.

Mă așez lîngă Jørgen Schwer, care s-a dat cu un scaun mai încolo. Bineînțeles, nu poartă cătușe. Mîinile lui arată puțin înroșite și slabe, dar nu cred că i-au fost legate. Privim în fața

noastră în tăcere. Eu nu sînt (încă) o delincventă, Christensen deci nu mă poate aresta. Am conștiința curată și, cînd spun acest lucru, știu că șoimul de la mine de acasă deschide încet un ochi (pe cornee pielea e transparentă în lumina puternică a zilei), zgîrie cu gheara o cutie goală de *corn-flakes* și cîrîie.

Cu o voce deodată proaspătă îi întreb :

— Pot să vă ofer cîte o țigară ?

Odată formalitatea acceptată, mă lansez cu toată seriozitatea în conversație :

— La Karachi am văzut multe caravane în doi ca a dumneavoastră, dar mi-era prea rușine să mă amestec, mi se părea că n-am voie sau că nu era elegant s-o fac. Dar astăzi, în acest avion, mi-a venit o idee ciudată : cei pe care-i primim de obicei la dejunuri sau la dineuri au toate mijloacele să-și plătească și singuri masa. Poate că nu ei sînt cei care ar trebui să mănînce la noi.

— Tocmai ăsta-i rahatul de care trebuie scăpat odată pentru totdeauna.

Am ciulit urechea și repet fraza lui Jørgen Schwer :

— Tocmai ăsta-i rahatul de care trebuie scăpat odată pentru totdeauna.

Christensen se întoarce spre el :

— Haide, haide, Schwer.

— Ah, mă doare capul s-o aud cum vorbește, fără să spună nimic.

Unde a nimerit-o cu discursul ei, Anna ? Schwer continuă, cu ochii ațintiți drept înainte :

— Evident, nu eu comand aici, dar în calitatea mea de prizonier îmi permit să atrag

atenția să această doamnă are dreptul să se așeze pe acest scaun, dar atunci să-și țină fleanca !

— Schwer, poartă-te cum trebuie, da ?

Schwer își proptește ceafa în rezemătoare. Mă întorc spre el gîndind că revărsarea părului meu roșcat peste urechi și peste umeri, ochii mei verzi, cașmirul meu select și parfumul meu discret, amețitor, de femeie norocoasă, îl vor îmblînzi. Dar el rămîne îngropat între pletele lui.

— De ce sînteți atît de nervos ? întreabă Anna.

— Nu-s deloc nervos. Doar că nu înțeleg ce sens are toată comedia asta. Și se vede cît de colo că nici dumneavoastră nu înțelegeți.

— Ce comedie ?

— Știți la fel de bine ca și mine că sînt dus în Danemarca pentru că mi-am băgat nasul peste tot, pentru că n-am un chior și pentru că acolo mă așteaptă o condamnare ; și deodată veniți dumneavoastră cu surle și tobe să ne vorbiți de recepții, iar eu, sincer, nu înțeleg de ce toată comedia asta. De ce vreți să stați lîngă mine ? Pentru că sînt senzațional ? De ce nu vă întoarceți la locul dumneavoastră să dormiți ? Mai e mult de mers. Eu n-am nimic senzațional.

— Dar mie îmi apăreți senzațional. Sau, mai bine zis, am hotărît să-mi apăreți senzațional.

— Hai, gura ! Eu am crezut numai că ați vrut să-mi oferiți un aperitiv ca să scăpați de remușcări.

— De remușcări ?

— Ați văzut prizonierul din Zenda cum traversează sala cu mîinile legate la spate și ați vrut cu tot dinadinsul să plătiți șase coroane pentru trei pahare... ca pentru o indulgență, parcă așa-i spune, nu ?

— Poate aveți puțin dreptate...

Schwer își ține cîteva clipe răsuflarea, apoi izbucnește :

— Toate aveți chestia aia în același loc, știu eu !

Karl Christensen se întoarce spre el cu obrajii îmbujorați :

— Destul, Schwer.

E un lucru deosebit de amuzant să stai de vorbă cu un om cu care ți-e imposibil să legi o conversație. E mai simplu decît orice altceva pentru că e real. Îmi stabilesc planul. Voi lua cuvîntul peste cîteva clipe, însă deocamdată mă voi bucura de rolul meu : călare, Florence Nightingale * bate în retragere. Ai să vezi tu numai, ticălos mic. Și acum, tonul oficial :

— Îmi permiteți să-i spun ceva încet domnului Schwer ?

— Pardon...

— Vă întrebam dacă-mi permiteți să-i spun ceva la ureche acestui domn.

Karl Christensen se încruntă, ochii i se apropie între ei :

* Florence Nightingale (1820—1910), infirmieră engleză. A organizat serviciul sanitar britanic în Războiul Crimeii. Fondatoare a organizației care mai tîrziu avea să poarte numele de Crucea Roșie.

— Vă rog să înțelegeți că mă puneți într-o situaţie dificilă, însă dată fiind poziţia dumneavoastră specială şi relaţiile pe care le-am stabilit, nu văd cum v-aş putea interzice. Dați-i drumul, da' repede.

— Ne-am înțeles, zice Anna.

Jørgen Schwer nu mă scapă nici o clipă din ochi :

— De acord cu spusul la ureche, dar numai atît, da ?

— Cîți ani de închisoare vă așteaptă în Danemarca ?

Schwer își aruncă privirile spre Christensen care-l fixează, cu colțurile gurii foarte lăsate.

— Vreo trei ani, spune Christensen.

— Nu exagerați ? mormăie Schwer.

— În sfîrșit, zic eu.

Mă aplec și-mi apropii gura mult de urechea lui. Apoi, dintr-o singură suflare umedă îi spun :

— Chiar dacă n-aveți pașaport, chiar dacă vi se pare că-i o prostie, ascultați-mă. Eu călătoresc cu pașaport roșu, diplomatic. Asta deschide multe uși. Cînd aterizăm la Fiumicino, faceți în așa fel încît să plecați de lîngă Christensen, în timp ce eu am să-i atrag atenția în altă parte. Cînd o să vadă că lipsiți, am să-i spun că sînteți la toaletă. Toaleta e în partea opusă față de ieșirea care dă spre sala de tranzit. Dar nu veți fi la toaletă, ci mă veți aștepta lîngă ieșire. Într-un sfert de minut îi explic funcționarului de acolo că sînteți cu mine și că mergem pînă la Roma să luăm alt pașaport pentru dumneavoastră.

— Hai, mai tacă-ţi gura.

— Bine, a tăcut.

— Da de ce coborîţi la Roma ?

— Fiindcă i-am promis tipului din Java.

Christensen privește fix în noapte prin hublou. Cîteva clipe mai tîrziu iată că apare iarăși Dorte * cu o nouă masă, pregătindu-ne pentru aterizarea în Italia.

4

TOTUL S-A PETRECUT atît de ușor încît numai după aceea am început să mă gîndesc la absurditatea situației. În timp ce camera nr. 1 ne înregistra pe Christensen și pe mine în plan întreg dintr-o parte, camera nr. 2 încerca să urmărească micile manevre ale lui Schwer. Apoi camera nr. 1 s-a apropiat la

---

* Autorul face referire la un cunoscut cîntec danez pentru copii din sec. XIX pe versurile poetului Christian Winther (1796—1876) și intitulat *Fuga în America*. Fiica brutarului, Rikke, i-a promis lui Peter o inimioară din turtă-dulce ; dar ea o dă altui băiat. Supărat, Peter hotărăște să fugă în America și, fiindcă nu vrea să meargă singur, îl ispitește pe fratele său mai mic, Emil, să-l însoțească, explicîndu-i că America e o țară făcută din ciocolată, bomboane și limonadă, unde nu trebuie să mergi la școală, dacă nu vrei. Emil acceptă să vină dar, în același moment, mama deschide fereastra și-i cheamă : „Emil, Peter, ce faceți pe stradă ? Haideți înăuntru, că Dorte aduce imediat mîncarea“, Dorte fiind fata în casă. Este o aluzie ironică la grija danezilor pentru mîncare, indiferent de împrejurările în care se găsesc.

semi-distanță tocmai cînd îmi intensificam flirtul meu cu inspectorul de poliție, ca să facă un salt mare înainte în clipa cînd groaza i-a apărut pe față : prada îi fugise. Între timp, camera nr. 2 descrisese un circuit rapid, complicat și care se termina la ieșirea spre Roma. Aici, obiectivul s-a imobilizat calm pentru a sublinia caracterul îngrijorător al situației, apoi deschizîndu-se o dată în plus pe jumătate cînd am intrat eu în raza lui de vedere : servindu-mă cît mai bine de italiana pe care o știam și scoțînd burta cît mai în față, i-am explicat funcționarului amabil problema pe care trebuia s-o duc la bun sfîrșit și motivul pentru care Pletosul nu avea pașaport. Două minute mai tîrziu, eram într-un taxi pe Via Ostia Antica, mergînd spre Roma, iar Christensen nici nu mai exista. Rămînea în schimb o Anna bine cunoscută și un Jørgen Schwer, necunoscut, indiferent, ostil, agresiv.

Datorită faptului că distracțiile sînt singurul lucru care împiedică omul să se sinucidă, îmi spuneam eu în timp ce Schwer trăgea adînc dintr-o țigară Nazionale de care făcuse rost naiba știe de unde, nu încape nici o îndoială că tocmai pentru a-mi salva pielea m-am azvîrlit în combinația asta : Anna Tarlow, treizeci și cinci de ani, soția ambasadorului la Karachi, se află într-un taxi în compania unui sălbatic, a unui răufăcător, probabil drogat, cu psihicul infantil și cu părul nespălat. E ca și cum ai vrea să cîștigi premiul cel mare la un concurs de detergenți organizat de spălătoria unui azil de nebuni.

Însă pe geam se zărea prin întuneric Roma mea iubită, lumina galben-roșiatică de sodiu, culorile de morgă ale acestei lumini ca nisiparnița. În față, la douăzeci de kilometri, totul stătea în așteptare, animalul cel mare de piatră se odihnea în beznă, liliecii stăteau agățați de tavan pînă la vara viitoare, copacii goliți dormeau, Romulus și Remus pitici se mișcau sub mamelele lupoaicei uriașe, pruncul Isus încununat de stele stătea în ieslea sa de marmură, zilele consumate de multă vreme în încrederea legitimă într-un om a cărui încredere, tocmai fiindcă e legitimă, a devenit o abstracțiune. Dar mai bine să ne ocupăm de ceea ce are de spus, poate, domnul Mălai Mare, el care, împreună cu tipul din Java, mi-a creat un nou răgaz în gînduri. Eu (Anna) încep în mod puțin stupid :

— Trageți undeva anume cînd veniți la Roma ?

Mă privește de sub părul care-i atîrnă peste ochi și-mi vine în minte John, fiul meu John, cu pantalonii lui de flanelă gri, cu cravata lui cu dungi oblice și cu cele două *nannies* ale lui, guvernanta brunetă și cea blondă, cu cămășile lui fără nasture la gît, după moda englezească, venind să mă sărute atît de tipic dimineața și privindu-mă absent cînd mă părăsește ca să se urce în mașina care-l duce acolo unde se instruiește, acolo unde învață să fie matur.

— N-am fost niciodată la Roma.

De remarcat că a spus o propoziție întreagă fără să înjure și fără să fie realmente agresiv. Răspunsul meu e și mai calm :

— Eu trag de obicei la hotelul „Barberini", dar Christensen, dacă telefonează la ambasadă, e primul loc unde s-ar interesa.

— Christensen ?

— Doar nu vă închipuiți că a luat mai departe avionul spre Copenhaga ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat ? Precis că o să vină și el la Roma. Sînt de părere să rămînem în Trastevere.

— Habar n-am unde-i treaba asta.

— Eu am. Cîndva am mai stat aici. O să vă arăt...

— Hm...

Iată-mă deodată foarte mulțumită de băiețașul meu. Nu de cel din Karachi, ci de cel care stă lîngă mine. Satisfacția mea e tocmai cea la care mă așteptam. E atît de primitiv și atît de stîngaci. De fapt, e la fel de urît, la fel de puțin atrăgător ca și primul venit dintre mediocrii noștri delincvenți juvenili. Niciodată n-am arătat Roma unui asemenea individ. Și nici n-am dreptate cînd spun că satisfacția mea e chiar cea la care mă așteptam. E de cu totul alt fel. Obiectul capriciului meu, cel pe care l-am luat în mod deliberat în năvodul meu comițînd această gafă enormă, a fost de la început cel din urmă om de pe lume pe care, de exemplu, să-l *pot ucide*. Să am în mînă cuțitul cel mai mare, cel mai ascuțit și cel mai pervers al Tinerilor Hitleriști și tot aș rămîne calmă ca un preot Zen-budist. I l-aș întinde spunîndu-i : „Jørgen, mi-ai văzut briciul ? E frumos, nu ? Voi nu aveți din astea în Nepal, nu-i așa, iubitule ? Sincer, după ce vă dați voi

în vînt în mijlocul deșertului, că nu vă alegeți decît cu purici, cu mîncare proastă și cu picioarele înghețate ? Ce descoperiți voi acolo nu e cumva o Nirvana cu mulți curenți de aer, cu o grămadă de schelete și cu epidemii de icter infecțios ? Nu vă e vouă mai moale în piața Nikolaj, unde n-ai decît să dai colțul iute ca să razi o bere bună, cu o compresă caldă și o cutie de pastile de tuse de la farmacia de vizavi ?"

— Ce-ar fi să ne tutuim ? zice Anna.

Își întoarce privirile spre mine și face din cap semn că da și-și reia poziția dinainte, cu ochii fixați în ceafa șoferului căruia, din principiu, puțin îi pasă de el, de ce spunem și de toată escapada noastră și căruia tot atît de puțin i-ar păsa și dacă ar ști că inspectorul Christensen *is breathing down our neck*, ne gîfîie în ceafă, cum spun englezii și că pe Jørgen și pe mine ne așteaptă fulgerele justiției, doar dacă imunitatea mea diplomatică nu mă apără și în această situație, pentru un motiv sau altul, amîndouă la fel de ridicole.

Mă aplec înspre spinarea din fața mea și-i spun șoferului să ne ducă la un anumit hotel din Trastevere. E ora patru dimineața, ploaia de martie se adună sub crengile negre ale pomilor, lucește, cade și-mi aduc aminte că rîndunelele nu se întorc la Roma pînă la douăzeci și trei. Dar noi, noi sîntem aici, vagabonzi venind de undeva, mergînd undeva și rămînem pe malul nefast al rîului pînă mîine sau pînă cînd vom fi prinși.

Zgomotul motorului care se învîrte în gol mi-amintește că bagajele mele sînt acum în drum spre Frankfurt; am ajuns în fața unei uși cu două batante, cu o emblemă deasupra : Hotel Busoni. Îmi trag fusta în jos și mi-e frig la omoplați cînd spatele meu se dezlipește de plasticul scaunului. Așa va arăta lumea de-aici încolo.

Stă într-un taxi italian la ora patru dimineața, în compania unui hippy danez sau ceva asemănător. Îi e rece chiar dacă a fost destul de ageră să-și ia un pulover în plus din avion cînd a coborît la aeroportul Leonardo da Vinci. Apoi a săvîrșit o suită de acte la care nici n-ar fi visat cu douăsprezece ore mai devreme. Pe atunci i se ofereau alte posibilități. La Karachi se simțea stăpînită de nevoia aparent irepresibilă de a-și ucide fetița ei mai mică, singura ei fetiță. Pentru a evita acest gest șocant și absurd, ultimul pe care ar fi vrut să-l facă, Anna a plecat în Danemarca, urmînd sfatul rezonabil și imperios al soțului ei, spre a consulta un specialist care s-o ajute să-și rezolve această problemă. Adîncirea permanentă a distanței ce o separa de obiectul conflictului (sau conflictelor) ei interior, a declanșat la Anna un fel de proces euforic pe care un observator euforic l-ar putea considera absurd. În ciuda faptului că pașaportul ei îi dă dreptul să se întoarcă oricînd în țară, ea nu și-a continuat drumul spre Danemarca. În urma unor evenimente fortuite, însă mai ales dînd ascultare impulsurilor ei, Anna se găsește acum în Trastevere, în timp ce un individ cum nu se poate

mai anormal, Jørgen Schwer, așteaptă să vadă ce va face ea, iar un altul foarte normal, inspectorul de poliție Karl Christensen, furios că s-a putut lăsa tras pe sfoară atît de ușor și uimit de intervenția ei care i se pare complet fără sens, se îndreaptă cît mai iute spre Prefectura de poliție din Roma. Iar bagajele lui zboară și ele singure către Frankfurt.

În timp ce eu (Anna) îi plătesc șoferului cu o cantitate exagerată de dolari, Jørgen Schwer, cu ochii închiși, rămîne rezemat de spătarul banchetei. Poate va refuza să intre în acest hotel „Busoni" în care un portar de noapte dormitează după contoarul de la recepție, dacă nu cumva se odihnește în patul lui fără a bănui că, peste o clipă, va suna cineva și va bate la ușă. Șoferul ridică fiecare bancnotă ca s-o poată privi în lumină — nu cumva le-am fabricat noi, eu și hippy-ul ? —, dar protestele îi slăbesc pe măsură ce constată că George Washington are capul gol, cum trebuie, pe toate bancnotele.

— Încercăm aici ?

Schwer mă privește, ridic puțin capul.

— De ce nu ?

Impulsionată de acest entuziasm generos, mă trezesc în ploaie în fața hotelului „Busoni", imobil de trei etaje, cu fațada baricadată de obloane, mărginită în dreapta de o grădină unde ramurile unui salcîm se bat ritmic de zid. Nu știu dacă Hippy e obișnuit cu mai bun ; pentru mine acest loc seamănă cu sutele de hoteluri unde am dormit de-a lungul anilor, jurîndu-mi de fiecare dată că n-am să mă mai întorc ni-

ciodată acolo. De ce? Pentru că fiecare lucru trebuie făcut la timpul său, nu-i așa?

Cum Hippy nu vrea nici să bată nici să sune (după cît se pare), falangele lui Lady Anna lovesc în batantele de sticlă ale ușii, fiecare lovitură ancorîndu-i în cap cîte o certitudine nouă. Parcă ar fi un tablou ce dobîndește formă: poți face orice, dar trebuie să plătești chiar pentru ceea ce nu vrei dacă te-ai lansat într-o aventură pe care n-ai dorit-o. Însă odată intrat în acțiune, e greu să hotărăști dacă ce faci e ceea ce ar trebui să faci. În frigul dimineții, durerea falangelor ei face parte în orice caz dintr-un alt joc și Anna se simte ușurată la gîndul că acesta, oricum, e mai puțin fatal decît cel dinainte.

— De ce nu încerci soneria? întreabă Schwer.

În timp ce mașina dispare (șoferul și-a ridicat geamul demarînd de lîngă trotuar), Hippy traversează conul de lumină, se pierde în umbra scării, întinde brațul drept și trage tija de cupru lipită de zid a unei sonerii. Un clopoțel se aude undeva, înăuntrul hotelului „Busoni". Mesele bogate, ca la prima comuniune, din avionul scandinav nu mai sînt demult decît o amintire și pe esofag mă arde amăreala ginului și a cafelei. O dată în plus încerc senzația pe care au încercat-o înaintea mea toate femeile și pe care o vor mai încerca timp de generații întregi: cînd e frig, ne transformăm în schelete, cu cîte un gol în locul sînilor și feselor noastre, cu un șarpe înghețat în loc de intestin, în vreme ce tija care ne susține oasele scîr-

ție ca dracu' scuturîndu-ne bărbia de sus în jos și dinainte înapoi.

Dar în această lună italiană a lui martie, clopoțelul îl cheamă totuși la viață pe amicul necunoscut; încetul cu încetul se aprinde lumina, se deschide ușa pe jumătate și, negricios ca funinginea și cu o scufie pe cap, ne privește omulețul cel mai mic de pe fața pămîntului: ce dorim? Nu-i las prilejul să ghicească, trec pe lîngă el și mă opresc, dîrdîind într-una, în camera din față, care trebuie să fie sala de primire: „*Ha Lei una camera per un notte?*" * Ei da, iată-ne vorbind acum și italienește! Omulețul reușește să-și scoată din gură chiștocul și, aprinzîndu-și o țigară nouă, tușește în pumnul strîns, împinge în fața noastră un registru și două bucățele de hîrtie, pe care i le transmit hippy-ului: „*Domani, domani*". ** Cerberul tremură ca și mine și, în timp ce fumul gri iese în pufnituri prin colțul gurii lui și își tamponează buzele cu mîna, îl contemplă, cu ochii scuturați de mici spasme, pe fiul, amantul, complotistul, criminalul, ce vrea el, al meu.

Mă închid în camera mea, o încăpere gen sertar sau ascensor, cu tavanul înalt și tixită de mobile, friguroasă ca un cavou, cu tapiseria de culoare pămîntie, luminată de undeva foarte de sus de o lampă atîrnînd la capătul unui șnur împletit, dar, înainte ca să-mi dau seama dacă trebuie să pornesc în căutarea toaletei, cineva bate la ușă.

---

* Aveți o cameră pentru o noapte? (ital.)

** Mîine, mîine (ital.).

— Eu sînt, se aude glasul lui Jørgen Schwer.

Îmi dezlipesc spatele de ușă, fac un pas înapoi ca să-l las să intre. Se oprește în prag : lumina de pe coridor îi luminează ceafa, în schimb îi ține fața în întuneric. Seamănă cu cel mai mic dintre cei trei urși din poveste, acela care a ieșit cînd sufla vîntul și i s-a zbîrlit părul.

— În fond, ce urmăriți ?

În sfîrșit, cuvintele pe care le așteptam.

— Credeam că ne tutuim.

— Da, da, da.

— Atunci intră, că e curent.

Cum nu mișcă, îl apuc de cot și-l trag înăuntru. Mă șochează ce braț subțire are. Mi-ar fi suficientă o singură lovitură, ca și pentru Minna...

— Trebuie să vă spun ceva.

Emite cuvinte, însă vocea lui are rateuri. Ar vrea să vorbească la fel ca un șef de serviciu, dar poartă pantaloni cu floricele.

— Trebuie să stăm de vorbă.

Fac un semn din cap că da și mă așez pe pat. Într-adevăr, sîntem nevoiți să stăm de vorbă. Aștept ; începe :

— Nu știu de ce m-ai scos din toată tărășenia. Era mai simplu să lași lucrurile să meargă în legea lor. Ca să scap acum n-o să fie prea ușor. În orice caz, pînă la urmă tot în Danemarca mă întorc. Iar pentru Christensen nu mai e acum doar o chestie de rutină. Precis că l-au apucat toți dracii. Nu înțelegi ? Nu înțelegi că e cel mai bun lucru care mi se putea întîmpla ? Oricum, acolo eram mort. Nu mai puteam aranja nimic. Ceilalți se făceau că plouă : nu voiau să se încurce cu un individ care are tinichele de coadă în țara lui. Eu nu sînt un tip obișnuit.

— Ce înseamnă a fi un tip obișnuit ?

— Hai, mai taci, că știu povestea asta pe de rost. Cunosc eu farfuzele care-și pierd capul și-și închipuie marea cu sarea cînd văd un tip cu părul lung. Ce vrei de la mine ? Zi, unde vrei să ajungi ?

Anna (eu) nu reușește să-l priceapă. E greu să recepționezi salturile ; iar a sări în mai puțin de o clipă de la limbajul de funcționar superior la jargonul lui Schwer nu este nici asta mai lesne de făcut. Trec la atac.

— Ce-i cu comedia asta ? Crezi că nu-mi dau seama ?

— Atunci zi, te rog.

— Nu ești tu așa dezumflat pe cît te lauzi. Te rățoiești, faci pe supăratul, dar nu ești atît de tîmpit pe cît vrei să pari.

— Vreau să știu numai încotro trebuie să merg.

— Încotro ? Ei bine, deocamdată ai părăsit drumul care te ducea la închisoarea din Horsens sau din Kraghovede, adică, pe scurt, acolo unde sînt trimiși tipii de teapa ta. Eu sînt cea care te-am scos din asta și acum ne aflăm provizoriu într-un hotel din Trastevere, în vestul Romei. Nu-ți ajunge atît ? Poate ai fi vrut să te duc la hotel „Hassler“ sau la „Barberini“, ca să-ți iei micul dejun mîine dimineață cu Christensen ? N-ai decît s-o iei singur de la început dacă-ți place.

S-a rezemat de perete ; dacă aş fi şoimul de pe acoperişul de tablă, aş clătina din cap, dar l-aş săruta pe obraz. În schimb, vecina mea, englezoaica, nu s-ar găsi probabil în situaţia mea. Curînd va fi ora cinci : iată a doua noapte cînd nu mă trezesc prea devreme ca să-mi ascut cuţitele.

— ...Cine a acceptat propunerea mea ?

Nu răspunde nimic.

— ...Ori te-am dus eu în braţe afară pe uşa aeroportului ?

Nici un sunet.

— ...Iar acum te reţine cineva ?

Scutură din cap şi zice :

— Mai bine plec.

Patru silabe tărăgănate care, odată ieşite din gura lui, îmi prind inima ca într-un cleşte. Nu pot răspunde nimic. Doar o inspiraţie lungă îmi scurge tot sîngele din obraji cu aceeaşi viteză şi la aceeaşi temperatură ca fluxul ce precedă depresurizarea... Oricum e mai bine.

Mă ridic, destul de tare încă pentru a spune nici prea mult nici prea puţin. Am ales la întîmplare, dar alegerea mea e făcută.

— Nu crezi că e timpul să ne culcăm ?

Îşi înalţă capul şi porneşte spre uşă.

— E cel mai bun lucru pe care-l putem face, fără îndoială.

Uşa se închide în urma lui şi-mi dau seama ce mult simt nevoia să mă spăl pe mîini. În cameră nu e săpun şi las apa să-mi curgă peste degete cu mare zgomot de ţevărie, explicabilă prin vechimea instalaţiei. Aproape necontenit un zgomot identic, dar pe un ton diferit, se

alătură alui meu : şi el se spală. Facem amîndoi acelaşi lucru şi faptul acesta mă linişteşte. Cînd încetează zgomotul lui închid şi eu robinetul meu. E linişte. Apoi dau iarăşi drumul prudentă la apă, însă ţevăria nu huruie decît de la o anumită presiune înainte. Învîrt robinetul tot mai mult şi iată că începe să cînte. Nu după mult, ţevile lui huruie din nou şi ele.

Ghemuită sub cuvertură în lenjeria mea prea subţire, aud cum gem arcurile somierei lui de alături. Nu mai mişc şi încep să disting aproximativ conturele camerei la lumina slabă a felinarului care, de afară, pătrunde prin deschizăturile persienelor. Uite, Tom, acuşi Anna va adormi. Alături, tînărul se mai întoarce de două sau trei ori în pat, apoi pacea se aşterne peste imobil. Anna se gîndeşte la distanţa care separă hotărîrea de faptă, însă ideile ei rămîn deocamdată neclare. Nimic nu arată ameninţător în această cameră, nu e decît frig. Îşi trage cuvertura pînă sub bărbie şi încearcă să-şi apere ceafa de curent, răsucindu-şi părul ca pentru a face din el o barieră. Deodată se trezeşte şezînd pe pat cu ochii plini de scîntei şi cu un zgomot abia auzit în gură. Apa a început din nou să curgă în camera vecină şi ţevăria cîntă. Anna rămîne un moment încordată, apoi, cu un zîmbet, se lasă înapoi uşor, pe spate : vecinul ei uitase tocmai acel lucru care-ţi zboară din minte cînd eşti tînăr şi eşti nevoit să petreci noaptea într-o loc necunoscut. Eu (Anna) închid ochii şi adorm.

Mă trezesc dimneaţa fără să mă strige nimeni. La capătul lănţişorului, ceasul meu de

aur arată ora zece fără douăzeci. Am dormit vreo cinci ore și jumătate. În cameră e tot frig, deși afară e soare. Îmi examinez lenjeria dar n-am în ce mă schimba. Mă gîndesc la ce se va întîmpla de acum încolo în timp ce mă spăl superficial pe față, pe gît și pe brațe. Nu-i nici un motiv să ne pierdem capul. Orice aș face de aici înainte va fi pus pe seama deranjamentului meu mintal. Dacă nu e deloc măgulitor, nici pentru soțul meu nici pentru ministerul lui de la Copenhaga, ca o soție de ambasador complet nebună să dispară la aeroportul din Roma în compania unui arestat, cel puțin e scuzabil și, în cazul cînd Christensen a fost destul de inteligent să nu amestece prea mult carabinierii în toată povestea asta, publicitatea va fi minimă. Evident că a trebuit să telefoneze în Danemarca, să apeleze la anumite contacte. Poșeta mea conține ustensilele esențiale pentru machiaj, astfel că fața mea arată bine cînd ies din cameră. Cu picioarele ușoare cobor ca pe arcuri scările cu covor moale pe care-ți poți frînge gîtul : dacă nu se poate bea un *café latte* la hotel, voi găsi precis un local pînă la colțul străzii. Tînărul meu prieten nu s-a trezit încă și vreau să dedic toată această dimineață liniștii. Mă aflu la Roma și mi se pare ciudat. Țînțărelul de noaptea trecută a dispărut și printr-o ușă deschisă văd ceva ce seamănă cu o sală de mese, văd o femeie, *la patrona* desigur, slabă și căruntă, poate e sora, nevasta sau mama țînțărelului și-mi vine un miros de cafea. Îmi dă bună ziua întorcîn-

du-mi pe jumătate spatele și curățînd masa unde mă așez de ceașca și de firimiturile ei : eu singură se pare că reprezint o treime din toți clienții ei. Nu mă întreabă ce doresc și mă simt din nou în Europa : un spate pe jumătate întors spre mine, masa fără față, niște cafea cu lapte și o chiflă tare. ...iar dacă nu-ți place mai du-te și dracului. Aș fi putut trăi în felul acesta, dar tocmai în felul acesta nu trăiesc. În timp ce femeia mă servește observ că inima îmi bate cu putere, nu repede, însă cu lovituri regulate ; răsună, umple camera cu un zgomot venit de aiurea. Încerc să-i localizez originea cînd mi-aduc deodată aminte de salcîmul de azi noapte ; deci vîntul bate într-una și afară e frig, sau cel puțin răcoare. Am în geantă destui bani ca să-mi cumpăr haine calde și mie și lui. Și pe urmă ?

Încep să mă încurc în raționamente. Aseară, cînd a întrebat-o pe Anna ce voia de la el, „ce urmărea", ea și-a bătut joc de întrebările lui, foarte sigură de ea. În schimb, i s-au tăiat picioarele cînd el a spus că pleacă. Dar nici unul din ei n-a făcut un pas în plus, sau, dacă l-a făcut, care va fi următorul ? Va pretinde Anna, cu oarecare dreptate, că e îndrăgostită de tînăr, și dacă da, pe ce se sprijină această dragoste ? E vorba de un concurs irațional de împrejurări fortuite, sau e o formă a dezacordului dintre sentimente, care schimbă semnele, transformă minusul în plus și viceversa ? Prin comparație cu Tom, sau cu oricare alt bărbat din mediul obișnuit al Annei, Jørgen Schwer este un *outsider* jalnic, atît de lipsit de interes,

atît de puțin capabil să stîrnească mila sau să atragă atenția, încît nu și-ar da osteneala nici măcar să citească un rînd despre el în vreo revistă săptămînală. Plîngărețul ăsta necioplit, neîngrijit, n-ar putea niciodată deveni un om cu greutate și nimeni n-ar avea încredere în el. Pe scurt, e unul din acei oameni pe care autoritățile ar trebui să-i țină sub cheie și nu numai autoritățile judiciare, ci chiar acelea care se ocupă de problemele sociale, de igiena publică. Și, spunînd asta, am spus oare totul ? Adică poate fi utilizat Tom sau oricare alt bărbat pe care-l cunoaște Anna ca etalon de măsură al unui Schwer și a semnificației pe care o capătă el pentru ea ? Dacă l-ar compara cu Kjeld, fratele Annei, sau cu tatăl ei, s-ar manifesta mai clar un asemenea acord, niște trăsături pozitive ? Cel mai sigur este că Anna va răspunde imediat negativ, însă dat fiind faptul că nu i-a trecut prin minte nici o altă comparație — între altele și pentru că deocamdată gîndurile îi sînt concentrate în cu totul altă direcție — nu există nici un motiv ca să analizeze mai în profunzime această problemă. Altele, mai presante, i se impun și acestea mai ales de ordin practic. După ce se termină și cafeaua de dimineață trebuie să se întîmple ceva. Anna încă n-a aruncat totul peste bord ca să se simtă obligată să-i comunice, fie și parțial, soțului ei starea de fapte, însă, pe de altă parte, își simte un fel de responsabilitate față de Jørgen Schwer și destinul acestuia. Chiar dacă respinge orice acuzație, nu poate nega tocmai că ea este principalul instrument care a înlesnit trecerea ideii (din vis) în faptă, adică evadarea arestatului.

Țînțărica își face apariția și pune în fața mea (a Annei) nota de plată. Nu este exagerată ținînd seama de anotimp, de aspectul camerei, de cartier și de calitatea micului dejun. Singurul amănunt care îmi provoacă o reacție este suficiența cu care a adăugat micul lui dejun la al meu. Fără îndoială că l-a putut servi în cameră sau tot aici mai devreme. Mă privește cum caut în poșetă în timp ce problema delicată a valutei îmi dă de furcă. Hei, liceul Rysensteen, fetelor, ascultați la mine, am o idee : ce-ați zice de o mică imprimerie, cum sînt cele ale băncilor, ba nu, nu o imprimerie, ce proastă sînt, un aparat din ăsta care se învîrte clic-clicliclic și primești un milion de lire la casă. N-ar fi o idee bună ? N-am putea-o încerca ? Țînțărica se uită la dolarii mei și o anunț că dacă e prea *complicato* pentru hotel să mi-i schimbe, pot la fel de bine să rezolv și la prăvălia din colț. Însă o dată în plus George Washington își arată adevărata față, dacă nu e cumva Abe Lincoln și, după ce trage de cîteva ori de bancnote, femeia mă întreabă cu gura strîmbată dacă mai păstrez camera sau o poate socoti liberă : „...pentru că nu prea aveți bagaje". Cu toată politețea îi atrag atenția că, în general, clientul are dreptul să ocupe camera pînă la douăsprezece fără a fi deranjat. Îmi răspunde : „Credeam, nu-i așa..."

„Credeam, nu-i așa..." Punctele de suspensie ce înlocuiesc fraza picură în ceașca mea goală

luminîndu-mi un lucru pe care poate l-am știut mereu. Dar, ca să prelungesc acest proces, fie pentru a-l îmbunătăți, fie dimpotrivă, îi mai pun o întrebare : ce vrea să spună prin „credeam, nu-i așa..." Păi, fiindcă băiatul *(il ragazzo)* plecase atît de dimineață, poate că *la signora* voia să plece și ea. Cît mai repede cu putință poate ? Nu se știe niciodată. Nu se știe ca pămîntul. Noi ăștia, hotelierii simpli, nu prea cunoaștem viața. Mai ales într-un cartier ca Trastevere și în luna martie, he ?

Trebuia să-mi închipui. Tom mi-a spus-o de sute de ori : cînd fugi, trebuie să te dispersezi : *every man for himself*. Fiecare pentru sine. În felul acesta îți sporești șansele și-ți micșorezi responsabilitățile. Problemele morale pe care ți le ridică vecinătatea aproapelui tău sînt aproape complet eliminate. Evident, nici o ființă omenească nu e o insulă, dar există momente cînd necesitățile practice înlocuiesc declarațiile frumoase.

De cînd sînt mică, lumea m-a părăsit într-una. Fusesem la grădina zoologică și traversam parcul de la Frederiksberg pentru a lua tramvaiul. Ne-am așezat un moment pe o bancă pentru că sufla un vînt puternic din față. Mă uitam la două rațe care măcăiau pe gazon și pe care vîntul aproape că le lua pe sus, încît se strîngeau una în alta agățîndu-se fiecare de penele celeilalte, cînd mi-am dat seama că tata și mama nu mai erau cu mine. Aleea asfaltată făcea un cot nu departe de locul unde mă găseam și ei erau desigur imediat după cotitură, dar eu nu-i vedeam. Dacă

s-ar fi întîmplat numai atît, probabil nu mi-aș mai aminti scena. Dar în acea clipă toate posibilitățile cele mai teribile mi-au trecut prin minte : n-o să găsești niciodată drumul singură, nu știi ce tramvai să iei, dacă trebuie să-l schimbi undeva sau nu, poate n-ai destui bani, poate că ei te urăsc și dinadins te-au părăsit ? În apropierea mea, lîngă mine, deasupra mea s-a dezlănțuit deodată un vacarm înfricoșător : rațele, cu aripile întinse, îmi arătau pielea portocalie de pe labe. Tocmai voiam să duc mîna la gît cînd, la vreo zece metri de banca mea spre stînga, un copac s-a prăbușit cu un zgomot asurzitor. Tata și mama au apărut de după cotul aleii, palizi ca niște clowni care privesc din culise ce se întîmplă pe scenă. Nu mă uitaseră, mă părăsiseră pur și simplu.

Mă ridic de la masă și, fără motiv, urc în cameră. Poate fiindcă așa se obișnuiește cînd părăsești un hotel. Deschid ușa coliviei și privesc patul. Nu m-am foit deloc în el, cearșaful și cuverturile arată exact ca atunci cînd m-am culcat. Forma corpului meu a dispărut din ele și nu vreau să mă mai gîndesc la el acum cînd mi-e frig, cînd nu mai am decît un singur pulover de pus și cînd trebuie să plec. Blana mea e la Kastrup *, cu părul zbîrlit ca de un curent electric, așteptînd în cine știe ce birou. Intru, mă îndrept spre lavabou, deschid robinetul la maximum și țevăria începe deîndată să cînte. Îmi dau seama că urina acu-

* Aeroportul Copenhagăi.

mulată ieri, azi noapte și îmbogățită cu cafeaua de dimineață, cere să fie evacuată. Closetele de pe palier sînt probabil scîrboase, iar prin orificiul de scurgere al unui lavabou se formează fără îndoială mai puțin curent decît deasupra unei sobe goale. Lenjeria mea este prea ușoară, dar lesne de scos și, după ce-mi urc posteriorul pe chiuvetă, îmi dau drumul, înregistrînd concomitent cele două senzații de cald și frig, cu mîna stîngă proptită într-unul din robinete pentru a potrivi jetul care a declanșat totul. Pe măsură ce mi se golește vezica, mă cuprinde o senzație de toropeală și o dorință de a mă culca. Dar trebuie să trăiesc mai departe, deși nu știu în mod concret în ce direcție s-o apuc.

Traficul italian, scuteriștii demenți în această dimineață romană, pocnetele eșapamentelor trezesc în Anna un fel de exaltare. Se ridică și se lasă înapoi pe scaunul taxiului, întoarce ochii și capul după tot ce-i atrage atenția, încearcă să urmărească o depășire periculoasă, fantastică, tresare cînd un claxon neregulat, cu sonorități bogate pe trei tonuri, explodează lîngă ea.

De fiecare dată cînd un fapt nou, dorit sau nu, o distrage de la ceea ce i se pare că este problema ei esențială, se simte mai bine. Acum nu-i mai rămîne decît să pună la punct niște simple amănunte : a luat hotărîrea de a merge la ambasadă pentru a anunța că e în viață, că n-o amenință nici un pericol și că, prin urmare, poate lua singură avionul spre Copenhaga. Dacă cineva o să vrea să pună în legătură oprirea ei neprevăzută cu dispariția lui Schwer, o să nege totul. Indiferent cine ar vrea s-o acuze de acest lucru n-are nici un element precis pe care să se bazeze. Sigur, Christensen poate afirma că între Teheran și Roma a purtat o convorbire în șoaptă cu arestatul, însă nimic nu dovedește că această convorbire a pregătit fuga lui. Inspectorul va mai putea pretinde că Anna l-a îndreptat pe un drum greșit spunîndu-i că Schwer o luase către toalete și nu către ieșire, însă oricine se poate înșela și nimeni nu-i poate cere să acorde vreo atenție specială unui tînăr delincvent de teapa lui Schwer. Cu toate acestea, se pare că obstacolele și întîrzierile care se mai pot interpune între Anna, întoarcerea ei în orașul natal și vizita la doctorul care trebuia să-i amelioreze starea, nu vor fi greu de înlăturat.

Înainte de a ajunge în centrul Romei, Anna (eu) oprește taxiul pe Via Condotti și roagă șoferul să aștepte. Am mai fost cu Tom și știu ce se poate găsi aici. Nimeni nu mă va putea acuza că sînt falsificatoare de dolari dacă îmi cumpăr un mantou pentru primăvară, mănuși, pantofi, bluze colante, pulovere, un fular, o pălărie, două combinezoane, o fustă, șase batiste. Ca să le probez mă așez astfel încît să zăresc în oglindă vitrina pe care siluetele și figurile trecătorilor se desenează mai închise înainte de a se reflecta în cositorul oglinzii și a-mi sări în ochi. E lume multă, unii se opresc, alții își continuă drumul. Îl examinez pe fiecare din ei, privirea mea vine și pleacă

necontenit între oamenii pe care mi-i redau geamul vitrinei și oglinda, încă nu recunosc pe nimeni.

Deocamdată, cel puțin.

5

IES DIN MAGAZINUL de pe via Condotti, gîndindu-mă foarte precis la mediul și la originea mea. Îi spun șoferului să meargă mai departe. Poate ordinea ideilor mele să fie alta, rezultatul însă e același. Am mai multe pachete de dus, soarele și-a făcut apariția și niște nori albi planează deasupra străzilor strîmte între albastrul cerului și roșul țiglelor. La vîrsta pubertății eram prea înaltă și prea subțire. Mama mi-a declarat într-o zi că eram „disgrațioasă". La această disgrațiozitate să adăugăm un păr roșu, niște pistrui roșii, o piele alergică la soare — în loc să se bronzeze ea se aprinde ca un pîntec de vapor decolorat la maximum ; e adevărat însă că de atunci s-a produs o compensație, care ține și astăzi. Frumoasa Anna a făcut o mulțime de cumpărături pe Via Condotti, soarele roman strălucește, capul îi e plin de hotărîri incomplete și de speranțe neformulate, problemele ei s-au concretizat pierzîndu-și aspectul fantomatic și nu mai sînt de nerezolvat. E mult de aici pînă la strada Vibe și la untura națională de porc, iar Anna își permite o clipă să se bucure de această distanță. Tot mult e și de la Roma pînă la Karachi sau în Pakistan, unde Mirres, în *kraal*-ul * său, contemplă cele cîteva rupii pe care trebuie să le împartă în categorii mici pentru a le asigura soției și celor șase copii ai lui hrana, medicamentele, distracțiile (!) și întreținerea necesară. Această depărtare o încîntă și ea pe Anna. Se simte în mod plăcut imorală și suverană, poate umbla pe jos dacă nu mai vrea în taxi, sau poate lua un taxi cînd nu mai vrea să umble pe jos.

Pe Via Veneto totul e ca altădată. Din localurile cu terasele goale încă se scot scaunele și mesele, se mătură, se stropește, aerul are o anumită prospețime pe care n-o cunosc nici vara nici toamna. Sînt pentru prima oară la Roma la începutul primăverii și, cu toate că părul meu ar trebui coafat, simt nevoia să mă așez aici, în lojile din față, să văd și să fiu văzută. Mă distrez imaginîndu-mi că pachetele mele sînt niște cățel și-mi trec degetul pe sub ața lor ca și cum aș gîdila ușor ceafa mopsului meu mititel. Și, parcă i-aș fi comandat, iată că defilează prin fața romani îmbrăcați în gri, pudrați cu gri, cu tenul ușor măsliniu, cu mustățile periate, ținîndu-și nonșalanți prietenul de braț. Unii dintre ei sînt grăbiți, însă majoritatea au timp să discute, să pălăvrăgească, să arunce priviri iuți în drepata și în stînga. Femeile umblă ca niște nave, dar în semeția lor se simte o îndrăzneală nouă pe care le-o dau pantalonii evazați ca niște trompete, supraabundența de bijuterii și părul ca de sirenă ce

* Colibă (ind.).

le atîrnă liber pe umeri ca și al meu, fluturînd într-o parte și-n alta, iar cînd are loc vreun schimb de priviri și de zîmbete, scapără timp de o clipă un rîs ca un coral printr-un val neașteptat.

Îmi comand un *capucino* pentru a goni amintirea cafelei de la țînțărica și mi-e cu neputință să mă fac nevăzută cînd vine drept spre mine cumnatul meu, Morten. Gura lui se mișcă, aud eșapamentele mașinilor, telefoane sunînd în birouri, foșnetul ușor al cablurilor fixate pe fațadele clădirilor, aud inimioara Minnei bătînd într-o ceașcă plină de petrol pe masa din bucătărie, apoi îmi ajung în sfîrșit primele sunete produse de vocea lui. E o mepliță încîntătoare de cuvinte, un prost, dar piclează.

— Anna ! Îmi ajunge să pronunț numele tău italian și iată-mă pierdut, dragostea mea ; dar unde ai fost atîta timp, unde e Tom ? L-ai părăsit oare, înțelegînd în sfîrșit ce-ți trebuie ție, ce-mi trebuie mie, ce-i trebuie lumii întregi ?

Îi simt mîinile lăsîndu-se peste ale mele și-mi trag încet arătătorul de sub ața de la pachetul cu puloverul.

— ...Cum poți fi la Roma cînd tu ești de fapt la Karachi ? Cum e posibil ?

Zîmbesc liniștită și-i spun cum am luat avionul în Pakistan și cum, după frigul de la Teheran, cînd ne apropiam de Roma am simțit venirea primăverii, așa că m-am oprit aici ; meritam doar, nu. Și acum iată-mă pe Via Veneto.

— Cum ai putut simți venirea primăverii în avion ?

— Tocmai tu mă întrebi, romanticule Morten ?

Rîde cu tot capul lui rotund, puțin încurcat de faptul că stă singur la masă cu mine deși vorbim aiurea amîndoi. Avem cam aceeași vîrstă.

— De ce te întorci în Danemarca ?

— Din nevoia de a schimba aerul.

— Nu-i nimic grav, nu-i așa ?

Neg ușor din cap, așa cum știu că trebuie făcut. Un antrenament care a durat ani de zile m-a învățat că există unele subiecte despre care se vorbește și altele despre care se păstrează tăcerea, după cum există oameni cu care se pot discuta anumite subiecte și alții cu care nu se pot. Aș vrea să mă destăinuiesc lui, dar mi-e imposibil. Mi-ar face atît de bine să-i spun : „Îndepărtatule Morten, de cîteva luni, la Karachi, sufăr de o acută depresiune nervoasă : am impresia că nu mai sînt în stare să-mi controlez gesturile. După cîte știu, mulți pățesc așa din cînd în cînd. Unii acceptă situația cu calm, dar eu am scăpat volanul din mîini și asta mai ales de cînd a început să mă încerce tot mai des dorința de a o ucide pe Minna. De aceea Tom s-a gîndit că ar fi mai indicat să mă întorc la Copenhaga, să mă vadă un doctor, însă, ajungînd la Roma, mi s-a părut că sînt complet refăcută și am simțit nevoia să cobor din avion, să vin în oraș, să-mi găsesc un loc la soare pe Via Veneto și să stau

de vorbă cu tine". I-aş spune totul şi întîlnirea noastră ar decurge cu atît mai uşor.

Dar am tăcut. Or, hotărîndu-mă să nu-i spun nimic, să trec adevărul sub tăcere şi repetîndu-mi într-una ceea ce aş fi vrut atît de mult să-i mărturisesc, am lăsat deoparte un eveniment. Şi lucrul mă miră, căci numai cîteva minute mai devreme, hotărîsem pentru mine că nu voi permite problemei Christensen—Schwer să dobîndească tot atîta greutate ca raporturile mele cu Minna şi... cu Tom ?

— Deci sînteţi bine toţi ? mă întreabă el în continuare.

— Sigur că da.

— În Danemarca nu se mai discută decît de ţările subdezvoltate, dar ce ştim noi despre ele ? Noi le dăm de milă cînd ar trebui, de fapt, să facem investiţii. Eu tocmai sînt în drum spre Tanzania, unde trebuie să se găsească ceva de făcut pentru un om care se ţine bine pe picioarele lui.

— Şi uzina ta din Danemarca ?

— Merge şi singură.

Întocmai ca şi el.

— Hai să vedem Roma împreună. Cît timp mai rămîi ?

— N-am hotărît încă nimic.

— Atunci Alfredo să-şi pregătească lingura de aur !

Iar eu să-mi învîrt inelul lui Gyges şi să-mi iau zborul către depărtări ! Şi de ce, la urma urmei ? Cine m-ar împiedica să-mi petrec dimineaţa, seara... şi noaptea... ? cu acest bărbat agreabil şi care miroase plăcut ? Nu-i tocmai

ce-mi visam eu : să n-am obligaţii, să fiu cu buzunarele doldora de bani, să am haine noi, să nu mă aştepte nici o responsabilitate nicăieri şi să mă găsesc în locul acesta pe care pliantele turistice şi literatura îl numesc Cetatea Eternă ? Dar o bolnavă e oare în stare de aşa ceva ? N-ar însemna să-şi îngreuneze şi mai mult povara pe care deja o tîrăşte după ea ? Sau altfel spus : duce ea vreo povară ? Iată, omul acela din colţul străzii, cu picioarele retezate în dreptul genunchilor ; poliţia îl goneşte mereu, dar el se întoarce tot atît de repede pe cît pleacă pentru a căpăta cîteva lire în plus cîntînd la scripca lui de tinichea. Unica lui problemă nu e mai importantă, mai palpabilă, mai *reală* decît toate problemele Annei ? Deocamdată, Anna are toate posibilităţile în mînă. Ar putea să se ridice, să-l ia de braţ pe Morten Terlow şi să se plimbe împreună, bine îmbrăcaţi, bine protejaţi, cu punga plină, braţ la braţ, ca romanii sau ca ceilalţi turişti. S-ar putea opri să admire pantofii de la Magli, ar putea împinge uşa cofetăriei de lux de la Ritz ca să se îndoape cu tot felul de bunătăţi şi să bea *orvieto* ; apoi să ia o trăsură, să parcurgă din nou bulevardul pînă la Villa Borghese, să treacă de zid şi de poartă, să meargă pînă la Villa Giulia, să se întoarcă, să se oprească două minute în tăcere în faţa bustului lui Caesar, pătrunzîndu-se de privirea lui îndepărtată plină de expresivitate, gîndindu-se la toţi anii blestemaţi, frumoşi, neînsemnaţi, istorici, care s-au scurs de cînd a trăit el şi i-a pozat sculptorului ; ar putea părăsi muzeul şi

înghiți pe nerăsuflate Capitoliul și Forul roman și Coliseul și Via Tritone și cele Patru Fîntîni și Fontana di Trevi. Dar Anna declară dezinvoltă :

. Singurul lucru pe care mi-l doresc e să mă așez o clipă la Rosati.

— Nu cunosc.

Pare în același timp dezamăgit și nerăbdător : idealul lui e să se ghiftuiască bine de spaghetti, pînă nu-i mai încape nimic pe esofag, dar dacă aduci vorba de vreun restaurant pe care el nu-l știe, trebuie să-l consolezi neîntîrziat.

Ne ridicăm și mă ia de braț. Îmi duce și el cîteva pachete, dar eu mi-am trecut din nou degetul pe sub ața unuia din ele. Observ o mică tensiune care îmi spune că brațele îmi sînt ajustate cum trebuie, o înțepătură în acel loc al creierului unde se păstrează tot ce e de reținut. Așa. Mîna mea se odihnește pe mîneca lui de tweed, la stînga privesc vitrinele strălucitoare cu dezordinea lor de lux ambalată în plastic, împodobită cu flori, parfumată, cu scînteiala hainelor de piele, cu mirosul de usturoi și cu amețeala lor de alcool. În dreapta e un chioșc de ziare unde n-a apărut încă nimic despre mine, nici în *Corriere della Sera*, nici în *Il Messagero*, în *Times*, *Frankfurter Allgemeine*, *The Christian Science Monitor*, *Berlingske Tidende*, *ABC* sau *The Guardian* și, mai departe, apare o dată în plus omul cu picioarele tăiate în mașinuța lui anticapitalistă pentru demonstrații cu patru roți și unde cîntă la vioară pentru noi, cu un trandafir pe după

ureche, iar mușchii mi se încordează în interiorul coapselor și tot ce e de nylon, de elastic sau de mătase pe mine începe deodată să vibreze, să existe. Ața care își sapă o vale în degetul meu îmi trimite prin el un mesaj, un gol de aer se formează, mi se oprește în creier, balon pe care-l duc cu mine pe Via Veneto, iar în interiorul lui e Jørgen Schwer, necunoscutul, falsul hippy, copilul găsit și dispărut acuzat de diverse delicte, care este așteptat în Danemarca nu cu bucurie, ci cu acel sentiment călduț al spiritului de răzbunare, Jørgen Schwer fugind în momentul de față departe, dar fără îndoială deloc mai fericit din această cauză, mergînd la întîmplare, căutînd puțin vin alb, ajuns la o destinație despre care nu știe nimic, așezat în dreapta unui tonomat de unde probabil mă judecă printre vii și printre morți.

Trecem de pensiunea Dinesen, mergem de-a lungul zidului din dreapta noastră, ocolim Monte Pincio, urcăm anevoie pe străzi înguste ce devin ireale, de nerecunoscut, fiindcă Morten vorbește fără încetare și mă lămurește că 1) Danemarca a apucat-o pe un drum periculos, 2) nu din cauza actualului guvern conservator și liberal, 3) ci pentru că e dominată de tendințe dizolvante, 4) care se manifestă prin A) atenția exagerată față de unele fenomene periferice ca a) hippy-ii cu florile lor, b) militanții extremiști, cum sînt numiți, c) diferitele grupuri care exercită presiuni, ceea ce B) nu împiedică să ne concentrăm asupra adevăratelor probleme care sînt x) echilibrul economic,

y) nivelul investițiilor, și z) posibilitățile de a intra în concurență și de a realiza profituri.

Dar iată Piazza del Popolo și Anna simte că nu mai e nevoie să vorbească sau să gîndească la cele ce aude. Ar vrea să spună ceva și ea, dar nu reușește: nu s-a repetat de atîtea și atîtea ori și apoi nici nu e sigură ce ar vrea să exprime. Legăturile ei cu Danemarca sînt acum foarte îndepărtate. N-a mai fost în țară de ani de zile, iar cînd a plecat din ea a simțit ca un fel de eliberare. Nu fiindcă își ura co-naționalii, țara sau regele — adică tocmai acele noțiuni pe care trebuia de altminteri să le reprezinte în străinătate — ci pentru că în Danemarca suferea, sau cel puțin i se părea că suferă de o otrăvire spirituală cu oxid de carbon. Însă azi, ajungînd la Rosati, ea știe foarte bine că această plută cu intelectuali nu e pînă la urmă decît o pășune comunală prea săracă în oxigen sub niște nori prea joși, numai că aici ea nu participă, ci privește, își apasă ceafa pe spătarul fotoliului, își bea cafeaua, mută ca un sfinx, frumoasă spectatoare scandinavă care atrage atenția, dar care n-are nici o obligație, care iradiază curiozitate, dar care nu solicită răspunsuri precise, exacte (triviale).

Dincolo de masă și de gărduțul terasei, *piazza* zumzăie, huruie, scuipă foc, roșie, cenușie, clasică. Morten se întoarce spre Anna:

— De ce am făcut noi tot drumul ăsta pînă aici?

— Pentru că aici au cel mai bun Campari. Campari de la Rosati e celebru.

— Îl iau din altă sursă?

— Nu, sticlele sînt la fel peste tot. Dar aici ți-l toarnă cu grijă — ca la noi berea bună, cînd ți-o dă direct din butoi — și din belșug, iar gheața e în formă de mînuțe de copil, mînuțe mici de copii din Ierusalim.

Mă privește și mă grăbesc să adaug:

— ...Nu, nu, dar știi și tu că cel mai mult contează raportul între alcool și modul lui de dizolvare, nu-i așa? Îți dai perfect de bine seama ce important este ca o băutură să nu fie nici prea tare nici prea slabă.

Se grăbește să se agățe de toate banalitățile:

— Ei da, e ca într-o căsnicie, prea mult sau prea puțin pot strica totul. Sarea și piperul sînt foarte bune, da-da, excelente chiar, însă dacă pui prea mult din ele, nu mai poți mînca mîncarea.

— Tot așa, nu-i nevoie nici de prea mulți bucătari.

Flirtez cu el ostentativ și iată-l că se tulbură; îmi lasă jos un pachet ca să-și ia o țigară.

— Bucătari?

— Da, într-o căsnicie, nu-i așa? *

— A, nu, nu.

E tot tulburat și, întocmai ca în fața bustului lui Caesar, senzația timpului scurs se alungește și nu mai văd masa dinaintea mea decît ca pe o formă vîscoasă și tremurătoare, găr-

* Aluzie la proverbul englez: ***Prea mulți bucătari strică ciorba.***

duțul se topește de-a lungul trotuarului și devine o tufă de spanac, iată că și viața mea începe să defileze, eu la masa asta, alții la masa de acolo, Tom la cea de dincolo. Tom aiurea, eu aici, el acolo, eu aici și niște străini care se împing strigînd : e masa mea, ba a noastră, ba a lui, e prima zi de școală, încep cursurile după vacanța de vară, intrăm pe ușa clasei în care miroase lacul de pe podeaua de care mi se lipesc puțin tălpile pantofilor plați, pe pereți tablourile din clasa aceasta sînt altele decît cele din clasa de anul trecut, măsuțele mai înalte, călimările goale deocamdată, perdelele transparente, nepătate, iar afară domnește calmul lunii august, speranța nu e un subiect de discuție ci un fapt bine determinat și vocile ascuțite, repezi : e masa mea, ba a mea, noi am venit primele, nu așa ne-a fost vorba, gata, gata, eu vreau lîngă fereastră, eu nu vreau în rîndul întîi, dacă nu mă lași să intru mă duc și te spun, sst, vine, vine, ea are masa ei, masa ei, masa ei și o să stea la ea pînă o să cadă jos și o s-o ia, în timp ce noi o să putem pleca, o să putem pleca în curînd și n-o să mai venim niciodată...

La noi, în Pakistan, vorbim încet și numai rareori se întîmplă ca cineva să ridice vocea. Minna are timbrul cel mai înalt. Cînd stau în salonul mare cu coloane de-a lungul zidului, îi aud vocea tocmai de pe malul fluviului. Cît despre mine, am țipat numai de două ori, prima dată cînd i-am văzut pe flagelatorii din

Kinambur (Mirres a făcut un pas înainte și mi-a luat mîna), iar a doua oară cînd un scorpion a ieșit dintr-una din cizmulițele de polo ale lui John.

Aici, din păcate, vorbim prea tare ca să ne înțelegem în vacarmul produs de scutere și e normal, căci prea multe lucruri se îngrămădesc în noi și ar vrea să se exprime.

— Viața de acolo trebuie să ridice unele probleme, spune Morten.

Am un moment de nervozitate, apoi îmi dau seama că nu se referă la problemele mele, ci ale celorlalți. Și, revenită la calm, îi răspund că se ridică multe probleme, într-adevăr. Paharele noastre de Campari sosesc, sînt așa cum prevăzusem și Morten se lansează într-un lung discurs despre particularitatea și excelența lor. Oftez după ceva ce nu pot defini și înțeleg deodată că mă port foarte urît cu Morten. Merită el un asemenea tratament ? Nu este și el un *produs,* deci, într-un anumit fel, nevinovat ? Da, tocmai asta este : nevinovat. Mînia și absența mea față de el nu se datorează oare faptului că se situează în afara razei mele de atracții ? Altfel s-au petrecut lucrurile cu Tom, care a venit la mine și mi-a spus (ori cel puțin așa i-am tradus eu cuvintele) : „O, tu, trandafir al liceului Rysensteen, Maureen O'Hara a refectoriului, îngăduie-mi să pătrund în sfera ta și să devin alt om. Îți voi oferi metamorfoza, bogăția, o carieră, țări străine, bijuterii, copii, cîini, cămile, șoimi și vecini englezi cu

nume dublu și cu buza de sus ca piatra *. Dar ca să pot duce poverile fără de care nimic din toate acestea n-ar putea deveni aievea, trebuie să-mi dai din forța ta ; lasă-mă să mă adăpostesc în coșul de răchită al bunului tău simț, să înaintez pe podul suspendat, rezistent la toate vînturile și indestructibil, al feminității și sexului tău. Îngăduie-mi să intru în strada Vibe în căminul tău aflat atît de departe de castelul Terlow-ilor, să mă așez la masă cu părinții tăi, să aud frumoasele lor voci simple și răgușite, lasă-mă să respir mirosul bucătăriei lor și să zîmbesc atunci cînd tatăl tău ne citește la toți rîzînd sau înjurînd vreun pasaj din ziar, să mă prefac interesat de problemele pe care i le pun fratelui tău camerele mingilor de fotbal sau manometrele, de bronșita mamei tale și fă în așa fel ca toate acestea să se elibereze dintr-o dată în lungul suspin pe care îl scot cînd stau culcat lîngă tine, contemplîndu-ți spatele vaporos așezat pe șolduri ca un vas.

Și i-am îngăduit. S-a auzit vreodată de un prinț care să-și exprime o nevoie sau o dorință și să nu-i fie satisfăcute, împlinite ? A venit la mine îndeplinind toate dorințele noastre, ale mele și ale lui. Azi stă cu spatele la soarele tropical, avînd peste tot în jurul lui stema regală și nu sînt oare și eu, aici la Roma, îmbrăcată în haine noi, soție exilată a împăratului ?

---

* Aluzie la expresia engleză *stiff upper lip* (buza superioară țeapănă), care desemnează o vorbire arogantă.

În plus, am la picioarele mele, după obiceiul antic, un sclav din familia soțului meu, fiind în același timp servită și urmărită, căutată și părăsită, totul într-o singură zi. Și ceea ce mă frămîntă cel mai mult e că omul pe care mi l-am ales tovarăș de fugă se dovedește a fi pînă la urmă tocmai cel care fuge de mine.

Bine, Morten, iepurașule, trebuie să mai încerc o dată :

— Te-ai gîndit vreodată că atunci cînd ești, vreau să spun cînd sîntem în țări ca acestea, nu putem face nimic ?

— La ce te referi cînd spui asta ?

— Mi-aduc aminte, cînd am părăsit studiile ca să mă căsătoresc cu Tom, i-am spus că n-am să schimb nimic din modul meu de a privi lucrurile. Voi evolua, desigur, voi fi alta, însă linia mea de conduită va rămîne aceeași. E o misiune grea, în ciuda avantajelor, să intri în familia Terlow și am văzut destule exemple înfricoșătoare în acest mediu ca să nu vreau să ajung niciodată ca ei, chiar dacă ar fi să avem o ascensiune pînă-n lună. La prima noastră plecare i-am spus : «Va trebui să te lași pătruns de obiceiurile locului, va trebui să știi dinainte tot ce se poate afla în legătură cu el. Nu fiindcă s-ar putea să faci vreo gafă, dimpotrivă, ci fiindcă trebuie în orice caz să-ți interzici să le impui indigenilor (din păcate, am pronunțat cuvîntul) puncte de vedere pe care ei n-au nici o șansă de a le discuta sau combate. Nu vreau să fac parte dintre „colonizatori“». La cea de-a doua plecare sau mu-

tare a noastră, n-am avut timp să mă ocup de alte probleme decît de acelea ale stăpînei unei case, de exemplu, să caut servitori. Şi ce sînt astăzi ? O colonizatoare.

— Te înşeli. Tu reprezinţi, sau mai degrabă tu şi Tom reprezentaţi Danemarca în străinătate ; sînt probleme practice de rezolvat şi îţi asumi partea ta din ele, e o atitudine realistă căreia nu-i poţi reproşa nimic.

— Am să-ţi spun ceva, Morten. În toată lumea, cu nimic nu te obişnuieşti mai uşor decît cu obiceiurile rele. Nimic nu te influenţează mai mult decît să trăieşti într-un loc unde raporturile stăpîn-sclav sînt acceptate şi apreciate întocmai ca la noi asigurările sociale. Cu condiţia să fii tu stăpînul şi ceilalţi sclavii.

— Şi tu îi tratezi bine pe „sclavii" tăi ?

— Da, sînt foarte bună cu Tom.

— Ce spui ?

— Spun că modul cum ţi-ai formulat tu întrebarea, punînd „sclavii" între ghilimele, e suficient ca să-mi facă poftă de încă un Campari. Da, sînt foarte bună cu sclavii mei. Pe unii din ei chiar îi iubesc, o duc bine în casa mea şi nu fac parte din acei indivizi care leşină de milă pentru toată lumea sau care nu pot înghiţi o îmbucătură cît timp altora le e foame. Dar n-am mai putut suporta starea asta de lucruri.

— Şi de-asta ai plecat ?

— Plecarea mea n-are nici un motiv precis.

— Dar, într-un fel, atitudinea ta nu s-a schimbat, ca să mă exprim cu cuvintele tale.

— Problema care se pune e de a şti dacă poţi avea un anumit punct de vedere asupra vieţii şi trăi într-un mod cu totul diferit...

Tot vorbind, Anna a observat o maşină cu difuzor cum intră în Piazza del Popolo cu gura mare deschisă şi urlă pereţilor, străzilor învecinate şi fluviului ceva ce i se pare a fi numele ei. Se ridică pe jumătate pe scaunul ei şi fixează maşina gri care, după ce ocoleşte obeliscul din dreapta, porneşte oblic spre stînga, ţipînd să spargă timpanele şi cînd pîlnia difuzorului se întoarce în sfîrşit către ea, Anna îşi astupă involuntar urechile deschizînd gura. Morten, văzîndu-i gestul şi înşelîndu-se asupra direcţiei în care privea, zăreşte puţin spre dreapta un bărbat în impermeabil, cu o pălărie maron, ce vine drept spre masa lor.

„*La principessa dell'arena, la grande Anastasia Aurora*", urlă maşina chiar în dreptul lor ; sunetul e respins iarăşi, repercutat, *a*-urile îi împroaşcă precum nişte bulgări de pămînt, sar pe asfalt şi pe podul de piatră ; maşina gîfîie, pîlnia difuzorului se întoarce încet spre stînga, se aude iarăşi vacarmul asurzitor care însă, ajungîndu-le reflectat de zidul din fundul pieţii, e mai puţin strident, mai puţin încărcat de vocale şi cu consoanele rănite : „... *una sensazione straordinaria... questa sera... sera... questa Anna... sensazione...*"

Bărbatul cu pălăria maron şi impermeabil se opreşte în faţa mesei unde stau Morten şi Anna, de cealaltă parte a gărduţului. La amiază e multă lume la Rosati ; coboară fără întrerupere din maşini, din scuterele pe care le

proptesc lîngă trotuar, discută cîteva minute, pleacă mai departe, glumesc, se uită după cunoscuți, aruncă țigara peste gărduț, își dau întîlnire. Mașina cu difuzor s-a îndepărtat ; încet, Anna se întoarce și-l vede pe bărbatul de lîngă ei. Morten îi privește. Îl surprind reacțiile Annei, însă educația lui l-a învățat să se amestece cît mai puțin posibil în treburile celorlalți : pe emblema familiei trebuie să figureze o deviză invizibilă : „*Keep safe, keep out*". Fii prudent, ține-te deoparte.

Karl Christensen poartă și el haine noi cumpărate din Roma. Nu-i vin poate la fel de bine ca Annei, dar e un bărbat chipeș, tînăr, lat în umeri și ochii căprui i se asortează cu pălăria maron ; îți vine să-l decupezi și să-l urci pe un cal, dacă nu cumva i-ar sta mai bine cu o ghitară în mînă. Eu (Anna) nu pot să nu-i zîmbesc : mai întîi că zgomotul difuzorului s-a stins și pînă la urmă nici Karl Christensen nu-și poate reprima un surîs mulțumit sub impasibilitatea lui profesională.

— Dumneata ești, Livingstone * ? Ce faci la Rosati ?

Christensen rămîne o clipă nemișcat, cu reverul impermeabilului ridicat de vînt. Dar e

* David Livingstone (1813—1873), explorator și misionar scoțian. A explorat Africa australă și centrală. Livingstone încetase de aproape trei ani să mai transmită vești în momentul în care James Gordon Benett Jr., proprietarul și editorul ziarului *New York Herald*, l-a trimis pe Stanley, pe atunci tînăr corespondent de presă, să-l caute pe exploratorul dispărut în inima Africii.

deosebit de jenant și neprofesional să stai de vorbă pe deasupra unui gard viu plantat în niște ghivece verzi în plin centrul orașului. Cu pasul care-i șade bine unui polițist pornește spre intrare, apoi se întoarce către noi, întorcîndu-se într-o parte ca să se poată strecura printre mesele de unde nimeni nu-i dă nici cea mai mică atenție. Numai Morten se apleacă spre Anna, întrebînd-o :

— Ce-i cu reclama asta de confecții ?

— E un polițist.

Karl Christensen s-a oprit în fața lor și privirile Annei se întorc înspre el. E timpul ca ea (eu) să spună ceva de bun simț :

— Luați loc, stimate domn.

Ar fi putut găsi ceva mai bun, dacă tot voia să spună ceva de bun simț, dar astfel de formule intră în tactica celui care, simțindu-se descoperit, încearcă să cîștige timp. Totul se accelerează dintr-o dată și nici o mașină cu difuzor nu m-ar mai putea speria acum. Dacă Morten ar avea și el ochi ca ai mei, ar observa deasupra capului Annei un gol de aer, sau poate nici un gol. El vede numai că Anna are obrajii mai trandafirii și că se apleacă spre Christensen. Acesta s-a așezat între timp și spune :

— Nu reușesc să-mi explic de ce vă interesează un individ de teapa lui Schwer.

— Schwer ?

— Da. Îmi închipui că există alți bărbați și alte femei atît în Orient cît și în Danemarca, eventual chiar și aici, care ar dori să intre în

legătură cu el, dar dumneavoastră, nu izbutesc să înțeleg.

— Mă tem că nu-mi dau seama prea bine unde vreți să ajungeți.

Morten intervine și el cu o voce blîndă :

— Nu ești obligată să vorbești, știi, nu ?

Fac semn din cap că da și-mi privesc cei doi cavaleri. Nu mai lipsește decît reporterul, aparatul de fotografiat și dispozitivul de mărit ca să fim numai buni pentru *Petra* sau *Marie Claire*.

— Vorbiți de parcă eu și Schwer am fi prieteni intimi sau am întreține relații foarte strînse... dar, ca să fiu absolut sinceră, nici nu-mi mai aminteam numele lui... în cazul cînd vorbim de același personaj.

Christensen arată obosit, dar îi stă bine. Mi-l amintește pe profesorul meu de biologie din strada Tietgen ; și el a avut aceeași dezamăgire zugrăvită pe față în ziua cînd i-am dus un pachet de linte în locul prăjiturii pe care o aștepta pentru pauza de cafea între două cursuri duble.

Respiră adînc ; observ că arterele i se înroșesc, se umflă.

— Sînteți bună să-mi spuneți ce i-ați șoptit lui Jørgen Schwer în avion ?

Îmi aleg privirea cea mai sinceră cu putință :

— Bineînțeles.

Îi mai vine puțină culoare în obraji. Morten s-a lăsat pe speteaza fotoliului său de răchită brun.

— Deci ce i-ați șoptit ?

— Vreți să știți chiar tot ?

— Da.

E rîndul Annei să tragă aer adînc în piept, apoi să arunce dintr-o singură suflare :

— I-am șoptit la ureche că din ziua cînd l-am văzut pentru prima dată la ambasada din Karachi, inima mea n-a încetat să bată și i-am cerut să mă urmeze la toaletă pentru a-mi satisface pofta fără a atrage atenția.

Morten : Anna !

Christensen : Nu așa ceva i-ați spus.

Anna : Fie. I-am spus că, de cînd l-am văzut la ambasadă, n-am mai avut decît un singur gînd : cele cincisprezece kilograme de *Canabis sativa* * pe care le-am strîns răbdătoare în timpul celor trei ani ai mei de ședere în Pakistan. L-am întrebat dacă voia să le preia imediat, sau trebuia să-l oblig să le treacă la Copenhaga prin vamă corupînd vreun funcționar, ca să le predea la locul indicat.

Morten, care nu mă slăbește din ochi, începe să clipească des.

— De ce țineți cu tot dinadinsul să mă credeți un tîmpit ?

— Nu țin la nimic, dar îmi face impresia că nu mă credeți.

— Nici nu vă cred.

— Cu alte cuvinte, mă acuzați de minciună.

Ca unul care e obișnuit să navigheze prudent printre noțiunile de adevăr și minciună, Christensen ridică din umeri :

* Denumirea științifică a cînepei. Din varietatea numită cînepă indiană se produce hașișul.

— Să încerc să iau firul evenimentelor de la început ?

Aprob din cap şi Morten, care nu ştie despre ce e vorba, face la fel. Dar, înainte ca să înceapă, mai am timp să spun :

— Întrucît mi se pare că mi-am asumat pentru o clipă rolul de infractoare, am dreptul să vă ofer ceva răcoritor ? E cumva împotriva regulamentului ?

Christensen zîmbeşte foarte fin :

— În absenţa deţinutului în prevenţie, deoarece nu e vorba decît de o simplă discuţie în legătură cu dispariţia sa, nimic nu mă opreşte să primesc oferta dumneavoastră.

De undeva izbucneşte o serie de clinchete de clopot delicate. După ce a curăţat terenul, inspectorul îşi ocupă poziţia în primul plan al scenei.

— Prima dată am văzut-o pe doamna Terlow la ambasada noastră din Karachi. Mă aflam în Pakistan cu ordin să-l aduc la Copenhaga pe un anume Jørgen Schwer ; acesta figurează de cîtva timp în registrele Interpolului pentru trafic internaţional de narcotice, delapidare, atacuri şi răniri, furt, emisiune de cecuri fără acoperire, falsificare de cecuri şi contrabandă. Cu o săptămînă în urmă a fost arestat de autorităţile pakistaneze şi, în aşteptarea avionului spre Copenhaga, dar şi pentru a semna unele hîrtii indispensabile, am stat la ambasadă amîndoi, deţinutul şi cu mine. A doua oară am văzut-o pe doamna Terlow în avion de la Karachi la Teheran ; dînsa ne-a oferit cu amabilitate, deţinutului şi mie, cîte o băutură, pe care însă am fost nevoit s-o refuz atît din motive morale cît şi de serviciu. În cursul escalei de la Teheran, doamna Terlow m-a abordat spre a se scuza pentru indiscreţia dumisale, care, de altfel, nici nu era o indiscreţie. Mai degrabă eu trebuia să-mi cer scuze pentru forma ceva mai categorică a refuzului meu. Odată întorşi în avion, doamna Terlow a venit la noi, astfel că am rugat-o să ia loc, mai ales că avusese amabilitatea, deşi, vă rog să mă credeţi, nu era nevoie, să se scuze. Am avut impresia că dorea să stea de vorbă cu nişte... compatrioţi şi, cu toate că mi s-a părut — vă cer iertare — uşor exaltată, n-aveam nici un motiv să mă opun. Pe urmă Schwer s-a manifestat destul de grosolan faţă de soţia ambasadorului nostru şi l-am chemat la ordine. Poate că exprimările lui injurioase m-au determinat într-o oarecare măsură să consimt la ceea ce a urmat : doamna Terlow m-a întrebat dacă îi putea spune ceva la ureche lui Schwer şi i-a spus. La aeroportul din Roma am stat de vorbă cu dînsa. Era foarte amabilă şi mi s-a părut mai calmă ; atenţia mea a slăbit o clipă şi Jørgen Schwer a profitat de ocazie pentru a se face nevăzut. Nu era legat. Doamna Terlow mi-a spus că o apucase în direcţia toaletelor, dar nu l-am găsit acolo. L-am căutat peste tot, fără succes, prin sala de tranzit şi, cum doamna Terlow dispăruse şi dînsa între timp, am fost nevoit să deduc că era înţeleasă cu deţinutul. Am luat deci un taxi, care m-a adus direct la Roma.

— Şi pe Jørgen... Jørgen Schwer, l-aţi găsit ? — întreabă Anna.
— Nu, răspunde Karl Christensen.
— A ! — exclamă ea.

6

SUNĂ TELEFONUL şi cineva îmi pronunţă foarte banal numele : Anna. E o zi limpede şi afară zgomotele străzii şi ale pieţii urcă şi coboară ca un jet de apă. Mă trezesc deodată pe o înălţime mare, de unde cobor iute, mă întorc din straturi atmosferice mai uşoare unde s-au apropiat de mine vise care au şi dispărut deîndată, unde am vorbit cu oameni cunoscuţi şi necunoscuţi, unde am răspuns şi m-am văzut răspunzînd la întrebări. În somnul meu am ştiut mereu că sînt Anna, ceea ce îmi confirmă şi receptorul pe care-l ţin lipit de ureche. Vocea din el mi-este şi ea cunoscută şi necunoscută, ca toate vocile pe care le-am auzit înainte şi mă ridic în capul oaselor în pat pentru a judeca mai clar lucrurile, pentru a restabili contactul, pentru a mă trezi.
Vocea îmi repetă numele iar eu îi răspund da. Vine de foarte departe, dar zgomotul care ajunge pînă la mine şi care se produce în jurul ei mă face să intuiesc faptul că vorbitorul e totuşi foarte aproape. Căci e un bărbat şi înainte ca să-i pot asocia o figură spune el : Jørgen Schwer. În visele mele, acelea care-mi vin în zori, decolez adeseori din patul meu şi

mă ridic în aer, fîlfîind cu greutate, ca şi cum m-aş trage singură de păr în sus. Mă mişc încet, analizez amănunţit ceea ce fac şi-mi formulez dorinţele una cîte una. Aş vrea să iau înălţime, însă altitudinile mari sînt rezervate stadiului anterior al somnului meu, mai liber sau mai profund anesteziat. Deocamdată nu-mi dau seama de nimic şi chiar după ce am dat la o parte cuvertura şi m-am sculat, cu receptorul mereu la ureche, fac un efort imens şi aş vrea să mă trag înapoi, să mă întorc în mine pentru a zbura din nou spre înălţimi, pentru a pluti. Dar asemenea dorinţi nu se acordă cu posibilităţile mele ; dacă sînt în stare să ajung la fereastră, să mă urc pe marginea ei, să ridic fie şi un singur braţ, să îndoi un genunchi pînă la locul necesar, există o şansă ca să plonjez în gol, să accelerez, să capăt viteză, să iau înălţime, tot mai mare înălţime, să ating în zbor acoperişurile cele mai apropiate şi firele electrice, să zbor cu un ultim efort peste imobilul din faţa mea şi să creez astfel o situaţie nouă, plină de posibilităţi variate, în care obstacolele ar fi la fel de reduse ca şi riscurile mele.
Firul telefonului are o rezervă mare, ajung la perdea şi o dau deoparte ; rămînînd mai departe legată acustic de un spaţiu invizibil, văd acum Piazza Barberini, strada care duce la statuia lui Vittorio Emmanuele şi, chiar în faţa Santei Maria Maggiore, Via Veneto care coteşte la dreapta, apoi piaţa însăşi, acolo, sub ochii mei, un adevărat preparat anatomic sub sticlă văzut la microscop, cu celule şi limfă şi

sînge curgînd în mici spasme gimnastice, oprindu-se și pornind iarăși, nervoase și voluntare.

— Ești acolo ? — întreabă vocea.

Încep să rîd fiindcă am fost învățată să spun adevărul și nu știu ce minciună să inventez. Dar, cum Anna, ridicînd receptorul, a spus o dată da, îi confirm la rîndul meu presupunerea noastră comună.

— Da.

— Atunci urc, spune Jørgen Schwer.

Înainte ca să mai pot spune o vorbă, el închide, iar eu ghicesc și îmi dau seama că, dacă a spus „urc", înseamnă că era în holul hotelului. E o provocare făcută cu sînge rece și impresia de încetineală îmi dispare. Toaleta lungă și grijile dimineții se scurtează corespunzător, privesc la ceas în oglindă, e opt și un sfert ; dintre toate operațiile aleg să-mi ascund cearcănele de la ochi, merg în baie, îmbrac halatul alb agățat pe ușă, deschid robinetul. Ieșind de pe țeavă, jetul de apă se lățește ușor învolburat, în vreme ce faianța încălzită de pe jos îmi amintește existența picioarelor mele. Îmi țin amîndouă mîinile sub apa care curge fără zgomot, sau aproape fără zgomot, și remarc bășicile plate ce le formează în contact cu pielea mea. Nu trece prin crema de noapte, dar temperatura, consistența ei, ajung pînă la mine. Mă întreb : există vreo legătură ? Anna (eu) își părăsește căminul din Karachi cu acordul soțului ei. O idee fixă îi face viața de familie imposibilă, însă, cum nu mai sîntem în evul mediu ci în secolul XX, lucrurile se pot îndrepta. Nimic nu e chiar atît

de grav încît să fie nerezolvabil. Fie din motive reale, fie pentru că sîntem stăpîniți de motive sentimental-șovine, am apreciat, Tom și cu mine, că e mai bine să mă tratez în Danemarca, amănunt de o importanță fundamentală pentru noi. Pornesc deci în această lungă călătorie dar, începînd de la Teheran, cursul ei deviază, iar la Roma se oprește cu totul. Aseară încă mai credeam că voi putea scăpa de toată încurcătura. Am cinat împreună cu Morten, cumnatul meu, după ce am avut o explicație cu inspectorul Christensen. Desigur, această așa-zisă depoziție n-a fost completă. Nu i-am mărturisit ajutorul pe care i l-am acordat cu generozitate lui Jørgen Schwer în fuga sa, mai puțin pentru a mă scuti pe mine de eventuale consecințe neplăcute, cît pentru a-l acoperi pe fugar. Dar m-am gîndit eu numai la motivele acestei tăceri ? Întrebările pe care mi le pun acum nu vin cumva dintr-o cu totul altă sursă ? Ce-am hotărît cu Morten și ce i-am promis polițistului ? Că îmi voi continua călătoria după cum rămăsese convenit și că îl voi anunța direct pe Karl Christensen dacă stabileam orice fel de contact cu Jørgen Schwer ? Da. Și de altfel inspectorul știe exact la ce să se aștepte, pentru că nu ignoră faptul că Schwer n-a putut trece de controlul pașapoartelor decît datorită explicației neverosimile pe care funcționarul italian a fost dispus s-o accepte. Fie. Atunci ce nu merge ?

Apa curge în chiuvetă. Anna ar trebui s-o închidă, căci nu mai are nevoie. În picioare în fața oglinzii și-a uscat pielea cu un prosop ab-

sorbant roz. Acum își aranjează obrazul, doar atît cît trebuie. După ce și-a pus masca de cremă își perie părul. Își privește trăsăturile atent în oglindă și-și pune din nou aceeași întrebare :

— Ce nu merge ?

Înainte să-și poată răspunde, bîzîitul soneriei se aude la ușă. Rămîne o clipă cu mîna ridicată, cu peria încremenită în părul roșu, apoi brațul i se lasă încet în jos, pune peria pe etajera de sticlă și închide robinetul. Dacă n-ar fi zgomotul foarte slab al circulației, un zgomot înfundat, surd, ar fi o liniște totală ; nici nu i se aud pașii, întîi de pe un burete din baie pe celălalt, apoi pe mocheta groasă din cameră. Trage ușa aproape în același moment cînd întoarce cheia și broasca face un zgomot care se repercutează pe tot coridorul. Deși nu recunoaște imediat personajul din fața ei, căci acesta și-a tăiat pletele lungi, ea (eu) îi spune :

— Bună dimineața, dragul meu. Intră.

El intră și se oprește lîngă pat ca și cum ar vrea să se așeze pe el mai degrabă decît pe unul din cele două fotolii :

— Poți sta pe pat.

De la pat, privirile i se îndreaptă către mine și se așează în fotoliul din dreapta ferestrei.

— Am nevoie de ceva bani, spune el.

— Cum ai reușit să mă găsești aici ?

— Tu singură ai vorbit de hotelul ăsta, răspunde el repezit.

— Și nu ți se pare că-i periculos ?

— Ce ?

— Să mă cauți la hotel „Barberini" ?

— Ce altceva puteam face ?

— Am crezut că tu ai relații peste tot.

Mă fixează cu o privire de copil dintr-o colonie de vacanță pentru nedezvoltați, o privire subalimentată și agresivă.

— Cine a zis că am ?

— Karl Christensen mi-a ținut ieri o conferință întreagă. Despre tine.

— E aici ?

— Întocmai cum spui.

Visele de azi noapte m-au epuizat, oxigenul e încă rarefiat acolo sus, prea multe eforturi sînt de făcut în dimineața asta. Îmi vine să mă culc.

— De ce ți-ai tăiat părul ?

— Nu prea sînt bărbați cu păr lung în Roma.

— Adică vrei să spui că nu erai decît tu. De fapt, de ce purtai păr lung ?

— În Orient e mai bine așa. Te cred toți un prost, un nenorocit, o epavă a hașișului.

— Ceea ce nu e cazul tău.

— Nu.

Se întoarce din profil și începe să legene un picior ; exact ca un copil care a făcut o prostie și nu vrea să spună ce.

— Acum ce vrei ?

— Ți-am mai spus.

— Și dacă refuz să-ți dau ?

— N-ai să refuzi.

Își întoarce capul și mă privește fix. Din această clipă, totul merge foarte ușor. Fac trei

pași pînă la telefon, ridic receptorul și-l sun pe Morten. El locuiește la hotel Hassler ; a vrut să se mute ca să fie aproape de mine, dar l-am asigurat că nu era necesar. Totul e aranjat : plec azi la ora cincisprezece și cincisprezece, cu escală la Zürich și sosirea la Copenhaga la ora nouăsprezece și patruzeci și cinci. Imediat după sosire, văd un medic al cărui certificat va atesta iresponsabilitatea mea și trimit fotocopii după el, una la Ministerul de Externe, a doua la poliție, a treia la Montebello, a patra bătrînei mele învățătoare, a cincea Minnei, salvată de aici înainte, a șasea lui Tom, una presei, care acum poate face publică toată povestea, una lui Karl Christensen, (ca suvenir), una șoimului, care se va putea folosi de ea ca să-și ascută ciocul, una bătrînilor mei părinți, care i-o vor arăta și fratelui meu. Trec prin fața lui Schwer, care mă urmărește din priviri, ca să iau telefonul. În clipa cînd ridic receptorul, privirile lui se întorc în altă parte. Bîzîitul uniform rămîne suspendat ca o pană între aparat și urechea mea. Pe deasupra, mai am la dispoziție și două apeluri posibile : la frumosul Karl, cel îmbrăcat complet în alb și la curtenitorul Morten.

— Cui telefonezi ? — întreabă Jørgen Schwer.

— Lui Christensen.

Rămîne aproape uimit. Ar vrea să spună : „Nu, nu face asta“, sau „nu fi proastă“, dar stă mai departe bosumflat. Eu sînt în continuare cu receptorul în mînă :

— De ce m-ai părăsit ?

— Era prea periculos.

— Să rămîi cu mine ?

— Da.

Pun receptorul înapoi în furcă. Aștept să spună ceva în plus, ceva legat de toată istoria asta.

— Vorbește.

Mă privește încă o dată de parcă mi-ar măsura, dincolo de pistrui, nebunia. Fiindcă știe o mulțime de lucruri, el, și se crede atît de grozav, atît de plin de știință, de plumb topit care se întărește în apă.

— N-am vreme de pierdut.

Încă un plescăit de plumb căzut în apă.

— Trebuie să plec din Roma.

Îi privesc tenul întunecat ca o curte de servici spunîndu-mi : „Cu asta gata, gata, gata, s-a terminat pentru totdeauna“. Ridic din nou receptorul și bat în furcă. Jørgen Schwer, întors către mine, se apleacă în față. Mă enervez că nu pot obține recepția sau centrala și-mi aduc aminte că trebuie format un număr cînd se aude tonul. Dar trebuie așteptat să fii branșat la rețea sau intervine operatoarea ? Consult cărțile cu instrucțiuni de pe noptieră ; capul lui mă urmărește cu mișcări scurte, sacadate și clipind din ochi. Îmi dau seama acum că cele două telefoane sînt notate în carnețelul din poșeta mea, ceea ce nu mi-e de nici un folos. Trebuie să te abții, acesta e cuvîntul, să te încordezi la ambele extremități, să rămîi calmă, să nu plîngi decît singură sau cu cel pe care-l iubești. Și ce pot face eu ? Operatoarea se face auzită, *„pronto“*. *Pronto !* și nu

mai știu ce să spun. În sfîrșit, băiețandrul din față spune și el ceva :

— Hai, ajunge cu tîmpeniile !

Apoi începe să se caute prin buzunare cu aerul domnului care e la restaurant și nu-și mai găsește portofelul ; în clipa următoare devin dintr-o dată calmă și-mi vine să izbucnesc în rîs : ține în mînă cel mai mare și mai negru revolver din cîte am văzut în viața mea și-mi trece prin minte că e păcat că și-a tăiat pletele fiindcă semăna perfect cu Buffalo Bill abia ieșit din pubertate.

— Ce mai e și drăcia asta, Jørgen ?

La această întrebare de retorică pură, însoțită de un chicotit al meu, el răspunde amenințîndu-mă cu arma :

— I-ai spus lui Christensen unde stai și el nu te-a pus sub urmărire și nu s-a mutat și el aici pentru că e absolut sigur că n-am să te găsesc tocmai în hotelul ăsta, că n-am să știu să vin aici. Dar el știe că dacă vrea să mă prindă în orașul ăsta, trebuie să te folosească pe tine drept momeală ; înseamnă că te urmărește peste tot. Poate chiar în clipa asta e jos, știind că sînt la tine. Poate locuiește fix alături.

Fac semn din cap că nu.

Fac semn din cap că nu, fiindcă nu mai știu ce să fac altceva. Ce-mi spune el n-are sens, dar nu-l înțeleg nici pe Christensen mai bine. Cum e posibilă o asemenea lipsă de vigilență ? După îndeletnicirile lor respective, trebuie să fi cîntărit amîndoi șansele pro și contra, trebuie să se comporte rațional, logic, dar tot ce fac ei e la fel de fără cap și coadă ca și actele mele. Poate ar fi bine să-i explic direct, frază cu frază, dar poți oare vorbi rezonabil cu un om care a evadat, sau ar ține el seama de explicațiile unei femei iresponsabile ?

— Ca să fiu sinceră, nu înțeleg mare lucru din toate astea... Nu i-am spus lui Karl Christensen că eu te-am introdus în Italia. Cred că el a ghicit, însă pentru un motiv sau altul nu vrea să mă facă să port răspunderea acestui gest. Am hotărît împreună că îmi voi continua drumul ; mi s-a și reținut biletul și am crezut că n-am să te mai văd niciodată. Nu știu de ce am făcut tot ce am făcut, dar m-ai dezamăgit profund cînd m-ai părăsit în Trastevere. Acum vii să-mi ceri bani, iar peste o clipă carabinierii și Christensen probabil or să te aresteze. Ce-ai să faci atunci cu banii ? Și de ce mă oprești ca să te denunț și să punem odată capăt la toată comedia asta ? N-am făcut toate astea pentru ceva anume. Le-am făcut așa.

Își lasă revolverul pe genunchi.

— Cum adică ? Ce vrei să spui că „n-ai făcut toate astea pentru ceva anume" ?

Anna, goală sub cămașa de noapte și sub halatul de frotir, goală sub pielea ei ca o moluscă plutind expusă pe apă, se strînge toată înainte de a spune :

— Îți dau bani dacă mă iei cu tine.

Se uită la mine fără să înțeleagă ; în jurul nărilor, pielea făinoasă i se adună și-i văd marginea de jos a incisivilor :

— Ce vrei să faci cu mine ?

— Habar n-am...

Mă ridic și vin spre el. Telefonul e pe noptieră și are un fir lung și subțire.

— Ce dracu', nici nu știi unde vrei să mergi ?

Face o mișcare bruscă și revolverul aproape că îi cade de pe genunchi.

— Dar tu nu te întorci acasă ?

— Unde ?

— În Danemarca.

— Da, eventual.

Face din nou figura lui îmbufnată, iar eu vreau să aflu de la el cît mai multe. Anna Terlow și delincventul ei, viermele de făină ! Se scoală pe jumătate ca să pună la loc receptorul negru în furcă. Bîzîiala tonului încetează. Animalul care tot repeta *pronto* a tăcut demult. E nouă fără douăzeci. Jørgen Schwer mormăie :

— Nu pot să te iau cu mine.

— Dar cum te gîndești să te întorci în Danemarca ?

— Prin Elveția. Prin Elveția și pe urmă prin Germania.

— Fără pașaport ?

— Și-ți închipui poate că o să rezolvăm ceva cu al tău ?

Își bate joc de pașaportul meu roșu, care totuși l-a adus pînă aici.

— Ticălosule !

— Ce ?

Dacă mă uimește ceva e că nu se grăbește mai tare, că nu e mai nervos, că nu trage în mine cu pistolul lui uriaș ce pare o jucărie. De ce a venit să-mi strice jocul, un joc atît

de simplu ? Mă trezeam dimineața cu mîna lui Mirres pe umăr, cu tava cea mare în pat, Tom era în patul de-alături cu ochelarii pe frunte, cu corespondența de dimineață, cu telegramele neinteresante, cu cerneala, sigiliul, tampoanele. După baie venea toaleta de dimineață, inspecția camerelor, ieșirea în grădină, fluviul, căldura la fel de compactă ca și apa, apoi Minna pe care o scot afară, o urmăresc, îi dau drumul. Inspecția salciei plîngătoare pe care am comandat-o în Danemarca, am crescut-o în trei ani ca pe o rachetă cu aripi largi și controlul asupra mea care nu mi-a slăbit, nu mi-a slăbit... decît atunci cînd m-am întîlnit cu sacagiul, cu Vărsătorul, semnul meu din zodiac, de unde omul acela a venit să-mi întindă ceșcuța lui lustruită. Apoi sărutarea de dimineață a lui John care se duce cu buzele mele, nu, nu cu ele, ci cu rujul lor, cu umbra lor care se poate cumpăra, vinde, plăti, de fiecare dată cu aceeași impresie de supunere : comiți ceva, o trădare chiar și acest ceva conține deja în el uitarea și iertarea gestului. Fapta exclude realitatea, realitatea exclude fapta.

— Și bărbatu-tău ce părere are ?

Această întrebare de etică mă ia pe nepregătite ; îmi dau seama că nu mi-am pus-o încă.

— E îngrijorat.

— Ce ? Vrei să spui că a și aflat ?

— Da, și din cauza asta.

La patruzeci de metri deasupra pieții Barberini Jørgen Schwer se ridică și merge în lungul și în latul camerei de hotel cu pistolul în mînă.

Se oprește în dreptul ușii de la baie, se întoarce, vine direct spre mine :

— Nu-nțeleg ce vrei și de altfel nici n-am de gînd să mă bag în treaba asta. Ce nu mi-ar place ar fi să fiu nevoit să te pocnesc. Așa că dă-mi tu singură niște bani ; tot nu-ți pasă, fiindcă diseară ai să fii oricum în Danemarca.

Face încă un pas spre mine și-mi ajunge la nas mirosul loțiunii ieftine și al pomezii cu care un Figaro oarecare i-a năclăit părul. Chiar deasupra gulerului împunge un furuncul indoielnic. Poartă și el alt costum, pe ăsta probabil că și-a dat banii, pe ăsta și pe revolver ; hotărît lucru, se pare că toată lumea își cumpără haine noi la Roma. Cînd o să vină Morten să mă ia, o să fie îmbrăcat probabil în hippy sau în ținută de safari.

— Banii sînt în poșetă.

Se uită peste tot prin cameră și n-o zărește.

— ...În baie.

— Du-te și ad-o !

Izbucnesc în rîs ; îl văd în fața ochilor pe fratele meu : „Du-te tu și ia-o, tu ai aruncat-o în curtea vecină. Da, tu ai aruncat-o. Eu nu fac un pas..."

Se întoarce, reface drumul pînă la ușa băii, rămîne o clipă nemișcat, cu spatele la mine, privind telefonul. Pe urmă ridică revolverul și-mi țintește inima. Simt cum mi se strînge pielea sub sînul stîng :

— Du-te și ad-o !

Eu (Anna) sînt o fetiță mică și care nu știe nimic, nimic despre pistoale și gloanțe dum-dum și despre băieții cei mari dintr-a cincea

care sînt la Roma, în mijlocul orașului, dimineața ; e o zi limpede, soarele strălucește, primăvara se apropie, nu ni s-a spus nimic despre asta la liceul din strada Tietgen, nici un cuvințel. Ni s-a predat obținerea plumbului prin ardere și reducere, ni s-a dat chiar și formula prafului de pușcă (sulf, carbon și salpetru), dar fără să ni se vorbească despre calibru, despre puterea de explozie, despre recul sau balistică ; pînă și la universitate — și acesta e probabil lucrul cel mai important — am fost lăsați în totală necunoștință în ce privește diferitele tipuri de reacții, raporturile dintre cauză și efect, calculul probabilităților în cazurile de nebunie subită, fie la ceilalți, fie la noi înșine. Ni s-a vorbit pe larg despre viață, despre apariția și cursul ei, dar niciodată despre automatele în care se introduc monezi.

Fără ca el să poată auzi acel „aha" afirmativ al meu, mă reped, trec înaintea lui, deschid ușa băii la perete (el face un pas în lături), cu coada ochiului arunc o privire către ochiul negru care nu mă slăbește o clipă, al armei și trîntesc ușa în urma mea. Însă chiar acolo unde sînt de obicei singură, nu mai îmi este cu putință să mă ascund : cei doi noi prieteni ai mei — dintre care unul a fugit de mine cît de iute a putut — mă urmăresc într-una cu cei trei ochi ai lor și, supravegheată de ei, voi lua geanta în care se află bunurile mele cele mai de preț : oglinda, trusa de machiaj, pieptenul, pașaportul, banii. Amenințarea persistă în timp ce mă îndrept spre oglinda cea mare

de deasupra lavaboului ; brațul, mîna, arma lui se reflectă peste umărul meu și fața mea îmi apare transparentă. Iau poșeta cu mîinile amîndouă, o închid cu un țăcănit (arma nu se mișcă), mă întorc și mă apropii din nou de delincvent. Trec pe lîngă el și îmi dă drumul să intru în cameră fără o vorbă. Dincolo de capul patului meu, vecinul de alături s-a sculat, după cum vestește zgomotul de fierărie al gargarei lui și bîzîitul unei mașini de ras ori al unei periuțe de dinți electrice. Cunoștințele mele în materie de arme de foc și de zgomotul pe care-l fac acestea sînt prea reduse ca să am certitudinea absolută că ex-hippy-ul meu nu va mai trage. De aceea Anna, Anna cea șireată, se oprește la picioarele patului și-i face semne, ca și cum i-ar spune : „Dacă vrei într-adevăr bani, vino și ți-i ia". Iar el înțelege la fel de bine cum înțelege rezonanța zgomotelor de alături : coborîndu-și revolverul, schimbîndu-l dintr-o mînă în alta, înaintează și întinde mîna dreaptă cu gestul de implorare al unui cerșetor. Simt disprețul cum îmi vine pe gît ca fierea și văd figuri de oameni treziți, prost luminate, studiind cu ochii închiși bancnotele mele, mirosindu-le, pipăindu-le, ronțăindu-le mărunt, apoi pe Mirres care se înclină cu demnitate pentru a primi din mîna lui Tom plicul cu plata lui și iată o întreagă suită de *culi* * plini de recunoștință și de ură, iar cînd individul

* Denumire a unor lucrători angajați de obicei pentru munci fizice grele în India și China.

asocial, tînărul delincvent din Hvidovre *, din strada Vibe, din Honduras, din Chieng Mei, de la școala din Sund se apropie și mai mult de mine, îmi concentrez toată energia în piciorul drept care, dacă odată se ridică de pe podea brusc eliberată, e în stare, la o apăsare potrivită, să ridice și o sută de kilograme, să despice un butuc de o jumătate de metru cub, să oprească în loc un tanc Sherman ; e chiar alături de mine și deodată scap frînele. Reacționînd natural se îndoaie din mijloc, scapă revolverul într-o convulsie, se prăbușește cu toată greutatea lui peste mine, care cad pe tăblia de lemn a patului, iar aceasta ne trimite pe amîndoi rostogolindu-ne pe salteaua care, într-o porțiune mică a ei, încă mai păstrează din căldura corpului meu. În aceeași clipă sună telefonul.

Aș putea chiar în această clipă ține un lung discurs despre liceul Rysensteen, despre lacunele din educația fetelor la sfîrșitul anilor '40 și începutul anilor '50. Îmi închipuiam și eu că nu e bine să-i tragi un picior unui bărbat în părțile delicate ale corpului, însă nici Tom, nici cei pe care i-am cunoscut înaintea lui nu mi-au spus exact cît timp victima nu respiră normal, sau nu mai respiră deloc. Atît la televizor cît și în realitate am văzut indivizi atinși la testicule clătinîndu-se, suferind, prăvălindu-se ; dar nu știam că se fac singuri ghem, un mic ghem comprimat, ca o varză mică de Bruxelles care se strînge din toate

* Comună suburbană a Copenhagăi.

părțile, se reduce din ce în ce mai mult, pare că se veștejește, gata de dispariție înainte de a reveni la o stare suportabilă și de a supraviețui.

Telefonul sună încă o dată și încerc să scap de sub omulețul meu de piatră, însă brusc mi se face teamă să nu ne trădeze răsuflarea lui, cînd îi va reveni. Să nu *ne* trădeze ?

Este Christensen și la început nu scot nici o vorbă.

— E ora nouă. Am vrut numai să vă scol, așa cum am stabilit. Ați dormit bine ?

Cum eu nu răspund, continuă tot el :

— Am vorbit ieri cu șefii mei : am obținut promisiunea că veți fi ținută cît mai departe cu putință de toată istoria asta. Îmi pare bine că mi-ați explicat motivul întoarcerii dumneavoastră în Danemarca, dar trebuie să vă spun că domnul Terlow, cumnatul dumneavoastră, e îngrijorat.

— Îngrijorat ?

— Îi vine greu să vă lase să plecați singură.

Jørgen Schwer deschide pe jumătate un ochi, nuanța feții lui se schimbă într-o clipă de la culoarea chitului la cenușiul deșertului, pentru a izbucni într-un stacojiu ce se revarsă ca un val de la gît pînă la tîmple. Pupila îi e invizibilă și ochiul alb. Spun :

— Cred... cred că m-am purtat cam ciudat.

— Așa mi s-a părut și mie, dar nu vreau să vă mai inoportunez cu asta, deși știu foarte bine că nu mi-ați spus adevărul apropo de ceea ce i-ați șoptit lui Schwer la ureche în avion.

Îmi las mîna pe părul lui Jørgen și-i observ pomada.

— De ce mă protejați ?

— Nu vă protejez. Ați mai aflat ceva în legătură cu Schwer ?

Întorc capul și-l văd la o palmă de mine. Picioarele lui chircite se încolăcesc printre ale mele. Un spasm îl scutură de la vintre pînă la stern, se oprește un moment, apoi pleacă mai departe cu viteza fulgerului, dar mai în adînc și deodată deschide gura scoțînd un sunet cu totul de pe altă lume, care parcă nici n-ar exista aievea. Acopăr pîlnia receptorului cu mîna și o apăs atît de tare pentru a o izola, încît bachelita îmi intră în carne. Ce-am făcut ?

Cînd se stinge acest țipăt, acest țipăt infernal, aud din nou mașina electrică a vecinului de alături, în timp ce vocea lui Christensen repetă un „hallo" danez, de fiecare dată mai autoritar, mai bănuitor. Jørgen Schwer respiră poticnit, iar eu descopăr pîlnia receptorului :

— Da...

— Ce e ? Ce s-a întîmplat ? Nu sînteți singură ?

— Ba da, ba da, sînt singură.

— Dar ce-a fost zgomotul ăsta ?

— Care zgomot ?

— Zgomotul, țipătul care s-a auzit ?

— N-a țipat nimeni.

În cursul acestui schimb de fraze îmi trece prin minte că sînt pe cale de a afla cîte ceva despre modul meu de reacție la presiunile externe. Tocmai fiindcă vreau să mă eliberez, mă leg de altceva. Dacă mi se vorbește pe un

anumit ton, răspund pe un ton diferit. Dacă mi se cere să acționez cumva, eu acționez în alt fel. Să fie un lucru înnăscut, o problemă de obișnuință, ori prea mult răsfăț ? Sînt normală, nebună sau rea ? Poate nu sînt nimic. Ținîndu-se cu mîna dreaptă de locul dureros, Schwer își trage singur o pernă și se îngroapă cu fața în ea pentru a înăbuși zgomotul pe care-l face răsuflînd. Oglinda așezată în fața patului îmi trimite oblic imaginea revolverului.

— Am impresia, începe Karl Christensen, că iar nu-mi spuneți adevărul... întocmai ca ieri.

— Ieri v-am spus numai adevărul.

— Haideți să n-o luăm de la început, da ?

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți.

Își schimbă tonul și odată cu el și tactica ; suflă acum încotro bate vîntul :

— Poate nu vă simțiți bine ?

— Ba da, minunat.

Mă uit la Schwer :

— ... poate mi-e puțin somn.

— Cînd ajungeți în Danemarca o să vă puteți odihni liniștită.

— Da.

Așa este. Cînd am să ajung în Danemarca, am să mă odihnesc. Și cînd o să mor, o să pot dormi bine. În ultimele două nopți n-am mai avut insomnii. E normal, dar nici n-am mai avut ocazia să dorm atît de mult, doar în noaptea asta. Îmi fac repede o socoteală : am dormit aproape zece ore și aș mai fi dormit încă și acum dacă nu m-ar fi trezit telefonul. M-a sculat din somn omul acesta din patul meu,

dar nu sînt supărată pe el. M-a trezit și eu mi-am zis : „Mai puteai dormi puțin“. Deci e o zi bună.

Răsucindu-se, Jørgen Schwer scoate încă un geamăt, iar eu n-ajung să acopăr aparatul la timp. Christensen se năpustește imediat pe pradă :

— Ce s-a-ntîmplat ?

— Poftim ?

— A gemut cineva.

— N-am auzit nimic.

Ca pentru a mă pedepsi îmi precizează :

— Știți că ziarele au preluat afacerea, nu-i așa ?

Nu-i răspund ci privesc alături de mine la tînărul tuns proaspăt și îmbrăcat în haine oribile. Îi zîmbesc. „Alo“, repetă mereu Christensen.

Eu tac mai departe.

Cu voce foarte puternică, dar în același timp ca și cum s-ar pregăti să închidă în clipa următoare, inspectorul spune :

— Vin imediat.

Un țac ; între mine și telefon singura legătură mai e acum doar bîzîitul de la începutul convorbirilor. Pornind de la centrală, fire, cabluri pleacă în toate direcțiile, iar posibilitățile se numără în fișe, în jack-uri. E o problemă de selecție, de electronică, avem orașul, exteriorul, alt oraș, apeluri interurbane, comunicații transatlantice prin cablu sau prin radio, însă deocamdată totul e întrerupt. Pun receptorul înapoi în furcă și spun :

— Vine.
Omul din pat mă privește :
— Unde stă ?
— La „Termini“.
— E departe ?
— Zece minute.
Își întoarce fața.
Eu (Anna) mă aplec peste el și-l sărut pe ureche.

7

ÎN EDUCAȚIA generației căreia și eu îi aparțin a existat un defect general : n-am fost niciodată învățați că lauda nu însoțește cu necesitate o acțiune reușită sau depășirea a ceea ce noi considerăm că este limita noastră. Cei a căror naștere se situează, ca și a mea, prin anii '30, s-au obișnuit să fie încurajați și felicitați pentru toate înfăptuirile lor, de la primul caca în oliță pînă la ultima înghițitură care li se vîră cu forța pe gît cînd sînt pe patul de moarte și pe care n-o vomită. Poate am crezut, punîndu-mi buzele mele carmin pe urechea lui (ceea ce în sine a fost foarte drăguț), că Jørgen va sări în picioare, îmi va cînta un alleluia și-mi va fi recunoscător ? Nu, categoric nu și mi-am zis că mai degrabă aș comite o anumită nedreptate — în ce mă privește — lăsîndu-mă în voia unui act spontan, pe care o tandrețe subită mi-l înfățișa ca pe „o faptă bună“. Dar trebuie să recunosc deschis că mie (Anna) mi-e greu să-i suport artagul permanent.

E posibil să fi primit o educație de modă veche, însă chiar așa n-am putut fi niciodată artăgoasă mai mult de zece minute în șir, fie că m-am găsit la mine acasă, în strada Vibe, sau la liceul Rysensteen, fie că am fost la Paris, la Londra, la Budapesta, la Roma, la Reykjavik, la Istanbul sau aiurea, cu copiii mei, cu Tom, cu tata, cu mama sau cu fratele meu Kjeld. Există de asemenea anumiți oameni care numai cu mare greutate izbutesc să ia în serios depresiunile mele, boala mea, fapt pentru care și mie îmi e destul de neplăcut să-mi recunosc suferințele. Lîngă șinele de tren, pe care de multe ori am dorit să mă culc la apropierea expresului, simt o exaltare sumbră, absurdă. Apoi, de îndată ce astfel de crize trec și am prilejul să fiu veselă, să nu găsesc motive de nemulțumire, nu sînt niciodată o prezență dificilă. Nevoia de a distruge, care mă cuprinde uneori și pe care o vor trata în curînd cei mai buni medici din lume — danezii — e însoțită adeseori de bufonerie, ceea ce constituie o contradicție în sine. În cursul insomniilor mele matinale, cînd șoimul doarme cu ciocul sub aripă și cînd o membrană albă îmi acoperă întreaga existență, mi se întîmplă să scot din gură sunete ciudate, acorduri de fluier, scheaune, clinchete. De aceea m-am și formalizat în acel fund de prăvălioară la nord de Villa Borghese cînd Jørgen m-a smucit fiindcă, tot încercînd să nimeresc un pantalon și un flanel care să-mi vină, glumeam și pălă-

vrăgeam în italiana mea cea mai bună cu patroana, o femeie enormă, al cărei păr mirosea a ceară arsă. Nu mă hotăram să-mi cumpăr o pereche de pantaloni din cei grosolani, prost croiți și prea scurți, iar Schwer a înnebunit de furie cînd am acceptat ca femeia să se ducă să-mi caute o pereche de *blue-jeans* la magazinul din colț. Oricum aveam să fim prinși chiar înainte de a părăsi Roma, probabil. Dar el a continuat s-o facă pe supăratul în loc să se bucure de felul cum se desfășuraseră lucrurile pînă atunci : am fugit în grabă de la „Barberini", scăpînd senzațional de Christiansen. În clipa cînd o luam pe Via Veneto, el își făcea apariția în sudul pieții.

A început prin a mă înjura în taxi pentru că eram tot cu el, ceea ce scăpase din vedere în timp ce sărisem rapid în picioare, mă îmbrăcasem, luasem revolverul și izbutisem să ne strecurăm afară din hotel înainte de sosirea lui Christensen. I-am explicat că, în ceea ce mă privea, nu mai existau îndoieli ; complicitatea mea era acum evidentă și, dacă pretinsa mea nebunie mă scutea de o parte din responsabilitate, problema devenise oricum de competența poliției. Bodogănind într-una, s-a legat de hainele mele ridicole de „doamnă" ; eram nebună dacă-mi închipuiam că o să pot ajunge cu auto-stopul pînă în Danemarca îmbrăcată în... în... (l-am ajutat : într-o haină de la Schiaparelli) și în pantofi cu tocuri. Voiam să-l rog să înceteze, dar m-am hotărît în schimb să mai fac unele cumpărături care să remedieze aceste lacune.

Și iată-ne acum contemplînd lacul Bracciano, Jørgen cel penibil și eu. Am nimerit aici din greșeală. Primul șofer care ne-a luat a fost un negustor de cartofi : a mers, a mers pînă cînd ne-am dat seama deodată că părăsisem de mult șoseaua principală. E douăsprezece și e vreme de primăvară ; sub adierea unei brize, valurile își agită coama, nori albi pufoși plutesc pe deasupra lacului, iar trestiile se pleacă și se îndreaptă și se pleacă iar, ca și cum într-una ar tot trece prin fața lor niște înalți seniori. Îmi zboară gîndul la Morten și la Tom, nobilii mei prieteni, unul cumnat și altul soț, de care am fugit și dacă m-ar întreba cineva motivul, n-aș ști ce să-i răspund. E o rupere de mediul lor, o fugă de stagnarea mea dinainte și un refugiu în acțiune ? În cel mai bun caz, actul meu e de un infantilism desăvîrșit. Iată că Morten se trezește, îngrijorat de soarta mea (dacă nu cumva Christensen l-o fi tras jos din pat pînă acum), iar cablurile transcontinentale, occidentale și levantine se înfierbîntează de suprasolicitare pentru ca Tom, familia mea din strada Vibe și copiii mei să-și poată compune toți figuri dezolate gîndindu-se la acea biată nebună de soție, fiică și mamă, deprimată, chinuită de idei fixe și, în plus, răpită. Peste puțin timp adorabilul meu tovarăș de drum îmi va spune și el : „Da' ce dracu, te crezi în vilegiatură ?"

Cu mulți ani în urmă am mai fost prin aceste locuri, venind însă pe drumul de pe creste ce se îndreaptă spre vest. Soarele era la asfințit și lumina lui, prinzîndu-ne și pe

noi în raza ei, se întindea peste lac. Veneam de la Ceveteri, de la etruscii care se odihnesc în mormintele lor brune, cu fețele încadrate de podoabe, cu un cap de leu și cu niște ochi ca farfuriile de porțelan de Copenhaga. Pe urmă ne-am dus la Dispoli, unde am făcut baie și toată lumea se uita la noi ca la niște nebuni pentru că era octombrie și trebuia să fii dement să te arunci în apă la vremea aceea. Nu fiindcă ar fi prea frig, dar așa ceva nu se face: orice om cu puțină minte la cap și cu simțul viitorului e la Roma în octombrie și lucrează. Poate nici noi nu contasem pe o asemenea șansă, căci nu aveam costume de baie. Era o ocazie unică; abia am terminat de vizitat mormintele antice, trăgînd cu urechea la bîzîitul insectelor antice gravate în argilă, că am și coborît spre orășelul de coastă adormit în letargia lui de iarnă și am trecut în revistă tot ce se mai găsea ca bikini-uri și slipuri de altădată, demodate, spălăcite, decolorate. Împreună cu un cuplu de nemți, care întîrziaseră prin acele locuri, ne-am dezbrăcat în două cabine rămase întîmplător deschise; în clipa cînd atingeam în fugă valurile ținîndu-ne de mînă, soarele se reflecta puternic, roșu închis, în apele mării și un helicopter a apărut dinspre nord; cu capetele pe spate am strigat: „Fellini, Fellini“, urmărindu-l cu toată fața noastră pînă am căzut în genunchi amețiți de zgomot, în timp ce presiunea rotorului stîrnea valuri mici în jurul nostru.

Apoi am mers pe malul lacului Bracciano; înserarea s-a coborît repede, o înserare de octombrie, și luna a răsărit de îndată ce a dispărut soarele. Ne-am așezat sub platanii unui restaurant a cărui terasă de ciment dădea spre lac; jos, niște copii alergau și se jucau. Cu bunul nostru simț nordic am declarat că trebuiau să fie demult la culcare, fără să ne gîndim că nu era decît șase și jumătate. Tu ai comandat o sticlă de vin alb, iar eu ți-am recitat superb din Petrarca în limba italiană, traducîndu-ți pe urmă versurile mele reținute de ici-de colo; am fost foarte literari, ca niște soți la cincizeci de ani. Toate lucrurile își urmau cursul lor regulat, fără nici un motiv de nervozitate și ce-i mai extraordinar e că nu sînt deloc, dar deloc, mai nervoasă azi decît eram atunci; sînt chiar puțin mîndră de mine și nu pot să nu mă bucur de faptul că, oricum, am văzut Bracciano în luna martie. Alaltăieri încă nu bănuiam că-l voi vedea.

Mergem pe lîngă pista de asfalt. Pur și simplu n-am chef să-l întreb pe Jørgen despre anumite lucruri pe care însă aș vrea să le știu totuși. În raporturile noastre, eu am rămas într-una puțin mai în urma lui, atît pe această șosea cît și pe celelalte. Ce știu eu despre Jørgen Schwer, ce are el care să merite osteneala de a fi știut? E cazul să mă informez cît de cît sau să mă mulțumesc a-l urma ca un fir de păr alt fir de păr într-o supă? De cînd roțile avionului s-au desprins de pe cimentul pistei la Karachi simt pentru prima dată melancolia cum îmi urcă prin suflet. Poate că la Bracciano sînt prea multe fantome? Poate că n-am ajuns aici decît după o suită de evadări?

Cine ține socoteala succeselor și eșecurilor noastre ? Nu sînt înscrise nicăieri. Noi nu sîntem artiști, actori, poeți sau pictori, ca să urmărim cu atenție niște oameni care n-au nimic mai bun de făcut, nimeni nu ne dă note, nimeni nu ne cotează în creștere sau în scădere, nu ne putem considera nici una din nereușitele noastre un cîștig sau o pierdere, ca s-o putem blestema ori plînge în voie. Două gîi zboară în depărtare pe deasupra lacului și mă agăț de ele și de greutatea lor lineară nu cu un lanț de ancoră ci cu un cablu mobil de remorcare cu contact stabil. Cred că păsările sînt toate mesagerele și protectoarele mele. Nu zboară prea sus, nu părăsesc niciodată sfera noastră, dar frecventează piscuri care nu sînt ale noastre, observă, mișcă, planează cu aripile întinse, migrează și se întorc. Aceste două gîi se îndepărtează spre răsărit și vor zbura poate peste Minna a mea cîndva, curînd, într-o zi sau niciodată. Însă există și alte păsări, inclusiv cea care e favorita mea, cu aripile ei mari dantelate, cu simțul ei pașnic al căldurii și cu mișcările ei măsurate. O văd în fața ochilor pe Minna, m-a uitat cu siguranță sau nu mai exist pentru ea decît ca un impuls brusc și trecător, ca un interludiu scurt în jocurile ei, ca o întrebare adresată lui Nannie * : „Unde-i mămica ?“, iar cînd aleargă pe gazon, șoimul se rotește în jurul ei descriind cercuri cu siguranța imperială a acestor colectori de gunoaie și eu mă prind în freamătul ușor al aripilor lui,

* Doică, femeie care îngrijește de un copil (engl.)

în foșnetul surd, însă poros, al penelor frecate de acoperișul de tablă ondulată.

O mașină 2CV Citroën încărcată cu trestii trece pe lîngă noi. Jørgen nici măcar nu întoarce capul să vadă ce este și mergem mai departe pe jos.

Iat-o pe Anna trăgîndu-și picioarele după noul ei bărbat. Simte un fel de durere în piept, probabil foarte puternică, dar nu poate explica de ce Minna, fiica ei și viața, securitatea, bunăstarea și fericirea Minnei trec mereu pe planul doi al acțiunilor sale. Cînd se trezea prea devreme în camera ei văruită, avînd impresia că un îndemn inexorabil — pe care nimic nu-l putea înfrînge — voia s-o împingă să-și ucidă copilul, nu-i rămînea decît să se întrebe ce sens trebuia să-i dea. Sus, deasupra patului ei, ca o plantă noduroasă crescută pe o pergolă, vedea desenîndu-se cuvîntul *de ce*. Și nu găsea răspuns. Iar cu cît se gîndea mai mult la starea ei, cu atît i se părea mai absurdă. N-avea ea tot ce-și putea dori o ființă omenească ? O viață plăcută, un soț bun, doi copii frumoși, sănătoși, o mamă afectuoasă, un tată sever însă drept, un frate inteligent ? Avea.

Și Anna merge mai departe cu pardesiul (boțit) de la Schiaparelli pe umeri, în pantaloni de cowboy, cu părul ei roșu sub un batic, în bascheți și cu o poșetă care nu se potrivește cu nimic din restul hainelor.

Ea (eu) își aduce aminte de nașterea Minnei. Il aveau deja pe John, nașterea băiatului nu se putuse fără cezariană și am simțit poate că acest al doilea copil trebuia să fie *al meu*.

Nu mi-am fixat nici o obligație specială, nici o dorință în ce privește sexul lui, aspectul, comportamentul, temperamentul lui, culoarea părului sau a ochilor. Nașterea avea loc la Karachi, la mine acasă, la mine acasă pentru prima oară, pare-mi-se, și nu puteam mărturisi nimănui, oricum, nu în mod deschis, atașamentul pe care-l simțeam pentru modul de viață, pentru distanța, demnitatea, naturalețea întîmplătoare și perfidă a acelor oameni care veneau și plecau, încremeneau în spatele scaunului meu, mă serveau, mă disprețuiau sau mă iubeau și că toate lucrurile acestea îmi intraseră în piele. M-am ridicat de pe cearșaful meu, mi-am smuls masca de oxigen chiar în clipa cînd ieșea din mine, în culmea durerilor și-am plîns am plîns, am plîns cînd i-am văzut părul roșu și am aflat că e fată. Fetița mea, am zis, Anna mea cea micuță, Anna mea cea micuță, în timp ce toți îmi zîmbeau, mirîndu-se cum puteam, într-o clipă atît de gravă, atît de solemnă, să mă exprim atît de ciudat.

Aici nu pot fi văzută decît de sus, deși nu pot fi recunoscută fiindcă părul mi-e ascuns. Merg la șase pași în urma lui Jørgen ; în ritmul ăsta ajungem precis în Danemarca pe la Crăciun. Nu mi-a spus încă de ce e atît de important pentru el să se întoarcă în țară. Dar plec de la ideea că asta e una din regulile mediilor criminale : nu-și pot expune planurile la toată lumea, cu atît mai puțin unei asociate pe care n-ai dorit-o, dar ai cărei bani te pot scoate din încurcături. A arborat ostilitatea ca

pe un stindard, iar eu îmi regăsesc starea de spirit ciudată. Mă simt bine, foarte calmă și faptul că mă gîndesc la Minna mă reconfortează. Am început mai multe lucruri, dar unul din ele îl duc la bun sfîrșit. E un mod util de a-ți trăi viața rezolvînd diferite lucruri. Deocamdată numai două poliții mă caută, cea italiană și cea daneză. Dar se mai pot adăuga pe parcurs. Îmi închipui că poliția pakistaneză va fi și ea foarte interesată de problemă cînd va afla ce gen de relații există între mine și Schwer. Precis că și-a făcut mendrele și în Pakistan, deși el susține că era numai în trecere. Dar, în fond, de ce n-aș lua microfonul să-l chestionez direct pe Robin Hood al meu ? Accelerez și-l ajung din urmă.

— Jørgen ?

— Da.

— N-ai vrea să-mi povestești și mie cam ce-ai făcut ?

— Ce ?

— Da, ca delict.

— Ce-ți trebuie să știi ?

— Fiindcă mi se pare că vom rămîne împreună cîtva timp și aș vrea să pot vorbi despre subiectele care te interesează pe tine.

— De ce nu vorbești ca lumea ?

— Nu-ți place nici felul meu de a vorbi ?

— Nu.

Fac cîțiva pași alături de el. Tot zgîndărindu-se și-a spart furunculul.

— Christensen mi-a spus că ești băgat în tot felul de chestii.

— Christensen e un c...t.

— De unde atîta indispoziție, într-una ?
— Ce-i aia ?
— De ce ești mereu cu fundu-n sus ?
— Nu-s cu fundu-n sus, mă gîndesc.
— La ce ?
— La cum să găsim iar porcăria aia de șosea principală și dacă o să mai ajungem vreodată la ea. Și-n afară de asta, mă mai dor încă ouăle.
Înghit cu greutate ; Tom nu m-a învățat cu o asemenea vorbire frustă. Mi-amintește mai degrabă de liceu, nu-i așa, de fete !
— De ce vrei să te întorci în Danemarca ? De ce să nu rămîi aici sau să te duci în altă parte ?
— Pentru că-i patria mea.
— *Ce* e ?
— Ai auzit foarte bine.
— Dar acolo te-așteaptă ca să te umfle.
— După ce vorbesc cu băieții o să plec altundeva. Acum nici n-am bani.
Și merge tot înainte ; peste o clipă drumul va coti îndepărtîndu-se de lac. Îl urmez cu greutate și mă bucur cînd aud zgomotul unei mașini. Mă întorc pregătită să-mi ocup poziția și să-i fac semn, dar brațul lui mă apucă pe la spate și mă trage în trestiile înalte de doi metri care cresc la marginea lacului. Mîna lui miroase a zinc. Tulpinile de trestie se închid în urma noastră, dar, cum stăm ghemuiți, vedem tot. Mașina care apare din viraj e verde, are capotă și seamănă cu un jeep, avînd pe acoperiș un semnalizator albastru stins ; în spatele meu pantalonii mi-s uzi. Încerc să mă

trag puțin printre picioarele lui, dar el îmi strînge șoldurile cu coapsele sale. De îndată ce jeep-ul nu se mai vede, mă ajută să mă ridic și, fără a scoate o vorbă, își continuă drumul în direcția în care a dispărut și mașina. Era poliția, nu sînt chiar atît de proastă ca să nu-mi fi dat seama, dar, cu toate acestea, îl întreb :
— Cine era ?
— Sticleții.
— Nu erau îmbrăcați ca ceilalți.
— Ăștia sînt poliția rutieră. Ne puteam vedea liniștiți de drum dacă tu n-ai fi avut paltonul ăsta pe tine.
— Da' ce-are paltonul meu ?
— Ți-am mai spus : nu prea vezi tipe să meargă pe o șosea în pantaloni lungi și cu... un palton din ăsta.
— Tu cum ai știut că era poliția ?
— Numai ei umblă în Land Rover.
— Și i-ai recunoscut după zgomotul motorului.
— Da.
Iată o vorbă de bărbat. Putem face o droaie de lucruri în viață, putem încerca s-o și înțelegem, dar un om care e în stare să recunoască un Land Rover după zgomotul motorului are în condițiile de față mai mult preț decît toată filozofia și discursurile spirituale din lume. Nu-i așa, Jørgen, jigăritule ? E fantastic ce vorbăreți sîntem după un moment de nervozitate și asta ne reface moralul, deși ne dor picioarele iar gîndul că am făcut o *opțiune* devine comic. După cum tot comice sînt pa-

turile moi și cuțitele mari, sau lungimea drumurilor, și împreună cu Jørgen Schwer pe deasupra. La ora asta, cumnatul meu Morten, în picioare pe terasa de la Hassler, își zice : „Întîmplă-se ce s-o întîmpla nebunei de cumnată-mea (care, de altfel, e foarte bine conservată și are cel mai frumos cap și cele mai frumoase fese de la sud de Alpi), eu am în fața ochilor *la citta eterna*, jos în dreapta scara Spaniei, jos în stînga Fontana di Trevi, în zare Castel' San Angelo și Castel' San Pietro, la dreapta în diagonală Radio Roma și stadionul olimpic, iar în mijloc și pe tot parcursul rîul Tibru și n-o să mă împiedice tocmai ea să mă bucur de toate astea, căci n-am decît o singură viață și nu trebuie să fie mai săracă decît a altora. Și, întorcîndu-se, nu mai vede nici un monument istoric, ci un frumos restaurant pe terasă ; fețele de masă se ridică ușor, fluturate de briza primăvăratecă și, tot atît de adevărat pe cît se numește Morten Terlow, face o mișcare subită din cap urmărind o dungă neagră care se rotește pe cer, o virgulă scînteietoare, prima rîndunică din acest an. E prea de tot ; de emoție o și uită pe Anna ; cu mîna cheamă un chelner, *Senta* ! și comandă un biftec la grătar, o salată, brînză, fragi sălbatici și o jumătate, ba nu, o sticlă întreagă de Barolo.

Mie (Anna) mi s-a făcut foame tot ținîndu-mă după Jørgen Schwer. Îl întreb dacă nu mergem la un moment dat să mîncăm ceva. De ieri seară n-am mai pus nimic în stomac. Dar el face semn din cap că nu și eu aproape

că regret că nu mai are peruca cea lungă pe care ar fi legănat-o înainte și înapoi și ar fi fost mai convingător. Un-doi, un-doi. Merge cu pași ca de soldat. Nu peste mult mă voi ascunde în spatele unui pom ca Joan Blondell în filmele cu Topper din copilăria mea, îmi voi scoate pantalonii de cowboy (deși nu-i prea ușor) și voi încerca să opresc o mașină. Dar nu se vede nici o mașină și nici un pom cum trebuie și nu apare nici un Topper în limuzina lui cu șofer, așa încît continui să mă țin după tovarășul meu de drum.

De la ora două și un sfert mergem într-una. De la Bracciano n-am schimbat nici o vorbă. Nu-mi mai simt picioarele, iar stomacul meu se dilată și se contractă în ritmul unei melopei de ghiorăituri protestatare. Ne-au depășit două mașini, două profiluri de bărbați cu ochii concentrați asupra panglicii drumului, care, după o anumită distanță, au aruncat o privire în retrovizor să-i cîntărească din ochi pe cei doi *zingari* * și să se felicite, ei și mașina, că n-au oprit să-i ia.

La capătul unui cîmp dăm în sfîrșit de șoseaua principală Roma-Florența. Un șir lung de stîlpi, cu umerii încărcați de fire, se succed, împiedicîndu-se, dinspre sud, cotesc spre est și ne indică direcția. Ajunge pînă la noi zgomotul circulației, un vuiet prelung de viteze mari, uneori cu pauze, scăzînd în intensitate cînd vîntul prea puternic îl poartă în depărtări, crescînd odată cu domolirea vîntului.

---

* Țigani. (ital.)

M-am oprit lîngă Jørgen, privind și eu drumul cel mare aflat la două sute de metri de noi. A sosit momentul să stabilim un plan de acțiune, să știm bine ce trebuie să evităm. Cum procedăm dacă deodată apare Karl Christensen pe o Vespa strigînd : „Uite-i, uite-i !“ Întreb :

— Acum ce facem ?
— Autostop și tot înainte.
— Cu orice fel de mașină ?
— Nu.
— Atunci cum știm cu care ?
— Asta-i treaba mea.
— Și dacă trece poliția ?
— Nu ne mișcăm.
— Și dacă se opresc.
— Atunci fugim.

Scurt, simplu și precis. Am și uitat că mă doare un picior și că sînt aproape moartă de foame. Iată-ne acum pe drumul care gonește prin regiunea romană, urcă pînă la trei-patru sute de metri spre sud, printre două coline și dispare către nord într-un viraj la vreo trei kilometri distanță. Circulația se desfășoară uniform, de parcă toți ar respecta aceeași viteză : optzeci de kilometri la oră, pffft ! Nouăzeci, pffft ! optzeci, pffft, pffft și iată-i deja departe.

— Scoate-ți haina, strigă Jørgen.

O scot și o pun lîngă mine pe marginea șanțului, așteptîndu-l să mai strige doar :

— Scoate sînii în afară !

Mă cambrez și-mi las părul să-mi fiuture pe umeri. Stau în picioare, cu șalul în mîna stîngă și cu degetul mare drept arătînd încotro

voiam să merg. Fiecare lucru la vremea lui, îmi spun și continui să-mi îndeplinesc misiunea în timp ce proștii zboară prin fața noastră ca niște apucați ; cu cît au mașini mai mari, cu atît sînt mai proști — ca de obicei — și mai grăbiți. Camioanele care altădată știau să se oprească, ne trimit cîte un tampon puternic de aer în față, ceea ce-mi sporește senzația de singurătate amenințătoare, de rea prevestire, de moarte subită, de violență. Dar zărim un convoi de mașini ce se disting de celelalte prin aspectul lor și prin viteza scăzută. Fără să ne gîndim, lăsăm brațele în jos și numai cînd cortegiul e foarte aproape, cu mașinile lui colorate, cu limuzinele albastru închis și cu rulotele de camping împodobite cu litere roșii, ne gîndim mai bine, ne amintim unde sîntem și începem să facem gesturi largi, ca de semafor. Mașina din capul coloanei circului e foarte mare, un fel de camion, cu partea dinapoi a ferestrelor vopsită. Trece lent prin fața noastră și, cînd se oprește, zece sau douăsprezece vehicule se imobilizează în spatele ei cu un scîrțîit strident, ca trenurile de marfă de odinioară. Pocnesc barele dintre ele, scrîșnesc cablurile de legătură ; în două mașini radioul zbiară la maximum pe două programe diferite, se coboară geamurile, se scot afară coatele, apar fețe de oameni, se aruncă mucuri de țigări, se țipă. Mașina cea albastră s-a oprit cu parbrizul în dreptul meu, bustul mi se reflectă în convexitatea geamului, încît nu reușesc să văd ce e înăuntru. Cu mîinile atîrnîndu-i în jos, Jørgen este vizibil în imposibili-

tate de a lua o hotărîre. Geamul drept coboară încet și apare un obraz roșu, un păr alb și un nas proeminent, îngust la bază, dar care se lățește apoi, umflîndu-se, luminos, dominator. Omul își apără ochii cu mîna și întreabă într-un amestec foarte personal de italiană și germană :

— Unde mergeți ?

Eu (Anna) nu știu ce să-i răspund și privirea mea imploră ajutorul lui Jørgen. Pentru a doua oară de cînd îl cunosc, acesta zîmbește :

— Spre nord.

Cu un gest din brațul drept omul ne indică lada camionului și, fără alte cuvinte, Jørgen și cu mine alergăm înapoi și ne urcăm în ea. O parte din spațiul liber e ocupată de ceva care asamblat corect ar putea deveni o cassă, un ghișeu pentru vînzarea biletelor sau un mic birou ; într-un colț, chiar lîngă scîndura din spatele șoferului, stă o maimuță resus, cu o zgardă legată la gît și ne privește lăsîndu-și degetele cenușii să se plimbe neîncetat pe muștiucul unui megafon electric. Omul cu păr alb și nas mare se întoarce și ne arată o prelată care stă chitită lîngă o margine laterală. Ne așezăm unul alături de altul. Numai acum observ că șoferul este o femeie. Văzută din spate, pare mai mult sau mai puțin cît mine, însă are părul negru și nu ne face nici un gest de bun venit, ca și cum n-ar vrea să știe nimic de noi. Îmi revin amintirile de altădată : pe atunci aveam un fel de presentiment, știam instinctiv dacă drumul avea să se desfășoare bine sau rău, dacă exista pericolul unor avansuri împotriva cărora nu m-aș fi putut apăra, dacă aveau să apară cerințe speciale în afara obligației de a face puțină conversație. Această călătorie nu știu ce îmi va aduce ; oricum, n-am idee ce se va întîmpla sau de ce și cum. Evenimentele se vor succeda, problemele vor trebui rezolvate una după alta, dar nu eu sînt la volan.

Femeia poartă părul pieptănat în sus și aranjat ca o coroană în jurul capului. Se apleacă în față ca să treacă în viteza întîia, mașina demarează și, avînd impresia că restul convoiului, asemeni unui șarpe, se pune și el în mișcare, ne ghemuim, cu picioarele încordate și cu spatele rezemat de peretele lăzii. Oricine a mers cu o mașină a trecut prin această experiență anume : conștient sau inconștient, participi la conducerea automobilului, apeși în planșeu pentru a frîna, te uiți la tabloul de bord cînd ești puțin nervos, îți apleci capul în față cînd scade viteza. Dar autostopistul se simte și mai angajat decît atît, el se pune în mod conștient la dispoziția șoferului și a mașinii : e tot numai bunăvoință și ar vrea să se facă util. Curînd se transformă într-un excelent observator, nu-și ia o clipă ochii de la șosea, iar mișcările trupului său, micile sale exclamații, privirile atente, serviabile, vestesc toate eventualele pericole, denivelările asfaltului, virajele, tractorul care iese de pe șoseaua laterală, avionul care zboară jos, cerbul care iese dintr-un tufiș. E o artă de echilibrist și care cere tact : trebuie să te faci util fără să te impui și iată că Jørgen și Anna își iau noua lor misiune

în serios, deşi n-au nici o posibilitate de a interveni direct în conducerea maşinii. Aşezaţi pe prelata lor chitită, cu picioarele pe jumătate adunate în timp ce viteza creşte, îşi întorc amîndoi capetele înainte. Din locul unde se află văd cefele celor două gazde ale lor (din spate văd şi obrajii graşi ai bărbatului), parbrizul şi şoseaua care se scurge cu viteză egală înghiţită de maşină. În zare, cîţiva nori prevestesc o eventuală schimbare de vreme, dar pinii şi chiparoşii strînşi în pîlcuri şi boschete caracteristice dezmint orice instabilitate a vremii. Ne îndreptăm spre nord.

Bărbatul roşu la faţă şi alb la păr se întoarce o clipă şi o priveşte pe Anna. Ochii lui se opresc asupra pardesiului, părului şi brăţărilor de aur de la încheietura mîinii ei drepte. Se mai întoarce o dată şi spune ceva inteligibil pe italieneşte. Femeia nu răspunde, în schimb deschide compartimentul pentru mănuşi, scoate un pachet de ţigări cu filtru şi îşi aprinde una cu bricheta din tabloul de bord. Mişcările ei se leagă fără bruscheţe, rodate de obişnuinţă şi totul se termină cu gestul prin care se întinde pachetul de ţigări peste umăr pasagerilor din spate. Eu (Anna) accept şi mulţumesc. Îi ofer o ţigară lui Jørgen, care o ia. Am jucat o parte din ceremonia de început, însă nimeni n-a scos vreo vorbă deocamdată. Mergem cîteva clipe în tăcere, apoi bărbatul cu păr alb rosteşte, fără să se întoarcă :

— Şi mergeţi departe ?

Jørgen mă priveşte şi eu răspund ca mai înainte :

— Spre nord.

— Florenţa ? se interesează bărbatul.

O privire către Jørgen, care şopteşte :

— Mai departe.

— Mai departe, spun eu în franceză.

— La Prato ?

O nouă privire spre Jørgen, care face semn din cap că da.

— *Si*, spun eu.

N-am nici cea mai vagă idee unde se găseşte Prato, la nord sau la sud de Florenţa, la est sau la vest, însă bărbatul pare mulţumit. La fiecare zdruncinătură a maşinii punguţa de grăsime de pe ceafă îi tresaltă. Se întoarce şi ne întreabă :

— *You English ?* *

Fără să-l mai consult pe Jørgen presimt ce trebuie răspuns, dar el mi-a şi luat-o înainte :

— *Yes*.

— *Bene*, spune bărbatul, aveţi noroc. Şi noi mergem la Prato.

Îmi holbez ochii şi-i traduc imediat lui Jørgen.

Jørgen se întoarce la posomoreala lui cunoscută. Femeia stă concentrată asupra drumului şi curentul îi amestecă din cînd în cînd fumul de la ţigară cu la nostru. Maimuţa îşi ţine ochii închişi, pare că doarme ; poate nu-i place fumul de tutun. Maimuţele sînt un bun subiect de discuţie şi profit de ocazie :

— Cum o cheamă ?

Întorcîndu-se pe jumătate, bărbatul îmi răspunde :

---

* Voi, englezi (engl.)

— O cheamă Chica.

Se întoarce şi mai mult, ca pentru a verifica dacă mă interesează cu adevărat. Privirea lui se opreşte asupra lui Jørgen Schwer, a cărui lipsă de interes e vizibilă, apoi revine la mine :

— E unul din numerele de rezistenţă ale circului Anastasia. Chica e bine dresată, poate nu s-ar zice cînd te uiţi la ea, dar face parte dintr-una din rasele cele mai inteligente ale tipului resus.

Aruncă o privire către femeie înainte de a continua :

— Chica şi-a învins teama, acum are un control perfect asupra ei şi numărul pe care-l face e unul din cele mai senzaţionale din istoria circului. Acest număr se cheamă... în italieneşte se spune : *Colpa & Pena*.

— *Colpa & Pena* ?

— După pauza mare, Chica aleargă printre spectatori şi începe să fure. Îşi bagă mîinile prin buzunare, se uită pe sub baticuri, subtilizează verighetele, desface curelele ceasurilor, şterpeleşte bănuţi, ajunge chiar să scoată cămăşi. Publicul, după ce se distrează la început, se enervează, pentru că nu mai ştie dacă e tot glumă sau nu. Unii încep să vocifereze tare, alţii încep să ţipe ascuţit pentru că nu le place ca animalul să vină atît de aproape de ei, să fie atît de agresiv, poate-i scîrbeşte chiar mirosul. După cîtva timp, mă las înduplecat de rugăminţile lor, pocnesc din bici, suflu în fluierul meu de argint şi, în acelaşi moment, un reflector luminează sub cupolă o colivie aurită din care îşi iau imediat zborul doi şoimi.

— Doi şoimi ?

— Da, doi şoimi, dresaţi pentru vînătoare, albi ca laptele. Din clipa asta, atenţia publicului se concentrează asupra lor în timp ce ei, din ce în ce mai repede, se rotesc în cercuri pe deasupra arenei. Chica i-a văzut şi ea. Lasă tot ce a furat, începe să strige şi fuge către manej. Dar degeaba încearcă să scape, că şoimii se reped asupra ei. Orchestra, care s-a auzit pînă atunci tot timpul, cîntă mai tare. Maimuţa se opreşte pe marginea manejului, toţi ochii sînt aţintiţi asupra ei, iar şoimii, rotindu-se într-una, coboară tot mai jos, cu ghearele pregătite. Eu nu-i slăbesc din ochi şi, chiar în clipa cînd sînt deasupra Chicăi, pocnesc iarăşi din bici, brusc totul pare că se opreşte în loc, pare că se confundă şi devine imposibil de distins detaliile lucrurilor ; dintre spectatori nimeni nu-şi mai dă seama exact ce vede, ce se întîmplă în realitate, nu mai rămîne decît o *senzaţie*, înţelegeţi, o senzaţie de frică, de exaltare, de entuziasm, de scîrbă. În clipa următoare, şoimii se ridică ţinînd-o pe Chica în gheare, traversează arena dintr-o parte în alta şi toate trei animalele dispar după cortina de la intrare, care s-a dat în lături să li se facă loc. Apoi cortina cade, reflectorul mai luminează puţin, se stinge, muzica se opreşte. Circul rămîne cufundat complet în întuneric.

Tot vorbind, bărbatul s-a roşit şi mai tare, însă maimuţa stă mai departe în colţul ei, cu ochii închişi. Jørger Schwer i-a deschis şi el pe-ai lui. Mă gîndesc la numărul *Colpa & Pena*,

crimă și pedeapsă. În mașină e liniște. Nu mai știu ce să spun. Ca pentru a pune capăt acestui subiect și a trece la altceva, femeia, cu o mișcare scurtă, deschide radioul tocmai cînd se transmit știrile. Nimic pasionant, afară de anunțul final care mă face să tresar : e vorba de mine. Încet, Anna se profilează în acest anunț radiofonic și totuși îmi trebuie să fac un efort ca să ajung pînă la ea, să fiu sigură că despre mine se vorbește și nu despre altcineva : *„Donna... danese... diplomatico... rosso... verde...“*

Mă întorc spre Jørgen, care a deschis și el ochii. Privește la maimuță de parcă ar fi și ea fugară ca noi, de parcă ar putea să traducă sunetele pe care le aude, fără însă a le pricepe în întregime sensul.

Pentru prima dată, femeia de la volan întoarce capul și ne studiază. De fapt descrierea de la radio i s-ar putea aplica foarte bine și ei. Numai culoarea părului și coafura diferă. Mă uit la ea și am impresia că mă aflu între două oglinzi. Ochii ei mă privesc insistent în ochi. Pe urmă își reia poziția și-și vede mai departe de drum.

8

DE LA ÎNĂLȚIMEA unde mă aflu cred că e momentul să privesc universul. Nu pot, desigur, de la fereastra mea care, întocmai ca lucarna unei închisori, se deschide la trei metri deasupra capului meu, dar această cameră e atît de favorabil situată încît gîndurile se pot desfășura într-un zbor panoramic. Mă găsesc la Prato, un oraș italian de importanță mijlocie, la vest de Florența și la sud de Genova, departe de Danemarca. N-am nici un motiv să fiu aici, dar iată-mă că sînt. Dacă aș avea părul lung, poate l-aș lăsa să atîrne de la etajul cinci, unde mă aflu, în speranța că vreun tînăr, pe motocicleta lui Vespa îl va folosi ca să se urce pînă la mine, însă nu mai cred în basme, iar părul meu e scurt. Noi — observați că am și început să spun „noi“ — jucăm în astă seară. De cînd am sosit, adică de la șase dimineața, membrii trupei au lucrat toată ziua la ridicarea cortului. Jørgen trebăluiește și el împreună cu ceilalți ca să mai scoată cîte ceva din cheltuielile drumului. Eu am fost scutită de așa ceva ; ca totuși să mă fac utilă, m-am ocupat de carnetele de bilete, evitînd să intru în conflict cu Chica, victima șoimilor.

Să nu ne amăgim : „se“ știe cine sîntem, dar pînă acum nici Anastasia nici Roberto — bărbatul cel roșu la față — n-au făcut nici cea mai mică aluzie. Cu alte cuvinte, plutim în vid, însă printre prieteni. Din punct de vedere geografic, locul n-are nici el oxigen, totuși, cînd l-am întrebat pe Roberto ce este Prato și de ce mergem în acel oraș, mi-a răspuns : „Acolo e multă lume“. Venind dinspre coastă sau mergînd spre ea, majoritatea șoferilor gonesc pe autostradă cu o viteză de tren expres ca să evite această aglomerație ; lucrul însă nu este valabil și pentru cei care și-au

dat întîlnire aici. La Prato e o lume, un public dornic să vadă circ. Mergînd mai în profunzime, trebuie să mărturisesc deschis că n-am simțit niciodată vreo atracție anume pentru circ sau pentru marele public. Nu știu de ce am impresia că sînt prizonieră în camera mea din turn ; ușa e deschisă și practic pot ieși cînd vreau. Poate din cauza sosirii, înfățișării orașului, situației mele, timpului, mijlocului de transport ! Am senzația că am fost adusă aici și că sînt ținută sub pază. Încă de la Florența ploaia cernea des prin beznă, iar pe drumul către Prato izbea în rafale parbrizul, ca și cum viteza norilor ar fi fost mai mare decît a noastră. Mașinile erau rare la acea oră, n-a mai trecut aproape nici una după ce am părăsit șoseaua principală și poate tocmai din această cauză am început să mă tem de un accident, de o nebunie subită a lui Roberto sau a vreunui șofer din direcție opusă, de șocul radiatoarelor tamponate între ele, în urma căruia să dispărem într-un vîrtej de metal îndoit, de crom sfărîmat. Însă Roberto, care a trecut la volan după o siestă prelungită, conducea sigur și am văzut la un moment dat străzi goale, ceasuri cu ace care se ridicau vertical, fațade cu ferestre și uși închise, cazarme adormite profitînd de ultimele resturi de inconștiență înainte ca infernul și o nouă zi să se dezlănțuie peste urîțenia orașului. Roberto conducea ca un om care cunoaște valoarea încărcăturii sale, poate și din grijă pentru propria-i viață. Cînd mi-am primit cheia, am urcat încet etajele, cu paltonul pe

umeri, iar în cursul dimineții, prin somn, am auzit tot ce se petrecea în jurul meu, din pură nervozitate, ca printr-un filtru de gaz. N-aș putea spune dacă cineva a intrat sau nu în camera mea, această senzație puternică s-a amestecat cu zgomotele de afară, cu zgomotul din ce în ce mai intens al circulației și cu strigătele, cu loviturile de ciocan și scrîșnetele de ferăstrău ale muncitorilor care lucrau undeva în clădire.

Trezindu-mă, am rămas o clipă cufundată în acea imobilitate greoaie de după somn, în timp ce piesele uitate ale jocului se ordonau în mintea mea. Îmi reveneau anumite obligații : potrivit educației pe care am primit-o, la un servici se răspunde cu alt servici, astfel încît nu mă puteam scula și pleca pur și simplu. Problema era de a afla cine era dator cui, și cît ? Jørgen Schwer crea mereu dificultăți, însă cu Anastasia și Roberto (oare așa se numeau cu adevărat ?) lucrurile stăteau mai simplu. Ei n-ar avea nimic de spus dacă m-aș duce direct la gară și mi-aș lua un bilet de tren pînă-n Danemarca. În ce-l privește pe Jørgen, îl vîrîsem în gura lupului sau îl scosesem din ea ? Oricum, nu făcusem destule lucruri pentru el ? De fapt, nu putea avea nici o pretenție de la mine ; ceea ce căutam să mai lămuresc erau propriile mele reacții, propriile mele acte. Mai întîi trebuia rezolvată problema cu circul. Plimbîndu-mă prin oraș, prin fața bisericii galbene cu turnurile încălecate, prin piața în care, într-un colț, sînt deschise cafenele mici cu sticle de lichior auriu și

de bitter roşu aprins, am luat o hotărîre. Ca o bună camaradă ce sînt, le voi propune să lucrez astăzi pentru ei, urmînd să iau pe urmă trenul. Nu uitasem nimic, totul mi se părea mai clar ca niciodată : căsnicia mea mergea bine, poate nu atît de bine ca altele, dar totuşi foarte bine ; raporturile mele cu copiii — mai ales cu cea mică — erau mai mult decît complexe, iar despre raporturile cu mine însămi, nu aveam nimic de zis. De aceea era mai bine să realizez ideea pe care o vedeam plutind în faţa mea, undeva prin spaţiu, ca o abstracţie cenuşie. Această idee îmi vine de multă vreme, mi-am pus deseori întrebări în legătură cu ea şi cred că într-una din zilele următoare voi ajunge să stabilim bune relaţii împreună. Gîndul acesta m-a consolat ; plimbarea mea prin Prato s-a terminat într-o mare piaţă mărginită de case în curs de demolare şi în mijlocul căreia se înălţa cortul nostru. În realitate, îmi apreciez mult bunul simţ ; ca şi inconştienţa mea, el mi se impune fără tam-tam, îi spun „bună ziua, urmează cele zece minute de bun simţ" şi umerii mi se destind, presiunea exercitată asupra buricului meu slăbeşte, mă simt bine. Am ajuns în piaţă cu senzaţia respectivă încă intactă, în timp ce „ideea" era pe cale de a se materializa ; ea mă îndemna *să plec,* altfel spus, să-mi „vin în fire" şi numai prea tîrziu înţelegeam că, în fond, era vorba de un gest foarte firesc : acela de a şti să iau o hotărîre. Dar m-am încăpăţînat, am anunţat-o pe Anastasia că ţineam neapărat să-mi dea ceva de făcut şi ea m-a dus

la căsuţa pe roate a cărei bază şi schelet le văzusem în camion. Acolo am petrecut mai multe ore sub supravegherea maimuţei resus (care din cînd în cînd scrîşnea din dinţi) lipind etichete cu data pe biletele de intrare, încît degetele îmi sînt şi acum albastre de la această îndeletnicire. L-am zărit pe Jørgen şi am observat că poate duce şi obiecte mari : la un moment dat, Roberto a venit să mă întrebe dacă nu voiam să beau o ceaşcă de cafea. În timpul muncii mele şi mai ales cînd maimuţa nu sufla sonor sau nu arăta prea ameninţătoare, am uitat unde mă aflam. De aceea acum eu (Anna) sînt tot aici şi nu mi-am cumpărat bilet de tren şi n-am plecat şi numai naiba poate spune de ce. Stau întinsă în pat în turnul meu din poveste, ştiind că universul e în aşa fel organizat încît în numai cîteva secunde pot ajunge la 1) soţul meu, 2) copiii mei, 3) familia mea, 4) mediul meu (care ?), şi că peste cîteva ore m-aş putea găsi cu ei în persoană, în sfîrşit în siguranţă. Fără discuţie, aceasta mi-e dorinţa. Însă rămîn mai departe în pat, nehotărîtă. Nu mai văd „ideea", totuşi nu mi se pare nici că a dispărut cu totul. Îmi vine să duc un deget la buze şi să fac *bru-bru-bru,* dar aşa ceva oboseşte repede, aşa ceva nu se obişnuieşte şi plictisul se instalează curînd cînd eşti o doamnă la treizeci şi cinci de ani într-o cameră goală şi faci *bru-bru-bru* din buze şi gîngureşti în pat. Mă gîndesc deodată la hainele mele şi mă înfurii puţin : toată îmbrăcămintea mea, aşa bună şi

costisitoare cum este, nu mai valorează nimic și voi fi nevoită s-o tîrăsc prin toate mizeriile, prin toate ploile și noroaiele din lume numai din cauza unui impuls nebunesc. Îmi cunosc bine hainele și-mi place tegumentul acesta care e al meu. Mi-a plăcut să mă ascund sub o pelerină regală de bunăstare, să plec, să mă despart de cartierul muncitoresc Nørrebro, să traversez diferite cartiere, din ce în ce mai frumoase, să ajung în centrul orașului, să-l părăsesc, să întîlnesc prieteni, să simt că tot corpul îmi stă pe arcuri, bine legat, bine proporționat, că tot ce îmbrac se potrivește pe mine cum trebuie, că sînt invulnerabilă, că nimic nu mă poate atinge. Aș fi putut fi una din acele profesioniste inatacabile, invulnerabile, care mă privesc drept în ochi cînd deschid *Harpers Bazar* sau *Vogue ;* cred că aș fi putut trăi în acele portrete căci le înțeleg semnele, simt în adîncurile mele tot ce comportă atitudinea lor ca importanță, ca eliberare și-mi zic : aceste femei mă privesc, dar nici una din ele nu vede și nu exprimă altceva decît gesturi, exorcisme rituale și o încredere de nezdruncinat în viitor, în continuitatea lumii, în bunăstare, în salvarea eternă, cînd ele nu iau parte de fapt la nimic din toate acestea. Sînt invulnerabile și frumoase, nu numai perfecte estetic, dar și invincibile moral, tocmai fiindcă nu iau parte, că sînt totul nefiind nimic, că trăiesc precum niște coduri, precum niște semne enigmatice cu o singură semnificație, care ne vorbesc direct absolvindu-ne în întregime. Siguranța lor nu e decît o abstracție, dar prezența

lor ne sugerează imediat posibilitatea noastră de a supraviețui ; ca niște actrițe de profesie, ele ne acceptă cu grație condițiile căci posibilitățile lor sînt nelimitate. Dacă aș reuși să scap din încurcăturile mele pasionale, totul ar fi mai simplu, dar pot eu oare, e nevoie să încerc ? Nu-i mai bine să rămîn legată de ceea ce mi-a fost rezervat și să caut să trag maximum de profit ? În schimb cuvintele îmi provoacă o greață puternică și dacă merg mai în adîncime, ele, mai mult ca orice altceva, îmi dau impresia că mă scufund. Pantofii îmi sînt murdari, plini de noroi aproape pînă la glezne, iar cînd ridic picioarele, partea de jos a pantalonilor mei Levis e scorțoasă din cauza apei murdare uscate pe ei. Dar fiecare lucru la timpul lui, fiecare lucru la locul lui ; altădată aș fi putut jura că o pereche de pantaloni murdari erau tot atît de străini de mine ca și un oraș din Rusia. Afară doar dacă nu era vorba de o murdărie decorativă, de niște pete dorite sau recomandabile, de un noroi diferit de noroiul banal. Mă gîndesc la Anastasia și o văd înaintea ochilor altfel, îmbrăcată după o modă străină, pieptănată diferit, fixîndu-mă din priviri ca și cum ar ști o întrebare la care numai eu îi pot răspunde. Poate că ea singură știe cine sînt, poate nu i-a spus încă nimic lui Roberto ? Am înțeles, nu întîmplător m-am gîndit la o oglindă, la cineva care te privește și te cercetează și dacă azi mi-ar cere să fac tot ce face ea, m-aș angaja chiar dacă ar fi periculos. Deocamdată, am învățat că oamenii nu fac întotdeauna ceea ce ne-am aștepta de

la ei și această banalitate se aplică și la relațiile mele cu mine însămi. Nu m-am gîndit niciodată la așa ceva și abia ieri, nu alaltăieri și nu azi, ieri, cînd n-am îndeplinit hotărîrea luată, am înțeles că în realitate există mai multe posibilități decît credeam eu, sau că uitasem pur și simplu de existența lor.

Stau culcată în pat și cineva bate la ușă; niciodată această împrejurare nu mi-a provocat o asemenea senzație. Patul scîrțîie puțin în clipa cînd trag aer în piept și răspund sec: „Intră“.

Este Jørgen Schwer; hotărît lucru, băiatul ăsta are o adevărată pasiune să-și facă apariția cînd sînt fie culcată, fie abia sculată. Aruncă o privire fugară în jurul lui, poate pentru a cîntări șansele dacă ar fi nevoie să fugă; în acest caz, nu-i rămîne decît să constate că acestea nu sînt deloc strălucite și că singura ieșire este ușa pe care a și intrat. Din patul meu îl văd jumătate proiectat pe tavan. Deschide gura și spune:

— Ei rămîn aici trei zile. Noi trebuie să plecăm.

Într-un fel, Anna (eu) îi este recunoscătoare că a inclus-o în acest „noi“.

— Nu-i nevoie să spui „noi“. Eu nu merg mai departe.

Nu răspunde ci stă mai departe lîngă piciorul patului.

— ...Vreau să-ți spun, chiar acum, după-amiază, cînd m-am gîndit că ar trebui să fac ceva pentru oamenii ăștia, dar n-am reușit.

— Și cum ai să ajungi în Danemarca?

— Trebuie să existe un tren din Florența.

Se întoarce și merge pînă la cuiul din perete în care direcția hotelului a pus hîrtie înmuiată în ulei pentru lustruitul pantofilor. Ridică mîna să atingă o foaie, apoi o lasă în jos:

— Și banii?

— Ajung pentru amîndoi.

Nici n-am sfîrșit vorba și am și înregistrat două gînduri opuse: oare a atît de simplu și: cu asta gata? El nu pare că vrea să protesteze, însă eu simt că această împărțire a banilor mă indispune profund.

— Tu te poți întoarce și la Roma.

— De ce?

— Ca să-ți dea bani tipul tău, ăla, Morten.

— Bine. Și cu poliția cum mă descurc?

Se întoarce spre mine și se apropie de pat:

— Puțin îi doare pe ei de tine.

— Adică ce vrei să spui? Pentru ce toată comedia asta atunci?

— Ție n-o să-ți fie greu să scapi din rahat...

Își zgîndăre cu degetul rana de la furuncul.

— Ai și pașaport, nu-i așa, pe urmă ești și bolnavă.

— Nu sînt deloc bolnavă.

— Nu ești bolnavă? Păi tu singură ziceai că ești.

— Sînt perfect sănătoasă.

— Atunci ce cauți în Danemarca?

Din nou nesiguranța, senzația că lucrurile erau pe punctul să se lege, dar nu se mai leagă între ele.

— Și tu, ce-ai să faci în Danemarca?

— Ți-am mai spus.

— Mi-ai turnat o grămadă de gogoşi înflorite de tine despre nişte „băieţi" cu care trebuie să te întîlneşti, despre nişte bani pe care trebuie să ţi-i dea ei şi nu mai ştiu ce încă. De fapt, de ce vrei să te întorci ?

— Oricum, tot mergeam în Danemarca, nu ?

— Da, şi ce-i cu asta ?

— Vreau să mă întorc, atîta tot.

Stă în picioare, descumpănit, încît trebuie să-i spun :

— Stai jos.

Se aşează pe marginea patului ca şi cum aş fi acţionat undeva, în interiorul lui, o balama.

— ...Te întorceai în Danemarca însoţit de un poliţist ca să fii judecat şi închis, iar acum spui că vrei „să te întorci, atîta tot". Şi-ţi închipui, poate, că eu te-am oprit din drum ?

Nu răspunde nimic, ci rămîne mai departe aşezat pe marginea patului.

Şi înţeleg deodată că acest copil pierdut e tot atît de convenţional ca şi John al meu de la Karachi, cu cravata lui în culorile şcolii. N-are nici un rost să mai continui această digresiune. Mă ridic repede şi iau poşeta de pe masă. Împart în două teancul de bancnote verzi şi constat că ne revine la fiecare cîte o sumă frumuşică. Ţinînd într-o mînă banii mei şi în cealaltă banii lui, mă simt atît de iritată încît îmi vine să-i torn în faţă ca atunci cînd ai de-a face cu oameni care nu aud trebuie să strigi, iar dacă nu vor nici să vadă, nu-ţi mai rămîne decît să te înfurii. Mînia mă roade pe dinăuntru şi mă arde pretutindeni. Cu pometii

roşii de enervare, îl domin prin toată statura mea, dar nu pot articula nici un cuvînt.

— Nu-i bine, zice el într-un tîrziu.

Din nou simt în gură acel gust de fiere binecunoscut....

— ...N-ajungi nici tu dincolo de frontieră. Cu paşaportul ăsta nu te scapă ei. Mai bine predă-te aici şi lasă-i să se îngrijească ei de restul.

— Dar tu, tu de ce nu te predai dacă ţii atît de mult să te întorci în Danemarca ? Poate am să invoc eu o scuză de ce te-am ispitit două zile de la calea cea dreaptă.

— Vreau să mă întorc, dar nu aşa. Şi nu acum.

Mă simt strivită de comicul situaţiei : soţia de diplomat a vrut să-şi facă de cap şi a nimerit cum nu se poate mai bine. A cedat unui impuls de liceană şi iat-o acum în cel mai urît oraş al Italiei centrale împreună cu un tînăr urît, care nu ştie ce vrea. Şi ea, la rîndul ei, nu ştie decît un singur lucru, anume că nu mai vrea să ştie de nimic. Dacă aici mediocritatea e cuvînt de ordine, înseamnă că trebuie să joace mediocru un rol mediocru. E o provocare şi trebuie s-o accepte. Dar va putea ea, condiţiile suficiente sînt ele îndeplinite ? Chiar dacă reuşeşti să-ţi orientezi visele, realitatea e mult mai apăsătoare.

— De altfel, nu-i nevoie să te ascunzi, spune el.

E o scenă atît de emoţionantă încît ironia mea capătă o nuanţă de tandreţe la adresa acestui necunoscut. Timp de o secundă am

posibilitatea să acţionez şi profit de ea. Fac un pas înainte şi-i pun mîna pe umăr. Iată-ne transformaţi într-un grup statuar numai bun să stea în faţa intrării de la Crome & Goldschidt * din Copenhaga. Dar noi nu sîntem de bronz şi, de altfel, nici o statuie n-ar auzi bătaia în uşă pe care o auzim noi. Rămînînd cu mîna pe umărul lui, spun cu o voce foarte diferită faţă de prima dată :

— Intră.

Anastasia poartă un kimono albastru. Părul ei e mai lung decît al meu acum, cînd şi l-a despletit. Stînd afară, în cadrul uşii, ne priveşte înainte de a intra. Profesional e mai frumoasă ca mine, dar frumuseţea ei e de un gen mai mult utilitar. Înainte de a mi se adresa, aruncă o privire asupra celor două teancuri de bani.

— Vreau să vă cer o mînă de ajutor. Nu ştiu care sînt planurile dumneavoastră, dar ne găsim într-o situaţie foarte neplăcută cu spectacolul de astă seară. Signor Caduti m-a trimis la dumneavoastră să vă întreb dacă sînteţi atît de amabilă să ne ajutaţi.

Nu pare a fi nici un echivoc în cuvintele ei, deci îi pot răspunde că da. Se apropie de mine ca pentru a-mi lua măsurile, în timp ce eu sînt atentă la accentul ei ciudat, în care mai toate

* Crome & Goldschidt era, în vremea cînd se petrece acţiunea cărţii, unul din marile magazine universale ale Copenhagăi. Ajuns, la începutul anilor '70, în pragul falimentului, a fost închis, dar clădirea a rămas, fiind transformată într-un centru comercial.

consoanele sînt urmate de cîte un *e*, care se lipeşte de ele ; partenera ei de la trapez s-a îmbolnăvit ; fără îndoială că nici nu s-ar pune problema s-o înlocuiesc eu la aparat — Anastasia de altfel este singura acrobată — însă numărul comportă o anumită simetrie estetică şi, cum amîndouă sîntem cam de aceeaşi statură, n-ar trebui decît să mă fardez şi aş arăta întocmai ca partenera ei. Din acest motiv au găsit cu cale să apeleze tocmai la mine. Sînt bună s-o urmez în camera ei ca să-mi dea şi alte instrucţiuni ?

În faţa unei propuneri atît de directe şi atrasă în egală măsură de această femeie în kimono albastru şi cu părul ei lung atîrnîndu-i pe umeri, Anna simte dintr-o dată că e pe cale de a deveni prinţesă a circului. Schimbă cîteva cuvinte fără importanţă cu Schwer, acesta rămîne aşezat pe marginea patului, iar Anna iese din cameră şi porneşte în urma Anastasiei pe coridor. O scară îngustă le duce la etajul de deasupra. Camera Anastasiei e aproape asemănătoare cu camera Annei, doar că fereastra cu persiene franţuzeşti e mai jos şi se pot vedea prin ea piaţa şi catedrala. De perete atîrnă o colivie minusculă din fuioare de lemn împletite, cu un sticlete înăuntru, iar Anastasia, după ce închide uşa, se duce la colivie, bagă un deget lung şi plin de inele printre gratii şi păsărica o înţeapă uşor cu ciocul, zvîcnind încet din cap. Nici urmă de nerăbdare la Anna. Soarele ocoleşte turla bisericii şi, un moment mai tîrziu, un capăt al discului său apare pe după clădire iar. O stră-

lucire opaliană îi lovește retina. Femeia cu păr negru scoate un fluierat scurt, imitîndu-l pe acela al sticletelui, apoi o întreabă pe Anna :

— N-ați jucat niciodată în fața publicului ?

Clătinînd din cap, Anna zîmbește : cum să nu ? a jucat-o, cînd era în liceu, pe Trine din piesa lui Heiberg * *Păcăliții de 1 aprilie,* însă ar fi prea mult de explicat și n-are de ce intra în amănunte. De ușa dulapului atîrnă un costum care se compune dintr-un corsaj alb împodobit cu pene de lebădă și pietre alburii, dintr-o cască de aviator, albă și ea, plină de paiete, iar pe pat Anna vede o pereche de ciorapi făcuți dintr-o plasă rară. Întreabă ca o fetiță :

— Astea trebuie să le pun ?

Anastasia zîmbește, ia costumul alb strălucitor și il ține în fața mea ; vorbește într-una, iar eu mă gîndesc la metamorfoză. Ținîndu-ne amîndouă de mînă vom apărea în manej urmărite tot timpul de reflector și, cînd scara de sfoară se va lăsa în jos, i-o voi întinde Anastasiei să urce, scăldată într-o lumină și mai puternică, pe fondul creșterii tensiunii în sală. Va răsuna muzica zgomotoasă, stridentă, iar eu nu voi mai avea decît două lucruri în minte : entuziasmul momentelor cînd uiți de tine și senzația de frumusețe.

Mă las condusă la oglindă și stăm în fața ei una lîngă alta, ținînd costumul foarte sus, dar nu se vede bine și Anastasia mă ajuta să-mi scot bluza și pantalonii ; îmi îndepărtează mîinile cînd vreau să-mi desfac singură sutienul ca să pun corsajul și simt de-o parte și de alta a coloanei vertebrale atingerea palmelor și falangelor ei reci. Soarele se reflectă în oglindă și imaginea noastră dispare în explozia de lumină. Întind mîna să modific înclinarea oglinzii, dar mă apucă de brațe, mă întoarce și rămîne orbită de razele soarelui care mă învăluie ca lumina unui reflector, în timp ce ea aplaudă.

— *Brava, brava !*

Mă așez pe pat să-mi pun și cei doi ciorapi ; ea îmi încheie sub bărbie casca de aviator. Mi se pare că vorbesc deodată mai multe limbi simultan și izbucnim în rîs amîndouă cînd îmi vine din senin cuvîntul *sobresaliente*. Sînt convinsă la început că-i din italiană, pînă ce mi-aduc aminte și-i explic și Anastasiei că este denumirea spaniolă pentru „ajutorul" matadorului, și că eu nu știu deloc spaniola. Rîdem împreună și în lumina difuză a soarelui iată că prind contur anumite imagini, vă mai amintiți, fetelor ? — cum pocnea pe asfalt mingea tare ca de piatră ; tropotul mărunt al tenișilor noștri, și cum ne îngrămădeam de-

---

* Johan Ludwig Heiberg (1791—1860). Poet romantic danez, autor de vodeviluri, critic literar, director al Teatrului Regal Danez. Preocupat de asemenea de matematică, astrologie și zoologie, Heiberg a fost una din personalitățile proeminente ale epocii sale în Danemarca, împreună cu H. C. Andersen, Søren Kirkegaard și fizicianul Ørsted. Vodevilul *Păcăliții de 1 aprilie* a fost scris pentru actrița Johanne Luise Pätges (1812—1890), care juca rolul Trinei. Ulterior ea a devenit soția lui Heiberg și a fost cea mai mare actriță din istoria teatrului danez.

cepționate cînd nu ajungeam la timp și mingea poposea în coș ; apoi întoarcerea la vestiar cu brațele atîrnînd și dușul unde ne imaginam cum o să ni se facă pieptul într-o zi, unde ne uitam cît era el atunci și ce frumusețe de sîni aveau deja unele dintre noi, sau ce urîțenii altele, gîndindu-ne că poate vom avea și noi cîndva riduri și ni se va revărsa burta. După ce ne ștergeam cu prosopul, ne îmbrăcam și urcam la etaj pentru ora următoare.

Visarea mea se estompează, dar Anastasia este inepuizabilă. Deschide ușa, îl cheamă pe Roberto care își face apariția în curînd, îmbrăcat și el într-un kimonou, cu Chica alături, legată de o lesă extrem de subțire. Mă contemplă și el dînd din cap, cu trabucul între dinți. Totu-i în ordine, o să meargă treaba. Iar eu mă întreb : „Și dacă n-o să meargă ?“ Vorbesc amîndoi, mă simt puțin ignorată și nu prea reușesc să-mi explic lipsa prejudecăților la ei. Atît cît îmi dau eu seama, ei mă cunosc, îmi știu povestea și cu toate acestea mă tratează amical, ca pe o autostopistă ieșită din comun, mă învîrt în fața unei oglinzi, îmi cer să iau parte la reprezentația lor. Mă roagă să le fac acest serviciu, dar alegerea lor este pentru mine o distincție specială. Habar n-am ce ar trebui să fac în arenă ; comentariile Anastasiei au fost mult mai puțin mărețe decît reveria mea și-mi trece deodată prin minte că nu pentru ei, ci numai pentru mine își bat capul cum să facă. Dar atunci ce anume știu ei și unde am ajuns eu ?

Anastasia deschide și ușa de la cealaltă jumătate a dulapului, unde sînt agățate și alte costume. Răscolește printre ele și-mi întinde cîteva umerașe. Spun — fac semn — că sînt mulțumită cu cel alb, însă ea scutură din cap și declară că signor Caduti vrea să vadă și alte posibilități. Mă uit la ei, dar trebuie să le accept lipsa de pudoare profesională. Probabil că acesta e comportamentul obișnuit în mediul lor. Anastasia mă ajută din nou să-mi desfac fermoarul și copcile și, cu toate că stau cu spatele, acoperindu-mă cu brațele, în momentul cînd îmi cade și corsajul, oglinda îi redă bărbatului imaginea integrală a nudității mele; ține ochii pe jumătate închiși, fumul de la țigară i se ridică prin dreapta nasului pînă spre frunte. Maimuța stă nemișcată, cu fața spre perete, ghemuită în fund și atîrnîndu-i brațele. În timp ce Anastasia îmi dă să pun un costum de tafta roz, mă gîndesc la Jørgen și la cei o mie patru sute de dolari repartizați în două teancuri de cîte șapte sute fiecare, mă gîndesc la Morten care a renunțat la avionul lui către Tanzania pentru a-l putea reconforta constant pe Tom cel deprimat, care stă la Karachi în fața biroului de palisandru, încredințat că soția lui are în față perspectiva unei lungi șederi la St. Hans, spitalul de boli nervoase.

Mă întreb ce pun la cale amîndoi, dar nu găsesc răspunsul. Nu reușesc să depășesc formula : ce se petrece aici ? Caut să-mi lămuresc tocmai ceea ce sînt în curs de a face (încercînd cu tenacitate să ascund tot ce se poate

din corpul meu), în timp ce Anastasia mă trece de la argint la aur, de la ocru la verde de garanță, de la roșu ca cireașa la galben ca mierea. Nu știu ce semnificație să dau faptului, dar înregistrez impresii care oscilează între fascinație, angoasă, atracție, repulsie, nostalgie și foame. Maimuța scoate un sunet scurt și ascuțit, un fel de tuse greu de recunoscut, cu armonicele și cadența precipitate și care se oprește brusc. Roberto vine în spatele meu și mîinile lui se așează pe șoldurile mele. Prin stofă le simt calde, grele, apăsătoare. Anastasia stă în picioare lîngă el și amîndoi mă privesc în oglindă. Trabucul lui este aproape de părul meu și-mi mișc puțin capul. Părul de pe ceafă mi s-a zbîrlit :

— *Bene,* spune el. *Bene, bene, bene.*

Dar costumul acesta nu e bun, primul îmi venea. Nu cred că ei pot fi atît de lipsiți de gust încît să nu-și dea seama de aceasta. Și nu întîmplător mi-au oferit mai întîi costumul care îmi vine. Scutur din cap și părul meu se atinge de trabuc, încît mă trag înapoi, mă îndepărtez de oglindă. Cei doi rămîn nemișcați, dar atmosfera s-a schimbat dintr-o dată. Signor Caduti îi spune Anastasiei ceva ce nu reușesc să prind, apoi părăsește camera în grabă urmat de maimuță fără să fie nevoie ca să tragă de lesă. Cînd animalul trece prin fața mea îi întinde mîna sa bărbatului și pleacă mai departe șonticăind pe lîngă el și sprijinindu-se pe falangele celeilalte mîini. Dacă e să apar în public, sînt sigură că numai cu acest costum alb voi fi îmbrăcată.

Ah, dar lumea a dispărut. A reușit să se facă nevăzută în jurul meu. Mă simt cuprinsă de acel triplu sentiment pe care-l încerc în Pakistan în momentul cînd ne vin ziarele daneze. Sînt o femeie aflată într-o misiune diplomatică și care citesc despre țările subdezvoltate niște articole pe care niște agenții internaționale le-au trimis presei daneze ca să le comenteze și pe care le primesc eu, locuitoare a unei țări subdezvoltate, dar care nu știu nimic în plus despre acea țară. Trebuie să revin în fața oglinzii ca să mă conving că sînt tot aici și că nimic din ce mi se întîmplă nu e adevărat. Anastasia se apropie prin spate și, cu toate că ridic mîinile ca să-mi desfac singură copcile, mă apucă asemeni unei infirmiere, zmucindu-mă dur și brutal. Diferitele părți ale costumului cad una cîte una la picioarele mele și cînd rămîn complet goală, ea se oprește.

— Vreau să-ți fac o propunere, îmi zice.

Ochii, sînii, buricul, sexul, genunchii mei îi întorc privirea scormonitoare.

— ...N-ai să joci, dar avem totuși nevoie de tine.

Ochii mei o privesc fix, nu înțeleg nimic și ea își dă seama de lucrul acesta. Vorbește încet însă vocea ei îmi răsună în creier. Se apropie mult de mine, cu o mînă îmi astupă gura, cealaltă mi se așează pe piept. Mă simt din nou în avion — care e plafonul camerei — dar mă tem în același timp și de cădere. Anastasia se împinge în mine cu putere.

— ...Roberto Caduti se întoarce imediat. Cineva pe care-l cunoşti a vorbit cu el, pe urmă încă unul. Azi după-amiază, în timp ce tu dormeai, a venit poliția la hotel. Găsiseră urma ta şi a... prietenului tău. Au trimis la Prato pe un alt prieten de-al tău. Îl cunoşti, eu nu-i mai țin minte numele, dar e polițist şi el. L-au întrebat pe Roberto dacă ştie unde sînteți şi el a zis că nu. A recunoscut că a luat în maşină o pereche care avea semnalmentele voastre, dar că au coborît la Florența. Prin urmare, nimeni nu ştie că sînteți aici, dar se poate afla uşor. Dacă vrei să se afle, n-ai decît să refuzi ce ți se spune să faci. Dar tu ai să faci tot ce-ți spunem noi, nu-i aşa... ?

Fac semn din cap că nu, încerc să fac semn din cap că nu, însă Anastasia vorbeşte într-una şi, lucru ciudat, mîna ei, în loc să-şi întețească strînsoarea, o slăbeşte şi alunecă pe nesimțite peste burta mea, mă mîngîie. Dacă şoimul ar vedea gestul acesta, s-ar muta imediat la vecini, ştiu asta, în schimb n-am idee ce trebuie să răspund, toată situația e prea complicată, prea încîlcită. Mi se păruse că am luat deja o hotărîre, mai *pot* încă hotărî, nu-i greu : fac un pas înapoi, strig şi gata. Dar nu fac nici o mişcare ; absorbită de glasul Anastasiei, ascult şi simt vorbele ei ca nişte perle mici cum se adună pe lobul urechii mele drepte :

— ...Poliția e în oraş, poliția din Roma şi cu prietenul tău, polițistul. Dar noi vă putem da costumele noastre, vă putem ascunde, vă putem îmbrăca altfel astă seară, după spectacol, sau poate şi mai bine, în timpul spectacolului,

în timpul numărului meu, puteți fugi amîndoi şi nimeni n-o să ştie nimic. Nu trebuie decît să faci ce-ți spun eu.

Mă ia din fața oglinzii şi mă duce către pat. Degetele ei de trapezistă mi-au prins încheietura ca într-un cleşte, iar cu mîna stîngă dă la o parte pătura dezvelind cearşaful. Încerc să scap, să fug spre dreapta, dar Anastasia îmi taie calea şi, cu o mişcare iute a dosului palmei, mă loveşte brutal peste braț, aproape de umăr. Paralizia mi se împrăştie pînă în vîrfurile degetelor ca pe nervurile unei frunze. Nu scot nici un cuvînt, dar îmi urcă un nod în gît : şi toate astea pentru un băiat scăpat dintr-o colonie de copii nedezvoltați şi pentru... Minna. Îi văd în fața ochilor, mormolocii.

— Şi ce trebuie să fac ?

— Culcă-te.

Mă ține strîns pînă în clipa cînd înaintez către pat.

Patul se desfăşoară dinaintea mea, proaspăt, ca un eşafod. Soarele, desprins acum complet de turnul din față, a coborît uşor. Razele lui parcă vin de undeva de jos. Anastasia e cu spatele spre el, silueta îi e neagră, fața nu se distinge. Mă aşez în genunchi pe pat privind spre uşa care se deschide neîntîrziat. În prag stă Roberto. Simt un fior în sînul stîng şi sexul mi se contractă. Ca într-un tablou mitologic tulbure, bărbatul de la uşă are pe fiecare umăr cîte o pasăre de pradă, albă şi semeață. Face doi paşi în cameră, iar păsările, ale căror gheare se agață pe epoleții din piele ai unui costum ce evocă ținuta unui gladiator

roman, se leagănă ușor, clipind din ochi. Mă trîntesc în pat, mă rostogolesc pe jos, vreau să fug, să fug, să fug, să pun un obstacol între această apariție și mine, să fug, să fug în jurul acestei camere, să fug. Dar înainte ca să mă ridic și să mă refugiez după cel dintîi obstacol, îl văd pe Roberto cum se întoarce disperat, atît de brusc, încît păsările, dezechilibrate, dau drumul epoleților de piele și încep să zboare în cerc, țipînd, bătînd din aripi și lovindu-se de tavan, în timp ce aerul se umple de pene plutitoare și Jørgen, cu revolverul în mînă, își face apariția în cadrul ușii.

9

PROBLEMELE SÎNT făcute ca să fie rezolvate, spunea domnișoara Hellbrunn, bătrîna mea profesoară de matematică și am învățat că, în anumite situații cel puțin, facem o serie de lucruri foarte simple, ce comportă o soluție provizorie, dar care uneori rămîne definitivă. Cînd au intrat în scenă Jørgen Schwer și revolverul lui, iar păsările au început să zboare prin cameră căutîndu-și prada sau pur și simplu încercînd să scape, am acționat : din locul unde mă găseam am apucat toate hainele pe care am putut pune mîna și, ținînd pătura dinaintea mea ca pe un steag, i-am lăsat pe cei doi bărbați față în față și am luat-o la fugă pe coridor. Abia atunci mi-am auzit iarăși inima, dar n-am știut dacă începea într-adevăr să bată din nou, un ritm rapid, sincopat și am auzit lipăitul tălpilor mele goale pe marmura coridorului. În timp ce coboram scările m-am împiedicat în pătură și am executat un zbor planat, maiestuos, ca Victoria din Samothrace. În cursul acestei căderi însă pătura s-a dovedit a fi un ambalaj minunat căci am sfîrșit, înfășurată ca o bilă bine protejată, drept în fața ușii de la camera mea. Poșeta dispăruse, dar paltonul mai era în dulap. Nici n-am apucat bine să-l pun pe mine că Schwer a și fost la ușă, agitînd pistolul lui negru. Ceea ce-mi aduc aminte pe urmă sînt picioarele mele, picioarele și inima mea, picioarele mele răscolind niște coji de nuci de cocos, dreptul lovind ceva ud, vîscos, de care nu puteam scăpa fiindcă trebuie să fugim, să fugim, pe urmă căldura unui planșeu de lemn, dogoarea unui cuptor de bucătărie, inima mea bătînd cu putere în niște oale imense și în niște plite cu spaghetti, ecoul ei repercutîndu-se de plăcile din faianță ale zidurilor, suflînd în vidul amortizoarelor de la uși și, în cele din urmă, respirația mea care-mi tăia gîtul ca un fierăstrău. Fețele se întorceau spre noi, gurile se deschideau, dar eu nu auzeam nimic, nimic altceva decît acel ritm combinat cu impresia că aveam un obiectiv de atins, absurd și eliberator. M-am trezit șezînd într-o mașină fără să știu cum ajunsesem acolo, am ghicit după acul mișcător al ampermetrului că motorul mergea, apoi m-am simțit zmuncită în spate pe scaun, după toate legile inerției, cînd Jørgen, ridicînd piciorul de pe ambreiaj, a ac-

celerat pînă la fund în viteza întîia. Am simțit ceva greu și apăsător între picioare și am văzut revolverul în deschizătura paltonului meu. Am ieșit printr-un portal și lumina soarelui apus înroșea praful din aer. Am luat cunoștință de posibilitățile mașinii făcînd trei viraje succesive cu cauciucurile scrîșnind, ca la un tur de onoare prea îndrăzneț, dar, cînd fațada hotelului s-a aplecat înspre noi cu ferestrele de la etajele superioare învăpăiate, am înțeles că băiatul de la volan căutase o ieșire și că o găsise. Am mers drept, drept înainte ; eu am luat revolverul și l-am pus în compartimentul de sub tabloul de bord. Cu această ocazie am văzut că și poșeta mea era acolo și am zărit o plăcuță emailată : Alfa Romeo. Ca de fiecare dată cînd te aștepți s-o iei într-o direcție și de fapt apuci în alta, mi-a venit un soi de greață. Eram sigură că ne îndreptăm către autostradă, însă numele de pe indicatoare mi-erau necunoscute, iar timpul trecea : distanța de la Prato pînă la autostradă nu putea fi atît de mare. Citind la un moment dat pe o tăbliță indicatoare Pievepelago, am început să pun întrebări de felul celor pe care le pun toți fugarii :

— Ce drum e ăsta ?

— Mergem spre nord.

— De ce nu mergem pe autostradă ?

— Se plătește taxă.

— Și vrei să faci economii ?

— Nu.

Tăcere. Probabil că și el își reprimă greața înainte de a răspunde la ceea ce sînt sigură

că apreciază drept comentariile sau întrebările unei femei sărace cu duhul. Îmi explică mai departe, încordat :

— ...N-o să putem scăpa niciodată de pe o șosea cu plată. Sînt toate păzite. N-ai altceva de făcut decît să mergi drept înainte pînă trebuie să plătești și atunci plătești după kilometrii parcurși.

— Și noi încotro mergem ?

— Spre nord.

Peisajul e verde, proaspăt. Pe aici or fi ajuns rîndunelele ? Mi-e frig pe sub palton și descopăr că țin în mînă o pereche de chiloți, un pulover și sutienul.

— Mi-e frig.

— Îmbracă-te.

— Aici ?

Ridică din umeri ca și cum aș fi o fetiță prost crescută care *nu vrea* să fie înțelegătoare. Las totul de o parte, mai puțin chiloții, ridic un picior, pe urmă altul ca să încerc să-i trag pe mine, paltonul îmi alunecă, se desface ; Jørgen privește drept în fața lui, ca un turbat. Mi s-a mai întîmplat să-mi pun și să-mi scot chiloții în mașină, dar nu în Alfa Romeo.

— De unde ai luat mașina ?

— Am închiriat-o.

— Și crezi că n-au să ne găsească dacă eviți autostrada ?

Tonul meu de revoltă e al unei fetițe de doisprezece ani în recreația de la douăsprezece.

— N-am avut timp să fur o mașină. Era o agenție de închirieri fix în piață. O să furăm una la Reggio.

Nimic mai simplu. Dar cine să ne garanteze că următorul nostru vehicul va aparține aceleiași rase ? Ce diferit era cînd eram tineri. Mi-amintesc, mi-amintesc atît de bine și iată că totul îmi revine în minte. Pe vremea tinereții mele, dacă ne gîndeam la un lucru, îl realizam cu adevărat. Cînd se ivea cîte o problemă, stăteam și ziceam : „Dacă procedezi așa, iese cutare și pe urmă cutare“, sau dimpotrivă : „Dacă nu procedezi așa, nu va ieși fără îndoială nimic sau va ieși poate ceva cu totul diferit“. Așa a fost și cînd m-am căsătorit cu Tom. Mi-am zis : „Fiindcă vrei să te măriți, ce consecințe va avea acest fapt ? Vei fi nevoită să-ți părăsești studiile de fiziologie umană și de biologie. Va trebui să-ți adaptezi viața ta la viața lui ; el are o carieră, în timp ce a ta nici n-a început, încît poți foarte bine s-o pui în raft fără să verși prea multe lacrimi în urma ei. Dar asta nu înseamnă oare și a renunța la autonomia ta interioară ? Ba da, însă poate că există și *un alt mod* de a ți-o păstra și anume în cadrul căsniciei“. Iată ce mi-am zis. Și asta nu-i tot : „Dacă te măriți cu el acum, Tom îți oferă și el ceva. Ai să duci o viață pasionantă. Ai să călătorești, ai să vezi străinătatea, ai să afli lucruri noi. Ai să ai o responsabilitate și, așa cum te știi tu însăți, cum îți cunoști dăruirea umană și politică, ai să ai din plin cu ce să-ți umpli existența“. Dar poate că n-am cîntărit chiar cu atîta luciditate argumentele pro și contra. A fost mai degrabă vorba de o problemă de intuiție și totuși n-am putut evita acest caz de conștiință. Cine vrea să trăiască o viață care să merite într-adevăr osteneala trebuie să lucreze cît mai mult posibil ; nu exagerez. N-am fost puritani, nu, nu, și așa cum am spus, aveam un apetit viu amîndoi, pe care noi (eu) am știut să-l satisfacem (pe al lui ?), am creat și dobîndit ceea ce ne-am dorit, inclusiv doi copii care ar putea lua premiul întîi la orice expoziție gen concurs canin. Pe atunci însă gîndeam mult și, deși cuvintele n-au apărut scrise negru pe alb în jurnalul meu intim cel plin de lumină, cred că mi-am spus : „Dacă te măriți cu el, înseamnă că urci o treaptă socială importantă“. Pînă la urmă, poate că tocmai aceasta m-a adus în punctul unde mă găsesc în momentul de față. La Spezia. În punctul în care sînt uimită (dar numai o clipă) ce simplu e să devii răufăcător. Nu m-am gîndit niciodată să definesc acest concept : alunec pe planul înclinat care duce direct spre mlaștină asemeni rățoiului Donald și cu toate acestea încerc senzația că sînt privilegiată. Să fie vorba de un anumit gen de proces pe care-l declanșează șederea în Orient ? Oricum, este și peste măsură de plăcut. Da, căci simți un fel de eliberare. Părăsești cețurile Niebelungilor după ce ai împachetat cu duioșie, în huse contra moliilor, ghidurile tale spirituale și pretențiile culturale și democratice ale Statelor Unite Europene și respiri liniștit, pentru că totul e la locul lui. Relațiile de la stăpîn la servitor

devin naturale. În mai puțin de o săptămînă te înveți să apreciezi nespus de mult lipăitul iute al picioarelor desculțe pe coridoare, ceșcuța cu ceai mereu gata imediat ce o dorești, da, da, te simți foarte fericit că te întorci la vechiul și bunul obicei din secolul XIX, acela de a-i striga pe servitori după prenume, în timp ce ei îți aplică un *Sir* înainte, un *Master* la urmă și o *Memsahib* la mijloc. Multă vreme i-au spus *Massa* lui Tom, pînă ce un rest de sentiment de culpabilitate m-a îndemnat să pun capăt acestui obicei, manevră inteligentă, cu o dublă morală, mulțumită căreia am putut gusta și mai intens complexul supunere-devotament care este *natural*, da, o verigă — am putea spune — a culturilor din țările orientale. Nu cumva aceasta să fie explicația ?

Paharul de Martini Soda nu-mi răspunde nimic, după cum tot tăcută rămîne și Mediterana în spate, contrastînd albastră cu părul meu roșu. Nu-mi răspunde nici Jørgen Schwer, care doarme cu capul pe fața de masă în carouri din grădina unde ne-am oprit. A muncit din greu și a înfruntat ca un bărbat o serie de evenimente ce s-ar fi potrivit mai degrabă cu niște plete lungi care, probabil, la ora aceasta, se găsesc într-un coș de gunoi din Roma, dacă nu cumva au și devenit perucă pe capul unei fericite tîrfe sexagenare din înalta societate, ieșită la plimbare cu șorecarul prin grădina Fragene. Oricum, fapt este că hainele mele cele noi îmi vin incredibil de bine dacă ținem seama că au fost dobîndite la Parma, pe la ora patru dimineața, prin

efracțiune din magazinul de confecții al lui *Signor* Meyer. Acesta pare a fi motivul exaltării mele, căci întotdeauna te simți fericit cînd îți reușește ceva în chip strălucit, indiferent de ce natură ar fi acea reușită.

Așa cum promisese Jørgen Schwer, am schimbat prima oară mașina la Reggio. Iată cum s-au petrecut lucrurile : am parcat într-o străduță, fără ca cineva să ne arunce măcar o privire. Am coborît cu paltonul bine încheiat și cu fundul înghețat de frigul serii (nu sîntem decît în martie și pe deasupra urcăm spre nord). Am mers de pe o stradă pe alta. Ca un puști care trece un băț peste un gard cu zăbrele, Jørgen mergea pe marginea trotuarului ; trecîndu-și mîna peste deschizătorile de la portierele mașinilor ; în cele din urmă una din ele a cedat și portiera s-a deschis. S-a instalat îndată la volan, iar eu pe locul de alături. M-a întrebat, dacă n-am vreo agrafă ; eram gata să-l fac prost căci ar fi trebuit să știe că părul meu stă fără agrafe, dar mi-am amintit la timp că, într-adevăr, folosesc o pensă pe partea dreaptă pentru a împiedica părul să-mi cadă peste ochi după ce-l spăl, așa că am făcut numai semn din cap că nu. A rămas o clipă nemișcat, parcă buimăcit de comunicarea mea, dar fără îndoială că era doar o măsură de verificare a absenței oricărui pericol, căci a deschis din nou portiera, a tras de o manetă mică din stînga volanului și a deschis capota dinapoi, în spatele căreia a dispărut cu totul după ce a ridicat-o pînă sus. Lumina felinarului aflat chiar deasupra noastră se re-

flecta roșiatică pe tabla lăcuită și am vrut să-l întreb : cum faci, cum faci ? Dar în același moment motorul s-a pus în mișcare, lumina felinarului a lunecat, și-a reluat locul, curmînd reflexul roșiatic indirect ; Jørgen s-a întors, s-a așezat lîngă mine și Fiat-ul s-a smuls de lîngă trotuar. Eram iar pe drum.

Încerc într-una să sparg carapacea tovarășului meu de drum, fac tot ce pot, dar nu mi-e deloc ușor. Tratat de la egal la egal, mîrîie ; tratat ca inferior, se închide în el ; dacă taci ca și el se enervează și conduce prost, scrîșnind încet din dinți ; mai mult decît atît, cum îi pui vreo întrebare, minte automat. Însă cînd te aștepți mai puțin, devine atent, prevenitor chiar și inima mea de femeie bate și-mi spune : Am făcut deci bine, am ales bine, l-am găsit pe messia al meu, pe omulețul meu cu buchetul de flori, pe călugărul meu de la mănăstire, sigur că da, căci eram la Parma, într-o beznă să-ți bagi degetele în ochi, cînd m-a întrebat :

— Ce spuneai în timp ce mergeam ?

— În timp ce mergeam ?

— Păi cînd ? Nu ți-era frig, Doamne Dumnezeule ?

— Ba da.

Aproape că uitasem frigul sau mă obișnuisem cu el, sau, în fine, începeam să-l consider ca făcînd parte din joc.

Fără vorbă multă garează pe dreapta, stinge luminile și văd lîngă noi o vitrină plină de manechine din ceară, o firmă cu litere de o șchioapă MEYER și dedesubt, cu italice,

*haute couture.** Un moment de nemișcare pentru a lăsa zgomotul motorului și al asfaltului să ni se scurgă din urechi, apoi Jørgen se pune în mișcare, deschide portiera, iese. Își aruncă privirile de jur-împrejur, înaintează pînă în dreptul vitrinei, își lipește fața de ea ferindu-și ochii cu palmele și se uită înăuntru. Se întoarce și-mi face semn. Nu-mi dau seama ce vrea de la mine, dar îl văd că se întoarce cu pași mari, îmi deschide portiera cu un gest larg, de parcă ar fi fost intendent sau portar la Cardin, în Rue Faubourg Saint-Honoré. Și Majestatea Sa coboară, merge cu trei pași înaintea lui pînă la geam, examinează exponatele caselor Louis de Rome, Yves Saint-Laurent, Courrèges, Nina Ricci, aprobă din cap destul de precaută, pentru că ultima dată cînd ne-am ales haine împreună, gusturile noastre au fost foarte diferite. Nu înțeleg motivul acestei schimbări, dar, în subtilitatea ei, o consider ca un compliment sau un cadou. Fac semn că da și mă ia de mînă, mă duce pînă la o poartă, apoi într-o curte unde veghează niște ferestre condamnate, cenușii, contemplative și unde o ușă cu oberliht pare, după aerul lui Jørgen Schwer, că oferă o posibilitate. De îndată ce acționează ca un profesionist, o mare parte din infantilismul lui dispare. Mai păstrează totuși ceva copilăresc în el, însă descopăr din ce în ce mai mult că este plin de energie, de entuziasm, de optimism chiar, atunci cînd „face cîte ceva".

* Croitorie de lux (fr.).

Parcă şi-ar spune sieşi : „E teribil ce teribil sînt, bătrîne". Posomoreala, stîngăcia lui se retrag în planul doi, aproape aş zice că starea lui depresivă inconştientă dispare pentru a lăsa loc unei stări luminoase, radioase, să-i spun chiar farmec ?

Gata de acţiune, îmi dă instrucţiunile pe muţeşte. Îmi arată oberlihtul, umerii lui se apropie de uşă, dar eu nu reuşesc să mă hotărăsc sau să-mi dau seama ce vrea. Şi totuşi nu-i greu : îşi rotunjeşte spatele, mi-l oferă, mă invită, iar mie nu-mi mai rămîne decît să-mi deschei paltonul şi să-l scot. În chiloţi şi sutien la Parma, la ora patru dimineaţa, cine ar fi putut spune aşa ceva, cine ar fi putut crede ? Mă urc pe spinarea lui, rămîn o clipă în loc pentru a-mi redobîndi echilibrul, mă agăţ cu unghiile de lemnul uşii ca să mă ridic pînă la înălţimea oberlihtului îngust, recunoştinţa şi mirarea mea faţă de extraordinara generozitate a lui Jørgen Schwer îmi dau puteri, iar norocul mă însoţeşte şi el : vasistasul nu are siguranţa pusă, se deschide, îmi strecor partea de sus a trupului înăuntru zgîriindu-mi sînii, înjurînd pe înfundate cu toată dorinţa mea de a ţipa, furioasă fiindcă fereastra batantă cade şi-mi rupe şalele. Încă un mic efort, trec şi şoldurile, pe urmă restul şi mă prăbuşesc toată înăuntru, ca un sac de surcele, făcînd un zgomot care mi se pare că ajunge să-i trezească pe toţi parmezanii din jur. Dar mă aflu în magazin şi, cu toate vânătăile acumulate, nu-mi mai rămîne decît să deschid uşa pentru fostul hippy. Din cîte se

pare, nimeni n-a dat alarma, nici o sonerie, nici o sirenă nu se aude, o linişte impunătoare urmează căderii mele şi, cu paşi de lup, părăsim odăiţa din fund şi intrăm în magazinul propriu-zis, unde lumina lămpilor face umbrele să joace pe figurile manechinelor de ceară. E relativ cald, un efluviu discret de trandafiri pare că se degajă din paravanele pictate, iar cabinele de probă, unde ziua doamnele din Parma îşi plimbă mîinile pe mătăsuri şi brocarturi, pe tweed-uri şi nylon-uri, spunînd „*Che bella*" *, exală valuri de parfumuri. La fel spun şi eu, mîinile mele parcurg rafturile, dezmiardă lenjeria, bluzele, fustele, apoi mă grăbesc spre rochiile agăţate pe umeraşe, le iau de pe suport, le măsor pe corpul meu, le cîntăresc din mînă, aleg, probez una. Mă simt ca o fetiţă într-un magazin de jucării, aşa mi se pare, totul mi se învîrte în cap, îmi amintesc de mirosul patului meu cînd mă trezeam din acest vis pentru ca, trează fiind, să-i urmăresc vibraţiile pe întuneric cu o bucurie neîntinată de nimic, o conştiinţă totală. Prin întunecimea dinăuntru nu disting figura lui Jørgen Schwer, dar el m-a urmat şi acum stă nemişcat. Nu mă grăbeşte, nu murmură nici un ordin, mă priveşte mut. Înţeleg că pînă şi această pauză este un fel de cadru, că îşi poate permite să aibă această răbdare extravagantă în bezna căilor sigure, dar interzise. Mă forţez să fac şi eu la fel ca el şi să-mi limitez beţia. Coborînd înapoi pe pămînt, îmi aleg

* Ce frumoasă (ital.).

lucrurile, puține dar bune. Îngenunchez alături de dulapul cu sertare sprijinindu-mă pe grămada de lucruri indispensabile pe care am adunat-o, ca să închei cu o pereche de ciorapi, colorați dacă s-ar putea.

Însă, trăgînd spre mine un sertar, mă lovesc de ceva a cărui temperatură mă surprinde ca diferită de tot ce atinsesem pînă atunci. E curios ca pielea altuia să-ți pară, sau să fie în stare să-ți pară mai caldă decît a ta proprie, deși la toți oamenii ea are în jur de treizeci și șapte de grade. Însă temperatura pielii noastre probabil variază, sau, în caz contrar, înseamnă că avem febră. Ceea ce înregistrează mîna mea ca într-o explozie nu este direct o piele, ci un picior de pantalon ; toate aceste gînduri îmi explodează simultan în cap, în același timp cu reacția omului : iată-l în picioare în fața mea, într-un pardesiu lung care-l face să arate ca un schelet mecanic, e un paznic de noapte decrepit, care probabil dormea sau a fost atît de paralizat de teamă încît a fost nevoie de contactul cu mîna mea ca să poată mișca. Deschide gura, ridică un braț, în care mi se pare că ține un cnut sau un baston de cauciuc, totul îmi apare dintr-o dată negru și alb, fundul gîtului său ca și reflexul lampadarului. Urletul lui însuflețește brusc totul. Înainte să mă poată atinge, m-am rostogolit la un metru de el strîngînd la piept hainele mele prețioase, iar lovitura lui declanșează un vacarm și mai mare decît acela făcut de mine cînd am căzut de pe oberliht : sparge o vitrină de corsete și clinchetul celest al ultimelor cioburi de sticlă ce se împrăștie pe jos produce un asemenea contrast încît reacționez, sau pur și simplu acționez : nu încep din nou să mă minunez sau să simt ceva decît în momentul cînd, acoperindu-mi apăsat fața cu grămada de haine, trec în urma lui Jørgen Schwer prin geamul cel mare al vitrinei dinspre stradă (opt metri pe patru), într-un nou vacarm confuz de manechine din ceară ce se prăbușesc pe fondul sunetului supersonic de sticlă spartă.

Iac-așa, doamnelor și domnilor. Am păstrat Fiat-ul 1500 pînă într-un orășel cu nume caraghios : Poppemoll, unde ghidul și complicele meu a găsit cu cale să-l schimbe pe o Simca mică, ale cărei caracteristici îmi scapă. Din punct de vedere social era un pas înapoi. Dar dacă ținem seama de faptul că Jørgen, în urma unei tăieturi la genunchi și a alteia la încheietura mîinii stîngi, lăsase aproximativ trei litri de sînge în Fiat, înțelegem că totuși Simca reprezenta un pas înainte, fiindcă nu stăteam cel puțin cu picioarele în ud. A continuat să conducă, avînd drept pansament două fulare de la Schiaparelli, fără însă ca eu să jubilez pentru că niște lucruri pe care le dispețuise pînă aici îi salvau acum viața. Era epizat din cauza pierderii de sînge. Am ajuns pe malul mării chiar înainte de răsărit. A oprit mașina :

— **Trebuie să mă...**

La așa ceva nu se putea protesta și am rămas privind drept înainte, dar urmărindu-l cu coada ochiului. Ce mai rămăsese în mine

din doamna ambasador s-a simțit în mod ciudat șocat de vocabularul lui. Tot respectul însă pentru reprezentanții poporului danez în străinătate ! În mediul din care provin eu, lumea nu se pișă, ci urinează. Eu însămi aparțin unei generații care considera deplasată menționarea directă, în prezența unei femei, a locurilor de igienă publică. Avem și noi pudoarea noastră și ne e greu să scăpăm de ea. Nu-i așa, Anna ? În cursul ultimilor zece ani am luptat cu succes pentru simplificarea acestor formalisme, gardurile de molin negru cresc peste tot, chiar și în solul sărat al Pakistanului și e bine aici, în spatele lor, e bine pentru că frunzele lor persistente degajă un parfum care mi-l amintește pe cel de acolo, de departe. Cînd deschide portiera, observ că bruma de dimineață cu scîrțîitul ei ca de cimbale stă gata să cadă. Sub pătura continuă de nori stratus se mai păstrează o anumită căldură, însă mie nu-mi vine deloc să ies, așa cum mă poftește el.

— De ce ? îl întreb.

— E mai bine să scăpăm acum de ea.

Îl privesc nedumerită și el lovește cu piciorul în roata din față dreapta.

— Azi or să caute toate mașinile furate și or să-și comunice semnalmentele lor mult mai repede ca ieri.

— Și acum facem ?

— O împingem, ca s-o aruncăm sub malul ăsta.

Simt cum în mine se ridică din nou ceva care protestează, care mă doare. Ce ziceam adineauri ? Că nu eram puritani ? Mecanismul ca de ceasornic al educației mele își face auzită vocea : „Termină-ți pîinea, mănîncă-ți cartofii, fă economii, nu lua atîta muștar, că nu e treaba ta să le dai negustorilor de lucru, fii atentă cum te îmbraci, iar ai uitat să-ți pui bicicleta în pivniță..."

— Vrei s-o răstorni peste margine ?

— Da. Acolo unde m-am pișat sînt cel puțin două sute de metri dedesubt. Dacă avem noroc, pică direct în apă.

Va trebui să mă conformez la vocabularul lui, cu toate că nu vreau să cedez imediat. Va trebui să mă ridic pînă la acest nivel al limbii, pînă la acest nivel de risipă, de generozitate, dar acum să mai cîștigăm puțin timp ca să ne tragem sufletul :

— Și pe urmă ce facem ?

— Mergem pe jos. Facem autostop ca la început, măcar o bucată de drum. O dată cred că ne-au pierdut ; dacă și acum scăpăm de mașină și mergem de-a lungul litoralului în sus și pe urmă n-o luăm spre interior decît mai încolo, avem o șansă.

— Dar au semnalmentele noastre.

— Tu ai schimbat hainele.

Iată o propoziție atît de grea de sensuri încît nu-mi mai rămîne decît să tac și să aprob din cap. Ah, amestecul acesta de mîndrie, de demnitate meschină, de lipsă de siguranță, de agresivitate revoluționară, de spirit revendicativ mic burghez !

— ...La Spezia te duci la un coafor și-ți cumperi o perucă.

El şi-a tăiat părul, eu mai adaug la al meu.
— Şi tu ?
— Îmi cumpăr alte haine.
Situaţia noastră este de-a dreptul superbă ! Lumina zilei înaintează tot mai repede peste cîmpie, ca şi cum ar veni de la stratul de nori din zare şi acum ne grăbeşte, ne împinge, ne precipită. Ciudat sentiment, în acelaşi timp calm şi de nervozitate, ciudată conversaţie pe acest frig despre ce vom cumpăra fiecare din noi. Şi asta cu banii *mei*, băieţaş. Tu cumperi asta, eu cumpăr aia, dar dacă ai apuca-o pe urma acestor bani grei, ai trece prin Trezoreria Statului danez, apoi printr-un complex întreg de industrii, de mori de cafea, de fabrici de ambalaje, de topitorii şi ai ajunge la castelul Terlow-ilor. Cu banii ăştia din geanta mea, care sînt o grămadă, ţi-ai putea cumpăra şi luna de pe cer, Simca ta şi cele două fulare de la Schiaparelli cu care eşti împodobit la mînă şi la genunchi, ca un copil de ţîţă pe care maică-sa se teme să nu-l piardă la înfăşat. Iar tu vrei să mă forţezi, pe mine (Anna), să împing în prăpastie Simca unui biet nenorocit, ca să n-o mai găsească niciodată şi să umble din secţie în secţie, să înfrunte nişte funcţionari bănuitori care să-i studieze scrisul, cazierul judiciar, viaţa de familie, cheltuielile pentru alimentaţie şi deprinderile sexuale şi să-l anunţe apoi şase luni mai tîrziu că maşina lui a dispărut şi că are dreptul numai la un procent din suma pe care o pretindea, adică la preţul minim calculat asupra valorii reale a autovehiculului.

Jørgen Schwer dă din nou drumul la motor. O maşină solitară trece pe şosea la trei sute de metri în spatele nostru, cu luminile de poziţie încă aprinse şi trimiţînd două conuri luminoase care plutesc şi sar peste crengile joase ale eucalipţilor ; zgomotul motorului ei creşte, se micşorează, se stinge. Dar s-a făcut ziuă şi-mi reprim reacţiile personale. De douăzeci şi patru de ore n-am avut nici măcar un singur gînd pentru Minna.
Simca se găseşte la vreo douăzeci de metri de marginea prăpastiei, cu spatele spre ea. Jørgen coteşte, depăşindu-mă încet într-a-ntîia. Sînt aproape încă o dată mai înaltă decît capota maşinii. Conduce cu portiera deschisă, cu faţa în dreptul sînului meu şi spune calm :
— O opresc fix pe margine. Pe urmă nu mai rămîne decît s-o împingem. Dacă nu reuşim, o să trebuiască să sar din mers.
Dau din cap. Mă priveşte. Aşteaptă de la mine să spun ceva, că să nu încerce ? Ar fi o nebunie. Asta e şansa mea, şansa mea, îmi repet într-una, ocupîndu-mi poziţia în planul apropiat al micii mele scene şi adresîndu-mă Annei, care stă confortabil în fotoliul ei imitaţie Louis XV şi care, de multă vreme, apleacă urechea spre sufleur : „Nu scăpa ocazia, fraiero, ai o şansă unică s-o termini cu individul ăsta. Ai să poţi jura toată viaţa ta de-acum înainte că el te-a silit să faci tot ce-aţi făcut împreună. De altfel, aşa şi e, nimeni n-o să poată dovedi contrariul. Nu te-a ameninţat cu revolverul ? Nu te-a terorizat ca să-l urmezi de colo-colo ? Nu te-a murdărit,

nu te-a acoperit de scandal, nu te-a jignit ? Te-a silit să părăseşti calea cea bună pe care o urmai ca să porneşti pe un drum pe care toate valorile sînt confuze, toate direcţiile greşite. Lasă-l să cadă singur în infernul lui, vagabondul, să-i ţină de urît macrourile pe fundul mării. Fă-l să creadă că marea aceasta e pentru voi un *mare nostrum* pînă în clipa cînd va înţelege că nu e decît a lui singur !"

Opreşte motorul şi mă cheamă cu un gest. Mă apropii cu capul în jos trăgînd pe nări mirosul de lînă al hainelor mele noi şi izul sărat al mării. Încă o maşină se aude pe şosea. Jørgen Schwer apucă marginea capotei, însă, cum eu rămîn în spate, vine şi el lîngă mine, se opinteşte cu mîinile şi cu umărul în metal, împinge. Eu îl imit. Mi-aduc aminte de Ierusalim : e comic acest Zid al Plîngerilor pe roţi, cu înaintarea lui lentă, lentă, mult prea lentă. Pămîntul urcă pînă la marginea prăpastiei : n-o să reuşim niciodată dacă o să trebuiască în acelaşi timp să ne ascundem după boschetul de pini care ne desparte de şosea.

Pe scena mea personală, actorii sînt muţi. Anna nu vrea să iasă din culise, dar se ştie acolo, căci teatrul ei n-are nici faţă, nici spate, nici pereţi, nici plafon. Soarele începe să străpungă stratul de nori, în depărtare marea se aprinde ici-colo de cîte un reflex luminos, o linie largă prinde contur în locul unde persistă umbra nocturnă a falezei. Trece un pescăruş alunecînd într-un plonjon amplu, ia înălţime urcînd pe un curent ascendent, iese în plină lumină.

— Nu merge.

Eu (Anna) ştiu foarte bine ce vrea să spună, dar îi interpretez cuvintele într-un sens mai larg. Mama mea făcea aşa : spunea mereu : „Ştiu că nu mă iubeşti" ; plină de speranţă, credea şi nu credea, ştia şi nu ştia, murea de o mie de ori şi fremăta de bucurie cînd îi răspundeam : „Ba da, te iubesc".

Se aşează la volanul maşinii ; evenimentul în sine nu ar avea nici o importanţă. Simca se mişcă încet, reculează ca o muscă ce se dă înapoi ca să-şi ia zborul. Zgomot de motor, Jørgen accelerează în direcţia prăpastiei, cu portiera din dreapta deschisă. Cînd eram mică şi urma să plec în vacanţă, mă rugam cu viteza fulgerului să nu mă îmbolnăvesc şi să nu plouă.

Aşa am făcut şi în dimineaţa aceasta, eliberînd un şirag dement şi sec de cuvinte : „Tatălnostrucareleeştiincerurifacăsevoiataprecumîncerașașipepămînt..." la nesfîrşit, la nesfîrşit, pînă ce un vîrtej cenuşiu se ridică deasupra ierbii, iar maşina, tot ca o musculiţă, îşi ia avînt, decolează şi dispare, cu roţile din spate învîrtindu-se prosteşte într-un mediu neobişnuit. Cînd maşina a atins apa, valurile au acoperit zgomotul pe care-l aşteptam noi şi Simca a dispărut în momentul următor, cînd ne-am aplecat s-o vedem.

Mă scol şi mă sprijin de balustrada terasei. Distanţa pînă jos e aceeaşi ca azi dimineaţă, dar acum se vede o plajă cu cabine pentru înotători, care peste două luni vor acoperi toată întinderea nisipului şi nimeni nu-şi va închi-

pui atunci că poate primi în cap și altceva decît razele soarelui sau murdăriile pescărușilor. Las lîngă Jørgen cheia camerei și mă întorc în hotel. Mi se indică politicos adresa unui coafor. În acest oraș cu precădere internațional, nimeni nu s-a mirat de ora sosirii noastre, de aspectul nostru, de diferența noastră de vîrstă (fiindcă ea, vai, există : el are douăzeci și unu de ani). Acest oraș se pare că a ajuns la un asemenea grad de sofisticare încît lumea nu ascultă nici radioul, nici anunțurile poliției, nu citește ziarele și nu participă la urmărirea care pasionează tot restul regiunii, urmărirea celor doi diletanți porniți într-o anumită direcție fără a avea vreo idee clară prin ce mijloace să-și atingă țelul și nici ce vor face dacă-l vor atinge vreodată.

Primire amabilă în salonul de coafură pentru că este scump. Dacă intri undeva unde-i scump, oamenii pleacă de la principiul că-ți poți permite luxul și serviciul e bun. De altfel, sezonul n-a început încă și eu sînt singura clientă. Coaforul, care vorbește franțuzește, îmi învîrte prin fața ochilor perucile pe care le ține pe pumnii lui ca un mînuitor de păpuși, aruncîndu-mi zîmbete largi în oglindă. Acu-i acu, fetițo ! Îmi aranjează părul, mi-l lipește de cap, îmi încearcă peruca blondă. Pielea mea e prea delicată și devin transparentă. O cer pe cealaltă, pe cea neagră și deodată parcă simt coborîndu-mi de-o parte și de alta a feței siguranța cîte unei aripi protectoare : sînt în același timp și pasăre și cuib, cu pene negre în jurul obrajilor. Dar în momentul cînd dau să zbor rîzînd satisfăcută, zăresc afară, în oglindă și prin geam, pe cineva pe care-l cunosc.

10

ADEVĂRUL, MI SE SPUNEA, adu-ți aminte adevărul. Eram în bucătăria casei noastre din strada Vibe, tatăl meu stătea cu șoldul sprijinit de tăblia aragazului, mama mea în picioare, întoarsă cu spatele, toca ceapă dar îmi arunca priviri peste umăr, căci era unul din acele momente grave cînd se vorbea despre lucrurile importante ale vieții. Datoria de a spune adevărul a rămas legată pentru mine de mirosul de gaz și ceapă. Nu mințisem, n-am avut niciodată obiceiul de a minți, dar se întîmplă adeseori să las impresia că mint cînd eu de fapt spun adevărul. Poate că el nu sună plauzibil în gura mea, sau poate mai degrabă nu sînt eu capabilă să disting între fals și adevărat ? Sau poate că mint în continuu fiindcă urăsc amestecul de gaz și ceapă ? Ca, de exemplu, acum, cînd Morten stă în fața mea, cu capul transformat într-o floare gigantică, iar camera în care stăm e plină de gaz pînă la sufocare, de parcă toate țevile ar avea simultan fisuri. Locul : La Spezia. Ora : trei după-amiază. Decorul : camera mea cu vedere spre mare și spre orizont. Cumnatul meu tocmai și-a ridicat mîna în care-și sprijinise capul strivit de griji și de comportamentul meu.

Iată-l din profil : e chiar el și contemplă Marea Ligurică. Nu e deci nici în Tanzania, nici la Roma, ci aici, după ce și-a repartizat zonele de cercetare cu Karl Christensen pentru a ne intercepta cît mai repede posibil sau, ca să mă exprim în termenii lui : „Înainte ca să mai comitem și alte catastrofe". Aceste catastrofe le cunoaște aproape în totalitatea lor, nu i-am ascuns nimic, dar ori de cîte ori îi mărturisesc ceva, clatină din cap, convins că-i spun sau prea mult sau prea puțin. De fiecare dată declară : „S-o luăm de la capăt", și eu o iau de la capăt cu greutate, o iau dinainte de strada Vibe, dinainte de Gemmas Alle, unde am venit pe lume lîngă o sobă pusă strîmb în timp ce tăticul meu cel bătrîn și veșnic neglijat lipea fîșii de hîrtie pe toate spărturile din zid să nu-i fie frig mamei, cu picioarele ei desfăcute, și doctorului care, din cîte mi s-a spus, a vărsat flaconul cu eter pentru că voia să facă totul singur, fără moașă. Dar Morten intervine imediat : „Nu, nu, nu, nu asta vreau să știu" ; înțeleg că trebuie să înaintăm în timp, să ajungem la momentul cînd intră în joc Tom și el, însă nici asta nu pare a-i fi de mare ajutor. Îi povestesc despre ceea ce se întîmpla dimineața la Karachi cu gravitate : „Morten, multă vreme la Karachi, mă trezeam prea devreme cu dorința irezistibilă de-a-mi ucide fetița. Nu știam dacă voiam cu adevărat așa ceva, dar cu acest sentiment de îndoială, cu incapacitatea mea de a-mi dirija în mod rezonabil dorințele și poate actele, m-am trezit încetul cu încetul în mijlocul întunecimilor, într-un noroi unde mișună ființe imposibil de numit, unde se dizolvă lent niște pești morți a căror burtă albă mă privește"..

Se vede cît de colo că pentru el e o poveste încurcată. Mă ascultă cu înțelegere, însă de îndată ce mă opresc, dă din cap ; vrea la concret : cum am ajuns să intru în legătură cu acest Schwer, de ce m-am pretat la acea manevră prostească pe aeroportul din Roma, de ce nu i-am alertat imediat : 1) pe el însuși, 2) pe Karl Christensen, 3) pe el și pe Karl Christensen, 4) poliția din Roma, 5) ambasada daneză ? Îi explic, atît cît pot mai concret că, în dorința de a „face ceva pentru Schwer", am urmat un impuls spontan, dar în același timp și deliberat, că hotărîrea mea este rezultatul unui șir de gînduri, dar și, sau mai ales, de sentimente. Pare extrem de distrat, ca și cum ce-i spun eu n-ar avea nici o legătură cu ce mă întreabă el. Și, în timp ce eu mă simt destul de mîndră, destul de exaltată, că pot relata (deși confuz) ce mi s-a întîmplat de patruzeci și opt de ore încoace, el continuă să mă asedieze cu întrebări de o manieră care ar tulbura pe oricine. Cînd spune : „S-o luăm de la capăt", înseamnă, sînt sigură : „Să mergem mai departe", însă, de îndată ce continui, vrea să mă întorc la lucrurile pe care i le-am mai spus, dar pe care fie nu le înțelege, fie nu vrea să le înțeleagă. În anumite momente îmi pierd răbdarea, însă mă gîndesc imediat că totuși mă protejează. E atît de prevenitor încît mă va lăsa să hotărăsc singură ce voi face de acum încolo. Asta se învață în firmele vechi

și stabile, iar H. N. Andersen, fondatorul companiei est-asiatice, nu și-a trăit viața degeaba. În plus, Morten îi oferă lui Jørgen posibilitatea să-și recupereze orele de somn pierdute : a telefonat unui medic local, care a pansat cu grijă rănile lui Schwer acceptînd, fără să se mire, presupusa lor cauză : un accident suferit la Salerno, în cursul unui meci de polo. Cred că la Salerno se joacă tot atît de mult polo cît hochei pe gheață în Mozambic.

Partea cea mai gravă sînt furturile de mașini. Morten revine mereu la acest subiect. Dacă ar fi știut că am colaborat la îngroparea unei tone de tablă în Mediterana, ar fi părăsit demult camera mea. „Îți dai seama că poți fi acuzată de furt ?“ Fac semn că da din cap. „De furtul cel mai vulgar cu putință ?“ Fac iar semn din cap. Clatină și el din cap înainte de a reîncepe. Din proprie inițiativă încerc să-i vorbesc de un circ și de o maimuță pe care o atacă doi ulii ; își ridică brațele spre cer și capul îi seamănă cu un prun care se scutură. E prea de tot, nici nu vrea să audă și dealtfel amănuntul acesta nu intră în cadrul povestirii mele. Să ne întoarcem la mașini. Și la spargerea din magazinul acelui domn Meyer. Era necesar să spargem *atît de multă* sticlă ? Îi răspund calmă, pașnică : „Mi-era frig“. Se ridică dezarmat și parcurge camera în lung și-n lat. Apoi ia cuvîntul fără a mai pune întrebări. Concluzia lui este următoarea : nu face nici un secret din faptul că e foarte îngrijorat, dar acum știe că sînt... (caută cuvîntul) bolnavă. Nu încape îndoială. Un om care se

lansează într-o asemenea aventură nu poate fi decît bolnav, categoric. Mai cu seamă cînd, pînă atunci, avusese nu numai o viață bine ordonată social, însă dusese chiar o existență *angajată,* dacă putem spune așa. Imposibil deci să devină un criminal asocial peste noapte, fără să fi suferit un deranjament mintal. Felul cum pronunță *angajată* arată într-un chip adorabil cît disprețuiește acest gen de angajamente. Vai, vai, bietul meu angajament nevinovat și care nu angajează efectiv la nimic, mica remușcare pe care toți o resimt frunzărind rapid anumite pagini din ziarul lor de duminică. Dar, subliniază el, nu s-a produs încă nici o catastrofă. „Boala“ mea constituie un avantaj și alt avantaj, slavă Domnului, este că Jørgen e condamnat dinainte cu cazierul pe care-l are. Te-a obligat să acționezi cum ai acționat, nu-i așa ? *Te-a amenințat cu revolverul.* Înseamnă că te-a împins împotriva voinței tale într-o suită de evenimente pe care nici un judecător rezonabil nu ți le va putea reproșa. Tu cu trecutul tău, cu căsnicia ta, cu familia ta. Se gîndește oare la situația mea sau la a lui ? Dar iată că-și formulează acum condițiile : capitulare totală, predare necondiționată, convocăm autoritățile din La Spezia și obțin imediat eliberarea ta pe cauțiune. În plus, ai pașaportul : nu uita imunitatea diplomatică.

Imunitatea asta, atît a avut (sau n-a avut) de spus în legătură cu familia ? Iată-mă și nebună, dar de furie. Totul se petrece atît de rapid că nu descopăr decît după aceea că mi-am aruncat pașaportul roșu peste balus-

trada mondenă a acestui loc de agrement monden și că a descris un sfert de cerc printre pescărușii care, mirați, se reped după el printre valuri. Hotărît lucru, începe să devină un obicei la mine să arunc în Mediterana tot ce mă încurcă. Mă întorc doar ca să-l aud rostind fraza clasică :

— N-ar fi trebuit.

Îmi venea să-i spun cîteva de la obraz, însă remarca lui mă împiedică. Le înlocuiesc cu o serie de întrebări :

— Ce altceva ai vrea să fac ? Trebuie să mă predau poliției ? Dar n-am făcut nimic. Și chiar dacă am făcut ceva, tu singur spui că n-are nici o importanță. Că or să mă lase liberă. Ce vrei de la mine ? Să mă-nfurii ? Să fiu înțelegătoare ? Sau și una și alta ? Morten dragă, dar n-am făcut decît să mă distrez puțin.

— Asta nu-i joacă, spune profesorul. Tu ești bolnavă, Anna, și știi prea bine lucrul ăsta.

— Bolnavă ? Bolnavă ? Ascultă-mă cu atenție : din clipa cînd am luat avionul am fost vindecată. Asta-i ceea ce nu știam pînă acum.

— Și vrei să spui că ai părăsit totul, tot ce e acolo ?

— Dacă te referi la Tom și la copii, n-am părăsit nimic. Aș zice mai degrabă că am încetat de a-i mai părăsi. Dacă am plecat, între altele am făcut-o ca să nu-mi ucid fetița ; dar dacă aș fi rămas, poate aș fi încercat și cu ceilalți. Poate eram chiar pe punctul de a încerca.

Are un aer atît de distins Morten și atît de disperat. Parcă ar fi un elev care nu pricepe de ce a primit o notă proastă. Și-a dat atîta osteneală, a tocit, a transpirat, și-a caligrafiat frumos literele, a făcut tot ce i s-a spus și totuși, în mod inexplicabil, un drăcușor i-l transformă într-una pe 19 în 9. Dar această folosire a sistemului de notație din școli nu este unul din semnele a ceea ce Morten numește „pedanteria“ mea ? Am un moment de slăbiciune, apoi redevin imediat hotărîtă, bătăioasă :

— Nu e vorba numai de mine.

— Tocmai aici e problema, exclamă el.

— E vorba de Jørgen Schwer.

Se pare că Morten se aștepta la această observație, căci trăsăturile îi revin la normal, linia plîngăreață a bărbiei se fixează, conturul maxilarului inferior devine mai hotărît, nasul lui despică vesel aerul : iată-l din nou pe terenul tratativelor, putem oricînd ajunge la un compromis, putem găsi o soluție.

— Știam că ai să ajungi aici și, cu toate că nu înțeleg simpatia pe care ți-o poate inspira individul acesta, sînt gata să fac unele concesii.

— Concesii ?

— Dacă vii cu mine, fără să mai încerci alte prostii, accept să-i dau un avans.

— Un avans față de cine ?

— Față de poliție, care e atît de aproape în urma mea încît a fost un mare noroc că am ajuns eu primul.

— Cum ai reușit ?

— Știam că ai mers de la Monte Carlo la Roma cu mașina împreună cu Tom, că v-ați oprit în La Spezia, că ție îți place să revezi locurile pe care le știi, și apoi m-am gîndit la șiretenia cumătrului Schwer : că în loc s-o ia drept spre nord, va face probabil un ocol.

— N-am pronunțat niciodată cuvîntul La Spezia.

— Nu, dar tu iradiezi dorinți, cumnată dragă, unde pline de dorinți și hotărîrile tale miros de la o poștă.

— Cum vorbești, Morten ?

— N-ai auzit niciodată de calitățile de mediu ale cuiva ? Poate există așa ceva în familie ? În cele două familii ale noastre, nu-i așa ?

Pentru prima dată zîmbește și slăbiciunea mă cuprinde iar. La Karachi, dormitorul meu e atît de frumos. Încetul cu încetul totul se luminează, tablourile și perdelele de mătase largi se precizează, sunetele se apropie, corbii măsoară peluza ; și de pe acoperișul de tablă, paznicul meu, ca un paznic de far, privește în toate direcțiile, în așteptarea primei lăzi de gunoi.

— Nu-l pot părăsi. E rănit.

— Unde vrea să meargă de aici ?

— Nu știu.

— Dacă ai fi sigură că s-ar descurca singur, l-ai părăsi ca să vii cu mine ?

Ce să răspunzi la asta ? Un semn de întrebare zboară peste tot prin cameră, iar peruca mă mănîncă. Oare te poți scărpina prin ea, sau trebuie s-o scoți ca să te scarpini ? O și uitasem. Atîtea lucruri s-au întîmplat de

cînd am ieșit din salonul de coafură ca să mă ciocnesc pur și simplu la primul colț de stradă cu Morten. Dădea să-mi prezinte scuze în cea mai bună limbă italiană pe care o știa și, dacă n-ar fi avut atîtea griji pe cap, ar fi angajat poate un flirt cu această Modesty Blaise care, la început, a făcut un pas într-o parte, apoi în partea cealaltă și pe care a recunoscut-o numai cînd a fost nevoită să-și ridice ochii. Nu, nu știu cum ne vom continua călătoria, nu m-am gîndit, n-am avut timp. Și, bineînțeles, nu peruca mă mănîncă, ci pielea mea de sub păr. Sună telefonul.

Recunosc pe fața lui Morten expresia plictisită a lui Tom. Telefonul înseamnă deranj, luare de hotărîri, discuții cu necunoscuți. Nu trebuie să ezit, dacă să ridic receptorul sau nu, ce trebuie să spun în cazul cînd interlocutorul meu nu-i cine cred eu, sau în cazul cînd mă acuză de ceva ce am făcut sau nu. Între prima și a doua sonerie Morten se schimbă la față : răspunde el și, după o serie de *„si“* și *„no“*, recurge la daneză, iar Anna aude convorbirea următoare :

— Da. Da, eu sînt. Nu, nu. Am ajuns aici acum două ore. Nu înțeleg. Deloc. Dar cum de m-ați găsit aici ? Da. Nu. Nu. De ce aș face-o ? Ar fi absurd. S-au oprit aici ? Imposibil, și eu locuiesc aici, am venit direct de la gară, vreau să spun că am venit cu mașina și i-am lăsat-o portarului, care a dus-o înapoi la Hertz, dar mi-am comandat înainte biletul pentru Roma. Da, e absolut necesar, nu-mi mai pot amîna călătoria. Sînt sigur. Doar pentru asta

am venit aici, nu-i așa ? Și dumneavoastră ? Nimic... ? Bineînțeles, dar vă pierdeți timpul. Evident. Da, vă promit. Da. La revedere.

Pune receptorul încet în furcă și mă privește ca și cum tocmai l-ar fi anunțat doctorul că este atins de o boală incurabilă.

— Am mințit... Era Christensen, știe că sînteți aici... El e la Milano.

— De ce nu i-ai spus adevărul ?

— Nu știu.

— Morten, tu ești de partea noastră ?

— Ce vrei să spui ?

— Ești complicele nostru, asta e ! Te amuză și pe tine jocul ăsta !

Se uită fix la mine și are o mișcare violentă de recul cînd leproasa îl sărută și-și freacă de obrazul lui ciudata ei capelură.

— Nu sînt complicele vostru ! Întîrzii poliția numai fiindcă ai acceptat planul meu. Și am nevoie de timp.

Se ridică din fotoliul de lîngă telefon și reia acel du-te-vino dinainte în același loc al mochetei, prin fața ferestrei deschise.

— ... Nu vreau să am nimic de-a face cu toată această poveste absurdă, înțelegi ? Nu vreau să mă amestec în ea. Nu numai că e imoral, dar e o copilărie. Știi cît costă toată istoria asta ? Ai vreo idee ce cheltuieli fac Danemarca și Italia punîndu-și tot aparatul polițienesc în acțiune ? *Îți dai seama că risipești impozitele contribuabililor* alergînd încoace și încolo cu omul ăsta fără nici un căpătîi, cu criminalul ăsta ? Vă bateți joc de toată lumea.

— N-aveai decît să-i spui lui Christensen : veniți repede, păsărelele sînt în cuib !

— Ți-am explicat doar : nu vreau să te mai las singură.

— Drept care imediat începi să-mi vorbești despre bani. Știi că sînteți grozavi cu toții ?

— Gura, Anna !

— Ce ?

— Gura ! am spus. Gura, Anna !

Deodată începe să plouă în mine cu regrete, o aversă, corpul mi se golește pe dinăuntru : ce sînt eu ? Cum se poartă cu mine toți bărbații ăștia ? Anna, Anna, Anna. Mă lipesc de spătarul scaunului meu și închid ochii. Peruca mi se pare ca de fier, îmi prind capul cu amîndouă mîinile, ridic această povară, o scot, rămîn pe scaun abătută :

— Ce vrei să fac ?

Schimbarea produsă, umilința mea îl dezarmează. Își cere scuze pentru exclamația dinainte, dar ea i-a dat siguranță. Îmi declară pe un ton liniștit :

— Deși n-am nici cea mai mică simpatie pentru Jørgen Schwer, sînt gata să-l ducem o bucată de drum cu mașina. Christensen a și pornit încoace, nu încape îndoială, probabil că a luat chiar avionul și e aproape sigur că hotelul ăsta e practic supravegheat de poliția italiană. Îl iau dar numai cu condiția să-mi promiți că-l lași să se descurce singur în restul călătoriei.

— Vrei să mă obligi ?

— Anna, e chiar nevoie să te oblig ?

Agățată pe degetul meu, peruca se încăpățînează să nu se învîrtă, iar meșele ei lungi mi se încolăcesc în jurul încheieturii. Ce vrea să mai spun ? Mă simt ca anesteziată. „Acum, că tot ai spus adevărul, trebuie să recunoști că noi avem dreptate". Miros de gaz și ceapă.

— ... Ar fi bine să nu mai pierdem timpul.

În fața oglinzii, cu picioarele puțin depărtate, îmi pun peruca înapoi cu aplomb. Vocea lui Morten mi se pare îndepărtată și mai puțin amenințătoare :

— ... Mergem spre nord, spre Genova. Probabil Christensen n-a anunțat imediat carabinierii. Ce număr are camera prietenului tău ? Da, poate n-au blocat încă șoselele.

Mă așez în față, lîngă Morten, care și-a folosit timpul și gustul pentru a închiria, în vederea micii sale răpiri, o mașină Ferrari. Indiferent de călătorie, să călătorești cu eleganță, spunea mama lui. Dar nu, așa ceva nu i-a dat niciodată prin gînd, nu era atît de proastă și pentru ea călătoritul cu eleganță era un lucru natural. Privesc drumul care pornește de la malul mării și duce spre oraș, mă interesează circulația de după-amiază în La Spezia, mă simt complet deconectată, pendulînd între realitatea tabloului de bord din palisandru garnisit cu piele și concepția mizerabilă despre existență a unui Schwer. Stă pe canapeaua din spate, își roade unghiile și, din timp în timp aud un mic zgomot pe care-l produc incisivii lui cînd reușesc să reteze cîte o pieliță. Îmi fac socoteala că nu sînt decît niște table de oțel, puțină vopsea și arcul de la portieră

între mine și polițistul din colț, care și-ar da jumătate din salariul lui pe o lună să mă aresteze, dar care m-ar crede pur și simplu nebună dacă m-aș duce acum la el și i-aș striga : eu sînt Anna, Anna cea vinovată, *colpa & pena* ! Aici totul e frumos, amabil, primitor. Am mai fost odată prin aceste locuri, însă venind dinspre nord, într-o seară, pe căldură de august ; alături de noi, luna mergea ca pe o șină, cu o viteză egală cu a noastră, am mîncat pepene verde înghețat la desert și ceea ce e mai ciudat e că starea mea de spirit e aproape aceeași de atunci, pepenele verde e ceva mai condimentat, fără îndoială, încît mă simt parcă și mai bine. Poate ar fi trebuit să-i propun mai devreme lui Morten să închirieze o mașină Ferrari, ca să evităm toate ocolurile acestea. Dar nu, nu. Lucrurile așa trebuie să fie : se apropie seara, doi bărbați trec într-o mașină acolo, în stînga noastră, sînt curbe multe, e limită de viteză, caii putere suplimentari duduie sub capotă, e vacanță. Cavalerii mei sînt niștre străini : nu-i cunosc, dar mă interesează amîndoi. Mergem să facem o plimbare prin pădure.

Nu i-am spus încă nimic lui Jørgen despre planul nostru. Dacă am organiza o mică petrecere de adio ? Trebuie să le spun și celor doi, le spun. Poate la Rapallo. Ar fi încîntător la Rapallo. Aș cumpăra și vreun animal pentru băile Minnei, complet plat, pe care l-ar umfla suflînd în el. I-am putea face o încercare pe plajă. Dar nu, nu așa se ia un rămas bun. Nu trebuie să fim sentimentali, desigur,

dar nu merită nici să strivesc totul. Și apoi avem timp. Jørgen, poate că are mai puțin decît noi, însă pe de altă parte nu arată foarte grăbit. Ce-i pasă lui în ce loc o să rămînă singur, poate că Morten o să-l dea jos acum, imediat ? Mergem încet, nimeni nu vorbește, Morten pentru că nu vrea să i se adreseze lui Schwer, eu pentru că mă gîndesc la plimbarea mea prin pădure și pentru că n-aș putea scoate o vorbă fără a spune o prostie. Sînt puțin amețită, ca de fiecare dată cînd mă găsesc într-o mașină mare și frumoasă, ale cărei vibrații mi se comunică prin scaun. Deocamdată plutesc într-un spațiu intermediar : cineva a luat o hotărîre pentru mine, dar că m-am angajat definitiv să-l urmez, asta nu sînt sigură. Totuși am impresia că am ales. John, Tom și Minna sînt foarte departe, într-o ceață prin care o lună oblică trage de sfoară o stea singuratică.

La ieșirea dintr-un viraj, un om flutură o inscripție luminoasă roșie : STOP. Rosul unghiilor încetează în spatele meu și mașina se oprește în tăcere. Doi bărbați în civil se apropie. Mașina noastră e model cupeu și Jørgen Schwer, ca să iasă, ar trebui să treacă peste mine sau peste Morten. Îmi imaginez cum trebuie să sune detunătura unui pistol de asemenea calibru lîngă urechea mea. Îmi amintesc de frica mea din noaptea de revelion și simt pe partea interioară a brațului găurica pe care mi-a făcut-o arsura unei petarde pe vremea cînd încă era voie să le pocnim. Mă rog : mai cu seamă să nu tragă nimeni, să nu

se audă nici o sirenă, atît de mult aș vrea să mă odihnesc, să mă ascund sub plapumă, să dorm. Cei doi bărbați duc un deget la pălăria moale ca și cum, fiind atît de obișnuiți să poarte chipiu, ar fi uitat că sînt în civil. Morten apasă pe un buton și geamul coboară. Aud cuvîntul *carta*, apoi *identificazione del automobile*. Nici un zgomot nu se mai aude, nici măcar un colț de unghie nu mai cade pe jos. Morten se apleacă, ia cu dreapta pliantul galben cu actele de la Hertz, în timp ce cu stînga scoate din buzunar un portvizit de unde extrage permisul de conducere roz într-o învelitoare de celofan. E de-a dreptul emoționant. Cei doi studiază permisul de conducere, apoi pe Morten, deschid pliantul, compară ce văd în el cu ceva scris pe un carnet al lor. Privindu-l încă o dată pe Morten, îl roagă să coboare, întîi în italiană, pe urmă în engleză pentru mai multă siguranță. Îi deschid ei singuri ușa, picioarele lui Morten coboară de pe covorașul din mașină pe asfalt, Morten se întinde, se ridică. Cei doi mai spun ceva ce nu reușesc să prind. Jørgen are cale liberă acum, pe lîngă scaunul pe care-l poate lăsa în jos. Dar unul dintre polițiști ia loc în față : ieșirea e blocată. Apucă volanul, îl întoarce întîi într-o parte, apoi în cealaltă, cu putere. Celălalt, care s-a depărtat de Morten, stă acum în fața mașinii. Cel de la volan pune piciorul pe frînă și apasă. De afară, celălalt îi face un semn din cap. Primul îl previne cu un gest din mînă, se apleacă în față, aprinde contactul, acționează o manetă mică. Cel de-al doilea

face semn că da, tot din cap. Maneta cea mică ia o altă poziție și un nou semn din cap afară. Vecinul meu apasă pe un buton în stînga volanului. Același semn din cap, însoțit de o mișcare laterală a brațelor. Apoi Nr. Doi înconjoară mașina și se oprește în spate, în dreapta, pe trotuar. Alături de mine, Nr. Unu apasă frîna cu putere privind în retrovizor. În sfîrșit, lăsînd și pedala și volanul, iese din mașină.

Serbarea de adio n-o ținem la Rapallo, ci la Nervi. Nu mă așteptam ca cei doi bărbați ai mei să-mi accepte propunerea, însă puterea neașteptată a cuvîntului pronunțat și ideea că hotărîrea definitivă a fost luată îi îmblînzește sau îi face mai generoși. În schimb, nervozitatea care i-a părăsit pe ei m-a cuprins pe mine, dar nu în așa măsură încît să n-o pot combate. Asist la un spectacol stupefiant : Morten vorbește cu Schwer, ca doi fotbaliști după o partidă de campionat cînd nici unul nu mai ține minte cine a cîștigat și cine a pierdut. Așezată într-unul din unghiurile pieții, citesc inscripția de un galben aprins de pe stația de benzină : *Supercortemaggiore* *. De ce oare Jørgen este mai puțin agresiv față de Morten decît față de mine ? Să fie într-adevăr traficant de droguri ? Sau fiindcă eu sînt femeie ? Dar ascultați-i :

— E mai bine la Genova.

* Marcă de benzină superioară.

— Da, cred că aveți dreptate. Autostrada merge drept spre nord. Și Christensen e în La Spezia.

Își bea paharul cu *spumante* și în același timp Morten îl ridică pe al lui.

— De ce mă ajutați ?

— Nu vă ajut. Am încheiat un tîrg...

La Nervi au venit rîndunelele. Una din ele încearcă să încropească un cuib sub acoperișul stației de benzină. Ciudată pasăre pe care o îmbată fără îndoială vaporii de metil. Nu s-o fi gîndind și la puii ei ?

— ... Am hotărît împreună cu cumnata mea că o să mă urmeze de îndată ce vă veți despărți de ea. Cu această condiție v-am avertizat și v-am luat cu mine.

Jørgen face un semn din cap, ca și cum lucrul ar fi natural. Beau și simt că sînt cu totul în afara jocului. Văduva fotbaliștilor.

— ... Dar nu pot să nu vă sfătuiesc să vă predați cît mai repede cu putință. Poate fi avantajos.

Jørgen Schwer o privește pe Anna. Mă privește :

— Și ea ? E băgată și ea pînă-n gît în rahat.

— Se aranjează, răspunde Morten cu acea mișcare obișnuită a mîinii stîngi către portofel. *Senta !* *

Pînă la Genova nu mai e decît o simplă problemă de transport. Peruca mea cea tîmpită mi se odihnește pe genunchi. Nu-i nevoie să-mi aranjez părul, e ținut de elastice. Anna

* Ascultă ! (ital.)

(eu) se gîndește la bigudiurile cu încălzire Carmen pe care cu atîta greutate a reușit să le primească la Karachi cu valiza diplomatică și care, de altfel, nu i-au servit niciodată. Sosirea într-un mare port nu e de obicei deloc entuziasmantă, în afară de cazul cînd găsești senzaționale uzinele de produse chimice, rezervoarele de gaz sau macaralele pentru încărcarea mărfurilor.

Noi — pentru cîteva clipe încă — mergem pînă la autostrada Piazzale. Aici oprim la stația de benzină din colțul străzii Vintimille. Soarele e din nou jos, legănîndu-se între două case, tăiat de semnale luminoase, voalat de fumul gazelor de eșapament de la mașinile care trec. Coborîm, Morten pe partea lui, eu pe a mea; Jørgen, după un moment de ezitare, își urmează semenul de gen masculin. Eu le întorc spatele și repet ritualul potrivit în asemenea ocazii: „La revedere. La revedere și mulțumesc. La revedere și drum bun. La revedere și sănătate. A fost foarte plăcut. La revedere și toate cele bune acasă. La revedere și mult noroc. La revedere și baftă. *Auf Wiedersehen, Ciao!*" O ușoară înclinare înainte pentru ca ceremonia să fie completă, va fi de ajuns să întind mîna, să schițez o mișcare din cap... și zăresc două mașini negre angajîndu-se în sensul giratoriu, întocmai ca noi acum două minute. Ceea ce mă șochează este că sînt asemănătoare, identice și foarte negre. Urmează indicațiile semaforului și ale semnelor de circulație, se opresc un moment din motive de aglomerație, pornesc mai departe. Capota lor

mișcă, miroase, caută, deși e imposibil, bineînțeles. Apoi părăsesc sensul giratoriu și o apucă în direcția stației de benzină. Două mașini.

Înainte să se angajeze pe pista de asfalt de sub imensa copertină, portiera din spate a uneia din ele se deschide, o siluetă în impermeabil și cu pălărie maron sare din mers și începe să alerge pe lîngă mașină; bărbatul (e vorba de un bărbat) apucă ceva cu mîna dreaptă sub reverul pardesiului, dar, înainte ca să reușească, toată încăperea răsună de ecoul a două explozii ce acoperă vacarmul țevilor de eșapament, al claxoanelor, al instrumentelor mecanice și omul se împiedică. Descrie întîi un salt periculos înapoi, ca un balerin, apoi se prăbușește la pămînt. Mă întorc; în fața ochilor, în fracțiunea de secundă dintre cele două împușcături, văd lucind un dragon șerpuitor, negru, cu o limbă roșie ca de foc atîrnîndu-i din gură și cuvîntul: *Supercortemaggiore.*

11

CINE A STUDIAT în școală geografia știe cît e de greu să-ți imaginezi ceea ce există în realitate: harta e plată, chiar dacă știm că maron închis e pentru munți foarte înalți, maron deschis pentru munți mai mici sau defilee, iar cifrele presărate ici și colo sînt indicații de altitudine. Limitele producțiilor sînt înscrise

cu linii roșii, produsele agricole beneficiază de simboluri colorate. Totul e nomenclatură și unidimensionalitate : grîul, via, măslinul, apoi din nou grîul, via, măslinul. Ceea ce-i mai curios e că pînă și propria ta țară își pierde tot ce are concret într-o asemenea reprezentare pur geografică. Orașele din Fionia * nu sînt altceva decît o simplă lecție atîta vreme cît n-ai simțit tu însuți oblicitatea străzilor din Svendborg, privirile pe care le atrag asupra ta carourile bombate ale pieții din Bogense sau frigul iernii la Odense cînd părăsești clădirea gării și vîntul te izbește în plină față.

Pînă azi n-am consacrat niciodată măcar un singur gînd „limitei arborilor". Bineînțeles, dacă cineva m-ar fi întrebat, aș fi răspuns : e linia dincolo de care nu mai cresc arbori. Dar asta ar fi însemnat să recit pe de rost, să fac dovada că sînt o elevă bună și inteligentă, lipsită însă de simțul realității, de orice senzație și experiență personală culeasă din viață, fără acea revelație încercată azi cînd o cunoștință teoretică eșuată demult în uitare își găsește brusc în realitate confirmarea ei poetică. Deci n-am fost mințită. Și am simțit o mare tandrețe față de trecutul meu, față de copilăria mea și față de școală, nu liceul de fete pe care continui să-l frecventez, ci clasa întîia cu băncile ei mici fixate în podea și cu bețișorul care cădea pe hartă — un sunet stins, ca de clăbuc spart — de fiecare dată cînd strigam

* Insulă a arhipelagului danez situată între Jutlanda și Zeelanda.

cîte un nume în cor și Domnișoara ne arăta un alt oraș : Mons, Liège, Namur, Bruxelles, Gand, Bruges, Anvers.

Azi am depășit limita arborilor, o limită adevărată. Fără nici o tranziție, pădurea a încetat și nu era un fenomen local ci îl puteam constata peste tot în jurul nostru. Am trecut multe frontiere, mai ales în ultimele zile, și pot spune că ne e mai ușor să concepem demarcațiile artificiale arbitrare decît acest „pînă aici și atît" definitiv pe care ni-l spune natura. Poate că frontierele politice nu m-au impresionat niciodată în mod deosebit pentru că, de obicei, le treceam în condiții speciale, poate că sînt atît de extenuată încît rarefierea aerului mă face să văd anumite lucruri pe care altfel nu le-aș vedea. Mi-e teamă, parcă am fi ieșit din lumea asta. Jørgen e hotărît să contravină tuturor regulilor jocului și, deocamdată, cîștigă. Nu știu dacă am să ajung vreodată să-mi explic de ce faptul de a „cîștiga" mi se pare atît de plat în aceste împrejurări. Sînt prea obosită. Am făcut exact opusul a ceea ce se așteptau de la noi, am ales locurile cele mai populate, cele mai frecventate, cele mai păzite și n-am înregistrat nici o reacție. Da, acum traversăm o regiune pustie, dar pentru a ajunge la un nod de comunicații. Planul lui este să ajungem la tunelul Micul Saint-Bernard și, din locul unde șoseaua pătrunde în munte, să continuăm urcușul pînă ajungem în Elveția. Nu reușesc să pricep încă preferința aceasta pentru frontierele cele mai bine păzite și pentru concentrațiile de trafic cele mai

dense, dar adevărul este că mașina noastră a trecut prin toate ca un cuțit prin unt, întîi pe autostradă, apoi spre vest, de la Serravalle pînă la Ovada, de acolo mai spre nord, către Acqui și din nou spre vest, spre Franța, prin Spigno. Înăuntru era un curent de aer epuizant și un țiuit neregulat din cauza găurilor provocate de ploaia automatelor care ne-au împroșcat cu gloanțe în timpul fugii noastre de la stația de benzină. Am mers așa pînă la golirea totală a rezervorului. Ascunzînd mașina în niște boschete la douăzeci de kilometri de Briançon, am descoperit că vuietul acela continuu nu se datora numai urmelor lăsate de gloanțe, ci și rezervorului de benzină, al cărui capac lipsea, ceea ce explică variațiile permanente de sunet în raport cu viteza și acel muget în rezervorul complet gol în momentul cînd motorul a început să strănute și s-a oprit definitiv.

De atunci mergem într-una, nici nu știu de cîtă vreme. Majoritatea timpului am urmat cascadele și torentele, urcînd și coborînd. Nu cunosc durata șederii noastre în Franța, dar aș fi vrut să mai rămînem .Ar fi fost mai ușor să dispărem, după cîte mi se pare, însă Jørgen a făcut semn din cap că nu : Elveția, Elveția, ca și cum Elveția n-ar fi o mare închisoare cu acoperișul îngropat sub rododendroni și pojarnițe. La nord-est de Bourg eram tot în Italia. Pe urmă am ajuns în munți la nord de Aosta. Acum două ore am depășit limita arborilor. Vedem mereu șoseaua care duce spre tunel, traficul de pe ea seamănă cu un vierme

uriaș care se pregătește să strîngă masivul între inelele sale, să absoarbă totul, însă care în ultima clipă recurge la șiretenie și se afundă, cu capul înainte, în muntele pe care-l sapă ca să-i atace direct nervul vital. Nimeni nu s-ar încumeta să traverseze masivul Cervino la sfîrșitul lui martie, dar vecinul lui e mai scund cu cîțiva metri și noi pe acesta l-am ales. Nu știu cum se va termina toată istoria, nu mă mai interesează deloc. Din momentul cînd am văzut roata stîngă din față a mașinii trecînd la o palmă de Christensen întins cu fața în jos pe ciment (ca și cum ar fi căutat ceva imposibil de găsit), am devenit pasivitatea întruchipată. Mi-e greu s-o activez pe Anna, de aceea îi vorbesc în șoaptă :

— Anna, nu e bine...

Introducerea nu-mi place și reiau :

— ... Anna, lucrurile nu mai sînt cum erau înainte. Îți amintești ? Era o vreme cînd cuțitele stăteau agățate în spatele ușii de la bucătărie, unde se agitau Mirres, Ahmet și ceilalți. Anna, cuțitele acelea lucrau în visele tale din primele ore ale dimineții, cînd te aflai între somn și trezie. Îți începeai atunci plimbarea obișnuită pe carelajul răcoros al faianței între patul tău și bucătărie ; pe urmă te duceai tiptil în camera întunecoasă a Minnei... dar nu mai aveai putere să lovești. Niciodată. Rămîneai întinsă în pat în umbra plină de posibilități pe care nu le utilizai...

— ... Anna, ce s-a întîmplat cu tine ? Ce-i cu pata de pe fusta ta ? De unde o ai ? Ce a provocat-o ? Ce haine sînt astea de pe tine ?

Unde ți-e familia, soțul, copiii, cumnatul, tatăl, mama, fratele ?

Încalec pe caii mei cei mari în fața acestei inchiziții sentimentale și răspund :

— Asta sînt eu ! Iată-mă ! Nu mi-a rămas decît un ciorap. Am o poșetă ultraelegantă, dar am trecut de limita arborilor. Posed în jur de o mie de dolari. Îl însoțesc pe un anume Jørgen Schwer, al cărui păr a și început să crească la loc, un asasin, fără îndoială. Sînt complicea lui, complice la crima lui, deși tot în mod relativ. Sînt sau nu sînt ? De ce am plecat de la distribuitorul Gilbarco, cel cu paharul mereu plin și care funcționează pe bază de cupoane turistice ? De ce, automat, am început să umblu cu pupilele dilatate de fulgerele împușcăturilor, de îndată ce am auzit pocnetul lor ? De ce am deschis portiera, de ce m-am așezat pe scaunul din față, privindu-l pe Jørgen Schwer cum umblă la cheia de contact și se năpustește cu Ferrari-ul printre mașinile negre, în timp ce șase bărbați se dădeau la o parte îndreptînd asupra noastră automatele lor și trăgînd ? Nu pot da nici un răspuns. Dacă sînt tot cu el, sînt poate pentru că vreau să ajung la o soluție. Cel puțin asta este explicația pe care mi-o ofer singură.

Și continui să-mi spun : „Care sînt raporturile tale cu Jørgen Schwer ? S-au schimbat, sînt la fel ca înainte, au existat vreodată raporturi între tine și el ? Merge în fața ta, cățărîndu-se ca o capră neobosită. Acum știu că nu din cauza slăbiciunii lor sînt trimiși acești băieți de la începutul lui mai în colonii de vacanță, unde să se scuture de cenușiul curților interioare, ci fiindcă profesorul nu le mai suportă năzbîtiile. Degeaba li se dă aer curat și fulgi de ovăz vitaminizați, la care se adaugă toate mineralele posibile, calciu și fosfor, radiu și LSD, ei continuă să fie la fel de palizi, la fel de jigăriți, chiar dacă nu fac decît să mănînce, să mănînce, chiar dacă mesele lor se termină cu suplimente și jumătăți de kilogram de dulceață, chiar dacă se zbenguie goi de dimineața pînă seara sub soarele fierbinte. Dar acumulează undeva în ei o forță, o rezistență pe care le cunosc din copilăria mea, însă pe care le uitasem cu ani de zile în urmă. Aș vrea să-i strig : „Frate, împrumută-mi și mie, dă-mi puțin din energia ta asocială, revoltată, proletară“, însă cuvintele mi se opresc în gît pentru că nu-l cunosc. Niciodată n-am vorbit, n-am schimbat o vorbă rezonabilă. Dacă încep de la răsărit, mă trimite nu la apus, ci de partea cealaltă a globului pămîntesc. Raporturile noastre sînt la fel de lipsite de sens ca și acele focuri de pistol trase asupra inspectorului itinerant Karl Christensen, pe care l-am văzut în patru labe, încercînd să se regăsească în propriul lui sînge. Iar cumnatul meu Morten a rămas gură-cască îngînînd fără sunet : „Nu, nu, nu“, un „nu“ pe care-l spune mereu realității cînd aceasta îi aruncă în față exigențele ei, explicabile sau nu, bune sau rele.

Dar, ce e mai alarmant este pleoștirea, pasivitatea mea, diatribele mintale pe care mi le țin singură pentru a-mi aduce puțină seriozitate și calm în idei. Și dacă Tom ar fi fost

cel care ar fi sărit din maşina neagră şi s-ar fi prăbuşit pe ciment? Aş mai fi rămas în picioare? Putea fi chiar el. Totul s-a petrecut atît de repede încît ar fi fost imposibil de recunoscut cine a sărit din maşina în mers. Focurile de pistol au fost reacţia spontană a unui om care, ştiindu-se prins dacă nu reacţionează, nu are destulă imaginaţie pentru a prevedea toate consecinţele actului său. Cel în care a tras vorbea şi se îmbrăca într-un mod care îmi suscita ironia, dar poate că îmi atingea şi sensibilitatea. Era un bărbat bine, am mai spus-o, şi sînt sigură că nu o dată l-au aşteptat fetele la poarta prefecturii de poliţie fiindcă le plăcea cum arată, sau poate avea o soţie acasă care-i ţinea cafeaua caldă şi pregătea copiii de culcare, dîndu-le totuşi voie să mai stea ca să-şi sărute, înainte de a adormi, tatăl mereu întîrziat din cauza conştiinţei profesionale şi pentru că adeseori în poliţie se fac ore suplimentare.

Ce mă interesează pe mine este, de fapt, ceea ce îl intriga pe Morten: cînd a început acest proces? Cine este răspunzător de începerea lui? Şi cînd se va termina? Eu (Anna), femeie din nordul Europei, am treizeci şi cinci de ani şi viaţa mi-a oferit nu puţine posibilităţi: am călătorit, am studiat, am fost şi săracă şi bogată, sînt (sau mai degrabă am fost) angajată politic pe deplin şi nu ignor suişurile şi coborîşurile realităţii contemporane. De pildă, ştiu că în luna martie s-a decretat stare de urgenţă în Spania (ceea ce mă indignează), că în Orientul Mijlociu este o criză, că Nixon a sosit ieri la Roma, prea tîrziu ca să mai aflu despre pîinea cu stafide care constituie gustarea lui obişnuită, împreună cu o roşie foarte coaptă, că guvernul meu burghez (superiorii soţului meu şi, nu peste mult, judecătorii mei) este pe cale să cedeze sub povara unor datorii şi legi caracterizate printr-o mediocritate ce nu va înduioşa niciodată vreo inimă. Dar ceea ce sînt eu, ceea ce mi se întîmplă sau este în legătură cu mine, mi-e imposibil să discern. Percep doar imagini izolate, suspendate: cuţitul în umbră, şoimul, mîinile lui Mirres, silueta lui Tom îmbrăcat în ceva închis pe fondul ferestrei, eu însămi în genunchi în faţa lui Roberto, dinţii maimuţei şi lesa care leagă animalul de mîna bărbatului, revolverul, rănitul în patru labe căutîndu-şi imaginea reflectată într-un lichid vîscos împrăştiat pe ciment.

Trei potîrnichi cenuşii îşi iau zborul cu mare zgomot chiar alături de noi. Odată risipită surprinderea, Jørgen bagă la loc revolverul sub cămaşă, lipit de piele; distingem acum vuietul maşinilor care se grăbesc spre tunel. E foarte greu de apreciat ce se vede şi ce nu prin această construcţie în formă de grătar, însă este clar că trebuie să fim atenţi şi să aşteptăm venirea nopţii pentru a forţa şarpele de ciment. Stăm ghemuiţi unul lîngă celălalt. Oprindu-mă, mi-am pierdut echilibrul şi m-am sprijinit de el: prin cămaşă i-am simţit coastele proeminente împungînd prin piele. Dialogul nostru e tipic:

— Pot să ne vadă de la tunel.

— Da.

Mi-am regăsit echilibrul și mîna lui i se îndepărtează de trup. Cauciucul cîntă frecîndu-se de betonul viaductului.

— ... De ce vrei tocmai pe drumul ăsta ?

— Pentru că nimeni nu crede că sîntem aici.

— Și dacă ne văd ? Dacă ne-au și văzut ?

Dă din cap și se ghemuiește și mai tare ; cu o mișcare din mînă îmi ordonă să fac la fel. Îl ascult.

— Fugi pînă la stînca de colo ! Ascunde-te !

Mă uit în stînga mea : stînca seamănă cu o șapcă uriașă al cărei cozoroc e întors către noi. Alerg și mă ascund sub ea. Profitînd de o nouă pauză a traficului, mă urmează și el. Sprijiniți de piatră, privim drumul de unde venim. La patru sau cinci kilometri mai jos, pe dreapta, în partea opusă unghiului nostru de incidență cu șoseaua, se văd cîteva case. Din coșul uneia din ele se ridică fum. E multă vreme de cînd n-am mai intrat sub un acoperiș.

— N-o să ajungem niciodată acolo, îi spun.

— Dacă ai o soluție mai bună...

Rețin cu greu ceea ce tocmai am văzut : o coastă imensă de munte stîncos, cu o șosea de ciment, cu stîlpi, cu blocuri de piatră pe care exploziile le-au aruncat la distanță, un cer acoperit și foarte jos între două piscuri de munte și intrarea în tunel, unde panglica de asfalt se afundă brusc în stîncă în loc să se cațere pe ea. Toate astea trebuie să le trecem, ca să putem urca pe urmă căutînd fiecare ieșitură din flancul muntelui...

— Și cînd ajungem sus ?

— Mergem mai departe.

— Așa, peste munte ?

Îmi amintesc masivul întrezărit dincolo de această primă barieră ; se pierdea printre nori. Dacă s-a săpat un tunel, înseamnă că s-a căutat să se evite urcușul pînă la trecătoare. Presupunînd că există o trecătoare...

— ... Noaptea e frig pe munte, spun eu cu un aer de cunoscătoare. Și sîntem dezbrăcați. Tu n-ai mai nimic pe tine.

Brusc îmi dau seama că discuțiile mele cu Jørgen Schwer în Alpii italo-elvețieni nu pot să se desfășoare altfel. Dar eu nu vreau să mă las :

— După părerea ta, ce-o să se întîmple după aia ?

— Ce ?

— Ce-o să se întîmple dacă ajungem vii de partea cealaltă, în Elveția ?

— O să mergem mai departe.

Acest plural îmi încălzește inima.

— Ascultă, de ce faci toate astea ? De ce nu mă împuști ca să scapi de mine ?

Vocea mea sună ca a unei școlărițe. El rîde :

— Poate că ar trebui să te împușc. Dar nu mai am decît patru gloanțe.

— Ai fost destul de generos ca să sacrifici două pentru Christensen.

— Mi-am pierdut capul.

— Ți-ai dat seama că era Christensen ?

Face semn din cap că nu, se întoarce, se tîrăște pe burtă și studiază cîtva timp șoseaua. Îi văd tălpile extrem de mici. Una dintre șosete i-a alunecat sub călcîi. Apoi ochii mi se

mută asupra unicului ciorap care mi-a mai rămas. Se întoarce și se așează lîngă mine :

— Trebuie să trecem pe ziuă.

Tot tîrîndu-se, a cules un fir de pai. Îl duce la buze și îmi închipui cum ciuperca de la celălalt capăt al firului ar putea crește, i-ar putea cuprinde gingiile și palatul, s-ar putea metamorfoza într-un miceliu imens care să-i umple toată gura, nările, să-l sufoce.

— Nu-ți pare rău că ai tras asupra lui... că l-ai omorît ?

Furia care mă cuprinde am simțit-o și în alte ocazii. Tata stă în fotoliu și citește ziarul. La un moment dat îi spune mamei : Auzi, la Tørring, un lucrător de la căile ferate și-a ținut fetița închisă în casă timp de paisprezece luni hrănind-o numai cu cartofi. Tot timpul ăsta a stat legată de piciorul unui pat de fier. *Mama :* Ce spui acolo ? *Tata :* Că un lucrător de la căile ferate și-a ținut fetița închisă... *Mama :* Bine, dar e groaznic ! (Se apropie) *Tata :* Și n-a mîncat decît cartofi timp de paisprezece luni. *Mama* (încrucișînd brațele) : Paisprezece luni ! E înfiorător ! înfiorător ! Cum poate să-i treacă unui om așa ceva prin cap ? *Tata :* Și era legată de un pat de fier cînd au găsit-o. *Mama* (plîngînd și neputîndu-și veni în fire) : Taci, taci, nu pot suporta să aud lucruri atît de îngrozitoare. Nu pricep, nu pricep cum unii oameni pot... *Tata* (dînd din cap) : Nu, nici nu e de priceput. *Mama* (rămîne o clipă nemișcată, cu mîinile în jos, apoi continuă să calce) : Vrei să-ți bei cafeaua acum sau mai tîrziu ? *Tata :* Mai tîrziu.

De unde ne aflăm pînă la șosea e un kilometru bun, cu o pantă de vreo patruzeci și cinci de grade. Vîntul și-a schimbat direcția și un miros vag de motorină coboară pînă la noi amestecîndu-se cu mirosul umidității și al ierbii. Lîngă unul din pantofii mei cresc niște campanule. Încă nu sînt înflorite. Nu pot să nu le culeg.

— Și, pe urmă, nici nu-i sigur că a murit, spune Jørgen Schwer.

— Sîngera. A vărsat mult sînge.

— Nu poate fi decît artera din coapsă. Doar i-am tras în picioare. N-ai văzut ce salt a făcut ?

— Și ce-i cu asta ?

— Cînd faci un salt ca ăla, înseamnă că ești atins la picioare.

— De unde știi ?

— Am făcut armata.

A pronunțat cuvîntul cu mîndrie și în același timp cu dispreț.

— ... Nu bănuiai, nu ?

Nu răspund nimic. Ni mi-l închipuisem niciodată în această postură. E atît de tînăr.

— ... N-ai decît să mă părăsești aici dacă vrei.

Mă apucă o buimăceală ca atunci cînd iau prea multă cofeină. O șosea, o mașină, un munte, posibilități nenumărate, totul e atît de simplu. Un, doi, trei, mă scol, merg drept în fața mea, cobor panta, intru în casă, mă îndrept către șemineu, unde e telefonul, ridic receptorul, alo, alo, bună ziua, bună ziua.

— Atunci de ce m-ai tîrît cu tine pînă aici dacă tot vrei să mă părăsești ? întreabă Anna.

— Nu te-am obligat să vii spune el pe un ton morocănos.

O molie mi s-a prins în păr ; o iau și-i îndoi antenele între degetul mare și arătător. Mă gîndesc la copiii mei. Poate că vreunul din ei a ridicat, sau ar fi ridicat receptorul. Ar fi minunat. M-aș grăbi să mă duc la ei. E minunat să-ți regăsești copiii și tot regretul îmi urcă în ochi : după o lungă despărțire, primele trei sferturi de oră ale revederii sînt binecuvîntate. Apoi încîntarea se risipește. Dar ce poți cere mai mult ? Și exaltarea asta, ce altceva este decît un acces de romanțiozitate ? De cînd am plecat, ei au încetat să mai existe pînă în clipa aceasta cînd nostalgia mea se exprimă fizic, este palpabilă. Ar fi splendid să stau de vorbă cu ei, să-i ating, să fiu cu ei. Și pe urmă ? Pe urmă nimic. Ar fi splendid și atîta tot. Această răbufnire a sentimentelor m-a făcut din nou conștientă de existența corpului meu : mai jos de buric, un val de căldură îmi inundă coapsele și mi se răspîndește prin șolduri. O simt, Jørgen Schwer. Tu și cu mine, împreună, am distrus viața mea.

Se ridică din nou în genunchi să scruteze șoseaua. Pe urmă își consultă ceasul și îmi face semn. Trebuie să fie în jur de ora patru : mai avem încă trei ore pînă la asfințit. Pare nervos, dar hotărît. Frica mă paralizează pentru că nu reușesc să-mi închipui ce o să urmeze de aici încolo, ce o să-mi se întîmple. Te simți atît de mic, în sensul propriu al cu-

vîntului, cînd te trezești undeva pe flancul unui munte pe care trebuie să-l urci, avînd, poate, alți munți în față, pe care va trebui să-l urc și eu și să-i cobor și asta în pantofi de la Ruben Torres, într-un ciorap de la Dior și într-o fustă de la Rabanne. Și sînt încă și mai neînsemnată prin faptul că mi-este interzis să mă întorc pe urmele pașilor mei din anumite rațiuni pe care rațiunea nu le cunoaște. E ciudată această senzație de a pleca și în același timp de a te întoarce acasă, în Danemarca, în țara ta pitică și ridicolă, cu frumoasele ei alei de vile și cu morala ei socială cea mai caraghioasă din lume : „E fantastic ce bine se trăiește în Danemarca, dar plătim impozite prea mari". A, ce n-aș da în clipa asta să cresc rațe pe malul gîrlei.

De trei zile n-am prea dormit, dar somnolența și căldura ce o însoțește dispar deodată cînd îl văd făcîndu-mi cu mîna un semn pe care-l cunosc din filmele de război : „Înainte, da, înainte și lipită de pămînt ! Ca și cum ai fi bărbat ! *Avanti, Garibaldi, sempre avanti !* *

Între blocurile stîncoase și cornișa drumului care intră în tunel nu sînt decît vreo cincizeci de metri, însă panta e abruptă și ne trebuie mult ca să ajungem pînă la platou. Cînd mă las să cad în spatele primului bloc, sînt frîntă. Trei minute mai tîrziu, Jørgen se culcă lîngă mine gîfîind. Mă lămurește că de aici încolo trebuie să profităm de orice întrerupere a traficului și să facem cîte o săritură înainte ;

* Înainte, Garibaldi, tot înainte ! (ital.)

ne obişnuim la acest ritm, să calculăm intervalul dintre momentul cînd se aude zgomotul unei maşini şi momentul cînd apare, să ne dăm seama dacă e vorba de una sau mai multe maşini, să utilizăm intervalele mai mari ca să fugim mai mult, uitînd pericolul datorită eforturilor pe care le facem ca să-l evităm. La şase şi un sfert sîntem atît de aproape de intrarea în tunel încît nu mai putem fi văzuţi. Mergem liniştiţi pînă la peretele ce se ridică în faţa noastră : avem de escaladat două sute cincizeci de metri aproape pe verticală. Totul mi-este indiferent, nu mai simt nimic. Genunchiul mi-e făcut ferfeniţă, picioarele îmi sînt moarte. Jumătate conştientă, jumătate inconştientă, îl ascult pe general :

— Trebuie să urcăm şi pe urmă să mergem mai departe înainte de căderea nopţii. Altfel pierdem douăsprezece ore. E important în cazul cînd ne descoperă : cu cît sîntem mai sus, cu atît avem mai multe şanse.

Mă priveşte rîzînd aprobator. Stă aşezat în aşa fel încît revolverul probabil îl împunge prin piele. Dar ducă-se dracului durerea, precis nu simte nimic după antrenamentul lui de nopţi albe şi LSD.

La cincizeci de metri trec maşinile. Vuietul lor a devenit puternic şi e aproape constant ; poate că traficul creşte în orele dinainte de cinci. Gîndul acesta îmi aminteşte de starea stomacului meu şi de unghiile gri ale lui Mirres sub platoul de argint pe care îl prezintă pentru ca Memsahib să se servească prima. Mă simt singură, incapabilă de a vorbi şi îmi vine

să plîng. Nu pot face apel la colegele mele din liceu, ele sînt atît de departe, fie la birou, fie într-un tren de periferie, fie în bucătărie unde bombăne fiindcă nu ştiu încă ce să facă la cină deşi au cumpărat tot ce le trebuie ca să pregătească bule de carne. Brusc, dorinţa mea de carne dispare îndărătul unui zid de greaţă şi singurătate. Ce specialitate a casei ar mai fi şi un munte care să-ţi strivească fruntea, în vîrf cu puţină zăpadă eternă şi o bucăţică de margarină ?!

Cădem de acord — el hotărăşte — că eu voi urca prima ca să mă poată susţine dacă alunec sau dacă mă uit în jos, iar eu primesc fără să protestez. Vom face cîte o pauză la fiecare douăzeci şi cinci de metri. De fiecare dată cînd pun pe rînd cîte un picior pe o ieşitură a stîncii şi mă îndrept, muşchii pulpei piciorului îmi tremură şi se bombează sub piele ca palele unei cîrme, sus mai pronunţat, cu o tensiune dureroasă în ciorap. Dar e mai uşor decît îmi închipuiam. Ieşiturile se succed destul de regulat şi Jørgan trebuie să fluiere ca să mă oprească după ce am urcat primii cincizeci de metri. Mă aşez într-o adîncitură destul de largă ţinînd picioarele îndoite pînă sub bărbie şi cu faţa spre vale şi spre vid. Sînt la înălţimea acoperişului de beton nervurat care protejează, între cele două arcuri mari de susţinere, gura tunelului împotriva căderilor de zăpadă şi avalanşelor. Sîntem adăpostiţi de vîntul care suflă spre spaţiul deschis. De aceea, poate, nu acord nici o atenţie zgomotului care se amestecă pe neaşteptate cu acela al maşini-

lor, iar privirea mea nu sesizează nimic. Trebuie să mă aplec și să-l văd în contrapantă pe Jørgen lipit de stîncă pentru a descoperi pata care crește și produce acest sunet aspru și strident : un helicopter.

Asta-i culmea. Un helicopter nu este, spre deosebire de avion, un aparat obișnuit, care să inspire încredere. El n-a intrat încă în domeniul marelui public. Agățați, cum sîntem noi, de o faleză verticală, nu-l poți privi fără a te simți îngrozit. Tremurul de gheață al lui Schwer mi se comunică și mie. Helicopterul nu aparține democrației ; el face parte din ordinea impusă, e folosit în Vietnam sau pentru a împrăștia otrăvuri. În fața lui te simți gol, fără apărare, vomiți de frică și de ură. Este coșmarul chitinos al epocii noastre, mașinăria care zboară în toate direcțiile deodată, care urcă și coboară, încet, sigur, în căutarea prăzii. Însă are un dezavantaj : nu se poate apropia destul de peretele muntelui și chiar în clipa cînd sînt gata să-mi dau drumul să cad fără a mai opune vreo rezistență, helicopterul cotește spre dreapta, pornind către intrarea în tunel. Înainte să se întoarcă trebuie să găsim o ascunzătoare, dar unde ? Jørgen a început iar să urce către mine. Cînd aparatul dispare înconjurînd faleza, îmi aduc aminte în sfîrșit că trebuie să și respir. Huruitul strident se îndepărtează, se confundă cu zgomotul traficului. Pentru cine știe ce motiv, Jørgen Schwer vorbește încet, de parcă s-ar teme să nu fie auzit de cei din helicopter sau de conductorii mașinilor, astfel încît eu nu pricep

ce-mi spune și încep să strig : „Ce ? Ce zici ?“, ca o nebună, ca și cum m-aș îneca. Se întoarce spre mine, întinde brațul, degetul. „Acoperișul ! Acoperișul !“, O dată în plus, cu convingere care-mi oprește inima în loc, înțeleg că trebuie să ajungem pe acoperișul nervurat, să ne adăpostim sub partea mai avansată a stîncii, unde nu ne mai poate vedea nimeni. Lățimea nervurilor de ciment e mai mică de cincizeci de centimetri și apoi coboară în fiecare parte preț de vreo cincisprezece metri : totul e o chestiune de șansă, de șansă pură. Cu covorul verde de la Monte-Carlo în fața ochilor, cu urechile rezonînd de cuvinte pare și impare, îl urmez. În clipa cînd ating cea dintîi grindă, helicopterul își face apariția la cinci sute de metri după un viraj brusc și se îndreaptă asupra noastră. Jørgen Schwer sare cu picioarele îndoite spre interior, ca un iepure mare, mă apucă de mînă și urlă : „Repede !“ Înainte ca înțepenirea mea să devină o crampă insurmontabilă, îl urmez cu ochii închiși. Simt o zmuncitură fantastică în momentul cînd sîntem depășiți de pala cea mare a rotorului și mă trezesc proiectată sub stîncă, avînd genunchiul încă o dată sfîșiat și stînd culcată lîngă băiatul cel nedezvoltat din colonia de vacanță.

Nu mai mișcăm în acest V negru, cu fețele întoarse una către cealaltă. Nasul lui atinge părul meu, care îmi atîrnă pe umăr, și-mi respiră în față. Îmi vin în minte niște iepuri albi, niște iepuri speriați, pierduți, prinși în lumina farurilor unei mașini sau țopăind sub

ploaia de plumb a unei puşti de vînătoare. Noi nu mai mişcăm, dar peste tot în jurul nostru domneşte vacarmul : jos, maşinile, între care se căzneşte un motor Diesel, şuieratul ascuţit al maşinilor în goană, şuierat ce se accentuează întruna, scade, apoi helicopterul care dispare, întîrzie deasupra văii, se înclină ca să vireze şi să se întoarcă, totul nu este decît vibraţie, ca şi cum şoseaua însăşi ar fi o fiinţă vie, conştientă, totul este o cutremurare ce se transmite muntelui şi îl sfarmă într-un seism uriaş, care parcă ar fi în legătură cu forţele şi cu fierberea amenințătoare din interiorul globului pămîntesc.

Nu schiţăm nici o mişcare în gura muntelui, Jørgen stă cu nasul lipit de gîtul meu, iar eu mă întorc să-mi sprijin mîna pe ceafa lui. Facem şi noi parte din cutremurare, vrem să ne confundăm în această căldură internă, s-o traversăm dintr-o parte în alta ; să facem să sară muntele în aer, păstrîndu-l în acelaşi timp în jurul nostru. Durerea din pulpa piciorului scade. Timp de o clipă, helicopterul planează şi ni se adresează cu vocea puternică a difuzorului său fără să-l auzim, fără să-l ascultăm. Apoi încep să disting cele trei limbi, mai ales pe cea din urmă cu repetiţiile ei ce trezesc toate ecourile platoului, ameninţările, judecata : *„... bedingungslose Kapitulation ... Kapitulation ... ion ... ion ...“* *

Dar se lasă înserarea şi helicopterul e nevoit să abandoneze. Mă agăţ de trupul lui subţirel, dar el se desface din strînsoare şi mă priveşte o clipă. Eu (Anna) îmi observ propria paloare. El se tîrăşte afară din crevasă şi verifică dacă luminile de poziţie ale helicopterului se îndepărtează cu adevărat şi dispar. Apoi îmi întinde mîna şi mă ajută să mă scol în picioare. Abia am timp să-mi aranjez fusta şi în secunda următoare sîntem afară şi urcăm rapid prin întuneric, prin bezna aproape totală. Jørgen m-a luat de mînă şi mă trage după el, mai sus, tot mai sus. Deodată ceva mi se lipeşte de obraz, ca o picătură ce se topeşte şi dispare. Un fulg de zăpadă.

* Capitulare necondiţionată (germ.)

12

MĂ GÎNDESC la convalescenţi, la evadaţi, la exploratori. Legătura nu este imediat evidentă, dar voi încerca s-o lămuresc punct cu punct. Bolnavii pe cale de vindecare cunosc sentimentul minunat al renaşterii, al *revenirii* la viaţă. Rămînînd tot slăbiţi, ei se descoperă mai puternici decît îşi închipuiau. Li se pare că totul e posibil, că tot răul aparţine trecutului şi tot binele viitorului. Au primit un dar ; la început nu-şi dau seama că e vorba de propriul lor trup, de ei înşişi cu alte cuvinte şi nu de vreo fiinţă metafizică exterioară lor, care le procură o bucurie atît de limpede, o exaltare atît de mare. Însă în momentul cînd pricep că trupul lor, şi nu altceva, repurtează această victorie, bucuria explodează cu atîta

putere în ei încît aproape că li se taie răsuflarea. N-au primit nimic de la nimeni și în plus au oprit prăbușirea prin resursele lor proprii, care le-au strigat: „Stop! Înapoi!“ Tocmai în timpul slăbiciunii și după ea impresia de forță devine paroxistică. Din această victorie se pot naște o mie altele. Cînd reușesc să meargă de la pat pînă la fotoliu fără să-i lase picioarele sau să li se taie respirația, fiecare pas e o expediție îndrăzneață, ametitoare, încununată de succes.

Dar acela care scapă de moarte e un fugar și toată viața poartă amprenta acestui fapt. Într-un fel, toți fugarii fug de moarte sau de sinonimele ei, dar Anna (eu), în euforia ei explozivă, are dreptul să se întrebe dacă nu există anumite diferențe între fugari, după gradul lor de legalitate sau ilegalitate. Un evreu care scapă de la moarte dintr-un lagăr de concentrare acționează legal aproape din toate punctele de vedere, cu excepția aceluia al SS-istului. Dar legalitatea soldatului care fuge de luptă fiindcă se teme să nu fie omorît e limitată. Cel mai adesea vedem în el un dezertor, chiar dacă, pacifist fiind, el nu pretinde că actul său este moral. Și-a părăsit steagul, și-a trădat ideile, care de altfel pot să nici nu fie ale lui, și rămîne mereu într-o postură îndoielnică. În schimb, postura criminalului care fuge este categoric ilegală. El a comis o greșeală, s-a ridicat împotriva legilor ca să le spunem așa universale, chiar dacă a avut circumstanțe atenuante. Toată lumea e interesată ca acest criminal să fie arestat și

pus în imposibilitate de a mai face rău. Poate că, timp de o clipă, el are un sentiment, pînă atunci necunoscut, de libertate, însă cînd cercul se închide și vine vremea să dea socoteală, înțelege ca pe o certitudine teribilă că senzația libertății nu era decît o ficțiune, care conținea în ea și pierderea și judecata lui.

Dar cum să clasezi acel om care, scăpînd de moarte, fiind un fugar deci, nu admite nici un compromis cu temeritatea sa? Ce să faci cu fugarul care nu poate oferi nici o explicație logică pentru fapta lui? Nu cumva Anna e mai degrabă o călătoare rătăcită, un meteor deviat de la cursul său și care merge la întîmplare? Fuga ei, prin faptul că nu are nici un mobil precis, este ilegală în sine. Nimeni n-a amenințat-o cu moartea, dimpotrivă, ea a avut intenția de a ucide. Să fugi de un vis, ori altfel spus, să fugi de posibilitatea aflată la îndemîna ta, *să te trezești*, iată poate cea mai mare dintre crime.

Un fugar fuge cît mai departe, fuge de ceva, dar la un explorator evaziunea este interioară. Aproape toată lumea va afirma că nimic nu este mai legal. Exploratorul n-are și el un scop, chiar dacă nu-l cunoaște? Columb a vrut cu tot dinadinsul să ajungă în Indii și a descoperit America; întîmplare, dar și simplă consecință geografică. Și Columb e un om mare. Byrd, Scott, Amundsen s-au concentrat asupra unui scop, Polul Sud, unul din ei a reușit după ce și-a aranjat pantofii, iar Scott, eroul acestei tragedii, a fost și el un om mare. Stanley s-a afundat în pădurile virgine pentru

a-l găsi pe Livingstone — *Dr. Livingstone, I presume* * — dar n-a avut el nici o deziluzie, a corespuns Livingstone imaginii pe care și-o făcuse despre el ? A avut cu adevărat vreo speranță, a știut de ce face călătoria respectivă, care era scopul ei real ? Și Stanley a fost și el un om mare. Însă Cook a fost un escroc, iar Andrée ** un criminal. Și cu toate acestea, cine le-a studiat vreodată sufletul ? La un moment dat, au părut că triumfă cu toții, cînd de fapt fiecare fugea foarte departe, dar în sine însuși. Destinul lor a devenit un simbol, chiar greșelile sau tragediile lor au fost legalizate, actualizate și mitul a devenit realitate.

Problema este de a ști dacă delirul, nevroza fortuită fără dimensiuni și nuanțe sînt capabile în chip sintetic să legalizeze o fugă și să confere unei aventuri o forță mitică și etică. Eu (Anna) demult nu m-am simțit atît de bine și, cu toate că nici poziția, nici personalitatea mea nu constituie o justificare, vreau deocamdată să nu iau în considerare decît faptele și să spun totul : am să încerc să-mi ascut raționamentul, dar fără a schimba o iotă din idila

* *Dr. Livingstone, presupun* (engl.). Cuvinte rămase celebre, pe care Henry Morton Stanley le-a pronunțat în momentul întîlnirii cu Livingstone în inima Africii.

** Inginerul suedez Andrée, de la Biroul de Patente din Stockholm, care în 1897 a încercat, împreună cu alți trei temerari, să ajungă la Polul Nord cu un balon aerostat. Tentativa a eșuat, membrii expediției pierind cu toții.

— cuvîntul mă deranjează — în care mă scald și din care fac parte.

De unde mă găsesc văd afară printr-o fereastră cu batante mici. Zăpada reflectă pe tavan o puternică lumină indirectă, soarele a trecut de acest colț al casei, dar de pe streașină mai cad picături de apă una cîte una. Camera e caldă, o sobă neagră, rotundă ca o tobă și al cărei sertar de jos e deschis, arde egal și constant. Deasupra patului meu atîrnă o etajeră triunghiulară pe care sînt flori de cîmp uscate în văsulețe mici. Sub ele, un crucifix. Casa, o cabană, aparține familiei Stürmer, originară dintr-un alt canton elvețian. În timpul războiului, din rațiuni militare, au trebuit să-și părăsească locuința, aflată prea aproape de frontiera cu Germania și transformată neîntîrziat în post de pază. Aceasta e probabil explicația primirii ce ne-au făcut-o, dar poate că mai există, la anumiți elvețieni, și o bunăvoință tradițională, ale cărei cauze ar fi clima, zăpada, cîinii Saint-Bernard și cele patru frontiere cu patru țări diferite. S-ar putea spune că exemplul Stürmer-ilor nu e caracteristic, iar un pesimist ar afirma chiar că reacția lor actuală este colorată de resentiment ; azi sînt gata să accept orice, dar pot spune că această familie, ca să ne apere, a mers mult, mult mai departe decît le-o cerea simpla umanitate.

Povestea sosirii noastre la ei este una din cele pe care le preferă Peter Stürmer. O știu pe de rost, dar nu se va supăra nimeni dacă o reamintesc aici ; ea, dimpotrivă, îmi acordă o identitate anumită. După cină, stăm pe scaune

sub lampa cu petrol, întocmai ca o familie daneză în vila ei de la țară și, de îndată ce primele două pahare de vin fiert s-au făcut nevăzute în dosul mustății lui, Peter își dă pe ceafă pălăria de pai pe care are obiceiul s-o pună cînd se întoarce acasă și ne privește de parcă noi, nu el, am ști o poveste frumoasă. „Ei bine, spune el, iacătă-vă !“ La început, ne tîrșîiam puțin picioarele să ne exprimăm aprobarea, căci nimeni nu putea susține altceva. Acum ne mulțumim să zîmbim și să așteptăm urmarea. E înzestrat cu darul povestirii și se încălzește pe măsură ce crește, după opinia lui, interesul dramatic. Renate Stürmer umblă încoace și încolo, mereu are cîte ceva pe foc și nu cunoaște acea teamă burgheză cînd vede că asistența și bărbatul ei beau prea mult; cînd stacana se golește, ea o umple și n-o ridică de pe foc decît în momentul cînd merge la culcare. Peter își drege glasul puțin la început : „Hm, hm, nu-i așa ușor“, apoi continuă : „Hm, hm. Era vremea rea, foarte rea“.

Înainte ca lucrurile să înceapă să se lege, avem preludiul, descrierea minuțioasă a situației la ora mulsului vacilor, ce auzise la radio, ce avuseseră la masă, da-da, era tocmai în ziua cînd trimiseseră băiatul la oraș (are peste treizeci de ani) și nici n-a trecut o jumătate de oră de la plecarea lui că toate drumurile au fost închise și așa au rămas de atunci. Erau complet izolați, și de drumurile și de cîmpurile și de pădurea din vale. Atunci a avut el acel *presentiment*, acea *intuiție*, mai bine zis acel *avertisment :* era ceva la mijloc, trebuia să se întîmple ceva. La început s-a opus unei asemenea idei : precis că neliniștea lui se lega de plecarea băiatului pe o vreme așa de urîtă. Dar dobitoacele și cîinele parcă așteptau și ele ceva. I-a spus ce avea pe suflet nevestei sale care, bineînțeles — hm — a clătinat din cap spunîndu-i mai bine să vină înăuntru, să mănînce și să nu se mai gîndească. (Aici, se întoarce totdeauna spre ea sau o caută din priviri ca să observe dacă-l urmărește atentă și dacă apreciază suficient istorisirea, ca una ce face parte din ea).

În cele din urmă, neliniștea și presentimentele lui devin atît de puternice încît se îmbracă, își pune schiurile, cheamă cîinele și începe să coboare prin noapte și prin furtună. Degeaba îl roagă femeia, ea știe dinainte că nimic nu-l poate opri — hm — și, după vreo doi kilometri de mers, cînd încă mai distinge poteca și este sigur deci că se poate întoarce, iacătă cîinele că nu mai are liniște, dispare scheunînd și lătrînd, încît el trebuie să-l cheme, furios, ca să vină înapoi. Cu bețele de la schiuri într-o mînă, cu zgarda cîinelui în cealaltă, înaintează. Animalul trage, trage, cu limba scoasă, atîrnînd ca un cîrnăcior, în timp ce el se uită într-una în jurul lui. În sfîrșit, ajunge la căsuța caprelor, izbutește să deschidă ușa, pe care vîntul o trîntește imediat cu forță. În prima clipă nu vede nimic, aude numai behăitul caprelor, simte căldura degajată de ele, dar cînd degetele lui înghețate reușesc să aprindă lanterna, ochii îi cad pe ceva atît de fantastic încît e nevoit să-și întrerupă aici istorisirea, să ridice paharul,

să bea îndelung, să întîrzie soluţionarea misterului pînă la punctul critic, să-şi şteargă barba, să ne privească pe toţi, pe noi, pe soţia lui, cîinele, să tragă aer adînc în piept şi să spună în fine :

— *Wes ik denn dort gesehn heb* ! * (Şi ce văd acolo !)

În fîşia de lumină vede două siluete, el şi ea, strînse una în alta, foarte simplu, pînă la sufocare. Stau acolo, culcaţi amîndoi printre capre, cîinele latră şi ei nici nu mişcă. (Ca toţi adevăraţii povestitori, el reînvie faptele fără a ţine seama de prezenţa actorilor principali.) În povestirea lui sînt două puncte culminante : modul cum ne strîngem unul în altul şi felul cum eram eu îmbrăcată. Amîndouă i s-au părut şi i se par echivoce sau cel puţin amuzante şi, cînd Stürmer ajunge în acest punct al povestirii, soţia lui în general se întoarce cu spatele sau stă în picioare lîngă maşina de gătit.

— *Diese Kleider* ! Hainele astea, exclamă el clătinînd din cap. *Diese Kleider* ! Şi urmează descrierea picioarelor mele goale, a pantofilor şi a fustei numai zdrenţe. Am auzit-o de atîtea ori încît zîmbesc gîndindu-mă la Ruben, la Paco, la Nina şi la Yves, care, în atelierele lor aurite şi în saloanele lor tapisate cu oglinzi, nu-şi imaginează cum poţi schimba rezultatul fineţii şi geniului lor pe o rochie de bumbac trei numere mai mare, plus două flanele şi nişte ghete de schi şi să mai şi pretinzi că operaţia reprezintă un pas înainte sau în orice caz o binecuvîntare.

* *Wes*, în loc de *was* şi *heb'*, în loc de *hab'* (germ.) reprezintă particularităţi dialectale ale vorbitorului.

Povestea se termină aici pentru că restul e eroic, deci foarte simplu şi prin urmare puţin interesant. Adevărul este că Peter Stürmer, la cei şaptezeci şi doi de ani ai săi, a urcat înapoi la cabană, a coborît iarăşi cu pături, în care m-a învelit pe mine şi cu care l-a acoperit pe Jørgen, apoi m-a aruncat pe un umăr, m-a cărat pînă la cabană, unde m-a lăsat în grija soţiei lui şi a plecat să-l ia şi pe Jørgen, pe jumătate sprijinindu-l, totul pe fondul lătrăturilor cîinelui. Renate spune că soţul ei ar fi trebuit să ia parte la Jocurile Olimpice, care s-au ţinut nu departe de aici acum doi ani, apoi o linişte satisfăcută, eliberatoare, se coboară peste noi toţi. Ridicăm capetele ca nişte bătrîne în jurul mesei de cusut şi-mi privesc mîinile încă tumefiate, cu o dungă neagră în lungul arătătorului, care a urmat unei răni ce s-ar putea numi degerătură, sau, mai precis, arsura frigului. Din politeţe, Stürmer ne invită uneori să povestim şi noi cîte ceva ; Jørgen a încercat, însă fără succes. Germana lui nu-l ajută şi am descoperit că invitaţia lui Peter nu e decît un praf în ochi. Nimeni nu ne-a cerut să explicăm prezenţa noastră acolo, aceasta este prin ea însăşi o variaţie. Şi, într-o casă unde nu se vorbeşte de obicei, datoria oaspeţilor este să ştie că trebuie să tacă atunci cînd amfitrionului i se iveşte ocazia să vorbească.

În primele două zile nici n-am *putut* vorbi. Furtuna se dezlănţuise ca un buldozer care

din timp în timp se dă înapoi, își ridică bena, o scutură în vreme ce motorul duduie surd, apoi își ia avînt și se năpustește cu forțe noi. Era greu să distingi noaptea de zi, însă prima dată cînd am început să tatonez printr-o beznă mută și fără puncte de reper, am crezut că e noapte și că mă aflu în strada Vibe la începutul anilor '40, cu un afiș sub ochi în care o mamă își veghează protectoare copilul, propagandă pentru vaccinul contra tifoidei. Eram eu însămi bolnavă de tifoidă și un bărbat, aplecat deasupra mea cu un bisturiu, voia să taie punga de puroi care îmi umplea laringele, ca să pot respira din nou. Dar eu preferam să mă sufoc, încercam să țip, scuturam din cap în toate direcțiile în ciuda mîinii care mă ținea de ceafă ca să poată ghida lama cuțitului, cînd un abur de fiertură mi-a destrămat coșmarul. Mi-am dat brusc seama că nu un asasin ci un înger salvator se apleca deasupra mea și am băut arzîndu-mă și plîngînd fiindcă mă durea, dar și cu impresia multă vreme uitată că revin la viață și că mă cufund, cu capul înainte, într-o duioșie fără limite și restricții.

Din zi în zi lumina s-a făcut mai clară și am putut din nou să-mi dau seama ce oră e. Ninsoarea s-a oprit și vîntul a încetat. Afară, dopurile de gheață și zăpada strînse pe acoperiș aruncau umbre dulci și transparente, iar cînd au început să se topească iar apa să picure sub soarele puternic de martie, clinchetul ei mi-a evocat bătaia calmă, apoi din ce în ce mai puternică, a pulsului meu.

Pe măsură ce treceau zilele, încercam să mă gîndesc la trecut, dar slăbiciunea și reculul meu în fața problemelor prea complexe mă limitau la o vagă rememorare a peregrinării noastre prin zăpadă pînă în momentul cînd furtuna ne-a luat și ne-a înecat în vîrtejul ei. Mă opream de fiecare dată cînd pierdeam cîte un pantof din picior. Nu voiam să merg mai departe. Am început să rîd în beznă, să vorbesc aiurea, mi-am adus aminte de prietenele mele din liceu și de plutirea lor prin paradisul încălzirii centrale ; îmi venea să cînt un ultim cîntec, să astup cu un dop acea hrubă unde bîntuiau ploaia și zăpada, să adorm, însă băiatul cel nedezvoltat din coloniile de vacanță s-a întors țipînd la mine să tac dracului din gură și faptul că s-a putut purta astfel cu mine atît de puțină vreme după... după ce ? m-a înfuriat așa de tare încît am urcat mai departe, mai departe, scîncind într-una, negîndindu-mă la nimic în afară de faptul că era prea mult, că devenise insuportabil.

Acum zilele trec, fiecare din ele în liniște, ca și cum ne-am fi întors în vremea Frumoasei din Pădurea Adormită. Nu e un ritm de viață cotidian nici pentru Stürmer-i, nici pentru noi, bineînțeles, dar această izolare la niște străini ne impune anumite obligații și oferă posibilități particulare, astfel că ne forțăm cu toții să respectăm această liniște și să facem cotidianul atît de cotidian încît uneori îmi apare monumental. Sîntem rupți de lume ; și ceea ce ne izolează de ea este atît

de pufos, de masiv, de mîngîietor, de *definitiv* încît ne marchează profund. Jørgen Schwer umblă încoace și-încolo, substituindu-se fiului absent. Oamenii aceștia sînt probabil cel puțin de-o vîrstă cu bunicii lui și el a renunțat la agresivitatea generației lui pe care ar fi exprimat-o poate față de niște oameni mai tineri. Se trezește odată cu Peter, merg împreună la grajd și, cînd se face ziuă de-a binelea și mă trezesc și eu, îi găsesc pe cei doi bărbați la masă bînd cafea. A trecut o săptămînă și atitudinea lor a rămas aceeași : cu coatele proptite pe masă, ținînd cana mare cu amîndouă mîinile, suflă în cafea țuguindu-și buzele și beau cu sorbituri mici, să nu se ardă.

Încerc să mă fac utilă, însă Renate Stürmer discerne din instinct la mine ceva care, după părerea mea, se aplică la conceptul de „doamnă". Nu e vorba aici de raportul oriental de la stăpîn la sclav, ci mai degrabă de manifestarea unui snobism vechi-burghez sau de tendința de a proteja o anumită fragilitate. Din cîte îmi pot da seama, Heinz e singurul lor fiu ; nimeni și nici o fotografie nu mi-a dat de presupus existența vreunei fete și poate că tocmai de aceea eu țin locul celei pe care au visat-o ei, cadou atît de neașteptat, de extraordinar, încît trebuie să fiu neîncetat răsfățată. Îmi petrec majoritatea timpului împreună cu ea în bucătărie, unde soba pare că nu duduie îndeajuns pentru a-mi da înapoi toată căldura pe care Stürmer-ii socot că am pierdut-o și pe care trebuie s-o recuperez. Însă după-amiezele mă închid în camera mea și

încerc să citesc numerele vechi din săptămînalul familiei, acelea care le-au venit înaintea furtunii. Poveștile din ele îmi amintesc adesea de propria mea poveste, dar curînd gîndurile îmi zboară de la ele căci nici una nu-mi vorbește de acea așteptare iritantă să se petreacă ceva, nici de acea întunecime subită, pînă atunci ascunsă, care a dus totul cu ea.

Prima dată cînd a trecut helicopterul, n-am știut ce este. O mașină zburătoare prinde consistență dintr-o clipă în alta. O pricepi ca pe o undă, la început inconștient, apoi conștient, însă fără să-ți trezească propriu-zis o senzație de recunoaștere.

Așteptîndu-l, m-am așezat în pat ; am înțeles pe dată că primeam vizita insectei care ne urmărise pe flancul muntelui. Am trecut în revistă toate posibilitățile, precum și o serie de aiureli : Jørgen, cu pistolul în mînă în fața cabanei, alegînd în ce să tragă cele patru gloanțe rămase : unul în helicopter, unul în pilot, unul în pisica din casă și unul în el însuși. M-am săturat de toate copilăriile astea care se termină cu morți, dar, pe de altă parte, aș vrea să nu plec imediat, nici sub un cearșaf în cărăbușul albastru de afară, nici șezînd sub cupola lui de plastic și fiind tratată pe un ton politicos, dar ferm ; voiam doar să fiu lăsată în pace și m-am vîrît sub cuverturi, dar un moment mai tîrziu am văzut umbra aparatului cum se proiectează pe zid, apoi helicopterul însuși, un model diferit, mai mic decît predecesorul lui, din zona italiană a frontierei. Mă simțeam atît de bine apărată în noul meu me-

diu încît am zis cu voce tare : „Dacă vreţi să mă luaţi, veniţi aici". Pe fondul liniştii care a urmat nervozitatea mea a crescut şi mi-am adus aminte de apendicita pe care am avut-o cînd eram mică. Într-o seară am fost dusă cu salvarea la spital. Nişte străini, bărbaţi şi femei, m-au dezbrăcat, m-au palpat. Mi-au pus diferite întrebări, iar unul dintre medici mi-a vîrît arătătorul în fund. Vorbeau in şoaptă ca să nu-i pot auzi. Fără să ştiu ce aveam să păţesc, nu ignoram totuşi ce se întîmplă cu apendicele acelora care suferă de el. De aceea am exclamat din adîncul sufletului meu, despre care nu mi se vorbise niciodată : „Nu pot să mă culc şi să dorm ? Sînt atît de obosită". Au operat-o pe Anna chiar în seara aceea.

Dar liniştea nu s-a tulburat şi nici un străin n-a intrat, cu pasul greu, în camera mea de ţărancă. S-a auzit din nou zgomotul rotorului împroşcînd cu puţină zăpadă şi în geamul meu, apoi umbra a lunecat în sens opus şi a dispărut. O jumătate de oră mai tîrziu — nu imediat — doamna Stürmer a venit să mă vadă. Cînd am întrebat-o despre ce era vorba, ce voiau oamenii aceia, mi-a răspuns : -

— *Nichts Kind, der Peter hat's gut jemacht.* (Nimic, copila mea, a aranjat el Peter totul...)

După două zile, helicopterul s-a întors, nemulţumit de primul rezultat, dar sistemul de pîndă Stürmer a funcţionat fără greş. Nu încape îndoială că se aşteptau la o nouă vizită, ştiind foarte bine că poliţia nu se mulţumeşte cu o explicaţie sumară oferită în aer liber. Înainte chiar de a auzi aparatul, Stürmer ne-a

trecut prin galerie pînă în grajd, unde ne-a îngropat sub fîn. Pînă să aterizeze helicopterul, a şi apărut în pragul uşii de la cabană. Renate, de asemenea, a ascuns cearşafurile şi păturile şi a pus pe foc tot ce mai rămăsese din lucrurile mele. Cînd bătrînul cuplu a venit să ne elibereze, am găsit în camera mea patul întins, în afară de orice bănuială, sub o husă de barchet în dungi.

Înainte de a vorbi despre amantul meu, e bine să-mi dreg vocea şi să adopt un ton potrivit, deşi nu văd de ce ar fi necesar aşa ceva. Mă simt tentată să adopt modul vesel : „Asta e, fetelor, mă culc cu alt bărbat !" Însă ar suna ciudat. Nu că aş simţi ceva deosebit de patetic ; lucrurile sînt mult mai complicate, mai complexe poate. De obicei, scăpăm uşor din toate situaţiile cu patetismul, dar în majoritatea timpului, ceea ce este patos e şi sentiment prefabricat, *incorporat*. Chiar dacă este autentic, de îndată ce faci din el ceva unic şi linear, se asociază frecvent cu un comic aproape totdeauna involuntar şi imposibil de reprimat. Raporturile mele cu acest individ curios, al cărui şold iese în afară ca un fragment de ceramică şi este împodobit cu o rană neagră provocată prin frecare de revolver, nu pot fi patetice. Dar nu reuşesc nici să rîd. Prin urmare, ezit între cuvinte şi nu mă hotărăsc pe care să-l aleg.

Vine în camera mea seara, după ce bunicii s-au culcat. Face un pas şi se opreşte o clipă, întocmai ca valetul care aşteaptă permisiunea doamnei pentru a îndrăzni să-şi continue miş-

carea. Însă comportamentul lui n-are nimic a face cu acela al unui valet, imobilitatea lui are o altă cauză. Mai degrabă s-ar zice că vrea să hotărască el însuşi momentul cînd să înainteze şi că refuză altcuiva avantajul de a-l chema. Dacă cineva trebuie să simtă o nerăbdare, acela nu e el. Desigur, el face primii paşi, dar numai pînă la uşă ; intră, dar atît. M-am obişnuit. Nu mă mai sinchisesc, dar într-una din primele seri cînd m-am întors pentru a-l întreba din priviri, l-am văzut scoţîndu-mi limba.

Ai ajuns departe, Anna, îmi spun singură dimineaţa cînd totul în acest castel de gheaţă se desfăşoară în ritmul de pînă acum. Mă simt obligată să nu părăsesc tonul uşuratic dinainte ; nu numai pentru a reduce la tăcere sentimentul de culpabilitate care mă pîndeşte din spatele gardului pe toată lungimea străzii Vibe, dar şi pentru a nu ceda unui tir de baraj moral şi afectiv, ale cărui rafale mă asaltează neîncetat. Îmi fac socoteala : „Anna, micuţo, ai părăsit totul ca să te îngrijeşti. Dar de ce să dai tu banii unui doctor «scump» cînd îţi poţi rezolva problemele singură ?“ Argumentatea mea nu valorează mare lucru. Nu mi-am părăsit căminul ca să mă vindec, chiar dacă vocabularul folosit ar sugera aşa ceva. Nu eram bolnavă. N-am fost niciodată bolnavă. Dar îmi făcea atît de bine cînd îl ascultam pe Tom. Conferinţa lui a avut loc într-o dimineaţă plăcută sub smochinul banian ; din prima clipă a înţeles toate problemele mele şi altele încă ; inspiraţia îi venea pe măsură ce le evoca, a

devenit poetic, dar fără nimic din confuziunea bolnavului atins de glosolalie *, dimpotrivă, din ce în ce mai calm şi făcînd dovada întregii sale experienţe, toleranţe, inteligenţe. Şi eu spun toate astea ca şi cum i le-aş reproşa ! Eu însămi am crezut atunci în boala mea şi i-am fost deci recunoscătoare pentru uşurinţa cu care am putut vorbi cu el, cu soţul meu. Fără îndoială că m-aş fi simţit decepţionată, rănită, dacă nu m-ar fi înţeles. Adevărul este că nu-mi dau nici eu bine seama cum m-au adus împrejurările aici şi nu aiurea. Aş vrea să n-am nici o responsabiltate, să mă bucur de fiece act al meu ca de o delicatesă binemeritată ; dar mi-e cu neputinţă. Vocea Annei celei rezonabile îmi vine de undeva, însă răguşită, astfel încît *responsabilitatea* de care îmi vorbeşte ea rămîne ireală. O ascult aşa cum Sofia cea nerezonabilă o ascultă în nenorocirile ei pe Sofia cea rezonabilă : a aduce pe lume copii, a-i creşte şi a-i iubi umple toată viaţa unui om. E o responsabilitate care nu trebuie luată în glumă. Dacă erai vreo neghioabă sau vreo ţicnită, ca să te scuzi, puteai pretinde că te-ai măritat fără să te gîndeşti şi că ai adus copiii pe lume absolut din întîmplare. Ceea ce nu e cazul : ai o bună inteligenţă, eşti sensibilă, ai fost crescută de o mamă blîndă şi de un tată sever, însă drept. Ai urmat un liceu bun. Te-au interesat o mulţime de lu-

* Limbaj propriu anumitor persoane bolnave mintal, constînd din utilizarea neologismelor şi o sintaxă deformată.

curi, atît teoretice cît și practice. Ai înaintat ceva pe drumul științei studiind corpul uman și funcțiile vitale ale ființelor vii. Despre conștiința ta socială — nimic de zis. Poate se mai întîmpla să faci unele ocoluri și să profiți de condiția și de situația ta, însă faptul e de iertat, căci sentimentele și majoritatea actelor tale sînt fundamental morale. Excesele îți repugnă, ai un minunat simț al umorului și o fire plăcută. Îți vine să-ți ucizi fetița, ultima născută... Anna răstoarnă difuzorul cu o lovitură de picior ; dealtfel a și tăcut. Se lovește cu cotul de cadran, fără alt rezultat decît că face să-i tremure lumina. Un bîzîit electric de parcă ceva s-ar învîrti în gol, umple încăperea.

Intră în camera mea ; vine spre mine acum, cînd s-a eliberat de el însuși, cu o naturalețe care mă dezarmează. Nici unul din bărbații pe care i-am cunoscut nu s-a comportat ca el, cred că o rezervă mintală apăsa mereu pe actele lor. Sau se întîmpla ca înflăcărarea lor exagerată să camufleze o lipsă de siguranță, sau mă înconjurau cu atîta delicatețe încît atențiile lor deveneau jenante căci îi priveau mai mult pe ei decît pe mine. N-a fost cazul lui Tom, dar încrederea cea mai nobilă, limbajul convenit ca cel mai intim, afecțiunea de „vechi amici“ de cea mai mare naturalețe, pot comporta și ele probleme. Ah, Tom, tu ești mereu aici, ești mereu prezent, prietene, iar cînd mă gîndesc la tine, o fac întotdeauna cu o emoție profundă și lacrimi adevărate, sărate, umede, îmi coboară pe obraji. Dar cînd acest tînăr

natural, nesigur, slab ca un motan de pripas, criminal și nevinovat, se apropie de mine, simt ceea ce niciodată n-aș fi crezut că pot simți. La primul concurs de detergenți, premiul întîi să-l ia cine va putea descrie ce simt eu în asemenea clipe !

Eu (Anna) am auzit adineauri cuvîntul „nevinovat“, tras ca un foc de pistol. Și tot amfiteatrul imens explodează de strigăte : nevinonat, nevinovat, cine-i nevinovat ? Escrocul ăsta nespălat, ex-purtătorul ăsta de păr lung, dezechilibratul ăsta, rechinul ăsta care traficheează droguri, ucigașul ăsta cu sînge rece ? Cu sînge rece a tras într-un polițist, a ucis un amant și un tată, a sedus amanta altuia, și în plus minte, se strîmbă, scoate limba. El și *nevinovat* !

Nu știu ce să răspund, nu pot încerca decît să vorbesc despre mine, despre ceea ce mi se întîmplă, despre ceea ce simt. Apare și cere. Nu-i dau numai ce așteaptă de la mine. E ca o pisică sălbatică și care intră, își cere hrana, dar care nu vrea doar să devore, să înghită, ci mă brutalizează pînă în momentul cînd extrage din mine exaltarea pe care mi-o reprim cel mai mult, extazul cel mai contradictoriu. Mă iubește și-mi scoate limba ca să rîdă, mă adoră și mă batjocorește. Îmi privește sînii, îi mănîncă, îi sărută, îi bea și-i acoperă în același timp cu scuipat. Veniți să-mi mai vorbiți acum de morală, ca să vă spun că e un proiectil furios și risipitor, care mă iubește și mă urăște, mă adoră și mă disprețuiește și care

face să explodeze toate bietele voastre concepții în spațiul ce mă înconjoară, în mine, pretutindeni.

Vorbim acum în alt fel, oarecum diferit. Dar subiectele noastre de conversație sînt puțin numeroase. Nu putem deloc evoca ceea ce s-a petrecut și cu atît mai puțin ce se va întîmpla. În orice caz, nu îndrăznesc să-i spun că este ceva curios și ciudat în modul cum — ce cuvinte să folosesc — am făcut cunoștință. Ar vrea să afle ce doreau de la mine Anastasia și Roberto, dar ce să-i răspund ? Nu știu nici eu prea bine. Dacă pornesc la contraatac și-l întreb cum de-a ghicit că ceva nu e în regulă, tace și stă îmbufnat, drept care sînt nevoită să cred că nu m-a părăsit nici o clipă și că a urmărit spectacolul pe gaura cheii, sărind într-o parte la toate venirile și plecările lui Roberto.

Ne regăsim în patul meu, în camera mea. El e cel care vine mereu la mine, eu n-am văzut niciodată camera unde doarme. Vrea să mă protejeze o dată în plus ca să-și intre și mai bine în rolul de seducător ? Înclin pentru prima explicație. Stingem lumina și începe să respire ca și cum ar dormi. Mă gîndesc la amanții plini de atenție și la tehnica lor desăvîrșită, mă gîndesc la bărbații cu adevărat adulți, la hainele mele, devenite demult pradă flăcărilor sobei, fără a mai pune la socoteală îmbrăcămintea Anastasiei Caduti în timp ce frizează șoimii lui Roberto sau face onduleuri maimuții. Mă gîndesc la frecvența orgasmelor mele, la

stimulările mele vaginale și încep să rîd. Probabil că tresăririle mele îl trezesc pe băiatul cel nedezvoltat, înfierbîntat, din coloniile de vacanță. Vorbește pe întuneric :

— Am citit o poezie.

Mă opresc din rîs și ascult. De ce mi se pare atît de straniu ?

— ...N-am înțeles mare lucru. Era despre un tip care mergea la spital să-l vadă pe taică-său.

Între noi — liniștea.

— ...Știi poezia asta ?

Dau din cap și răspund că :

— Nu.

— Da' ai fi putut s-o știi, nu-i așa ?

— Dacă mi-ai mai da niște amănunte...

— Taică-său ăsta era bolnav și avea un ochi, sau amîndoi ochii, mai jos și mai era ceva în capul lui care nu trebuia să fie acolo. Și mai avea și un picior mare.

— Un picior ?

— Da' și în piciorul ăsta avea și-n el un ochi.

Se întoarce pe spate, cu fața spre tavan.

— ...N-am priceput nimic. Nici nu știu de ce am mai citit. Din întîmplare. Era foarte frumos. Vorbea despre taică-său.

Tace. Nu știu ce să răspund. Sînt ani de zile de cînd nu mai citesc poezie. Liniștea ce ne înconjoară e diferită acum. Mă întreb ce s-a schimbat, pînă în momentul cînd descopăr că zgomotul de afară e al ploii care cade pe acoperiș, pe geamuri.

13

NU ÎNCAPE nici o îndoială, arătăm mai bine. La modul nostru de a călători se potrivește un anumit aspect. Lui Jørgen i-a mai crescut părul ; fără a fi atins dimensiunile demne de un hippy, a ajuns totuși la o lungime care îl face să arate a călător de distanțe mari cam neîngrijit. Iar în aceste trei săptămîni și al meu a crescut. Mă simt întinerită : prin hainele mele prea largi plutesc precum o sirenă. Meșele care-mi veneau într-una pe obraz au dispărut, părul îmi cade iarăși liber pe spate și zboară ori de cîte ori întorc capul ca să văd unde sîntem, unde este el.

Odată cu topirea zăpezii a trebuit să plecăm, chiar dacă am fi putut rămîne acolo pînă la sfîrșitul zilelor noastre. De altminteri nici unul din noi n-a spus nimic, era de la sine înțeles, ca și evoluția meteorologică. Mînă în mînă coboram versantul prin noroi, cînd m-am oprit ca să mă întorc să fac un semn de bun rămas, dar m-a reținut împiedicîndu-mă să-l mai fac, de parcă ar fi știut că m-aș întoarce la ei sau m-aș metamorfoza într-o statuie de sare. Dealtfel nu era nevoie să mă întorc : știam că am să-i văd acolo pe bătrînii mei ciudați, Peter și Renate Stürmer, solitari și liniștiți și că au să ne urmărească tot clipind din ochi pînă ce distanța ne va șterge imaginea. Apoi fiecare se va întoarce la treaba lui. După ce va trece cîtva timp, o săptămînă, o lună poate, Peter Stürmer va începe să povestească despre noi și, în cele din urmă, vom

fi pentru ei la fel de vii, la fel de prezenți și la fel de îndepărtați ca muzicanții și dansatorii din sat agățați de perete deasupra locului lui Peter la masa din bucătărie.

Mai puteam rămîne, cel puțin teoretic. Acea jenă de la început s-a risipit încetul cu încetul. Renate nu mă mai trata ca și cum ea ar fi fost femeia de serviciu iar eu stăpîna. Blîndețea ei maternă a devenit mai democratică, a început chiar să mă pună la treabă și umblam de colo pînă colo, ca o fiică ascultătoare și care face tot ce-i spui. Am fi putut rămîne ca perechea tînără de la fermă, dar Heinz ne-ar fi suportat oare la întoarcerea lui, după dezgheț ? Jørgen ar fi fost silit să mai consume un cartuș, ca să tragă în unicul moștenitor al locului ? Sau am fi găsit, poate, altă soluție ? Să-l întîmpinăm pe fiu alături de bătrîni și să-i explicăm că sîntem niște rude îndepărtate venite să-l ajutăm, să-i ușurăm exploatarea, să contribuim la dezvoltarea fermei ? I-am fi putut îndruga o mulțime de lucruri și e posibil ca Heinz, întreprinzător cum trebuie că este, să fi înțeles că era în interesul lui să ne țină la fermă. Dar n-am mers cu gîndul atît de departe.

Am căzut de acord că dezghețul avea să pună capăt șederii noastre. Ne așteptam ca, de îndată ce drumul avea să fie practicabil, să se ivească neapărat *cineva*, chiar dacă helicopterul ne făcuse două vizite zadarnice înainte. Împrejurările prezenței noastre și cauzele pe jumătate ireale ale acestui basm se scurgeau odată cu apele care începeau să șipotească la

vale. Nu le-am spus nimic gazdelor noastre, adică vorbeam despre multe însă fără a preciza cine eram și de unde veneam. Puteam povesti fără încetare, puteam înfrumuseța și fabula pe marginea împrejurărilor extravagante ale apariției noastre, dar nu ieșeam din prezent, și nu treceam dincolo de el nici cu un pas. Cei doi Stürmer nu aveau nevoie să ne povestească viața lor, o vedeam peste tot pe ziduri, în mîncarea lor, în modul lor de a merge, de a vorbi, de a tăcea, de altminteri nici nu le-ar fi trecut prin gînd să vorbească despre ei, să ultragieze astfel pudoarea lor naturală. Poate că aici stă diferența între ființele civilizate și cele necivilizate: un produs al mașinilor, o meduză de oraș ca mine poate pălăvrăgi fără jenă despre tot ce e în legătură cu ea, în timp ce nici Jørgen Schwer, nici Peter sau Renate nu sînt în stare să pronunțe un cuvînt, să dea fie și o indicație orală despre locul de unde vin sau despre modalitățile lor de existență. Problema este a stabili care din noi este cel civilizat.

E un gen de situație insuportabilă, vor spune unii. Ceea ce nu mă împiedică să consider că șederea la ferma Stürmer-ilor este unul din lucrurile cele mai plăcute din viața mea. Aș fi putut rămîne, aș fi putut continua să mă scol în fiecare dimineață după un somn greu, cînd nu mă mai simțeam ca o piatră, ci ca o vietate ghemuită în piatra caldă, să mă duc apoi la bucătărie, să privesc pe zid umbrele aruncate de ochiurile mașinii de gătit cînd Renate le muta cu vătraiul deoparte, s-o văd ațițînd focul, dîndu-și capul pe spate din fața scînteilor care o împroșcau, ridicînd mîna ca să-și apere părul. Aș fi continuat toată dimineața, în liniște, s-o urmez pas cu pas în amănuntele ritualului de fiecare zi, coacerea pîinii, spălatul rufelor, mulsul vacilor, pregătirea prînzului, pe urmă siesta, două ore de odihnă, cînd singurul zgomot care mă pătrundea încet era al animalelor, al vremii de afară și al focului. Aș fi stat cu ei seară de seară, iar povestea noastră — a mea și a prietenului meu — ar fi crescut încetul cu încetul, devenind tot mai ireală depărtîndu-se tot mai mult de noi, pînă ce aș fi ajuns s-o povestesc eu însămi, poate, uitînd că e vorba chiar de mine. Dar mai ales aș fi stat în camera mea serile pîndindu-i somnul și alunecarea mormăielilor lui de sălbatic într-o răsuflare pașnică. Ce nu sînt sigură este că linxul meu ar fi rămas la nesfîrșit aici, în această perioadă trecătoare a vieții mele. În noaptea cînd a început să plouă, s-a trezit mai tîrziu decît de obicei și s-a sculat, trecînd peste mine în patru labe. Tot ascultînd ploaia — poate ea îl trezise din somn? — a rămas nemișcat lîngă fereastră, aplecîndu-se ca să vadă afară. Mie mi-era puțin frig sub păturile mele, dar el părea că nu simte nimic, deși era gol-goluț. Abia îl distingeam prin întuneric și numai luminozitatea pielii lui îi desena un contur licăritor în jurul trupului. Îndoia puțin genunchii ca un sprinter care se pregătește să-și așeze picioarele în blocstart. Apoi s-a îndreptat și s-a dus la scaunul unde-și ținea hainele. Am auzit un zgomot de chibrituri, pe

care le-a luat din buzunarul pantalonului, un clinchet și o frecare elastică de metal pe metal. Cînd s-a întors lîngă mine îi era frig și mi-am zis ca atunci cînd eram mică : „Doamne, fă ca ploaia să se transforme înapoi în zăpadă, și mîine totul să fie alb și neted, Doamne, fă ca totul să rămînă cuminte și bun și alb și neted, încît să nu trebuiască să facem altceva decît am făcut pînă acum, să nu fim nevoiți să luăm o hotărîre, să nu schimbăm nimic, fă ca apa să fie mîine gheață pe care să se patineze, să nu mai plouă, omul meu de zăpadă să nu se topească niciodată, iarna să țină mereu, totul să rămînă imaculat și rece".

Nesocotind orice logică, am încercat să explic raporturile dintre mine și acest băiat, fără însă a-l înțelege bine eu însămi. Cînd ți-ai forțat mecanismul dincolo de o anumită limită, acesta te obligă poate, la rîndul lui, nu numai să accepți bărbatul pe care ți l-ai ales, ci să te pierzi în el, sub el. Spuneam că e un linx ; nu-i adevărat. Iepurele acesta, sălbatic poate, iepurele acesta nu e o fiară. Cînd fac din el un animal de pradă, mai degrabă mă refer la mine. Pentru prima dată mi-am găsit libertatea în acest castel al Frumoasei din Pădurea Adormită. Dacă nu înțeleg nimic din ce mi se întîmplă, știu măcar un lucru, că tarele personalității lui, lipsa lui de dimensiuni în raport cu mine, recluziunea noastră fortuită, mă absolvă în totalitate. Întreagă această ambianță primitivă nu mi-a fost decît împrumutată, știu, ea nu va fi niciodată a mea, dar există copii

pe care comuna * lor îi trimite să-și petreacă vacanța într-o fermă și care sînt atît de fericiți încît vor păstra toată viața nostalgia acelei experiențe. Această fugă, această fugă spre cerul larg deschis, n-aș putea-o încerca nici singură, nici mai bine ; acest vis, pe care mi-e cu neputință să-l visez singură, îl visăm împreună, fugind, urcînd, desfășurîndu-ne, lățindu-ne, reunindu-ne, urmă de lumină peste un arc întunecat, peste bezna și somnul meu.

Aparent, îndîrjirea poliției scade odată cu noutatea cazului. Atîta vreme cît ești știre caldă în ziare, poliția scoate scîntei. E în joc reputația ei și de altfel fugarul consideră această grabă ca pe un compliment. Un infractor viu și care mișcă merită urmărit, însă dacă dispare, interesul urmăritorilor slăbește, asemeni interesului pisicii față de șoarecele mort. Dar în același timp autoritățile își manifestă prin aceasta extravaganța. Ele n-au timp niciodată să se ocupe de stadiul intermediar între dispariția urmei și apariția osemintelor fugarului după topirea zăpezii. Pentru poliție, tragediile naturale sînt lipsite de prestigiu. Asasinatul este excelent, pentru că oferă o dramă, posibilități de a face revelații, de a elucida, de a aresta și de a judeca ; există de asemenea ceva atrăgător la manifestațiile publice, unde

* Denumire purtată în Danemarca de suburbiile sau orășelele satelit în special ale Copenhagăi, cu administrație proprie și o anumită autonomie în conducere. Comuna daneză e o așezare de tip urban sau suburban, spre deosebire de comuna din țara noastră, care este esențialmente o așezare de tip rural.

simplul agent de stradă, întocmai ca și soldatul, are ocazia să-și pună în valoare o parte din ceea ce a învățat, adică să lovească, să dea cu piciorul, să răsucească brațele sau să anihileze diferiți indivizi. Dar fugarul care nu se lasă prins nu-i efectiv deloc interesant. El nu-ți aduce nici un prestigiu, ba chiar dimpotrivă, iar dacă deznodămîntul se lasă prea mult așteptat, e preferabil să uiți cît mai iute cu putință vînatul în chestiune. Dacă degeră de viu și moare de frig, înseamnă că s-a făcut dreptate, căci, după cum știe toată lumea, criminalul n-are nici tată, nici mamă care să-l aștepte, ci numai un tribunal și o sentință de executat.

Am traversat Elveția ca niște îndrăgostiți fără bani, plecați către sud la începutul primăverii și care trebuie să se întoarcă la universitate, la biroul sau la grădinița lor ca să încerce să-și aranjeze vacanța de vară. În primele două zile am mers noaptea, însă, după ce am trecut prin Lausanne fără ca o muscă să clipească din cele trei milioane de pleoape ale ei, am călătorit și pe ziuă, ca să fim mai exacți, o singură zi, de la Berna la Basel cu autostopul pe drumul E 4, apoi spre vest, de-a lungul Rinului. Ne-am ținut la o distanță apreciabilă și de fluviu și de frontieră, ca să nu cădem în mîna păzitorilor care mișună în această zonă. La un moment dat a trebuit să alegem ; nu știu dacă frumusețea locurilor a fost cea care ne-a inspirat, însă mi-am dat seama deodată că primăvara prinsese cheag : era începutul lui aprilie și prin văi drobița izbucnise în floare ca ploaia de rachete galbene. În timp ce noi hibernam în munți, temperatura italiană ne ajunsese din urmă, ne depășise și, hotărîndu-ne în dimineața aceea să cotim spre stînga, fenomenul m-a izbit. Culcați în iarbă în spatele unui gard viu, așteptam ivirea zorilor. L-am zgîndărit fiindcă păstrează într-una tăcerea asupra trecutului său. Pentru că sînt de părere că-mi aparține, trebuie să ajung de asemenea să-mi satisfac nevoia intelectuală (nevrotică) de a ști. A cumpărat patru sticle de Pepsi-Cola și această manifestare copilăroasă a lui mă uimește ; Tom ar fi cumpărat bere. Cum stăteam lungiți acolo, cu băutura noastră dulce alături, am început să mă gîndesc la vîrsta lui, la a mea, la Danemarca și la mașinăria care fabrică în lanț niște tineri mulțumiți de ei înșiși, fără timpul și capacitățile necesare de a se întreba ce înseamnă cu adevărat a fi tînăr, îndopați cum sînt de o propagandă zgomotoasă care tămîiază perfecțiunea tinereții lor. Îmi vine să-i spun lui Jørgen Schwer : „Ascultă bătrîne (tinere), eu fac parte din acea speță de oameni care simt nevoia să știe. Mi-am pus de multe ori soțul în încurcătură întrebîndu-l ce simțea și de ce simțea așa, cum e să simți atunci cînd simți ca el... Mi-e greu să stabilesc o legătură între lucruri și mine dacă nu știu ce se întîmplă cu ceilalți și această tendință sau această facultate a mea poate că e terenul din care mi s-a hrănit boala. Simt o nevoie absolută de claritate, însă cînd totul

este în fața mea — negru pe alb — mi se întîmplă să nu pot controla această realitate și atunci toate se încurcă o dată în plus în capul meu. Nu ți-am vorbit despre Minna, sau ți-am spus foarte puține lucruri, dar în cazul ei catastrofa se explică simplu : anumite valori ale existenței mele s-au devalorizat, iar eu am hotărît (sau ceva din mine și-a asumat această sarcină) că Minna nu va pierde nimic din valoarea ei. Iată de ce din toate și din toți ea e cea mai expusă și faptul că *înțeleg* problema nu mă ajută cu nimic : nu pot trăi cu ea fără s-o condam la moarte, iar dacă trăiesc fără ea, mor eu".

Din toate astea n-am spus nimic. M-am întors prin iarbă, mi-am scos puloverul și m-am descheiat la bluză. Sutienul meu, dacă dl. Meyer l-ar fi vîndut, i-ar fi adus o sumă apreciabilă de lire. Dacă nu pun la socoteală chiloții, în prezent e cea mai scumpă dintre hainele de pe mine. Poate va fi destul de ispititor pentru apucatul meu cu unghii îndoliate ca să catadicsească a vorbi cu mine. În al treilea rînd, e un sutien care a ajutat cîndva o fată de proletari să prindă norocul de coadă. Expunîndu-mă la soare, îmi schimb poziția picioarelor, apoi, sprijinindu-mă într-un cot, îmi dau părul de pe frunte :

— Unde ești născut ?

Vîră un deget în sticla de Pepsi-Cola și îl scoate cu un zgomot ca de dop :

— În Copenhaga.

— Asta știu, dar unde în Copenhaga ?

— La Hvidovre *.

Hvidovre, Hvidovre, Hvidovre, era posibil pe atunci să te naști într-un asemenea loc ? Suburbia aceasta n-a început să fie locuită — dacă sîntem de acord că este locuibilă — decît de cinci ani.

— Și pe urmă ?

— Ce înțelegi prin „pe urmă" ?

— Pe urmă ! Da, ce-ai făcut, unde-ai mers la școală ? Cîți ani aveai cînd ai terminat-o ? Ce voiai să te faci ?

— Să mă fac ?

— Da. Ce voiai să te faci mai tîrziu ?

— Habar n-am.

— Stai puțin, la un moment dat nu se poate să nu fi vrut să te faci ceva. Cînd erai mai mic, ai dorit să te faci cutare sau cutare lucru, nu ?

— Da.

— Ei, ce doreai ? De ce nu te-ai făcut ?

— Nu-mi plăcea la școală.

— Tot nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Și de ce ai vrea să știi ? Oricum, la ce-ți folosește ?

Ochii lui nu mai părăsesc porțiunea mea de carne goală dintre buric și sîni. Mă așez în capul oaselor și-l privesc în față :

— Pot și eu să-ți spun ce voiam să ajung. Și voiam să ajung, te rog să mă crezi !

— Tu ai ajuns ce voiai.

* „Comună" suburbană a capitalei daneze, situată în partea ei de vest, ai cărei locuitori aparțin cu precădere mediului muncitoresc.

— Eu sînt de pe strada Vibe, spune Anna.

Mă privește. Tonul meu l-a prevenit că este vorba de o punere la punct care, într-un fel sau altul, ne egalizează situația sau trebuie să ne sporească încrederea reciprocă. Dar el nu dispune de nici o scară de valori ca să precizeze dacă zic așa din condescendență sau fiindcă vreau să joc cinstit cu el :

— Și, zi, pe unde vine strada asta a ta ?

— În Nørrebro !

Am strigat din toate puterile numele acestei suburbii populare :

— În Nørrebro, în Nørrebro ! Și acum spune-mi ce voiai să te faci ! Spune-mi ! Spune-mi !

Mă apucă de braț și nu-mi dă drumul. Părul meu e atît de lung încît îi atinge obrazul. Stau călare pe el, cu cîte un picior de fiecare parte a corpului de sub mine. Revolverul, vîrît la șoldul lui, îmi zgîrie interiorul pulpei.

— ... Scoate-l, îi spun.

Îmi dă drumul la brațul stîng, ia arma și o pune alături de el în iarbă. Seamănă cu un coleopter negru-albăstrui, prea mare ca să încapă în vreo gaură anume și care a căzut pe-o parte, neputincios. Mîna îi pătrunde între șoldul lui și pulpa mea, îmi dă drumul și la celălalt braț, iar eu mă aplec și mai mult în față.

— Nu voiam să mă fac nimic, nu, chiar nimic. Voiam doar să am ceva așa, o femeie ca tine.

După ce am dormit în iarbă, m-am îmbrăcat cînd soarele a început să coboare și am tras pe mine și al doilea pulover pentru noapte.

Eram dincolo de Schaffhausen ; coborînd drept înainte, trebuia să ajungem la unul din acele mici lacuri care duc spre lacul Constanța. La început am mers ținîndu-ne de mînă, dar, observînd că înaintam prea încet în comparație cu el, l-am lăsat înainte și l-am urmat pe întuneric. Îi auzeam pasul ; la fiecare zgomot de mașină ne aruncam automat în șanțul de pe marginea drumului, printre copaci. Mi-am adus aminte de o expediție făcută în liceu împreună cu fetele — acum o sută de ani și mai bine ! Cuprinse de un curaj subit, ne-am hotărît să mergem pe plajă în toiul nopții și am mers, am mers peste cîmpuri și păduri, avînd drept singură lumină o lanternă de bicicletă de puterea unei veioze. Aveam aceeași senzație complexă de siguranță absolută și de neliniște, ultima provocată de întuneric, de lumina noastră slabă și de gîndul la toate posibilitățile diverse pe care ni le oferea viitorul : catastrofe, victorii, înfrîngeri, drame. Plimbarea noastră forma un tot care se definise chiar în momentul cînd o hotărîsem, dar care era dictată de inspirație. Ea făcea parte din amintirile noastre chiar dinainte de a porni la drum : de-abia o începusem și o simțeam demnă de a fi memorată, amplificată cum era de toate sentimentele care clocoteau în noi. Pe întuneric, fiecare avea ocazia să gîndească și să viseze pentru sine, iar neliniștea, nervozitatea noastră, ora tîrzie, entuziasmul, siguranța, vîrsta noastră, umpleau acest mesaj de măreție și solemnitate. Pan era prezent, dar aveam cu noi și lanterna de bicicletă ; universul mugea la

marginea plajei, marea își zbîrlea coama albă, însă Ursula a vrut să facă pipi și a făcut. Ne-am întors ținîndu-ne de mînă, schimbînd o vorbă cînd și cînd, dar, ajungînd la vila noastră, m-am dus întins în bucătărie și am băut o gură de rachiu înainte de a intra la rîndul meu, în patru labe, în sacul de dormit. Celelalte respirau adînc, fiecare în felul ei. Înainte ca răsuflarea mea să se amestece cu a lor și auzind o pasăre țipînd afară, într-un copac, m-am gîndit : ce bine e să faci o plimbare noaptea prin pădure, dar ce plăcut e să te întorci acasă la tine, să te culci, să dormi...

În bezna din preajma lacului Constanța am avut aceeași senzație de incertitudine și destin, de solemnitate și rîsuri înfundate. Mă simțeam în același timp încrezătoare și neliniștită și m-am gîndit la viitor.

În timpul războiului, cînd evreii și luptătorii din rezistență traversau Sund-ul și se refugiau în Suedia, expedițiile lor mi se păreau incredibile și primejdioase. Asta se întîmpla înaintea mutării noastre din Gemmas Alle în strada Vibe și, plimbîndu-mă de-a lungul plajei de la Amager, mă gîndeam adesea la cei aflați de partea cealaltă a apei și la cei ce se strecurau pe întuneric în ambarcațiuni mici ca să treacă în Suedia. Mă apucau fiori cînd mă gîndeam la nopțile acelea negre, la frig, la teamă, la siluetele necunoscute, la zgomote, la nemții care erau peste tot. Cînd treceai în revistă toate obstacolele, încercarea părea imposibilă. Și tata ne spunea că nu erau numai unul sau doi fugari : sute, mii de persoane s-au

salvat astfel, în grupuri mici, în ciuda celor două vedete rapide cu cruce încîrligată care patrulau neobosite între Røsen și Middelgrunden. „Să fiu eu în locul lor, îmi ziceam, n-aș îndrăzni, și de altfel, nici n-aș reuși vreodată". Iată-mă însă cu două țări și mai multe frontiere la activ și totul a mers bine pînă acum. Am trecut de cîteva ori pe lîngă dezastru, aproape mereu cînd am fost de o prudență excesivă. Trebuie trasă de aici concluzia că n-ai decît să mergi drept înainte, cu toată convingerea și să te arunci energic în viață pentru ca frontierele și păzitorii lor să dispară, pentru ca poliția să se grăbească să te uite, pentru ca soldații să-și îngroape baionetele și să țină puștile cu patul în aer ?

Am ajuns la lac în punctul unde se îngustează pentru a deveni Rinul și, cum nu era nimeni la debarcaderul cel mai apropiat, am desfăcut pur și simplu două frînghii și am împins barca spre larg. Luminile de partea cealaltă a apei erau precis în Germania ; nu trebuia decît să menținem direcția cea bună. Dacă am fi plecat puțin mai dinspre vest, am fi acostat tot în Elveția și am fi dat peste granița pe care credeam în mod fals că am evitat-o. Din locul unde ne găseam însă n-am avut decît să ne lăsăm duși de curent în vreme ce Jørgen, la cîrmă, ținea barca pe direcție. Șase sau opt kilometri mai departe, eram în mijlocul fluviului și am coborît cam tot atîta pe cursul lui pînă să ne dăm seama că nu ne mai apropiam de mal. Ședința noastră de navigație se dovedea mult mai periculoasă pînă la urmă de-

cît toate evadările care mă îngrozeau în 1944 ; eram fără vîsle, fără rame, fără pînze. La o sută de metri de mal, unde curentul era deosebit de slab, am părăsit speranța că vom mai ajunge uscați. Eram bucuroasă că mi-am pierdut poșeta undeva pe versantul Cervinului : n-a trebuit s-o țin în dinți ca să pot înota. În două rînduri m-au părăsit puterile ca atunci cînd mergeam prin zăpadă și simțeam că nu mai pot ; în două rînduri am revenit la suprafață sprijinită de fostul copil nedezvoltat din coloniile de vacanță, strînsă între antebrațele lui cu tendoane întinse ca niște corzi de pian. Simțind, în sfîrșit, pămîntul, sau mai bine zis noroiul Rinului sub picioare, nu conteneam felicitîndu-mă pentru pierderea poșetei cu permisul de conducere, pilulele anticoncepționale și tot restul. Căzînd mereu, scuipînd apă și salivă, nu mai doream decît să ies din acel element glacial și respingător și să mă lungesc oriunde, indiferent dacă era vorba de cimentul unei celule sau de cușca unui cîine.

Am dormit amîndoi ca embrionul meu de pe etajeră ; sub un anumit unghi, într-o anumită lumină și cu toate ridurile lui, semăna uneori cu două ființe umane încastrate una în cealaltă. Împotriva oricărei logici, ne-am cățărat pe un șlep, cel mai îndepărtat dintre cele trei, și ne-am cufundat în cală ; pe întuneric, am dat peste ceva care ni s-a părut a fi niște saci sau pînză de sac și ne-am dezbrăcat dîrdîind și unul și altul ca să ne frecăm, să ne frecăm cu acele bucăți de pînză aspră pînă ce am început să gem simțind cum mă încălzesc

și degetele îmi sîngerează și avînd brusc impresia că întunericul, mirosul și clipocitul apei care lovea ușor chila erau de fier și sînge. Durerea din corpul meu era acea durere pe care o simți în gît după o alergare prelungită, epuizantă, pînă dincolo de limita puterilor. Tușeam, tușeam pînă la a uita de ce sex sînt, pînă a nu mai ști dacă eram bărbat sau femeie, toată numai frămîntări, cedare, înfrîngere. Apoi, odată cu revenirea căldurii, ne-a cuprins și toropeala ; ne-am îngropat sub sacii umezi și numai rîsul lui m-a trezit : stătea lîngă mine în capul oaselor, cu mîinile în șolduri și hilar cum nu-l mai văzusem pînă atunci. Primul impuls a fost să mă acopăr cum puteam, căci de mine și de nuditatea mea rîdea cu atîta poftă, sau toată situația era o glumă sinistră și definitivă, dovada că amîndoi înnebunisem. Dar privindu-l am înțeles : bucățile de pînză aspră cu care ne zgîriasem pielea și ne învelisem erau saci de cărbuni. Aveam în fața mea pe negrul filmelor americane din 1930, de fapt un alb cu ochi aprinși, cu dinți lucitori și am izbucnit și eu în rîs, întîi pentru că el pufnea într-una și apoi pentru că mă gîndeam cum trebuie să semăn cu o metisă din orice trib negru de pe glob. Însă acest rîs al nostru ce răsună în toată cala goală a șlepului avea să înceteze dintr-o dată : la gura tambuchiului, prin care coborîsem noi, a apărut un cap. Chicotelile și aspectul nostru constituiau probabil o demonstrație suficient de dementă, căci capul a tras un țipăt și a dispărut. Nu știu dacă marinarii nemți au o frică spe-

cială de negri, mai ales de cei albinoşi, dar aceasta a fost şansa noastră : au rămas complet paralizaţi, cu o mînă dusă la gură cînd ne-au văzut apărînd din văgăună complet goi şi negri, sau mai degrabă mînjiţi cu cărbune, strîngîndu-ne hainele pe burtă şi traversînd în fugă celelalte două şlepuri, sărind pe uscat, traversînd drumul şi pierzîndu-ne printre copaci.

De atunci încoace călătoria noastră s-a desfăşurat în condiţii aproape luxoase, iar în momentul de faţă într-un confort pe care nici nu ni l-am fi putut imagina cînd ne bălăceam prin mîlul fluviului. Am devenit chiar membri ai unui club. Ne-am făcut prieteni. Nu urmăm un drum anume, dar avem garanţia că vom ajunge undeva mai la nord într-o bună zi, nu ştim cînd. Ce e sigur e că vom ajunge la Frankfurt, căci acolo e punctul terminus al călătoriei tovarăşilor noştri.

Dar să ne întoarcem la Stuttgart, unde a avut loc ceremonia noastră de iniţiere. În clipa de faţă, preşedintele-adjunct e aşezat, sau mai degrabă culcat pe genunchii mei. E greu, respectabil, beat criţă şi american, ca şi ceilalţi trei, Jake, Hank şi Flip, numele neînsufleţitului fiind Gus. Jørgen şi cu mine trecusem prin Meersburg, Ravensburg, Biberach şi Ulm ca să ieşim în autostrada Winthertur-Stuttgart în dreptul oraşului Tübingen. La Ulm ne-am cumpărat haine dintr-o prăvălie de surplusuri militare şi fără îndoială că nuanţa lor kaki şi verde-lăcustă a trezit interesul amicilor noştri. Pînă la asfinţit am mers pe o scurtătură care

ducea la o mare încrucişare, unde am zărit o staţie mică de benzină, complet strîmbă. Arăta atît de anonimă şi izolată de orice viaţă, singura lumină în tot întunericul acela, încît Jørgen a insistat să intrăm să-şi bea Coca-Cola lui obişnuită. Eu stăteam în picioare şi priveam o hartă lipită pe zid cînd au intrat membrii clubului. Prin geam şi printre mormanele de bidoane de ulei năpădite de muşte, vedeam afară o maşină Mercedes Cabrio ajunsă la o vîrstă respectabilă, uriaşă, fără capotă şi oprită în faţa pompei de benzină. Trei GI-işti * tunşi cu maşina, dar în civil, s-au aşezat la masa tanchistului, scuturînd capetele ca şi cum trăseseră prea mult aer sau nu mai reuşeau să respire. Unul din ei a rîgîit. Jørgen, care-i privea, şi-a întors ochii cînd au început să se uite fix la mine.

— *Where's Gus ?* (Unde-i Gus ?)

— *Backseat ?* (Pe canapeaua din spate ?)

— *In the backseat ?* (Pe canapeaua din spate ?)

— *He is stewed.* (E pulbere).

— *On Christ I need a drink.* (Doamne, ce sete mi-e).

— *Take a Coke.* (Bea o Coca-Cola).

— *Fuck.* (Du-te-n...)

Ca şi cum ar fi fost un ordin şi nu o înjurătură curentă, acest ultim cuvînt le-a re-

---

* GI. Nume generic pentru soldat american, în special infanterist (prescurtare din *Government Issue*, eliberat de guvern, ştampilă pusă pe toate efectele şi echipamentul militar american).

adus atenția asupra mea ; brusc s-au rușinat. Unul din ei s-a ridicat de la masă. Trebuia profitat de această șansă, de acest avantaj subit. M-am dus la ei și i-am întrebat dacă merg mai departe și pînă unde ? Dacă merg mai departe ? Da, dar pînă unde, asta era întrebarea ? Spre nord ? Mmda... Pînă la Frankfurt ? Asta oricum, dar nu imediat. Era *week-end* și aveau o permisie de douăzeci și patru de ore, nu-i așa ?

Nu știu ce crede Jørgen despre inițiativa mea. N-a suflat nici un cuvînt. S-a așezat în față între doi dintre ei, în timp ce eu stau cu Gus pe genunchi și cu Hank alături. Uitasem cît de frig poate fi în spate la o mașină descoperită ; acum știu că nimic nu te apără mai bine de frig decît căldura unui corp uman, chiar dacă e al unui bețivan necunoscut și greu ca un pietroi.

Și iată că intrăm în al treilea local, iar eu accept fără scrupule tratația membrilor clubului : sandwich cu șuncă și o halbă mare de bere blondă ; Jørgen a refuzat, cu toate că n-am mîncat niciodată ca lumea de cînd am plecat din Elveția și nu ne-au mai rămas decît două bancnote umede din cîte am avut și au căzut din poșeta mea cînd mi-a scăpat la vale pe Grossglockner, sau ce munte o fi fost acela. Sînt puțin amețită, am acceptat și un coniac, iar altele vor veni abia de aici încolo, căci soldații au descoperit că eu vorbesc o engleză perfectă și au înțeles că trebuie să repare gafa lor de la început. Sînt foarte tineri, foarte beți și foarte americani.

La fiecare oprire, mă instruiesc în ceea ce ei numesc RFS (*Reverse First Society* *), căci marele Mercedes într-adevăr nu demarează decît în două feluri : cu manivela și apoi în marșarier. Am coborît și eu ca să împing : iată-mă deci membră a clubului. Cu Jørgen lucrurile sînt mai neclare : a încercat la manivelă, fără însă a izbuti să pornească motorul. Ceea ce mă încîntă deocamdată la acești soldați e politețea lor foarte „directă" și exagerată. Au coborît și vocea și tonul, iar de rîgîit rîgîie doar cînd și cînd. Evident, simt răsuflarea lui Gus pe pulpa mea, dar toată aventura e una din cele pe care mi-ar place s-o povestesc fetelor la liceu : Anna face o plimbare în toiul nopții și în mijlocul pădurii într-o mașină descoperită, cu patru yankei beți turtă. Ei da, Anna s-a autoinvitat într-un Mercedes Benz dinainte de război și merge din *Raststätte* în *Raststätte* **, se joacă la tonomat și bea *Weinbrand* ***, sau rachiu, sub rampele de neon. Data viitoare am să cer cafea.

Din cînd în cînd mi-e teamă : frînele sînt mecanice, iar mașina trage într-o parte. În plus, oricare din ei ar conduce, nu încape îndoială că tot beat e. Frigul și excesul de bere sensibilizează vezicile membrilor clubului și adeseori oprim pe marginea șoselei ca să se ușureze. Poate vor să-și ia o dată în plus toate măsurile de prevedere înainte de a zbura în-

* Societatea întîi marșarierul (engl.).
** Motel (germ.).
*** Coniac (germ.).

tins către nord, fără culdură, pe frigul de afară și fără capotă (nu e coborîtă), care lipsește cu desăvîrșire, căci am virat la dreapta și am luat-o pe un drum mărginit de copaci. Flip îi amintește lui Jake să nu oprească motorul. „Nu uita“, îi repetă.

Mașina se imobilizează și Flip coboară în timp ce Jake rămîne la volan. Hank se eliberează de Gus și iese la rîndul lui. Flip se apropie de portiera mea și o deschide. Zîmbesc : eu nu urinez așa, eu sînt o doamnă, vezica mea rezistă mai mult. Și mi-e cald cu Gus pe post de plapumă. Ultimul lucru pe care-l văd înainte ca Jake să stingă farurile e ceafa lui Jørgen. După vuietul curentului puternic de pe autostradă, liniștea de aici mi se pare absolută. Fără discuție, Gus e foarte greu. Capul și umerii lui cad ca niște pietroaie pe banchetă în momentul cînd mă simt trasă afară din mașină. Nu țip : unul din ei îmi și strivește gura cu mîna. Motorul merge într-una pe întuneric. Dezbrăcarea mea nu e ușoară, din cauza pantalonilor lungi. Stofa e rezistentă, nouă, însă bărbații se opintesc și, în cele din urmă, nasturii cedează pe părți și în talie, iar picioarele mele ies din picioarele pantalonilor ca din două teci. Le îndoi, le strîng, mă întorc pe o parte, mușc, dar mîna care miroase a benzină de brichetă nu se retrage decît o singură clipă și revine peste gura mea, astupînd-o. Apoi o a doua mînă mă apucă de gît, o lumină violetă se aprinde în spatele pleoapelor mele închise, am fost imobilizată la pă-

mînt, cineva mi se așează pe piept și se apleacă peste fața mea cu toată greutatea.

A fi cu adevărat gol înseamnă a avea burta goală și torsul acoperit. Mă simt extrem de slabă și, în cele din urmă, reușesc să strig ceva, un nume, oricare : Tom, Minna, Jørgen ! Strigătului meu îi răspunde în orice caz un zgomot foarte apropiat, undeva în noapte și, cînd un corp străin se apasă peste al meu și îmi desface pulpele cu forța, aud zgomotul apropiindu-se, căzînd asupra mea. Mă smucesc într-o parte și deodată ceva îmi atinge brutal obrazul, ceva metalic și care nu poate fi o mînă. Apuc revolverul și îl ridic spre bărbatul, culcat peste mine. Țeava îi atinge probabil corpul sau e foarte aproape de el, fiindcă apăs pe trăgaci și, chiar în momentul cînd simt murdăria prafului de pușcă și reculul exploziei biciuindu-mi fața, în nări îmi vine un miros de carne arsă.

14

ÎN GERMANIA nu se schimbă niciodată nimic. Așa gîndeam atunci, după război, cînd am mers la Lübeck împreună cu colegele mele de liceu. Poate că lucrul era explicabil din punct de vedere economic, dar nu putea fi vorba numai de atît. De îndată ce am zărit vameșii cu uniformă verde, chipie cu calotă înaltă și lăsată pe spate, cizme negre cu carîmbul scurt sau cu șepci groase și oribile de schi, ne-am zis : dar sînt aceiași, nu s-a schim-

bat nimic, totul e ca înainte. Sigur, era de neconceput ca o națiune prăbușită să mai aibă mijloacele de a oferi funcționarilor ei uniforme dintr-o stofă total diferită — de unde banii ? — dar mai e ceva la mijloc, un fel de simbolică indestructibilă rezultată probabil din idiosincrasia și din conștiința noastră de învingători, dar legată și de un sentiment irepresibil al revanșei la cei învinși. Ne-am grăbit să ne îngropăm această impresie în buzunare și așa am făcut mereu de atunci la fiecare drum al meu în Germania. O fac în continuare față de aspectul nemților și față de limba lor, ca de fiecare dată cînd își manifestă undeva incorigibilitatea și-mi aduc aminte că un ziarist de al nostru a fost chemat la ordine cu brutalitate fiindcă s-a exprimat disprețuitor despre vulgaritatea acestor germani care, datorită banilor cîștigați iute și legalității lor democratice care le permite să stea călare pe monumentele istorice sau în restaurante și să transforme orice *alegria* * în *Knödelsuppe* **, au „ocupat" practic toată Europa de sud. În ultima vreme e la modă să-i consideri pe americani, și de cîtva timp chiar pe suedezi, indiscreți, bogați, lăudăroși, pretențioși și infantili. Germanii scapă acestui verdict : crimele trecutului îi protejează, ca să spunem așa, izolîndu-i într-o categorie aparte, unde abia dacă li se remarcă extravaganțele sau unde, cel puțin, nu sînt criticate. Dacă totuși critici, ești acuzat ime-

* Veselie, sărbătoare (ital.).
** Supă cu găluști (germ.).

diat de simplificare și discriminare ; dar germanii nu sînt altfel decît alți oameni, decît danezii, de exemplu. După cum un negru nu diferă de un norvegian. Poate că pielea lui să aibă o culoare diferită, dar trecutul lui istoric, condiționările lui, mediul lui, destinul lui național, etc., nu l-au făcut *alt om*. Trăim în epoca marii nivelări umane și lucrul nu ni se pare ciudat cînd știm ce au avut de suferit în ultimele decenii popoarele și rasele pe care niște decizii *legale* le clasau ca inferioare. În bună măsură, germanii sînt la originea acestei reacții. Atrocitățile comise de ei au fost atît de cumplite încît ne imaginăm că trebuie să fi suferit între timp un fel de purificare. Exemplul lor ne oferă o asemenea lecție pentru viitor, încît creăm o zonă de imunitate în jurul lor chiar cînd simțim nevoia să protestăm față de unele tendințe periculoase, ca de pildă neo-nazismul. Ne grăbim să spunem : „Dar nu, nu poate fi adevărat. E un vis care seamănă, poate, cu un coșmar, dar *germanii* n-au nimic de-a face cu el. Poporul lor a devenit mai înțelept, copiii au tras învățăminte, iar extremiștii sînt ca și pe la noi, tot extremiști, o extremă dreaptă sălbatică, fără nici un fel de importanță. Mai bine să măturăm în fața ușii noastre întîi și pe urmă să facem curățenie la alții !"

Ce voiam deci să spun eu (Anna) lansîndu-mă în acest discurs ? Că trebuie să scoatem limba Germaniei de cîte ori sîntem pe teritoriul ei ? Că trebuie să ne vîrîm în cap cu forța că germanii sînt vulgari, lădăroși, răz-

boinici, incorigibili și insuportabili, toate în același sos ? Nu, dar ea își amintește. Își amintește cu atîta intensitate încît vrea să exprime ceva, nu în legătură cu ceilalți, ci cu sine. Nu poate și nici nu vrea să condamne, dar simte că are dreptul să vorbească despre ceea ce simte, să povestească ce s-a petrecut concret în cutare loc, chiar dacă faptul a devenit istorie. Condiția ei e dublă, ca a majorității ființelor omenești. Deși are capul și sentimentele ei proprii, i se întîmplă să nu mai poată distinge, localiza în timp, cauza unui eveniment. Dar, își spune ea, acum cînd totul curge și mai mult în jurul nostru, să ne agățăm de ceea ce s-a petrecut *atunci*.

Era în același anotimp, la sfîrșitul lui aprilie ; am trecut frontiera cu pașapoarte gri care, după un lung stagiu la misiunea militară britanică, aveau pe ele o viză formată din ștampile albastre, iar în coloanele rectangulare ofițerii englezi își puseseră semnătura sau parafa. Noi veneam din nord ca învingători. Nu cred că aveam conștiința acestui fapt : elevele de la Rysensteen nu călătoreau într-un asemenea context, dar situația noastră deja nu mai era aceeași. Timp de cinci ani, Europa și Germania fuseseră pentru noi o magmă stranie, de neînțeles, pe o hartă geografică. Eram prea mici — iar în cazul familiei mele prea săraci — ca să călătorim înainte de război. Acum frontiera se deschidea în fața noastră și ne duceam să-l aniversăm pe marele fiu democrat al Lübeck-ului, un rezistent și el ca unchii și verii noștri îmbrăcați în impermeabile. Cu mai

puțin de doi ani înainte văzusem coloane de nemți învinși, flămînzi și plini de păduchi, îndreptîndu-se către sud, cu turul pantalonilor atîrnîndu-le, iar acum și mergeam la ei. Poate ne pîndeau, poate întindeau pe întuneric, de-a curmezișul drumului, niște sîrme la înălțimea capului nostru ca să ne decapiteze cu un gîlgîit sinistru la trecerea autobuzului ? După ce am traversat o pădure defrișată la nord de Flensborg, am intrat în Germania și, cînd mi s-a dat o sticlă de apă gazoasă la autogară, n-am îndrăznit să beau. Cum se putea ca o țară vinovată, învinsă, subjugată, călcată în picioare, să fabrice apă gazoasă și să n-o otrăvească ? Și din ce dacă nu din șobolani striviți, din varză putrezită sau din ersatz vulcanizat împotobit cu numele de cafea ? În spatele unui hangar am golit conținutul sticlei într-un canal.

Nimeni nu s-a răzbunat pe noi. Nici un „baubau" hilar, cu cuțitul în dinți, nu ne aștepta la toaletă și nu legase grenade de lanțul closetului. Nu, în primul rînd și pretutindeni era un amestec natural de umilință și de banalitate jignitoare. Familia Grössel ne-a servit cu cafea, vameșii semănau cu niște *Standartenführer* naziști, Grössel-ii au încercat să vorbească o daneză stricată, dar ceilalți se exprimau toți în această limbă care, timp de ani de zile nu provocase la noi decît mînie și greață. Și cînd ne-am oprit la Sankelmark pe drumul de întoarcere, sub un soare de amiază, ca să cîntăm în aerul albastru „Clopotele de Paști băteau ușor", iar ciocîrliile încercau să strige

mai tare decît noi, ne simțeam ca amorțite și nu mai eram sigure acum de nimic : totul ni se părea provizoriu și în același timp determinat. Istoria plescăia în jurul nostru ca o mare fierbînd în care adevărul și falsul se contopeau, fiind totodată definitiv fixate. Ideile, valorile pe care le celebram ca fiind stabilite sau în veci inacceptabile se anulau de la sine în absurditatea generală. Nu știu la ce miracole sau crime sperasem, dar cînd am trecut frontiera înapoi sentimentul nostru de nesiguranță n-a dispărut, dimpotrivă. În prima clipă, a fost o plăcere să ne întoarcem acasă, unde *a* se pronunță *a* și nu *ä* și unde cutiile de scrisori sînt roșii, dar întîlnirea noastră cu Europa și cu țara care ne mărginește frontiera spre sud nu ne-a adus nici o eliberare. Autocarul aștepta sub ulmii fremătători (vă mai amintiți, fetelor ?) și ultimele care trebuiau să treacă pe la postul de graniță și prin controlul poliției soseau alergînd și rîzînd ca să-și reia locul. Autocarul a demarat și eram acasă. Nu cred să mint afirmînd că am gîndit : „De ce fugi ? Și încotro ? Și de cine ?"

Evident, aceste întrebări nu s-au formulat cu claritate și atît de bine definite ; purtam în mine doar un presentiment. Trecînd o frontieră, sperasem că acest act, acest gest, îmi va aduce o dovadă sau o siguranță nouă. Nu, ceea ce doream era să fiu diferită, *transformată*. Și eram aceeași, aceeași, nesigură și înghețată în nedeterminarea mea istorică, în lipsa mea de maturitate, știind că toată viața nu voi face decît să trec încoace și încolo niște frontiere.

Toate aceste gînduri îmi vin prin crăpătura ce separă capacul unui siloz de cartofi de rama pe jumătate putrezită pe care se odihnește. Mi le aduc în ochi și în urechi razele soarelui și cîntecul ciocîrliei, iar mirosul pe care-l respir e la fel ca odinioară. Ridic capacul cu capul, studiez prudentă peisajul matinal și simt în inimă acea înțepătură pe care o cunosc toți cei care ajung la țel sau a căror dorință se va îndeplini chiar în acel moment. Nu știu de unde îmi vine această exuberanță subită — exuberanța bizară a Annei — care-mi trezește dorința să mă laud, să cînt, să dau din fund, să dansez, să beau, să fiu bogată, să vorbesc despre literatură. N-aș vrea să mai închid acest capac, ci să-l ridic și mai mult asupra peisajului, un pămînt aspru, plat, fertil, cu un lan de floarea-soarelui în toalete galbene ca niște doamne. Dar nu se poate, fiindcă lumea e plină de cîini arțăgoși, cu boturi lungi adulmecătoare, iar în spatele meu, printre cartofi, se odihnește dl. Jørgen Schwer care mi-a spus că trebuie, ca de obicei, să așteptăm căderea nopții ca să pornim din nou la drum și, chiar dacă nici unul din noi doi nu știe bine de ce, trebuie să continuăm a avansa în această direcție anume și mergem, mergem, mergem, iau eu încep să înțeleg, nu se poate trăi fără patrie, iar cînd ai una, trebuie să te întorci în ea. Încă cincizeci de kilometri și sîntem în Danemarca. Acolo merg eu.

Dispoziția mea n-are nici o legătură cu situația în care ne găsim, dar așa e dintotdeauna. Nu știu ce simte un condamnat la moarte în

celulă, dar îmi închipui că, față de ceea ce este definitiv în judecata lui, din cînd în cînd reacționează ca mine. Nevrozații ca noi n-au decît două moduri de a concepe lucrurile cînd se desprind complet de realitate : sau vedem totul în negru, sau simțim un entuziasm eliberator, alergînd după șansa noastră. Dacă ne vine să ne omorîm, n-avem decît să ne închipuim că o facem și lucrul ajută. E un echilibru pe muchie de cuțit, dar asta și preferăm, nu-i așa, fetelor ?

Închid capacul ; în hruba noastră e întuneric, în afara cîtorva raze de lumină ce pătrund prin crăpăturile lemnului. Nu știu dacă epuizarea îmi dă din cînd în cînd senzația de vomă (am vărsat de trei ori în ultimele trei zile), dar nu e și asta o formă de sport, să pierzi din greutate fără a ține regim, să slăbești fără a trebui să faci un decont de calorii ? Nici nu se mai pune problema maionezelor sau a prăjiturilor cu frișcă ; pînă și Coca-Cola a fost eliminată : socialmente, am fost reduși la minimul vital. Așa e și drept cînd fugim de responsabilitățile noastre.

Știu că mi-a revenit delirul verbal în care mă învîrt fără încetare. Deci, la concret :

Pe întuneric, am apăsat de două ori trăgaciul după principiile antice : „age quod agis" * și „mai bine de două ori decît o dată" și de două ori am crezut că mi se rupe încheietura. De două ori am tras cu toată spaima și cu toată scîrba mea asupra unei siluete oscilante,

* *Fă ceea ce faci* (lat.). Precept folosit cu sensul de : concentrează-te la ceea ce faci.

dure și moi, iar cînd încărcătura de praf de pușcă și mirosul de porc ars mi s-au revărsat peste față, am început să plîng și niște vărsătură mi s-a scurs pe la colțul gurii. În jurul meu era finalul unei lupte violente și din nou mi-a fost frig la picioare și la goliciunea mea. Am reușit să-mi eliberez un picior și să-mi găsesc pantalonul sfîșiat în momentul cînd cineva o lua la fugă pe fondul unui trosnet sonor de crengi rupte. M-am lovit cu umărul de genunchiul lui Jørgen. M-a ajutat să mă ridic în picioare. Timp de o clipă s-a întors cu fața dinspre mine fiindcă vărsătura îmi cursese pe umăr. M-am aplecat și am smuls un smoc de iarbă ca să mă curăț. M-a întrebat unde e revolverul, i l-am întins și ne-am întors la mașină, al cărei motor mergea într-una. Lenjeria și un colț al bluzei kaki îmi erau ude, însă nu aveam timp de ele acum și m-am arcuit în spatele parbrizului cînd el a pus din nou mașina în mișcare și a ieșit în șosea. Aveam impresia că lumina farurilor, cu nerușinarea ei, ne dădea de gol, dar nu puteam merge altfel, cel puțin nu la acea viteză. Am intrat înapoi pe autostradă înaintea intersecției de unde pornește drumul spre Nürnberg, dar, la treizeci de kilometri de Darmstadt, bețivul a început să se trezească. Uitasem de el și am dat un strigăt cînd mîna i s-a sprijinit pe spatele meu. Jørgen s-a întors pe jumătate și l-a privit, dar a continuat să conducă pînă la următoarea intersecție, unde se găsea și un parking. O dată în plus, am intrat în inima pădurii, copacii se închi-

deau asupra noastră împingîndu-ne printr-un tunel de lumină în față și de întuneric înapoi. Cînd am oprit, Jørgen a închis fără îndoială contactul, ca să stingă și luminile, căci motorul a tăcut. În liniștea ce a urmat, îl auzeam pe omul din spate cum vorbește, mormăie sau înjură, totul încet, imposibil de înțeles. A început numai să strige, surprins și puțin șocat, cînd Jørgen l-a lovit prima oară. M-am auzit și pe mine strigînd cînd am înțeles că zgomotul regulat, metodic, ce urmase după singurul protest al omului era al crosei revolverului care-l izbea în cap. Încă o dată bolnavă, m-am aplecat în afară să vărs, să nu mai fiu acolo, să fug. Nu mi-am recăpătat cunoștiința decît auzind țăcănitul mînerului de la portieră. Ca să pornim din loc trebuiau îndeplinite condițiile clubului : membrii lui, ca niște fantome, bîntuiau mereu printre noi sau mai degrabă mașinile speciale care nu vor să demareze se încăpățînează cu atît mai mult cu cît doi din pasagerii lor sînt morți, iar ceilalți doi dispăruți. M-am șters la gură cu antebrațul înainte de a mă așeza cu greutate pe locul șoferului. Tremuram atît de tare la început încît nu puteam nici ține volanul, nici apăsa cum trebuie pedala de ambreiaj. Abia a patra încercare de manivelă a adus pistoanele în poziția dorită și motorul a pornit. Apoi a venit rîndul cutiei de viteze : întîi marșarierul, pe urmă accelerația suficientă, în ciuda tufișurilor, ca să putem depăși viteza întîia, proces neregulat, poate, dar încununat cu succes, ca și de celelalte dăți și iată-ne plecați.

În prima clipă n-am înțeles cum de Jørgen are curajul să revină pe autostradă, însă nu exista un fel de compensație între crima noastră și cea a americanilor față de noi ? Era puțin probabil ca cei doi fugari să aibă vreun interes să ne denunțe autorităților, indiferent care ar fi fost acelea. Pe de altă parte, alarma avea să fie dată în mod inevitabil, nu era decît o chestiune de timp. Am observat că preocupările mele se plasau pe cu totul alt plan decît de obicei : să fi fost acea înrăire lentă a criminalului care se obișnuiește cu crima, refuzul moleșelii ce urma acestui act sexual ratat, acestui viol neconsumat, sau simpla confirmare a unui proces care se desfășura de mult în mine și fără știrea mea.

Am depășit Frankfurt, apoi Butzbach în direcția Giessen. Zorii aveau aceeași culoare ca omul de pe bancheta din spate. Mi-era atît de frig încît îmi clănțăneau dinții și mă țineam strîns de mașină ca să nu tremur. Nu știam ce planuri avea Jørgen, îl priveam numai din cînd în cînd : stătea aplecat peste volanul cel mare cu cercul de metal, avînd în centru steaua cu trei colțuri. Nu scotea nici o vorbă fiindcă nu putea spune nici el nimic. În lumina dimineții, mi l-a amintit pe Henry Fonda, nenorocitul jigărit din filmul lui Ford și textul prezentării : *„Veți urmări un film a cărui acțiune se petrece în Statele Unite. El arată că nu toate condițiile sociale sînt așa cum ar trebui să fie. Dar situația lucrătorilor de pe plantațiile de portocali s-a schimbat azi și cei care*

au fost goniți din casa lor și-au găsit o casă mai bună“ *. Sau ceva de genul acesta.

Privindu-l pe Jørgen și gîndindu-mă la ce ne-a adus pînă aici, aceste fraze de propagandă îmi revin în minte cu amestecul lor de optimism și semi-cordialitate caracteristic perioadei Roosevelt. Îmi aduc aminte de acea familie rătăcitoare, a cărei bunică moare pe drum și cadavrul ei e vîrît în cutia de bagaje ; pe urmă cineva fură mașina din fața restaurantului unde familia se ospătează, dar știu perfect de bine că nu așa o să scăpăm și noi de mortul nostru. Tremurînd într-una în vîntul nemilos al dimineții și în timp ce soarele ridică un ochi gălbui și stins peste mlaștinile și cîmpiile din zare, mă întorc la schimbarea ce s-a produs în concepția mea despre crimă și pedeapsă și mă întreb dacă aceasta din urmă a fost într-adevăr altfel înainte. Ce-i mai greu, nu este de a acționa în focul evenimentelor, ci atunci cînd distanța dintre bine și rău, dintre drept și nedrept, dintre greșeală și pedeapsă e atît de redusă încît nu-ți dai seama cînd ai trecut din una într-alta. Moraliștii pretind că acestei distanțe care separă persoana de act îi datorăm deplasările violente, dezlănțuirea furtunilor, dramele, în timp ce apropierea lor e însoțită de calm și stagnare. Poate că raționamentul meu este imoral, dar eu cred că dimpotrivă, tocmai prin calmul plat al sufletului se comit

* *Fructele mîniei,* după romanul lui John Steinbeck.

crimele cele mai mari, mai înspăimîntătoare și mai durabile.

Cum spuneam, totul a decurs foarte ușor. Ne-am oprit lîngă o mlaștină, în spatele unei perdele de copaci. L-am cărat pe Gus, care putea a whisky pe jumătate digerat, pe bancheta din față. Singura dificultate a fost să-l așezăm în dreptul volanului, căci frigul dimineții se pare că accelerase rigidizarea cadavrului. Un braț al său rămînea într-una sprijinit de parbriz și, timp de o clipă, am avut în fața ochilor imaginea unui Goering dement, urcînd pentru ultima dată pe Unter den Linden * în mașină și salutînd cu brațul întins o mulțime entuziastă.

În portbagajul mașinii, tovarășul meu de drum a găsit o canistră plină cu benzină ; tubul radiatorului, pe care-l demontase pentru a-l folosi ca pîlnie, devenise inutil. N-a stropit cadavrul și mașina decît după ce eu am urcat panta pînă la perdeaua de arbori. L-am văzut cum a scos din buzunar o cutie de chibrituri, a păstrat cîteva de rezervă și a dat foc la restul și la cutie. Apoi, trăgînd o înjurătură, a pus instalația pe jos, unde aceasta a continuat să ardă încet, pașnic. A alergat la mașină, a deschis portiera, a coborît frîna, s-a întors, tot în fugă, la cutia care ardea, a luat-o și, înjurînd din nou, a aruncat-o în mașina ce aluneca la vale. S-a depărtat astupîndu-și urechile. Cu o secundă înainte ca totul să ia foc,

* Bulevard principal, aflat azi în Berlinul de Est și care pornește din fața porții Brandenburg.

am auzit huruitul unui avion cu reacție, apoi tusea profundă a exploziei, o inspirație disproporționată, ca a unui om a cărui inimă explodează. Dar noi eram departe de Gus și de mașina lui, iar ceafa și urechile mi-au semnalat momentul cînd amîndoi au ajuns în apă.

Acum, în silozul meu de cartofi, înțeleg dragostea copiilor pentru cîinii terieri și pentru iepuri, care scurmă pămîntul și de ce le place să se viseze în subterane, acolo unde se simt protejați din toate părțile, cu un pămînt sub picioare și cu un plafon deasupra capului. Dacă am reuși să stăm toată vara aici, am putea deveni noi înșine cartofi, am putea încolți la primăvara viitoare, crește, porni din tuberculi, rădăcini salubre dar flori pline de un suc alb și veninos. Am fi putut părăsi ascunzătoarea noastră, dar ceva ne reține în ea, teama, poate, de pasul decisiv sau nevoia de a prelungi febra așteptării. Noaptea, închid complet capacul, adulmecînd în toate direcțiile ca un cîine de cîmpie. Am impresia că lucesc precum o floare, o solanacee neagră, sălbatică, liberă și periculoasă. Dar n-am să pot niciodată prinde rădăcini și, cum închid capacul și mă lungesc pe lîngă zid ca să îndepărtez cîrtițele și gîndacii, lucrurile se aglomerează pe întuneric și încep să-mi vorbească. Vorbesc pe rînd sau în cor, vin în fiecare seară și mă strigă pe numele meu care răsună : Anna. Îi cunosc pe toți și pe toate. Mai întîi tata. Nu-i supărat pe mine, stă numai în picioare, sucind și răsucind șapca în mîini. Dacă nu vine cu mine, e din cauza mamei. Zice :

„Anna, cînd te-ai născut, noi am crezut cu toții că n-ai să trăiești. Nu ne-a spus nimeni, dar, privindu-l pe doctor, am înțeles ce gîndea. Mi-a aruncat o privire ca și cum ar fi vrut să-mi spună că era vina mea dacă trăiam cum trăiam. Dar n-am făcut tot ce-mi stătea în putere, n-am astupat crăpăturile din ziduri cu ziare vechi, n-am ars o pereche de pantofi uzați ca să nu vă fie frig ție și mamei tale, n-am luat jucăriile de lemn ale lui Kjeld ca să le pun pe foc, bănuind că Dumnezeu mă va pedepsi că am furat de la un copil al meu ca să salvez viața celuilalt ? Dar eram sigur că mă va ierta. Și m-a iertat, căci tu ai trăit și ai fost copilul cel mai scump din lume. Erai atît de frumoasă, Anna, și tot ce făceai tu era bun. Mi-ai luminat viața, de fiecare dată cînd te vedeam sau mă gîndeam la tine îmi apărea o lumină și-mi ziceam că nu trebuie să se stingă niciodată. Cu tine și cu Kjeld totul a devenit mai bun, totul s-a schimbat ; în loc să locuim într-o colibă cu grădină, am putut să ne mutăm pentru că eu am avut de lucru, pentru că a venit războiul și am muncit și mai mult ca înainte. Sînt mîndru de copiii mei, sînt mîndru de tine, Anna. Ai procedat bine și, deși știu că o căsnicie și o carieră nu înseamnă nimic, nu pot să nu mă simt mîndru cînd îți citesc numele sau îți văd poza într-un ziar. Da, tu ai trăit și am trăit și noi mai bine datorită ție. Eu nu trăiam înainte de a apărea tu. Cînd ai venit pe lume mi-am zis : pentru Anna, datorită ei ai să trăiești și ai să faci în așa fel ca tu și familia ta să trăiți mai bine.

Dar ce se întîmplă ? Ce s-a petrecut ? Ce-ai făcut, ce înseamnă asta ? Unde ești ? Nu te mai văd, nu te mai văd prin noaptea asta de sub pămînt. Anna, unde ești ? Anna !“

Aud tot acest patetism absurd și, ca să-i răspund mai bine, mă așez jos într-o putoare acră și rece : „Sînt aici, într-o hrubă, sub pămînt. Sînt în drum spre casă. N-ai de ce să fii îngrijorat. Totul se va aranja. Totul va fi din nou bine, tare și neted ca silexul. Anna e în siguranță în pămîntul Schleswig-ului“ *.

Mai sînt și alte voci, dar ele nu-i fac la fel de rău căci poate sta de vorbă cu ele, nu e nevoită doar să lase capul în jos și să sufere. Tom îi vorbește și el din întuneric :

„Cred că știu despre noi doi mai mult decît îți imaginezi. Nu sînt atît de departe. Nu dorm în sarcofagul pe care tu îl vezi desenîndu-se în jurul meu cînd stau în fața ferestrei luminate. Sub pleoapele mele închise țin ochii deschiși. Știu că rămîi trează nopțile. Aș vrea să-ți vorbesc, să te ating, să mă așez lîngă tine, să mă întind alături de tine, să-ți amintesc ce ai uitat, dar nu pot. Cînd mă ridic și mă apropii de tine, tu mă respingi. Nu în sensul propriu al cuvîntului, printr-un baraj voluntar, însă îți lipsește capacitatea de a te lăsa pătrunsă de visele și amintirile altora. În conștiința ta nu e loc pentru ele. Tu dai, dai într-una și nu poți primi. Problemele tale sînt supraomenești, nimeni nu le poate rezolva, în afară doar de tine și de Dumnezeu. De îndată ce n-am mai depins atît de mult de tine pe un singur plan, m-ai șters dintre ceilalți. Pentru a-ți trezi solicitudinea, ar trebui să fiu o pasăre pe un acoperiș de tablă. Ca să accepți să aduci un copil pe lume, trebuie ca tatăl să fie un sclav ghemuit pe un culoar de spital. Dar eu te iubesc, deși tu nu știi ce înseamnă asta“.

„Ha-ha !, răspunde Anna pe întuneric, te aud : ești Nureddin, vrăjitorul care vrea să pună mîna pe lampa lui Aladin...“

Dar sunetul vocii lui e nesigur. Ea se întoarce în beznă, zgîrie cu unghia peretele de cartofi și nu găsește nimic de răspuns. Atunci se îndreaptă și spune cu vocea schimbată :

„De ce n-ai venit cu mine ? De ce ți-ai închipuit că mă mulțumesc cu niște prostii metafizice despre puterea voinței și despre dorințele inconștiente ? Nu știi că tot ce am avut noi mai bun e tocmai concretul, solidul, antimetafizicul, da, *fizicul*. Spui că eu nu pot decît să dau, că solicitudinea mea e sufocantă, că am nevoie de cineva care să aibă nevoie de mine. Cred într-adevăr că asta e principiul, motorul tuturor lucrurilor, Tom. Iubești și dovedind că ești materie, obiect, persoană, nevoie, cerință, slăbiciune, putere. Presupunerile și speculațiile, reflecțiunile și *comentariile*, expunerile de motive sînt opusul dragostei, negarea ei. Probabil că nu pot cuprinde amintirile altora, dar îmi amintesc de *noi*. Oriunde

* Regiune din nordul Germaniei, la granița cu peninsula Jutlanda. Partea nordică a Schleswig-ului aparține Danemarcei. Land-ul german se numește Schleswig-Holstein.

voi sfîrşi, vreau să duc cu mine înrămată bucata de pat din strada Vibe. Şi nici măcar nu-i necesar : o port în mine, mare şi dreptunghiulară şi îmi sfîşie pieptul. Doamne, Doamne, cum am mai rîs cînd tu ai desfundat patul !"

Iată-l şi pe Morten. E aproape înduioşător. Poate fi prea uşor manevrat, iar vocea lui e atît de puerilă, atît de morală :

„După ultimele date, cazierul judiciar al cumnatei mele nu e deloc edificator. N-am avut niciodată nimic împotriva ei, aş zice mai degrabă că din contra. În familia noastră nimic nu se opune din principiu ca să ne luăm soţie dintr-un alt mediu (nu-mi prea place cuvîntul acesta) şi să existe o egalitate perfectă. Anna s-a bucurat mereu de primirea cea mai cordială în familia Terlow şi chiar, nu mi-e teamă de cuvînt, de dragoste. Ne-am gîndit că va fi o parteneră excelentă pentru fratele meu mai mare ; Anna însă a dat greş aproape în totul, iar ultimele ei acte îi dovedesc iresponsabilitatea, demenţa. De multe ori şi-a consumat timpul ca să-mi predice omenia şi toate formele filozofiei sociale ; ce nu ştiu este cum un poliţist rămas invalid pe viaţă, nenumărate furturi, uciderea a doi americani, vagabondajul şi fuga ei din faţa justiţiei se pot încadra în acest tablou. Am avut toată înţelegerea posibilă : pentru noi, Anna nu mai există".

Timp de o clipă îi vine să spună „vai, aşa e" şi să zîmbească puţin, dar există alte imagini pe care nu le poate goni de pe tavanul silozului de cartofi : un bărbat ce se prăbuşeşte

sub nişte litere galbene de foc : *Supercortemaggiore* şi o crosă de revolver care loveşte surd în noapte. Unde se termină deci exotismul, unde se opreşte picarescul ?

Dar Karl Christensen tace, iar ceilalţi sînt morţi. El era în timpul serviciului, nu beat ca americanii. Inima prinde putere, vocile se amestecă, urcă, tot mai sus, iată vocile unor adolescente cu coafuri ciudate, îmbrăcate în rochii *new-look* *, în stambe cu carouri şi pieptănate permanent, cu bucle dure ca cimentul. „Anna, strigă ele, Anna, e rîndul tău să te faci. Tu eşti, tu eşti. Te-am văzut, te-am văzut !"

În sfîrşit, vin la rînd Minna şi John şi, zărindu-l pe John, Anna îşi ascunde ochii şi plînge... Aici, recunoaşte, a greşit-o şi n-are nici o scuză. Dar pot fi puşi copiii la socoteală ? E cu putinţă să fie luaţi în consideraţie, spune Anna şi se arcuieşte sprijinindu-se în mîini pe solul argilos ca să se ridice în genunchi. Înjură printre dinţi, dă din mîini, zgîrie cu unghiile, şterge, radiază. Şi ei dispar, abia a mai avut vreme s-o vadă pe Minna şi, cînd îi revin ochii ei ceilalţi, îl vede pe Jørgen, chircit în sine, cu spatele spre ea. Curînd va fi din nou zi şi cenuşiul de afară se filtrează prin crăpăturile lemnului. Jørgen, el, n-are nimic de zis, el e prea aproape. Anna îl atinge,

---

* În traducere : ***noul aspect*** (engl.). Modă lansată de Christian Dior în timpul celui de-al doilea război mondial şi caracterizată prin rochiile lungi.

îl scutură ușor : trebuie să ne sculăm, să plecăm mai departe, să ne întoarcem odată acasă.

— Bine, și cîinii ? Cu cîinii ce facem ?

Îi e somn și rămîne ghemuit sub sacul lui. Revolverul stă alături, pe batistă.

— Au dispărut de alaltăieri.

— Dar nu putem merge ziua-n amiaza mare.

Eu (Anna) îl privesc și-mi vine iarăși puțin din vechiul meu dispreț, din ironia mea :

— Tu ai spus doar că trebuie să trecem, nu ? Că n-avem altă soluție decît să forțăm trecerea ?

— Am spus eu asta... ?

— Nu mai știu, dar așa am făcut. Și așa o să facem și acum, cît e ziuă.

Poate din cauza surescitării, poate din cauza nemîncării sau din pricina viselor, mi se face rău iarăși. Cum își dă seama, se așează lîngă mine ca să mă susțină, însă refuză să mă urmeze în colțul unde vomit.

— N-ai să poți umbla dacă ți-e rău, îmi spune.

Dau din cap că nu în timp ce, pe la colțurile gurii, îmi curge fiere, saliva mi se face tot mai amară, mai abundentă și înghit apăsîndu-mi stomacul cu mîna.

Cînd accesul se termină, îmi strîng zdrențele pe lîngă trup. Gata cu Dior și cu ceilalți, doamnelor și domnilor ! Jørgen mă privește ; n-are chef deloc să iasă de aici, însă, cînd vede că vorbesc serios, își ascunde revolverul sub cămașă, își aranjează aparatul micuț în pantaloni și se încheie la tunica de uniformă. Nimic nu-l poate schimba : e numai bun pentru

Kragskovhede, pentru Horsen, pentru toate penitenciarele din Danemarca !

Clopotele nu încep să bată, cerul nu cade peste noi cînd împinge capacul, se ridică și îmi întinde mîna. E o vreme ca de Paști, clară, transparentă, o zi pentru făcut planuri de luptă, de tactică, de victorie și de înfrîngere. Pornim spre nord peste cîmpul cel mai îndepărtat de casa grădinarilor, intrăm printre două perdele de sălcii și cotim la dreapta : în depărtare e drumul spre Schleswig. Bronzul pielii dobîndit în Elveția și în timpul călătoriei s-a estompat săptămîna trecută în pivnița unde am stat. Deocamdată urmăm o direcție, dar fără nici un plan precis. Nu știu ce și-a închipuit Jørgen, dar am impresia că de-acum încolo putem merge liniștiți — chiar ținîndu-ne de mînă, dacă așa vrea el — prin acest ținut care odată a fost danez, putem trece prin fața catedralei, prin fața școlii din Duborg, prin fața mulțimii de turiști care își ascund sticlele de coniac sub scaunul mașinii, aparatul de fotografiat între picioare, iar tranzistoarele cît mai adînc în fund. Dincolo de ulmi nu cumva așteaptă un autocar ? Dacă fug destul de iute și strig destul de tare, precis că o să mă aștepte. Hei, fetelor, uitați-o pe Anna cu prietenul ei !

Îl întreb încotro ne îndreptăm : clatină din cap și merge mai departe. Pe drumul de care ne apropiem traficul e intens. Poate-i mai bine așa : cînd poliția se ocupă de circulație, nu mai are timp să se îngrijească și de vagabonzi, de răufăcători și de damele lor. Mașinile vin

una după alta ca mărgelele pe ață ; părăsim drumul de țară mărginit de garduri și ne angajăm pe banda de asfalt pentru pietoni și biciclete care însoțește șoseaua principală. Peisajul e plat și se deschide spre cele patru colțuri ale lumii, încît vedem și auzim tot. De la orizont, un val de avioane cu reacție se revarsă peste noi zburînd foarte jos. Nu sînt decît niște puncte lățite la început, care prind repede consistență, ne umplu unghiul de vedere, în timp ce vacarmul crește într-una. La trei sute de metri înălțime fac un salt pe deasupra șirului de mașini care tremură și oscilează sub presiunea aerului.

Biciuită de zgomotul și de vibrațiile eșapamentelor, mi-am dat capul pe spate și am țipat, am țipat. Totul se prăbușește în jurul meu. Pentru automobiliști trebuie să fie doar o tînără care privește avioanele. Jørgen mă scutură și țipă la rîndul lui :

— E duminică, duminică !

15

ZGOMOTUL AVIOANELOR se depărtează și Jørgen își reia vocea normală. Dar pentru prima dată îl aud spunînd :

— Trebuie să ne cărăm de-aici.

Natural că trebuie să ne cărăm de aici. Nu putem merge prin mijlocul mașinilor, știu, dar ce vrea să spună cu asta ? Nu trebuie să forțăm trecerea, drept în fața noastră, ca în

celelalte rînduri ? De asemenea nu înțeleg de ce a strigat : „E duminică, duminică !“ Dar poate că, în sfîrșit, se realizează visul meu de totdeauna. Da, s-a realizat. Da, s-a realizat în sfîrșit și un sentiment de *déja vu** vibrează în mine ca un ecou. Este preludiul visului, confirmarea presentimentului, împlinirea coșmarului meu și nu pentru prima oară ; ci pentru a o mia și una oară. E războiul, așa începe. Stau în picioare într-un cîmp deschis, orizontul e curat, dar se pregătește ceva, un sunet care nu se aude încă, pe care mai degrabă îl vom vedea, strălucirea soarelui apus o ultimă dată. Peisajul e pustiu, are un nume gen *kov*... sau *kk*... sau *gn*... și nu poți spune dacă ești prieten sau dușman, iubit sau urît. Ceva, cineva vine să mă atace ; nu sînt nimic și totuși prin fiecare celulă a trupului meu sînt totalmente Anna. Sunetul crește și sosesc avioanele. Se tîrăsc pe linia orizontului și n-au decît un singur obiectiv, pe mine, deși par neatente și impersonale. Îmi spun : ele conțin oameni, piloți, niște ființe îngropate sub țevărie și măști de oxigen, sub tuburi și piele. Dincolo de toate astea sînt niște oameni și, cum nu e nici o groapă și nici un șanț prin apropiere, trebuie să le fac semn, să sar pe loc, să-mi ascund fața în mîini strigînd : „Nu, nu, nu trageți ! Uitați, sînt singură, n-am unde mă ascunde !“ Dar, cu tot anonimatul lor strivitor, merg drept spre obiectiv, ca niște roboți. Disting figuri,

---

* În traducere : *Văzut înainte* (fr.). Se utilizează în sensul de cunoscut, familiar.

ochi pe deasupra măştilor de oxigen şi în spatele sticlei ochelarilor ; privesc în faţă, zboară drept, mereu drept, pînă ce brusc tabloul se schimbă. Căci avioanele intră în raza obuzelor antiaerienei şi inima îmi saltă, suptă, fiindcă mi-e teamă acum *pentru ele* şi urlu prin tunetul motoarelor : „Atenţie ! Atenţie ! Aveţi grijă !" Dar strigătele mele nu le ajung niciodată. Ca nişte semnale Morse, lungile rafale de gloanţe fumegînde le înseamnă fuselajul ; oamenii stau mai departe nemişcaţi în faţa volanului şi comenzilor, viteza avioanelor lor se micşorează, devine nulă ; planînd, arzînd, coloşii se mai susţin încă o clipă ca şi cum ar avea un cîrcel, ca şi cum ar fi traşi de păr într-un spasm de energie înfricoşătoare, apoi se prăbuşesc şi totul se termină în beznă.

Mă agăţ de Jørgen. Se desprinde şi merge înainte. Ce vrea să spună cu vorba asta „duminică" ? Poate că lumea va pieri într-o zi de duminică ? Face parte şi asta din repetarea visului meu ? De aceea am tremurat de groază cînd părinţii mi-au povestit o piesă de teatru pe care o văzuseră şi care le-a lăsat o impresie oribilă ? Ce-i făcea să moară de rîs era, într-o anumită scenă, cuvîntul „duminică" repetat din toate părţile. „Duminică" spuneau zidurile, tavanul, ferestrele şi o auzeam pe mama imitîndu-le cînd tata se lungea după prînz ca să-şi facă siesta : „Duminică, duminică, duminică". Ce se întîmpla în duminica aceea, de unde atîta frică, de ce nu era mereu bună, ca duminicile mele ? În zilele de duminică mă trezeam şi mă sculam. Aerul mirosea a căldură, perdelele atrăgeau briza înăuntru, mobilele erau în locul lor obişnuit, totul respira siguranţă. Mă îmbrăcam, mă încheiam la şireturi, mă duceam la uşă să iau pîinea şi laptele, ziarul pus pe ştergătoarea de la intrare. Aşezam totul pe masa din bucătărie, apoi coboram treptele din faţa casei şi eram în stradă. Era pustie, dar fără a fi sinistră. Pretutindeni oamenii dormeau între zidurile lor. Orice necaz pe care l-ar fi avut nu mai exista. Copiii, treziţi la ora obişnuită, făceau şi ei ca mine. Cei cu insomnie îşi găsiseră şi ei în sfîrşit liniştea tot zbătîndu-se în pat, era trecut de ora şase, cifră magică şi, în faţa primelor raze ale dimineţii, lupii fugiseră şi ei, speriaţi. Pînă cînd se trezeau şi ceilalţi mă jucam singură, apoi luam micul dejun împreună. Ritualul acesta n-are să se sfîrşească niciodată, aşa mi se părea. Şi totuşi, într-o duminică am auzit primele sirene sunînd alarma şi tot într-o duminică seara am fost operată de apendicită. Duminică, duminică, duminică. Trebuie să-mi explice.

Ridic vocea ca să mă audă şi ca să acopăr vacarmul maşinilor, ţinîndu-mi pantalonii cu o mînă : burta mi s-a supt, iar părul mi s-a despărţit în două. Odată ajunşi în Danemarca, am să mă duc la coafor. Dar azi e închis, spune Jørgen. Îl apuc de un umăr şi-l întorc spre mine, în timp ce automobiliştii ne privesc plini de curiozitate : or fi şi ţigani în zona asta ? Se desprinde, însă eu îmi folosesc ungiile şi e nevoit să se oprească :

— De ce zici că e duminică ?

— Trebuie să fie o demonstrație.
— Demonstrație ?
— Da, aviatică.

Mă împinge și o apucă pe șosea în direcția unui Volkswagen. Nu poate fi poliția, are altă culoare. În Germania, Volkswagen-urile poliției sînt verzi sau albe, agenții sînt și ei îmbrăcați în verde sau alb, au chipiu negru sau alb, ca și bățul lor și poartă pe cap, deasupra chipiului, o lumină rotativă care se vede de la distanță ! Duminicile, poliția lor se înarmează cu pompe, niște adevărate tunuri, ca să împrăștie manifestanții de pe Unter den Linden. Jetul e puternic, dar nu destul ca să rupă brațul mortului care sosește încet la volanul unei mașini negre descoperite. Are o jumătate din cap zdrobită, iar jetul desprinde cheaguri mici de sînge uscat și îi inundă interiorul mașinii. Bărbatul se îndreaptă și strigă : *„Es ist nicht hier! Es ist nicht hier! Alles ist hier rein! Alles ist hier rein, sauber und nett! Es ist alles vorbei, alles vorüber“* *.

Se întoarce către mine și se oprește sus, pe șosea. Îl privesc pe omulețul meu și mi-ar place să-l mîngîi pe obraz. Trebuie să meargă într-o colonie de vacanță și să fie bine hrănit. Da, trebuie dus undeva în mijlocul naturii. Îi spun părerea mea învățătorului său : „Jørgen Schwer trebuie să stea cîteva luni la țară. Îl urmăresc de mai multă vreme. El nu are procentajul de globule roșii cerut de o societate modernă a bunăstării. Este nervos, instabil și sînt sigură că i-ați observat și dumneavoastră comportamentul în timpul orelor : e cînd somnolent, cînd extrem de agitat. Să-l trimitem la mare, sau undeva în inima pădurii. Un mediu calm, aerul curat, o îngrijire plină de dragoste, o disciplină foarte blîndă și multă înțelegere vor face din el alt om. Dar trebuie acționat repede...“

— Nu putem trece.
— Cum adică ?
— E o demonstrație aviatică la Schleswig și cîrdul de mașini se întinde pe opt kilometri de aici. Și, pe urmă, e prea multă poliție.

Se întoarce și se îndreaptă din nou spre șirul de mașini imobilizate.

— Jørgen, Jorgen !

L-am strigat, dar nu se oprește și îl prind numai între un Wolkswagen și un Audi.

— ... Ce faci, pleci, mă lași ?

Încearcă să-și controleze vocea, să nu-și trădeze emoția. Sperietoarea își arată dinții, răcanul în uniformă de luptă are puțină spumă pe la colțurile gurii. Undeva, un radio de mașină cîntă *The Red River Valley* *. Mîna mea îi atinge cotul.

— Ești nebună, zice.

Fericită, îl aprob din cap : da, da, da...

Merge tot înainte, dar fără a ști pe unde să intre în acest șir de șoferi duminicali. Pe cer

---

* Nu-i aici ! Nu-i aici ! Totul aici e curat ! Totul aici e curat, decent și pus la punct ! Totul a trecut, totul s-a terminat .(germ.)

* *Valea Rîului Roșu* (engl.) Cîntec de mare popularitate din folclorul american.

nu mai sînt avioane, războiul s-a terminat și singurul spectacol acum sîntem noi. Tot mai mulți dintre ei își coboară geamurile. Dar nu și-au plătit biletul, indivizii ăștia din Kiel, din Neumünster și din Hamburg. Dacă aplauzele lor n-au făcut să apară Anastasia sub lumina reflectoarelor, nu înseamnă că ea nu-i aici, bătrîna trapezistă și fie numai prin costumul ei, tot le trezește atenția. Hei, hei, voi ăștia din țara cartofilor, nu tot de la voi vine și rachiul ?

Jørgen continuă să meargă înainte, vrea să coboare taluzul, să traverseze șanțul și s-o ia peste cîmp. Mă agăț cu putere de el cîntînd vechiul meu succes al lui Irving Berlin *Let's change partners and dance again* * și totul merge de minune. Mîncătorii de cîrnați nu mai pot de bucurie și uită de legitimația partidului care-i arde încă în buzunarul pentru pistol, uită varza și colțunașii cu mere ca să contemple *die dummen Dänen*, pe proștii de danezi, cum spun ei, dansînd cadrilul în țara pe care au pierdut-o. Ochii le ies din cap fiindcă nu pricep cum pot niște ființe omenești fi atît de nebune, de excentrice, atît de amuzante și totodată atît de tragice încît să te emoționeze ? E *colpa* & *pena* a lor, crima și pedeapsa lor, pe care o dansează îmbrăcați în cîrpe și zdrențe. Putem sta și în genunchi pe un radiator, nu ne lipsesc decît prietenii noștri profesioniștii. Unde e Roberto, bătrînul șfichi de bici ? Unde e macaronarul ăla deghizat în

* Să schimbăm partenerii și să dansăm din nou (engl.).

Odin, patronul fără suflet, cu șoimii lui pe fiecare umăr, unde e peruca mea neagră, ca să mă pot strecura în pielea jupînesei și să aflu pînă la urmă ce voia de fapt de la mine. Mi-ar fi șoptit în cap în cap în cap, sub păr, gîndurile ascunse și neliniștitoare ale planului lor, ce anume trebuia să facă trupul meu gol pe acel radiator, ce intenții avea tatăl-biciuitor cu mine. Da, aș vrea să mă strecor în ea, sub pălărioara ei albastră, în ciorapii ei care mă strîng, se lipesc de mine, cresc, nu se mai desprind de mine și care se răspîndesc pretutindeni, peste munți și văi. Aș putea dansa acum, dar ceva mă reține ; de după acest geam, chiar în fața mea, mă fixează niște ochi îngroziți ; e duminică duminică duminică aici și de partea cealaltă a apei, peste tot cozi, peste tot șiruri de mașini, peste tot pleacă de acasă ori se întorc la ei acasă, cu mîinile sprijinite pe un adorabil volan de patiserie, iar de pe acoperiș, o sirenă de alarmă contemplă străzile goale, mute, răbdătoare, celulele și rulmenții ei cu bile bine gresați așteaptă ocaziile viitoare cu o certitudine de nezdruncinat, vuietul ei pus la păstrare, calm, visează coagulat la eliberarea apropiată, la deschiderea unei zile ce va veni în curînd, la o altă duminică.

Sub o ploaie de lovituri deschid ochii și observ două motociclete în șir indian, cu antena oscilînd în vînt, care, depășind mașinile oprite, se apropie de noi în ritm sacadat pe banda mai coborîtă a drumului. Sînt trează, dar visul continuă într-un registru diferit în timp ce alergăm prin iarba umedă ; concertu-

lui de claxoane din spatele nostru i se asociază zgomotul unui nou val de mașini zburătoare ce se îndreaptă către noi. De data aceasta sînt helicoptere venite dinspre sud, aparate Sikorsky, aplecate în față ca și cum ar sta în genunchi, turnuri aeriene de biserică romanică în dezechilibru trase prin aer de niște vîrtelnițe rotative. Gata cu demonstrația noastră, elefanții ne-au gonit din arenă !

Stăm într-un cimitir sub un gard de tuia, fiecare din noi sprijinit de piatra lui funerară. Eu sînt pe mormîntul lui Anton Kilian Hansen, nume danez, ce mă face să mă simt ca acasă. Jørgen e la Ferdinand Heimbühl, un german, dar care îmi pare a fi dintre cunoștințele noastre. Aici totul este foarte calm, iar morții își concentrează atenția asupra zilelor de sărbătoare și se întorc extenuați precum bolnavii dintr-un spital după o vizită prelungită. Tovarășul meu de drum e furios pe mine, dar prea epuizat ca să mai protesteze. Eu (Anna) aș dori să-i spun :

— Băiețaș dragă, tot împreună am rămas și am scăpat din toate pînă acum. Îți mulțumesc.

Sau :

— Jørgen Schwer, fratele și amantul meu. Curînd o să fim în bătrîna noastră țară. Ce-o să ne facem atunci ?

Dacă nu cumva aș fi foarte pozitivă :

— În cursul fugii noastre am contravenit la toate regulile cărți, atît cele scrise cît și cele nescrise. O jumătate a Europei, ca să nu spunem Europa întreagă, ne caută. Mi-am acoperit de rușine soțul, mi-am distrus reputația, mi-am părăsit copiii și răspunderile, am ștersо de la casa mea, părinții mei sînt îngrijorați și supărați, iar cît despre fratele meu Kjeld, chiar dacă știe totul, refuză să creadă. Și totuși, dincolo de cele trei fire de păr de pe pieptul lui, își dă seama că e adevărat și înțelege că nu putea fi altfel.

Mi-e cu neputință să vorbesc atît de concret, însă tonul acesta mi-l reamintește pe cel al lui Morten. Aș vrea să vorbesc și de el :

— Ți-aduci aminte de Morten ? Nu e rău și nici prost nu e. Necazul este că nu reușesc să fac în așa fel încît să existe. Îl ating, știu că e aici, dar nu pot nici să mă supăr cu adevărat pe el, nici să-l iubesc cu adevărat. Îmi vorbește, eu reacționez la ceea ce-mi spune și pozitiv și negativ. Aș vrea să-i urmez sfaturile, eram chiar s-o fac, dar în ultimul moment a trebuit să fug. Cum să rămîi într-o cameră cu cineva care nu-i acolo ?

Albinele zboară printre levănțici, ignoră panselele cu publicitatea lor mincinoasă și respiră polenul dintr-un degetar ale cărui rădăcini vin direct din inima lui Anton Kilian Hansen. Dar, pentru că pot spune ceva, spun :

— Ce-o fi pățit Christensen, după părerea ta ?

Își îndoaie un picior și-mi răspunde pe tonul lui stupid și artăgos :

— De un' să știu eu ?

— Crezi că a murit ?

— Habar n-am.

— Și puțin îți pasă, nu ?

Ridică din umeri.

— ...Mie îmi pasă. Fiindcă era un bărbat simpatic și-mi plăcea. Era un tip bine, înțelegi ?

Piatra e rece ca și disprețul care face să iasă în evidență mediocritatea epitafului meu. Mă ridic, îl privesc pe Jørgen și simt că accesul meu de nebunie se apropie de sfîrșit. La început te afli într-o cușcă de sticlă de unde vezi și auzi tot, dar fără să poți atinge nimic, fără ca nimic să te atingă. Ai vrea să acționezi într-un fel și faci altceva. Cuvintele care ți se adresează se lovesc de sticlă, își schimbă cursul și îți parvin deformate. La fel cu cele pe care le pronunți tu, încît sensul lor nu mai e același cînd ajung la destinatar. Apoi cușca de sticlă dispare într-o zi ca acoperitoarea unei brînze, pe care o ridici. Ieși din ea, oglinzile care te mințeau în dreapta și în stînga se prăbușesc în bucăți. Iat-o pe Anna stăpînă a adevărului său. Privește zîmbind la sălbaticul ei care stă cu genunchii adunați sub bărbie și cu mîna cînd la gură, cînd la frunte, cînd la ureche. Și acestui maimuțoi închis în sine îi spune :

— Sînt însărcinată.

Brusc totul se luminează și ea simte aceeași excitație palpitantă și puerilă, aceeași frică și aceeași așteptare ca o elevă de liceu care primește la poarta bisericii buchetul miresei și își dă seama că data viitoare va fi rîndul ei, că data viitoare vor cădea legăturile ei, că ea va fi cea sărutată și că pe ea o așteaptă revelațiile, ea va fi fecundată, posedată, ea va striga, va naște, va fi adormită, înmormîntată, eliberată. Anna se îndepărtează de mormînt și umblă încoace și încolo prin soare, cu mîinile ridicate deasupra capului. El o vede în costumul ei kaki, cu pantalonii atîrnîndu-i pe șolduri și cu părul încîlcit. O vede cum se întoarce cu fața inundată de soare. Ea știe că o privește, simte privirea lui cum o apasă, dar nu știe ce gîndește el. Forțează trecerea, forțează trecerea, Anna, nu asta ți-a spus tot timpul ? O să forțeze trecerea o dată în plus. Coboară brațele și intră în umbra tiselor. Trebuie să plece. Viermele ce se răsucește acum ori se agață în burta ei nu aruncă nici o umbră. Ca și cum nici n-ar exista. Oricum, ea nu poate stîrpi din capul bărbatului gîndul alb și încăpățînat care se formează acolo. Cu preparatul ei anatomic sub inimă, Anna (eu) înțelege că la acest gen de exclamații nu există răspuns, că nu se mai dau cărțile încă o dată după ce ai aruncat asemenea atu-uri suverane ca : „Mor, sînt însărcinată, mă înec, sufăr, cad, alunec“. Nu este nevoie de duritate pentru a distruge pateticul, hop, ajunge o poșetă la modă ce se rostogolește pe panta unui munte și jocul pornește de la capăt. Acum trebuie să plecăm, să ajungem în țara unde umbra e dată de bolțile de frunziș. Îi întind mîna și el se lasă ajutat să se ridice în picioare. Ca toți copiii răsfățați, e derutant. Gîndul alb și încăpățînat devine întrebare :

— E copilul meu ?

Iată o replică demnă de a fi brodată în cruciulițe și agățată deasupra patului, nu-i așa

fetelor ? Ea poate fi considerată şi ca expresia simplităţii moderne în Schleswig. Ieşind din cimitir unul lîngă altul, în timp ce orologiul din turn arată că ora vizitelor s-a terminat şi că morţii pot acum sforăi în pace, îl iau de mînă şi-i spun că da. De cînd am sosit la Stürmer-i, unde am trăit ca soţ şi soţie, cu zăpadă pe toate acoperişurile, n-am mai luat nici o măsură de precauţie. În primul rînd, îmi pierdusem pilulele, iar pe de altă parte bătrîna care sînt faţă de acest băiat nu şi-a închipuit niciodată că ar putea rămîne însărcinată cu el. Poate că aceste cuvinte nu sînt potrivite cu simplitatea din Schleswig, eu mă exprim de fapt altfel. Apoi înţeleg ce se întreabă în sinea lui : sfîrleaza care se învîrte în uterul meu nu cumva provine de la o sămînţă americană ? Îi confirm că va fi un copil jigărit. Toată ziua şi toată noaptea mergem spre nord şi est pe drumuri de ţară lăturalnice şi, deşi nu apare încă acea claritatea nopţilor de vară nordice, umbra devine mai uşoară şi mai transparentă decît în sud. La ivirea zorilor, simt izul mării şi mă opresc. Nu e ca apa fluviului care curge dincolo de peluza mea din Karachi, groasă ca o oglindă ; acolo apa e sălcie, mirosul ei se împrăştie, se difuzează, tăiat de mirosul sării şi algelor putrezite. Briza marină e rece şi poartă în sine presentimentul unui pămînt aflat aiurea, *de partea cealaltă*. Şi, pe deasupra varecului de la marginea plajei, prin intrarea îngustă a portului, peste smoala de pe nisip pare că pătrunde un suflu iute de lemn de soc

şi de flori de măr înmugurite. Am intrat în zona de activitate a *ferry-boat*-urilor : Anna orfelina se întoarce acasă.

Mă întorc, da, şi nimic nu s-a schimbat, totul a devenit poate mai el însuşi decît la plecarea mea. Poate că tocmai acest unghi de incidenţă şi momentul actual îmi dau această impresie. De nu ştiu cîtă vreme ajung la Copenhaga numai pe calea aerului. Cu capul comprimat de viteză sau de perceperea ultrasunetelor produse de turbine, cu cele şaisprezece mese ca la prima comuniune în stomac şi împingînd în faţa mea un cărucior plin de coniac şi whisky cumpărate fără taxe, treceam drept înainte prin controlul paşapoartelor, prin vamă, prin hol şi prin uşile automate pînă la un taxi, nevăzînd decît betonul drumului dinspre aeroport, cele patru vînturi, piaţa Primăriei şi hotelul Royal. Senzaţie agreabilă, desigur, dar încă stranie.

Acum sosesc la fel ca alte ori, de la vest. E marţi şi merg pe jos. Chiar dacă mîncarea mai seamănă cu cea din timpul turneelor noastre cu bicicleta sau cu trenul, ritmul în schimb e mai plăcut. Pe marginile drumului se înşiruie case pe care nu le-am văzut niciodată, dar care mi se par cunoştinţe vechi fiindcă, sub o anumită lumină, oraşul are mereu aceeaşi atmosferă. Vin dinspre vest, cu faţa la soare. Simt că am mai fost pe aici.

Îmi amintesc întoarcerile de altădată, epuizarea după o călătorie cu trenul, întîlnirea cu vîntul de răsărit rezemată de coşul vaporu-

lui care mergea la Aalborg *, pasiunile biciuite de razele soarelui, dar îmi amintesc mai ales întoarcerile noastre ocazionale prin cartiere ciudate ale orașului, ușile care se deschideau în capătul unor scări, lumina care ne surprindea dintr-un unghi neașteptat, fumul de tutun ce se risipea, gustul de alcool în gură, frigul dimineții. Cred că dragostea noastră dificilă se desfășura mai bine în acele dimineți, cu toată oboseala și ignoranța noastră, care ne împiedica să profităm din plin de acele ocazii. Nu eram prea șmecheri noi, dar ne revanșam în schimb, slavă Domnului, și ce mai umblam ! Nu știu dacă numai generația mea a dat atît de mult din picioare pe jos sau pe bicicletă, pentru a-și satisface dorințele. Așa făceam în 1950. Mereu ne duceam undeva, indiferent unde, fie că puteam merge fie că nu, dar mai greu ne era să ne despărțim, căci niciodată nu locuiam împreună. Săream din pat sau de pe canapea, trăgeam chiloții și ne întorceam acasă. La vîrsta pubertății toți cunosc perioada cînd se conduc unii pe alții ; la noi ea a durat nelimitat și chiar dacă unul rămînea culcat cu egoism, celălalt trebuia s-o ia pe străzi, să meargă pe șaua bicicletei, prin frig, spre acoperișul familial. Se petrecea o întipărire imediată în conștiință a ciudățeniilor orașului, a aspectului noctambulilor întîrziați sau al celor care se trezesc înaintea zorilor. În primele ore ale dimineții se întîlnesc în Copenhaga o mulțime de ființe prietenoase și o sumedenie de animale pe care altfel nu le vezi niciodată. Am zărit veverițe traversînd la ora patru dimineața Vestre Boulevard *, alergînd din arborii de la Tivoli ** în cei din grădina Primăriei și, cu voce clară și distinctă, am spus bună ziua unor vînzătoare de ziare și unor lăptari, ca și cum orașul n-ar fi fost decît un tîrgușor, ca și cum am fi fost la țară. Această căldură umană în frigul dimineții era neobișnuită, dar ea izvora dintr-un sentiment comun, acela de a te găsi deja afară. Mai ciudat însă era modul cum lucrurile, casele, copacii, coșurile, moriștile, statuile își afirmau identitatea. În acea lumină anume, parcă fiecare din spectacolele la care asistam, fiecare din acoperișurile în formă de piramidă, fiecare cornișă, ne spunea : „Privește-mă, fiindcă nu m-ai văzut niciodată. Și pentru că soarele lucește pe nedrept, pentru că ești epuizată și te întorci de la un bărbat, n-ai să mă mai uiți niciodată".

Evident, am uitat cornișele, burlanele și casele cu ferestre palide, iată-le însă că apar din nou și că nimic nu s-a schimbat în aspectul lor. Doi polițiști, cu mîinile la spate, dau colțul pe trotuar direct de pe drumul care duce la

---

* Oraș în nordul peninsulei Jutlanda.

* Una din arterele principale ale Copenhagăi, cu o intensă circulație. Între timp, numele său a fost schimbat în H. C. Andersens Boulevard.

** Celebru parc de distracții în Copenhaga și unul din cele mai mari de acest fel din Europa.

Roskilde *, în Danemarca, şi, cînd ajung în dreptul meu, le spun *Guten Morgen* **, iar ei nu se arată deloc surprinşi. Poate că asta e deosebirea faţă de atunci: nimeni nu mai acordă nici o atenţie unui vagabond în zdrenţe. O vrăjitoare cu părul roşu, cu pieptenătura sălbatică şi toată numai cuiburi de păsări, poate să treacă liniştită pe lîngă reprezentanţii legii la ora patru dimineaţa, salutîndu-i veselă, iar ei să-i răspundă. Chiar delincventul urmărit în cîteva ţări se plimbă fără grijă în zori, cînd casele, care nu sînt atente decît la ele însele, nu-şi afişează nici ele mai puţin importanţa lor clandestină. E într-adevăr un mare progres. Poate va trebui să-mi revizuiesc părerea despre fabrica de unde ies băieţii noştri pletoşi în serie, poate că apariţia lor a răsturnat cursul opiniei curente, poate într-o zi ne vom putea plimba cu toţii liniştiţi, nu doar la răsăritul soarelui ci douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru?

Am ajuns în apropierea portului Langballigau; văd catargele vaselor de agrement, clubul nautic la dreapta, baraca vămii la mijloc, luminiţele verzi şi roşii de la geamandurile culoarului de intrare în port. Jørgen m-a prins de braţ şi mi-a spus să stau acolo unde eram. M-a cuprins frica. Am început să mă gîndesc

* Al doilea oraş ca mărime din insula Zeelanda, după Copenhaga. Textul se referă la *ferry-boat*-urile care fac legătura între oraşele din nordul Germaniei şi cele din Danemarca.
** Bună dimineaţa (germ.).

la nu ştiu ce, da, la o mulţime de lucruri. În primul rînd şi mai ales mi-am zis: „Nici un pas mai departe! Prefer să mă întorc, să merg încă zece mii de kilometri în urmă, dar nu mai fac nici un pas înainte! Prostul ăsta o să mă părăsească şi n-o să-mi rămînă decît să vîslesc singură pînă pe coasta daneză". Mi-am amintit de modul lui primitiv de a-mi expune motivele pentru care se întorcea în ţară: voia să-şi revadă „legăturile" şi nu se putea descurca fără „contacte". L-am privit; era prea frig şi totul era prea absurd ca să mai discutăm, ca să-l mai întreb, dar eu îmi tot repetam: acum bărbatul acesta iese din viaţa ta şi n-ai să-l mai vezi niciodată. Cu o frază atît de frumoasă nu-i puteam ţine piept, însă, fiind urmată de „E tatăl copilului tău şi uite-l cum pleacă", l-am întrebat numai ce intenţii avea în continuare. La care, fără a observa că-mi tremura vocea, sau punînd răguşeala din glasul meu pe seama frigului, mi-a răspuns la fel de precis şi la fel de drăguţ ca în momentele noastre cele mai bune: văzuse un vapor pe care era sigur că-l va putea porni fără cheie şi fără pilotare. Mi-a arătat cu degetul printre arini un yacht cu cabină şi cordaj înalt, cu pupa la chei şi prora îndreptată către ieşirea îngustă a portului. Căsuţa vamei se găsea la treizeci de metri de noi şi, pentru a ajunge la vas, trebuiau parcurşi vreo sută de metri în loc deschis. Era mai uşor să treacă singur neobservat; de îndată ce va descoperi cum se porneşte motorul şi va fi gata să demareze, îmi va face semn; din acea clipă nu va trebui

decît să alerg. Între timp, el va dezlega parîmele ; cum pun şi eu piciorul pe bord, vom fi ieşiţi din rada portului şi la cîteva mile marine distanţă pe drumul întoarcerii. Nu l-am slăbit din ochi cît a vorbit ; aş fi vrut să-i ating cu degetul petele roşii care-i apăruseră pe gît din cauza emoţiei, dar m-am reţinut. Păstrează-ţi capul limpede în timpul manevrelor de primăvară, fata mea, nu sîntem în această colonie de vacanţă ca să ne jucăm.

L-am văzut strecurîndu-se pe lîngă ambarcaţiile legate la chei, alergînd ultimii metri, urcînd pe puntea yachtului pe la babord, ascuns de casele cu obloanele încă trase. M-am aşezat pe iarbă în aşteptare, fără a gîndi la ceva anume ; poate aş fi adormit legănată de încrederea noastră regăsită, dar huruitul brusc al unui motor de vas m-a sculat în picioare. Jørgen fugea de-a lungul bastingajului pentru a ajunge la parîme. Am început să alerg, strigînd cît de tare puteam să mă aştepte, fiindcă mi-era imposibil să rămîn de acea parte unde părăsisem totul, iar fără el n-aş fi trecut niciodată ultima frontieră. Alergam fără să mă feresc de-a lungul chilelor de vase răsturnate pretutindeni, alergam fără oprire şi l-am văzut sus, pe pasarela superioară pentru pilotaj, cu revolverul în mînă, în timp ce zgomotul motorului devenea tot mai puternic, iar apa clocotea între pupă şi chei. Alergam pentru că nu mai voiam şi nu mai puteam să mă opresc şi nu l-am văzut ridicînd revolverul şi ochind în stînga mea, ci am auzit doar detunătura, însă diferită, sub un alt unghi,

mai sonoră şi îndată m-am lovit rău, îngrozitor, cu tibia de pataranţina bastingajului, prăbuşindu-mă cu toată puterea peste bord înăuntru. Între focul lui de revolver şi cele care au urmat intervalul a fost scurt, dar distinct. Am auzit două rafale de arme automate stînd cu faţa lipită de scîndurile de pe fundul vasului, ţipînd de durerea pe care o simţeam în picior, ţipînd şi fiindcă văzusem o umbră căzînd de deasupra mea şi dispărînd peste bord, în apă. Fără a mă opri din ţipăt m-am ridicat pe jumătate ; în faţa mea, pe scaun, am zărit revolverul şi am vrut să-l iau, dar în aceeaşi clipă vaporul ieşea în larg şi, cînd m-am ridicat iarăşi în picioare, cei doi vameşi în uniformă erau prea departe ca să-i mai pot atinge, fie cu urletul, fie cu geamătul meu de nebună : *„Schweinhunde ! Deutsche Schweinhunde !“* *

Asta se întîmpla ieri, azi e marţi şi nu e multă lume în gara Valby **. Poliţiştii, fără îndoială, sînt mai obişnuiţi cu excentricii decît populaţia laborioasă şi matinală, atît sînt de numeroşi cei care mă urmăresc din ochi, deşi am fost înainte la toaletă să încerc să-mi aranjez puţin părul. Soseşte trenul „S“. Cînd nu eşti hotărît unde vrei să mergi, nu iei taxiul. Doar bogătaşii fac aşa ; se aşează în maşină şi spun : „Mergi, mergi oriunde, numai mergi !“ Plătind cu banii danezi care-mi mai rămăse-

---

* Porcilor ! Porci de nemţi ! (germ.)

** Valby este un cartier al Copenhagăi, a cărui gară este deservită pe lîngă trenurile obişnuite, de un tren „S“, un fel de metrou.

seră doamnei de la toaletă, am știut ce am de făcut. M-am gîndit să merg în strada Vibe, dar cunosc mult prea bine itinerariul de la Borups Alle pînă la stația de pe strada Godthaab. Ajunge, ajunge cu amintirile. M-aș fi putut duce și în Nørrebro, dar acest cartier mi s-a părut întotdeauna prea urît și nu destul de *fashionable* *. Nu mă pot prezenta așa cum sînt la bătrînii mei părinți. Le-ar fi rușine cu mine și ar crede că am înnebunit. De altceva am nevoie acum. Chiar dacă e prea tîrziu ca să mai văd soarele cum răsare pe Langelinie **, tot acolo am să mă duc mai întîi.

Cînd yacthtul ca un cal nărăvaș, s-a împotmolit mai la sud de Søby ***, am sărit jos din el și m-am bălăcit prin apă înotînd spre uscat. Motorul a mers cu toată puterea pe întreg parcursul călătoriei. Aparent, nimeni nu mă urmărise și, navigînd la voia întîmplării, am nimerit cu prora drept într-un banc de nisip, în timp ce elicele vuiau în continuare, ca și cum ar fi vrut să împingă toată insula înainte.

Am dormit două ceasuri sub o barcă ; m-a trezit o putoare grozavă. Cineva se folosise,

* Elegant (engl.).

** Langelinie este unul din parcurile capitalei daneze, situat pe malul unui braț al mării, vizavi de rada portului Copenhaga. Există un obicei, mai ales printre studenți, să meargă pe faleza Langelinie să privească răsăritul soarelui, după ce au petrecut toată noaptea.

*** Există multe localități numite Søby în Danemarca. Aceasta este Søby din insula AErø, situată la sud-vest de Zeelanda.

fără îndoială, de ambarcație pentru a se ascunde și a se ușura. Mirosul de excrement uman mi-a amintit de Orient ; m-am sculat și am pornit mai departe. Pe drum m-a luat un camion cu vite care mergea la Ringstad *. Pe cele două ferry-boat-uri am cerut să rămîn cu încărcătura, atît eram de obosită **.

Soarele e sus pe cer și nici nu se pune problema să-l mai văd răsărind. Cobor la gara Østerport și trec prin fața bisericii suedeze. Primăvara a prins cheag în cartierul Citadelei. Forsyțiile sînt încă înflorite, dar sfîrșitul lor se apropie. Mai tîrziu va veni rîndul drobului, apoi al liliacului, iar peste două săptămîni vor plesni mugurii de fag. La această oră nu este nimeni în portul ambarcațiunilor de agrement, dar eu ocolesc micul cap, cobor pe pontonul pentru vaporașele care fac turul Copenhagăi pe canale și înaintez către gura portului. În depărtare, la Burmeister și Wain ***, un vapor rusesc stă cu motoarele reduse la minimum. Ce repede ne obișnuim cu diferențele de temperatură : mie (Anna) nu mi-e frig în ciuda subțirimii pantalonului meu, deși stau pe piatra goală. Aș vrea să mă

* Oraș în Zeelanda, situat la circa 60 km de Copenhaga, în centrul insulei.

** Cele două *ferry-boat*-uri sînt din insula AErø (vezi mai sus) pînă în insula Fionia și de aici în Zeelanda.

*** Una din cele mai mari și cunoscute firme din lume în domeniul construcției și reparațiilor de nave.

gîndesc la o dimineață petrecută aici cîndva demult. Mai bine nu.

Cînd îl introduc în gură, revolverul are gust de ulei rece. Contactul lui cu buzele mele e respingător, dar nu mi se pare nefiresc să închid gura, căci la urma urmelor țeava e atît de îngustă doar. Cătarea îmi zgîrie cerul gurii. Ce-i înfiorător e temperatura armei, răceala, gustul ei. Mă gîndesc la Minna, dar nu vreau să-mi mai amintesc de ea.

Două țăcănituri. Abia acum înțeleg că Jørgen Schwer n-a știut nici el să numere. Îndepărtez de cerul gurii mele cătarea aceasta care-mi provoacă greață și revolverul dispare cu o ușoară legănare în apa portului, după o plesnitură pe suprafața ei. Ar vrea să urmeze un vomisment, dar nu vine nimic. Nu mai am ce vărsa. Iată însă că se întoarce Minna. Îi repet numele pentru mine : Minna, Minna, Minna. Micuța mea Minna, micuța mea mini-Anna. Mă gîndesc la Mini. Mă scol și încep să umblu, mă întorc în oraș. Cred că fratele meu s-a trezit la ora asta.

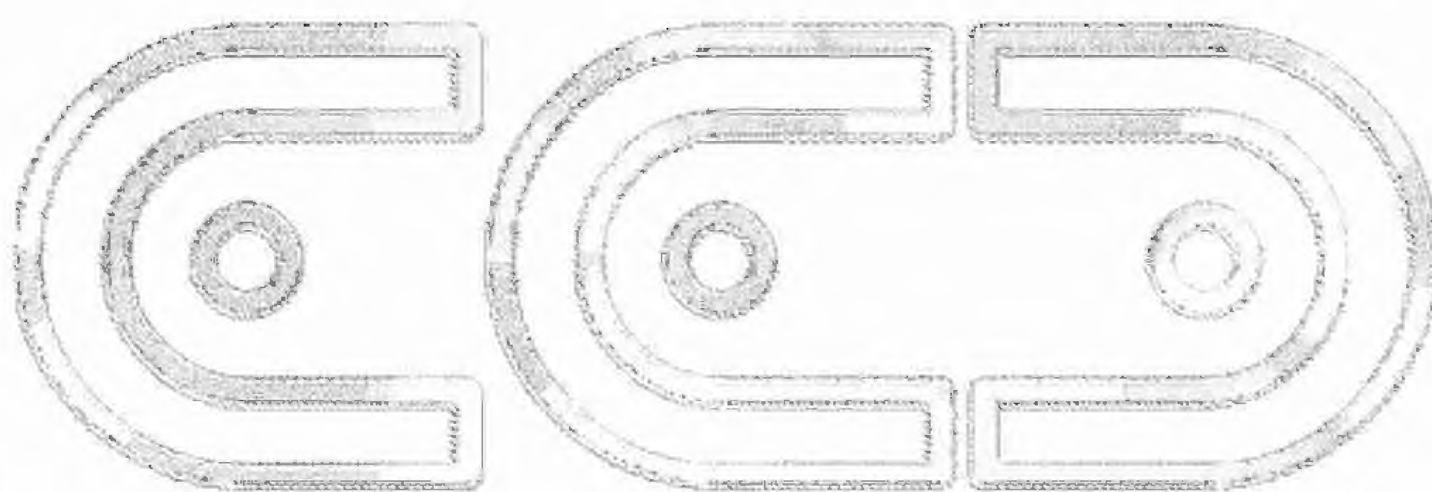
Lector : MIRCEA BUCURESCU
Tehnoredactor : NICOLAE ȘERBĂNESCU

Tiraj 20 110 ex. broșate. Bun de tipar 28.07.1979. Coli tipar 20,25.

Tiparul executat sub comanda nr. 343 la
Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918",
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
București,
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

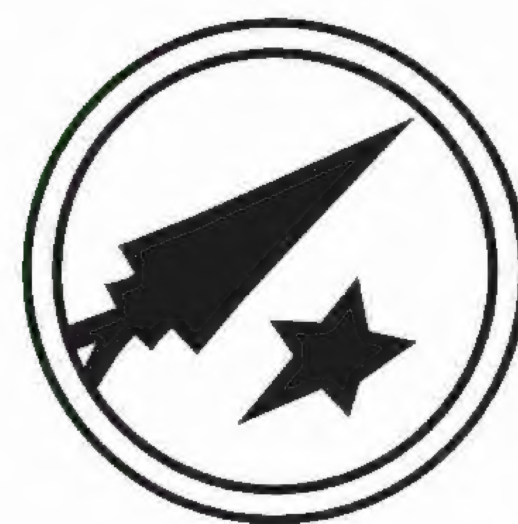

de

Anonim

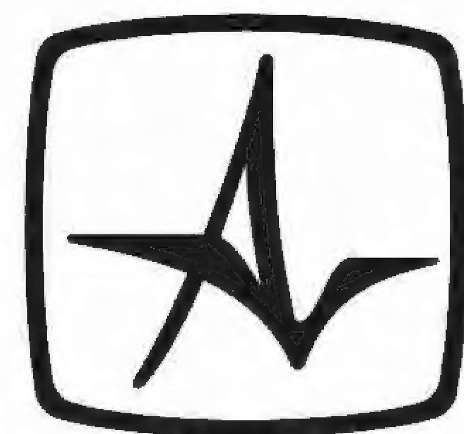

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

